

109/0000

+

**YEREL TELEVİZYON HABERCİLİĞİNİN
HABER VERME İŞLEVİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ VE ESKİŞEHİR
İLİNDE BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ**

Fatih Bayram

Yüksek Lisans Tezi

Eskişehir, 2002

Eskişehir
Eskişehir

ekonominin işleyişine, yerel gündemin oluşmasına, ortak bir kimliğin oluşmasına katkı sağlar.

Bu araştırma, Eskişehir ilinde yerel televizyon kanallarının haber verme işlevini nasıl gerçekleştirdiğini ortaya koymaktadır. Yaz ve kış yayın dönemlerinden birer haftalık örneklem üzerinde, tematik çözümleme yöntemiyle, ana haber bültenlerinde yer verilen konu, haber türleri, haber süreleri ve bunların yüzdeleri hesaplanarak, yerel televizyonların haber verme işlevini nasıl yerine getirdiği belirlenmiştir.

Araştırmada yer alan bulgulara bakıldığında, yerel televizyonlar açısından haber verme işlevinin genelde politika, sivil toplum ve belediye haberleri çerçevesinde gerçekleştiği görülmektedir. Kentte yer alan haber kaynakları açısından yapılan habercilik ve haber anlayışının kentte yaşayan insanları daha fazla bilgilendirmesi yönünde geliştirilmesi gerekmektedir. Çünkü insanların yakın çevrelerinde olan bitenlerin, insanların yaşamını doğrudan etkilediği ve “yakın olan önemlidir” anlayışıyla gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır.

ABSTRACT

Evaluation of “Informative Function” in Local Television News: An Application in Eskişehir

Fatih Bayram

Division of Cinema-Television

Anadolu University Institute of Social Sciences, June 2002

Advisor: Prof. Dr. A. Haluk Yüksel

Since the beginning of first century, every human being wants to get information in order to improve his/her knowledge. Getting information is important for human beings in order to accord themselves to the society, improve themselves, observation of the surroundings, to improve behaviours.

The most important function of mass communication tools is giving information. Television is the strongest mass communication tool as it is using both audio and visual images. Television is important because it can give live information from the otherside of the world.

Television broadcasting had improved in the last 20 years. This improvement had brought out some global networks like CNN. But this global improvement made these networks' content almost the same. In order to be different, “being local” is the key phrase.

Local news affect people who are living in a region or in a city. Local news is important for; supplementing the local democracy, democratic participation and solving

local problems. The other supplements of local news are; local economic operations, setting local agenda and a common identity.

This research is bringing up the news function of local television channels in Eskişehir. Summer and Winter seasons in one week period are used as the sample. Thematic analysis is used to determine the subjects in the news, news types, duration of the news and their percentages. From the findings of the research we can say that; in the local news generally the subjects are politics, civil society and municipality news.

There is a need of improvement in the local television news. “The nearest is the most important” must be the slogan for television news and also for viewers.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Fatih BAYRAM'ın "Yerel Televizyon Haberciliğinin Haber Verme İşlevi Açısından Değerlendirilmesi ve Eskişehir İlinde Bir Uygulama Örneği" başlıklı tezi 3 Temmuz 2002 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Sinema Televizyon Dalında, yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Prof.Dr.A.Haluk YÜKSEL
Üye : Prof.Dr.Nazlı BAYRAM
Üye : Doç.Dr.Ali Murat VURAL
Üye (İkinci Tez Danış.): Yrd.Doç.Dr.Erhan EROĞLU

Prof.Dr.Ömer Zuhü ALTAN
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Eskişehir ilinde bulunan yerel televizyon kanallarının haber verme işlevini nasıl yerine getirdiğini değerlendiren bu araştırma yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, tanımlarına; ikinci bölümde araştırma yöntemine; üçüncü, dördüncü ve beşinci bölümlerde literatüre; altıncı bölümde bulgular ve yoruma; yedinci bölümde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Bu araştırmanın başlangıcından bu yana, yapıcı eleştiri ve sonsuz hoşgörüsüyle yardım ve desteğini esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. A. Haluk Yüksel'e ve 2. Danışmanım Yard. Doç. Dr. Erhan Eroğlu'na; Sinema-Televizyon Anabilim Dalı Başkanı Prof. Yalçın Demir'e, Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hikmet Seçim'e anlayış, sabır ve desteklerinden ötürü sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca tezimin başlangıcından sonuna kadar çalışmama olumlu önerilerle destek veren Öğr. Gör. E. Nezih Orhon'a; zor zamanlarımda beni motive ederek yanımda olan oda arkadaşlarım Arş. Gör. Başak Solmaz ve Arş. Gör. Sinan Ergüven'e teşekkür borçluyum.

Son olarak başlangıçtan bugüne dimdik arkamda duran, her daim sevgilerini benimle paylaşan başta anne ve babam olmak üzere aileme sonsuz teşekkürler. İyi ki varsınız...

Eskişehir, 2002

Fatih Bayram

İÇİNDEKİLER

ÖZ	ii
ABSTRACT	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	vi
ÖNSÖZ	vii
ÖZGEÇMİŞ	viii
ÇİZELGELER LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	16
1.3. Önem	17
1.4. Varsayımlar	17
1.5. Sınırlılıklar	17
1.6. Tanımlar	18
2. YÖNTEM	20
2.1. Araştırma Modeli	20
2.2. Evren ve Örneklem	20
2.3. Veriler ve Toplanması	21
2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	22
3. HABER VE HABERCİLİK	23
3.1. Haberin Tanımı	23
3.2. Haber Değerleri	25
3.2.1. Doğruluk	27
3.2.2. Yenilik (Güncellik)	27
3.2.3. Zamanlılık	28
3.2.4. İlginçlik (İlgi Uyandırma)	29
3.2.5. Önemlilik (Önemli Olma)	29
3.2.6. Anlaşılabilirlik	30

3.2.7. Yakınlık	31
3.2.8. Olumsuzluk	32
3.3. Haber Türleri	33
3.3.1. Politika Haberleri	33
3.3.2. Ekonomi Haberleri	34
3.3.3. Sivil Toplum Haberleri	34
3.3.4. Magazin Haberleri	35
3.3.5. Eğitim-Araştırma Haberleri	35
3.3.6. Adliye-Güvenlik Haberleri	35
3.3.7. Kültür-Sanat Haberleri	36
3.3.8. Spor Haberleri	36
3.3.9. Belediye-Valilik Haberleri	36
3.3.10. Çevre-Sağlık Haberleri	37
3.3.11. Kamu Haberleri	37
3.4. Haber Kaynakları	38
3.5. Medya ve Habere Liberal Bakış	39
3.6. Medya ve Habere Eleştirel Bakış	42
3.7.Eşik Bekçiliği Modeli	44
3.8. Haberciliğin Tanımlanması	46
3.9. Habercilik İlkeleri	47
4. TELEVİZYON HABERCİLİĞİ	50
4.1. Televizyon Haberciliğinin Tanımlanması	50
4.2. Televizyon Haberciliğinin İşlevleri	51
4.3. Televizyon Haberciliğinin Özellikleri	56
4.4. Türkiye’de Televizyon Haberciliği	64
5. YEREL TELEVİZYON HABERCİLİĞİ	69
5.1. Yerel Haberin Tanımı	69
5.2. Yerel Haber Kaynakları	71
5.3. Yerel Haberciliğin İşlevleri	74
5.4. Türkiye’de Yerel Televizyon Haberciliği	85

6. BULGULAR VE YORUM	91
6.1. ES TV Yaz Yayın Dönemi (Ağustos), Gün Gün Haber Kategorileri, Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Haber Süreleri ve Yüzdesi, Haber Sıralaması, Jenerik Süreleri	91
6.2. ES TV Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri Toplamı, Toplam Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi, Toplam Jenerik Süresi	102
6.3. ES TV Kış Yayın Dönemi (Aralık), Gün Gün Haber Kategorileri, Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Haber Süreleri ve Yüzdesi, Haber Sıralaması, Jenerik Süreleri	105
6.4. ES TV Kış Yayın Dönemi Haber Kategorileri Toplamı, Toplam Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi, Toplam Jenerik Süresi	116
6.5. Kanal 26 Yaz Yayın Dönemi (Ağustos), Gün Gün Haber Kategorileri, Bülten haber Adetleri ve Yüzdesi, Haber Süreleri ve Yüzdesi, Haber Sıralaması, Jenerik Süreleri	119
6.6. Kanal 26 Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri Toplamı, Toplam Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi, Toplam Jenerik Süresi	130
6.7. Kanal 26 Kış Yayın Dönemi (Aralık), Gün Gün Haber Kategorileri, Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Haber Süreleri ve Yüzdesi, Haber Sıralaması, Jenerik Süreleri	133
6.8. Kanal 26 Kış Yayın Dönemi Haber Kategorileri Toplamı, Toplam Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi, Toplam Jenerik Süresi	145
6.9. Yaz Yayın Dönemi (Ağustos) ES TV ve Kanal 26 Haber Kategorilerine Göre Toplam Süre ve Haber Adedi Karşılaştırması	148
6.10. Kış Yayın Dönemi (Aralık) ES TV ve Kanal 26 Haber Kategorilerine Göre Toplam Süre ve Haber Adedi Karşılaştırması	151

6.11. Kış ve Yaz Yayın Dönemi ES TV ve Kanal 26 Toplam Haber Sayısı ve Toplam Süreler	154
6.12. Yaz ve Kış Yayın Dönemlerinde Gündeme Giren İlk 3 Haber Sıralaması ve Yüzdeleri	157
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	160
KAYNAKLAR	166

ÇİZELGELER LİSTESİ

<u>Çizelge</u>	<u>Sayfa</u>
1 1 Ağustos 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	92
2 2 Ağustos 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	94
3 3 Ağustos 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	95
4 4 Ağustos 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	97
5 5 Ağustos 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	98
6 6 Ağustos 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	100
7 7 Ağustos 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	101
8 ES TV Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.....	103-104
9 1 Aralık 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	106
10 2 Aralık 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	108
11 3 Aralık 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	109
12 4 Aralık 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	111
13 5 Aralık 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	112

14	6 Aralık 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	114
15	7 Aralık 2001 ES TV Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	115
16	ES TV Kış Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.....	117-118
17	1 Ağustos 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	120
18	2 Ağustos 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	122
19	3 Ağustos 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	123
20	4 Ağustos 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	125
21	5 Ağustos 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	126
22	6 Ağustos 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	128
23	7 Ağustos 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	129
24	Kanal 26 Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.....	131-132
25	1 Aralık 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	134
26	2 Aralık 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	136
27	3 Aralık 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	137
28	4 Aralık 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	140
29	5 Aralık 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	141

30	6 Aralık 2001 Kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	143
31	7 Aralık 2001 kanal 26 Haber Sıralaması, Haber Türü, Haber Süresi, Konu ve Haber Başlığı Kodlama Cetveli.....	144
32	Kanal 26 Kış Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.....	146-147
33	Yaz Yayın Dönemi ES TV ve Kanal 26 Toplam Haber Kategorileri, Toplam Haber Adedi ve Toplam Süreler.....	150
34	Kış Yayın Dönemi ES TV ve Kanal 26 Toplam Haber Kategorileri, Toplam Haber Adedi ve Toplam Süreler.....	153
35	Kış ve Yaz Yayın Dönemleri ES TV ve Kanal 26 Toplam Haber Adedi, Haber Kategorileri ve Toplam Haber Süresi.....	156
36	Gündeme Giren İlk Üç Haber Sıralaması ve Yüzdesi.....	158
37	ES TV ve Kanal 26 Gün-Gün Bülten Uzunlukları ve Ortalama Bülten Uzunluğu.....	159

1. GİRİŞ

Birinci bölümde, haber ve habercilik, televizyon haberciliği ve yerel televizyon haberleri konuları tartışılarak (literatürü oluşturan sonraki bölümlerde daha ayrıntılı olarak tartışılmak üzere) çalışmanın problemi ortaya konmaktadır. Yine bu bölümde çalışmanın amacı, araştırmacının amacını ortaya koyan çalışmanın önemi, denenmeden kabul edilen yargılar olan çalışmanın varsayımları, araştırmacıdan kaynaklanmayan çalışmanın sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem

İnsan doğasında varolan “bilme, öğrenme isteği” ve “merak etme” olgusu, haberleşmenin insanın varolmasıyla birlikte ortaya çıktığı anlamına gelmektedir. Bilgilenme ve haberleşme olgusu, İlk Çağ mağara duvarlarına çizilen resimlerden başlayıp, bugünkü uydu yoluyla haberleşmeyi sağlayan teknolojilere kadar uzanmaktadır. İnsanlığın varlığıyla birlikte ortaya çıkan bu gereksinimi kitle iletişim araçları önemli ölçüde karşılamaktadır. Kitle iletişim araçlarının birçok işlevi olmasına karşın, haber verme ve bilgilendirme işlevi en önemli işlev olarak ortaya çıkmaktadır. İnsan için gerek yakın çevrede gerekse dünyada olup bitenlerden haberdar olmak ve çevreyle ilişkilerin sürekliliğini sağlamak noktasında, haber veren kitle iletişim araçları önemli bilgi kaynaklarıdır.

Gözler ve kulakların çok büyük uzaklıklara erişip dünyayı algılama ve onun hakkında ve onunla ilgili olanları anlaması kitle iletişim araçları ile mümkün olmaktadır. Bunun yanında sesin, sözcüklerin dünyaya ulaşması da kitle iletişim araçları sayesinde gerçekleşmektedir. Liderlerin, uzmanların görüşlerinin ve yöneticilerin düşüncelerinin duyurulması, kamu sorunlarının tartışılarak çözüme ulaştırılması, kararlar alınması yine kitle iletişim araçları sayesinde gerçekleşmektedir (Schramm, aktaran: Oskay, 2000: 127). Bununla birlikte Wilbur Schramm, toplumda öğrenilmesi gerekenleri kitle iletişim araçlarının sağladığını ve bir anlama ağının oluşturulduğunu belirtmektedir:

“Böylece, toplumumuzun tarihini, standartlarını, rollerini ve bu toplumdaki yetileri; yani toplum içinde iyi bir üye olabilmek için öğrenmeleri gereken şeyleri öğrenme olanağı bulurlar. (...)kitle haberleşme araçlarının bir anlama ağının yaratılmasında büyük ve çok değerli kullanım alanlarının olduğu ve modern kitle toplumunun bunlar sayesinde oluşmuş...” (Schramm, aktaran: Oskay, 2000: 128).

Harold Lasswell, kitle iletişim araçlarının bilgilendirme ve haber sağlamadan oluşan çevre gözetimi işlevinin, kamu ve toplumun kendisini ilgilendiren olaylardan haberdar olmasıyla gerçekleştiğini söylemektedir (Lasswell, aktaran: Severin, Tankard, 1994: 511). Kitle iletişim araçlarının ilişkilendirme işlevi, çevreye ilişkin bilgilerin seçimi ve yorumlanmasını içerirken, sosyal kuralları destekleyen ve görüş birliğini sürdürmeyi sağlayan işlevi de yerine getirir. Bir kültür ileticisi olarak kitle iletişim araçları bilginin, değerlerin ve toplumsal kuralların kuşaktan kuşağa geçmesini sağlayarak sosyal birlikteliğe katkıda bulunmaktadır (Lasswell, aktaran: Severin, Tankard, 1994: 512-514).

Kitle iletişim araçlarının başta gelen işlevlerinden biri olan haber verme işlevi, bireylerin yaşadıkları çevre, ülke ve dünyadan haber almasını sağlayarak, bireylerin fikir ve düşüncelerini değiştirebilmekte ya da etkileyebilmektedir. Denis McQuail, kitle iletişim araçlarının enformasyon sağlama işlevinin, “toplumdaki ve dünyadaki olaylar ve şartlar hakkında bilgi sağlamak; güç ilişkilerine işaret etmek; yenilik, uyum ve ilerlemeyi kolaylaştırmak” olarak belirtmektedir (McQuail, 1994: 76). Bu işlev kamuoyunun oluşumuna katkıda bulunurken iktidar sahiplerinin denetlenmesini de sağlar ve liberal kurama göre dördüncü güç olan medyanın görevini yerine getirmesi anlamına gelir. Kitle iletişim araçları, haber verme işleviyle hem toplumu bilgilendirme görevini yerine getirmekte hem de demokrasinin işleyişini sağlayan kurumların denetlenmesini ve böylece bir anlamda bu kurumların görevlerini sağlıklı yapmalarını sağlamaktadır. Kitle iletişim araçlarının gücü ve taşıdığı sorumluluk, bu araçların haber toplama ve bu haberleri topluma ulaştırmada etkin olarak, bireylerin ve toplumun bilgilendirilmesini, kültürlenmesini ve dolayısıyla eğitilmesini sağlamaktadır.

Kitle haberleşme araçları Ünsal Oskay'a göre toplumun ufkunu gözleyerek, toplumun bilmediği, gitmediği, görmediği yerleri ayağına getirerek toplumu dış dünyaya bağlar ve insanın bilgisinin artmasını sağlar. Yine kitle haberleşme araçları bazı sorunlar üzerinde dikkati odaklaştırarak kamuoyu oluşumuna katkıda bulunur. Halkın yenileşmeden yana tutumlar kazanarak sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal yaşama ilişkin yeni düşünce ve eğilimlere ilgi duymasına yol açar (Oskay, 1978: 69). Kitle iletişim araçları, haber verme işlevini yerine getirerek tüm bu sorumluluklarını gerçekleştirmektedir.

Enformasyon ve iletişim sektörü dünyada önemli yatırımların yapıldığı bir alandır. Enformasyon teknolojileri ve iletişim endüstrisine dünya çapında yapılan sermaye yatırımı, tüm yatırımların yüzde kırkıdır (Encabo, 1997: 285). Bu durum iletişim teknolojilerinin gelişerek iletişim araçlarına önemli fırsatlar sunmasını sağlamaktadır. Böylece, tek kişinin küçük bir ağırlıkla dünyanın bir ucundan haber yapıp tüm dünyaya sunması olanaklı hale gelirken, küresel kültürün, tüm dünyanın paylaşmaya başladığı değerlerin benimsenmesi de gündeme gelmektedir. Küresel kültürün şekillenmesinde başı çeken ABD gibi ülkelerin iletişim sektöründe de öne çıkması küresel kültürün benimsenmesinde kitle iletişim araçlarının kullanıldığını ifade eden bir göstergedir.

İletişim araçları içinde haber verme işleviyle öne çıkan önemli bir araç da televizyondur. Televizyon, sinemanın filmlerini, radyonun sesini, müziğini ve bunun yanında yeni iletişim teknolojilerinin (internet gibi) özellikleriyle kolayca eklenilebilen bir araç olduğu için, kitle iletişim araçları içinde “amiral gemisi” sıfatı yakıştırılmaktadır (Kaya, 1999: 203). 1936 Berlin Olimpiyatları sırasında, bir nesnenin görüntüsü ve sesiyle birlikte birden çok mekana aynı anda ulaştırılması televizyon teknolojisinde, elektronik görüntü tarihi için önemli bir olaydır (Kılıç, 1999: 208-209). İletişim araçlarının yeni iletişim teknolojileriyle birlikte günden güne gelişmesine ve alternatif haber kaynaklarının artmasına rağmen, gündelik yaşamda televizyon yine de “etkili bir iletişim aracı” olarak varlığını sürdürmektedir. Ses ve görüntüyü aynı anda sunarak, gazete gibi okuma yazma çabası gerektirmeyen televizyonun geniş kitlelere ulaşabilme gücü televizyonun bu özelliğiyle ilgilidir. Seslendiği kitle açısından belirli

bir yaş, cinsiyet, meslek ayırdetmeyen televizyon en önemli haber kaynakları arasındadır.

Televizyon kullandığı teknolojilerle daha geniş kitlelere ve daha ücra köşelere ulaşmayı başarabilmiştir. Karasal vericilerin yerini haberleşme uyduları alırken, dünyanın en uzak bölgelerine haber akışı sağlanmakta, birbirinden farklı yerlerde, birbirinden habersiz yaşayan insanlar, aynı şeyleri öğrenip, izleme ve yararlanma olanağına kavuşmaktadır. Bunu sağlayan teknoloji, televizyona bir çanta büyüklüğünde donanımla ve bir kişiyle, dünyanın bir ucundan öbür ucuna yayın yapabilme olanağı sunmaktadır. Teknolojinin haber verme anlamında sağladığı bu kolaylıklar kültürel olarak da insan yaşamında değişime yol açmaktadır. Bu bağlamda, aynı değerlere sahip, aynı şeyleri sevip paylaşan, küresel bir dünyanın vatandaşı olma yolunda ilerleyen bir insan tipi kendini göstermeye başlamıştır (Aziz, 1999: 7). Dünya bir taraftan küreselleşirken bir taraftan da yerelleşmektedir. Kitle iletişim araçları, finans ve sermaye piyasalarında ulusal sınırların aşılması, çok uluslu şirketlerin dünyanın dört bir yanına yaptığı yatırımlar, küreselleşmeyi ortaya çıkaran etkenler olarak görülmektedir. Bu etkenlerin ortaya çıkardığı ve kitle iletişim araçlarının yaygınlaştırmaya çalıştığı; gündelik yaşamda etkileri görülmeye başlanan bir küresel kültürün varlığından söz edilmektedir. Ancak, küreselleşmeden yana olmayıp yerel özgünlükleri yaşamak ve yaşatmak isteyen düşüncedeki grup ve toplulukların da varlığını çeşitli girişimler ortaya koymaktadır. Öyleki ülkelerin içinde yaşayan insanlar farklı ilgi ve etkinliklere yönelerek farklılaşmakta ve bu farklılıklarını fark ederek yaşamayı istemektedirler. Ancak, insanlar bir taraftan da özellikle kitle iletişim araçlarının oluşturduğu ortak değer ve modaları benimseyerek ortak bir kültürün ürünlerini paylaşmaktadırlar. Evrensel kültür kalıpları bireylerin toplumsallaşmalarında yer almaya başlarken yerel ve geleneksel kültür değerlerinin unutulmaması ve yaşatılmasında yerel televizyon kanalları önemli bir işlevi yüklenmek durumunda olmalıdır.

Kitle iletişim araçlarının dünyanın dört bir tarafına yayın yapabilmesi, bu araçların bir ürünü olan haberlerin de küreselleşmesini ve haberlerin birbirine benzemesini beraberinde getirmektedir. Bu durum, ileti ve bilgi aktarımında dengesiz iletişim olgusunu gündeme sokarken, gelişmiş ülkelere doğru

haber ve bilgi akışının hızlanmasına neden olmaktadır (MacBride Raporu, 1993: 158). Bu durumu hızlandıran bir süreç olarak küreselleşmenin dinamikleri önem kazanmaktadır. Meltem Ahıska, küreselleşmenin, malların ve sermayenin uluslararası dolaşıma çıkararak iletişim araçlarının mekan ve zaman sınırlamalarını ortadan kaldırdığı bir süreç olarak gözlendiğini söylemektedir (Ahıska, 1995: 10). Küreselleşmenin yerellikler arasındaki çatışmaları yumuşattığı ya da ortadan kaldırdığı söylene de bunun küresel kültür ve pratiklerinin baskın çıkmasıyla yerel ve bölgesel farklılıkları ortadan kaldırdığı yönünde karşıt görüşler de bulunmaktadır. Küresel gerçeklerin yerele dayatılması kadar yerellik içinde yaşanan kimi olayların da dünya çapında bir gerçeklik kazanabildiğini söyleyen Ahıska, bunu kapitalizmin oluşturduğu maddi yapılanmaya bağlamaktadır: “...çeşitli yerelliklerde cereyan edenlerin çok geniş bir alana medya yoluyla nüfuz etmesi, dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan insanlar arasında kapitalizm sayesinde oluşan maddi ilintililiği ele veren bir bilişsel düzlemi belki de ilk kez bu kadar açıkça mümkün kılıyor” (Ahıska, 1995: 21). Her ne kadar küresel kültürü yayan ve meşrulaştıran bir araç olarak küresel medya görülse de birtakım yerel girişimler de yerel toplulukların bir farklı sesi, direnişi, başkaldırısı ve alternatifini olarak yükselmektedir. Çünkü yerel özgünlükler, yerel farklılıklar küreselleşme karşısında yerelin yaşama alanı ve ortak kimlik oluşturabileceği bir çıkıştır.

Küresel ve yerel bağlamda da olsa kitle iletişim araçlarının ekonomi-politiği bu araçların ortaya koyduğu ürünleri etkilemektedir. Daha genel bir bakış açısıyla kitle iletişim araçlarının toplumda gördüğü işlevlerden, ortaya koyduğu ürünlerin etkilerine kadar değerlendirilmesinde çeşitli kuramlar, eleştiriler literatürde yer almaktadır. Bu kuramlar, kitle iletişim araçlarının toplumda işleyişini ele aldıkları değişkenlerle kurum, seyirci, okuyucu ve dinleyici açısından ele almaktadır. Bu bağlamda kitle iletişim araçlarının ekonomik, siyasal, psikolojik, ideolojik ve toplumsal etkileri, işleyişleri kuramlarla genel bir çerçevede ele alınmakta ve işlenmektedir.

Kitle iletişim araçları konusunda iki ana kuramdan bahsetmek, bu araçların içeriği olan haberin toplumda işleyişi yanında habere bakış açılarını da ortaya koyar. Bunlardan ilki, güç ve iktidarı topluma yayılmış olarak kabul eden “liberal yaklaşım”dır. Devletin yasama, yürütme ve yargı erklerinin yanında dördüncü güç

olarak kabul edilen medya, kamunun haklarını savunan bir denetim organı olarak görülür. Liberal yaklaşım, ifade ve basın özgürlüğü kavramlarının yanında medyada çalışanları gerçeğe ulaşma yetisine sahip profesyoneller olarak değerlendirmektedir. Bu profesyoneller haber yaptıkları olguya veya olaya kendi siyasal eğilimlerinden arınıp nesnel ve tarafsız bir gözle bakabilir ve bunun sonucunda dengeli ve yansız haber üretebilir inancı, liberal kurama ait bir görüştür (İnal, 1996). Kitle iletişim araçlarını, yarışmacı, serbest rekabete açık bir sistem içinde değerlendiren liberal kuram, her türlü düşünce ve yorumun bu araçlarca temsil edilebilmesi gerekliliğini savunmaktadır.

“Eleştirel (Marksist) yaklaşım” ise güç ve iktidarın yönetici bir sınıf veya küçük bir elit grubun elinde olduğunu, dolayısıyla medyanın da egemen güçlerin elinde olarak egemen ideolojiyi yayma ve meşrulaştırma eğiliminde olduğunu savunmaktadır. Marksist yorumcuların savunduğu bu görüşün dayandığı sav, üretim araçlarını elinde bulunduran sınıfın entelektüel üretim araçlarını da yönlendirdiği savıdır. Stuart Hall, Louis Althusser ve Antonio Gramsci gibi yorumcular kitle iletişim araçlarının toplumsal sistemi meşrulaştıran, hakim normları ve değerleri destekleyerek stratejik bir işlev gördüğünü öne sürmektedir (İnal, 1996). Bu görüşe göre, medyanın iktidar yapısına kilitlendiği ve hakim kurumların ardında olan haber sağlayıcıların, haber kaynaklarının merkezi, düzenden yana haber ilettiği söylenebilir. Kitle iletişim araçlarının mülkiyeti, tekelleşmeler gibi maddi (altyapı) pratiklerine yönelik eleştirilerin yanında, bu araçların ideolojisi, içeriklerinin neler olduğu gibi (üstyapı) eleştiriler, eleştirel yaklaşım başlığı altında değerlendirilmektedir.

Kitle iletişim araçları konusuna farklı yaklaşımların olması, bu araçların içeriklerinden biri olan haberlere de farklı bakış açılarını ortaya koyar. Haber konusuyla ilgilenen insanların haberi tanımlarken ortaya koydukları çok sayıda ifade vardır. Ancak, bunlar içinde haberin bir olay ya da olguya dayanması ortak noktalardan biridir. Çok sayıda insanı ilgilendiren güncel, önemli olayların, bilgilerin aktarılması haberin temelini oluştururken bir gerçekliğin kurulduğu söylenmektedir (Parsa, 1993: 31). Haber genellikle olayın ve olayların hikayesi veya özeti şeklinde tanımlanmaktadır. Bu durumda olayın ne olduğu önem kazanır: “Olay, genelde çeşitli olguların belirli bir yer ve zaman içinde geçmesi sürecidir. Yalnız, önemli olan olayı oluşturan olguların

mahiyeti ve anlamının belirli bir yapı ve çevresi ile olan ilişkinin kurulmasıdır” (Tokgöz, 1994: 124).

Kitle iletişim araçları arasında haber verme işlevi bakımından diğer araçlara belirli üstünlükleri olan bir araç televizyondur. Televizyon görselliğe dayanan yapısıyla, ses ve görüntüyü bir arada kullanabilmesi özelliğiyle iletmek istediklerini daha kolay aktarabilir. Uzağı görme anlamına gelen televizyon, zaman ve mekan sınırlamalarını ortadan kaldıran toplumsal ve kültürel etkiler ortaya koyan bir teknolojidir. İzleyicisini de iletişim sürecine katan televizyon, çağdaş toplumlarda vazgeçilmez bir araçtır (McLuhan, 1995). Televizyon, nesnelere, olayları görünür kılabilme aygıtı olarak gündelik yaşantıya girmişken, izleyicilerin televizyon seyretmeme ya da televizyondan uzaklaşma gibi bir seçeneklerinin olmadığını söyleyen Mahmut Mutman, televizyonun bir araç olmanın ötesinde bağlam olarak görüldüğünü söyler: “İzleyicilerin televizyon seyretmeyi seçmesi ya da seçmemesi söz konusu değildir, çünkü zaten pek çok temel kurum, siyaset, ekonomi, kültür televizyonsuz varolamaz” (Mutman, 1995: 41). Fransızca kökenli olan televizyon sözcüğü, tele (uzak) ve vizyon (görüş) sözcüklerinin birleşiminden oluşmaktadır. Hem teknik hem de sosyal yönleri bulunan televizyonun, uydu yayıncılığı gibi bağlantılarla genişleyen bir içeriği bulunmaktadır. “Televizyon yayıncılığı; elektronik iletim teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen, göze ve kulağa seslenen, kitleleri bilgilendirme, aydınlatma ve sonuçta etkilemeye yönelik bir kitle iletişim etkinliği türüdür” (Ünlüer, 1995: 74).

Televizyon haberciliğinin önemli özelliklerinden biri, konuşma biçiminde haberleri sunması, izleyiciye ulaştırmasıdır. Ancak televizyon haberlerinde görüntü ögesi temel bir yer tutar ve görüntüsü olmayan haberlerin gündeme girmemesi olasılığı her zaman bulunmakta ve yaşanmaktadır. Bir televizyon alıcısına sahip olan ve televizyonu açık olan izleyiciler habere ulaşabilmektedir (Parsa, 1993: 24). Televizyonun söyleminin aileyi hedef aldığı düşünülürse, televizyon haberlerinin de sunucunun konuşma biçimiyle eve gelen bir konuk olarak algılandığı ifade edilmektedir. Televizyon haberlerinin çabuk tüketilmesi nedeniyle genelde, haber dilinde şimdiki zaman kullanılmaktadır. Ana haber bültenlerinde görülen eğilim gün boyu gelişen olayların özetini verip süre giden ya da bağlantılı olaylarda canlı yayına

geçilerek şimdinin, olanın, yaşanılanın, gerçekleşenin haberi verilmeye çalışılmaktadır. Diğer iletişim araçlarının sunduğu haberlerden farklı olarak görüntüyü içermesi, televizyonun doğasından kaynaklanan bir anımsalılık, oradalık, canlılık etkisi ortaya koyar. Bu, görüntülerin betimleyici bir işlevinin olmasından kaynaklanan olumlu bir özellik olarak görülürken buna, seyirciye doğrudan seslenen bir araç olarak televizyondaki sunucu, spikerlerin rolü de eklenebilir (Kaplan, 1992: 42). Haber stüdyosunun dekoru kadar sunucunun jest ve mimikleri hatta saç rengi bile haberin gerçekliğinin kurulmasında önem taşımaktadır. Televizyon haberlerinin hazırlanmasından sunulmasına, yorum yapmaktan konuklarla röportaja kadar haberin tüm süreçlerinde yer alan haber sunucularının ortaya çıkması “anchorpersion” adıyla nitelenen haber sunucularının varlığını ortaya çıkarmaktadır.

Televizyon haberciliğinin önemli özelliklerinden bir diğeri, diğer kitle iletişim araçlarından farklı olarak canlı yayın yapabilmesidir. Canlı yayınlarda izleyici habere anında ulaşarak tarihin tanığı olabilmektedir. Olayların geçtiği mekan ve zamanı birebir izleyiciye ulaştıran televizyon haberlerinin bu yönü, izleyicinin ilgiyle ve heyecanla haber seyretmesine yol açar. Körfez Savaşı’nda Amerikan ordusunun Bağdat’ı bombalamasını uluslararası haber kanalı CNN’den canlı yayında izleyen seyirciler bir anlamda tarihe tanıklık etmiştir (Parsa, 1993: 24).

Televizyon teknolojilerinin gelişmesi sadece haberlerin canlı yayın olarak izleyiciye ulaşmasının ötesinde, görüntü kalitesinin artması, haberin daha iyi anlaşılmasına yönelik olarak kullanılan grafiklerin, efektlerin kullanılmasını da beraberinde getirmiştir. Satır sayısı normal televizyon sistemlerinden farklı olarak iki kat fazla olan HDTV gibi sistemler ve yayıncılıkta kullanılmaya başlanan dijital sistemler haber iletme teknolojisinde izleyici açısından önemli adımlar olarak görülebilir. İnternet üzerinden de televizyon yayıncılığının yapılabilmesi, televizyon haberlerinin topluma aktarılmasında yeni bir mecra oluşturmuş görünmektedir. Televizyon ve internetin birleşimiyle ortaya çıkan “webtv” kavramı da haberciliğe yeni bakış açıları kazandırabilir. Kullanımı giderek yaygınlaşan internetin haberciliğe ilişkin yeni yaklaşımlar ortaya koyacağı düşünülmektedir. Mevcut durumda varolan sürekli canlı yayınlarda enformasyon sağlama olanağı, önemli haber olayları hakkında arkaplan

bilgilerin güncelleştirilmesini sağlamaktadır. Haber kaynağı olarak bilgisayara bağlanmış televizyonun gündelik kullanımda daha fazla yer alacağı ifade edilmektedir: “Enformasyon peşinde olanlar için, bilgisayara bağlanmış TV, Kongre Kütüphanesi’nin kaynaklarına yavaş yavaş üstün gelecektir” (McLuhan ve Povers, 2001: 146).

Yeni iletilerle gittikçe daha fazla karşı karşıya kalan bir toplumda habere, bilgiye, ulaşma, bir ihtiyaç halini almış ve gündelik yaşamın bir parçası haline gelmiştir. İçinde bulunulan dönemde televizyon haberleri geniş bir kitleye ulaşabilmekte ve güvenilir haber kaynakları olarak görülmektedir. Neil Postman’a göre televizyon haberlerinin konuları geniş bir ölçüğe sahiptir ve televizyon bu açıdan çok fazla sayıda izleyiciyi ekran başına çeker:

“Hiç kimse hükümetin politikasının ne olduğunu öğrenmek ya da en son bilimsel gelişmeleri izlemek amacıyla bir sinemaya gitmez. Hiç kimse beyzbol maçlarının sonuçlarını, hava durumunu ya da en son cinayetleri öğrenmek amacıyla bir kaset satın almaz... Ama herkes bütün bunlar için televizyonun başına geçer” (Postman, 1994: 104).

Hudson Bawden’in “B&T Marketing and Media” adlı dergide yayınlanan makalesinde, tek haber kaynağı seçiminde televizyonun yüzde 60 oranla en önemli haber kaynağı olarak gündelik yaşantıda yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Buna karşılık gazeteler yüzde 25, radyo yüzde 17 ve internet yüzde 10 oranında haber kaynağı olarak kullanılmaktadır (Bawden, 2001). Graeme Burton, televizyon haberleri konusunda yapılan anketlere katılanların yüzde 90’ının haberleri televizyondan aldığını ve bu haberlerin büyük bir bölümüne inandıklarını söylemektedir (Burton, 1995: 17). Bir haberin, olayın, mesajın aynı anda milyonlarca kişiye ulaşabilmesi televizyon haberlerinin etkisi ve önemini ortaya koymaktadır. Televizyon haberleri, çevrede ve dünyada olup bitenleri ve yaşamın her yönünü gösteren konulardaki haberleri iletirken insanların yaşantılarını sürdürebilmesini ve olayları yaşayan insanlarla duygudaşlık kurulmasını sağlar. Postman ve Powers bilginin bir meta olarak değerli olduğunu ancak bu bilginin yaşanılan alan için işe yaraması gerektiğini ve insanların yaşamlarını doğrudan etkileyen haberlere ihtiyacı olduğunu söylemektedir (Postman ve Powers, 1992: 123).

Türkiye’de televizyon, küçük yaşlardan başlayarak ölünceye kadar izlenilebilen, kültürel donanım ve demografik önkoşul gerektirmeyen bir araç konumundadır. Türkiye’de televizyonun yüzde 95 oranında geniş bir kitleye ulaştığı (TRT 1 yayınları) belirtilmektedir (Aziz, 1999: 143). Para ödenmeden izlenildiği için demokratik bir araç olduğu varsayılan televizyon, mesajlarını eşit düzeyde dağıtabilmektedir (Batmaz, 1997: 158-159). Türkiye’de televizyon izleme oranının oldukça yüksek olduğu, bu konuda Amerika’dan sonra Türkiye’nin ikinci geldiği belirtilmektedir. RTÜK eski başkanı Prof. Dr. Orhan Oğuz, 1997 yılında İstanbul’da yapılan “ABD ve Türkiye’de Televizyon Yayıncılığının Sorunları” konulu sempozyumda Türkiye’de günde 259 dakika televizyon izlendiğini söylemektedir. Hizmete dönük bir araç olan televizyonun eğitim, spor, kültür gibi hizmetlere dönük çalıştırılabilmesinin ülke için önemli kazançlar sağlayacağı belirtilmektedir (Oğuz, 1997: 56-57). TV izleme oranı Avrupa ülkelerinde ortalama üç saat olarak ifade edilmektedir (Cerdan, 1992: 183). Bu rakamların büyük bir kısmının prime-time olarak adlandırılan en çok izlenen zamanda izleyicinin televizyon karşısına geçerek gerçekleştiği düşünülür ve yine televizyon haberlerinin de bu zamanda yayımlandıkları göz önüne alınırsa televizyon haberlerinin etkili içerikler oldukları söylenebilir. Televizyon haberlerini izlemenin, televizyon başında 4-5 saatini geçiren ve özellikle kitap ve gazete okuma gibi alışkanlığı olmayan bir toplum için bir alışkanlık biçimine dönüştüğü söylenmektedir. 31 Aralık 2001-6 Ocak 2002 tarihleri arasındaki bir haftalık gazete satış ortalaması yaklaşık 3 milyon 300 bindir (www.dorduncukuvvetmedya.com/tirajraporu). 1993 yılında Ankara’da yapılan alan araştırması da görsel medya kullanımının yazılı basını kullanma oranının önüne geçtiğini ve haber ve haber program türlerinin en çok tüketilen içerikler olduğunu ortaya koymaktadır (İnal, 1996: 19).

Dünyanın bütün ülkelerinde medyanın en temel görevinin “kamuoyunu doğru, çok boyutlu, dengeli, hızlı, inandırıcı ve güven verici bir şekilde bilgilendirmek” olarak kabul edilmesine karşın şiddet ve eğlence gibi araçlarla medyanın bu önemli işlevini yerine getirmekten uzaklaştığı vurgulanmaktadır (Duran, 1999: 9). Türkiye’de de aynı eğilim gözlenebilmekte ve medyanın temel işlevini şiddet ve magazin gibi olumsuz ve yararsız konulara harcadığı belirtilmektedir. Doğan Tılıç’a göre Türkiye’de ulusal kanalların ana haber bültenleri üzerinden yazılacak bir tarihte örneğin 1999 yılının

sefahat yılı olacağı, çünkü haberlendiren programlar yerine eğlence içerikli “habeğlendiren” programların ağırlıkta olduğu gözlenmektedir (Tılıç, 2001: 63). Bunun yanında rating uğruna şiddet içeren haberlerin yayınlanmasından da çekinilmemektedir. RTÜK’ün 12 ulusal televizyonu ele alarak 1 Şubat 1998 günü yaptığı çalışmada, görüntü ve ses olarak toplam 1186 şiddet unsuru haber bültenlerinde izlenmiştir (Tılıç, 2001: 64). Türkiye’de televizyon haberlerinin şiddet ve eğlence içerikli olmasının önemli nedenlerinden biri, haberlerin de pazarın belirlediği yapı, isteklere göre biçimlenmiş olması ve rating oranlarının haber programlarının başarısı ve popülerliğini belirlemesidir. Yine çok sayıda kanalın olması beraberinde rekabeti getirmiştir (Atabey, 2000: 251). Televizyon haberlerinde son zamanlarda görülen bir eğilim de duygu ağırlıklı haberlerin ön plana çıkmasıdır. Duygu (emotion) ve haber (information) sözcüklerinin bileşiminden oluşan emoformation (duygu oluşturucusu) sözcüğü duygusal haberler anlamında kullanılmaktadır. Bu duygusal ağırlıklı haberlerde duygu ön plana çıktığı için bilgi eksikliği oluşmakta ve habercilik açısından önem taşıyan “neden”, “nasıl” soruları atlanmaktadır (Duran, 1999: 68-69).

Televizyon haberlerinin toplumsal yaşamda bilgilenme açısından önem taşıdığı ancak, haberlerin içeriklerinin magazinleşmiş olduğu görülürken; haberlerin eğlendirici olmaktan öte bilgilendirici, eğitici olabilmesi televizyonun haber verme işlevini yerini getirmesi açısından gereklidir. Demokrasinin temelini oluşturan, özgürlük, eşitlik, hoşgörü gibi değerlerin toplumda yaygınlaşması için televizyon haberleri köprü görevi üstlenebilir. Bu da, televizyon haberlerinin yerelden, ulusala hatta küresel düzeye kadar, insanları, toplumu bilgilendiren içerikler olarak kabul edilmesine bağlıdır. Ancak, kitle iletişim araçlarının haber verme işlevi, bu araçların örgütlenişi kadar iletişim teknolojileri, habercilerin meslek ahlakı gibi değişik olgulara da bağlıdır.

Sağlıklı bir demokratik yapı için, doğru bilgilenmiş yurttaşlar gerekmektedir. Sağlıklı bir demokrasi, yurttaşların haklarını bilip kullanabilmesi, siyasal seçenekleri konusunda bilgilenebilmesi, katılım, beklenti ve ifadelerini duyurabilmesi olarak yüzeysel şekilde tanımlanabilir. Yurttaşların hukuk kuralları çerçevesinde haklarının neler olduğunu bilmesi ve bu hakları kullanabilme olanağı ve bununla ilgili bilgilere erişebilmesi, demokrasinin sağlıklı çalışabilmesinin gereklerinden biridir. Yine

yurttaşların siyasal seçeneklerini bilmesi ve bunlar hakkında yorumlara, tartışmalara ulaşabilmesi gerekir (Şahin, 1991: 57). Merkezden çok yerel birimlerde yaşayan insanların beklenti ve ifadelerinin siyasal ortamda yer alması, sağlıklı işleyen demokrasi için vazgeçilmezdir. Bunun için de yeterli bilgilenmeyi sağlayacak kanallara ihtiyaç duyulmaktadır. Yerel birimlerde yaşayan insanların katılımını ve haber almasını sağlayabilecek yerel televizyonlar bu bakımdan önem taşımaktadır.

Yerel televizyon haberleri, yaşanan kent ve çevresi hakkında ve kamuoyunu ilgilendiren konularda haberler vererek yerel iletişimi sağlar. Haberleri İstanbul ve Ankara merkezli olan ulusal televizyon kanalları, yerel haberleri ya çok kısa vermekte ya da gündemine almamaktadır. Seyhan Bağardı, ulusal televizyon kanallarının haberleriyle yerel televizyon kanallarının haberleri arasındaki farkı şöyle açıklamaktadır: “Yerel televizyonlar, siyasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel enformasyonu çeşitli olgular arasında bağlantılar kurarak yöre halkına sunarlar. Ayrıca haber verme işleviyle yöredeki ekonomik sistem ve işleyişiyle ilgili olarak halkı bilgilendirirler” (Bağardı, 1999: 101). Yöre insanı için yaşamsal önem taşıyan bir sorun ya da konu ulusal kanallar için genelde çok fazla önem taşımadığı için gündeme gelmemektedir. Yerel televizyon kanalları böyle bir sorunu işleyerek yerel bir kamuoyu oluşturma olanağına sahip olmanın yanında sorunun ulusal platforma taşınması için de zemin hazırlayabilmektedir. Yerel televizyonlar, buldukları çevredeki halkın beklenti ve ilgilerini, ihtiyaçlarını göz önüne alıp yayın yapmak durumundadırlar. Çeşitli haber ve haber programlarının yanı sıra, çocuk programları, söyleşiler, yerel spor takımlarının maçları ya da onlarla ilgili haberler, tartışma programları yerel izleyicilerin dikkatini çekebilen programlar olarak değerlendirilebilir. Ancak yerel televizyon haberleri masraflı bir program olarak görünse de program üretiminin önemli bir parçası ve kanalın izlenmesi için gerekli yapımlardır (Sauter, 1998: 92).

Amerika’da evlerin yüzde 98’inden fazlasında bir ya da daha fazla televizyon olduğu belirtilmektedir (Comstock, 1991: 1). Bu durum aynı zamanda Amerikalılar’ın gündelik yaşamında televizyonun önemli bir yer tuttuğu anlamına da gelmektedir. İngiltere’de ise, evlerin yüzde 97’sinde en az bir televizyon alıcısı bulunmaktadır (Abercrombie, 1996: 2). ABD ve İngiltere gibi gelişmiş ülkelerde yerel televizyonlar

yerel halkın haber almasında ve bilgilendirilmesinde önemli araçlar olarak yer almaktadır. İngiltere’de 1994 yılında yapılan yerel haber kaynaklarıyla ilgili bir ankette, insanların yüzde 65’inin birçok yerel konuda, vatandaşlıkla ilgili ve halkın katılımını gerektiren konularda yerel televizyonlardan haber aldığı ortaya çıkmıştır. Sadece yerel konularda değil, ulusal ve dış haberler konusunda da yerel televizyonların haber vermede önemli bir işlevi olduğu görülmüştür (Mullan, 1997: 95-96). Bu sonucun bir benzeri olarak Amerika’dan da söz etmek mümkündür. Amerika’da televizyon, geniş bir coğrafya nedeniyle merkezi yayın yerine yerel yayıncılığı ön plana çıkarmıştır. Televizyon uygulamada reklam sektörünün bir parçası, kolu haline gelmiştir. Ancak, yayıncılığı düzenleyen kurum olan FCC, kamu yararına hizmet edemeyen televizyonların ruhsatını alma yetkisine sahiptir. Kamu yararı kavramı, haber ve kamuyu ilgilendiren açıklamalar, siyasi kurum ve baskı gruplarına söz hakkı verilmesinden ötede değerlendirilmemektedir (Esslin, 1991: 92-93). Amerika’daki gelişmiş yayıncılık ağı ve ticari bir sistem olarak televizyonun çok geniş bir izler kitleye ulaşması, yerel televizyonların haber vermede toplum için önemli bir kitle iletişim aracı olduğunu vurgulamaktadır. Amerika’da yerel televizyonların gündelik yaşamın içine girmesi bir ölçüde televizyonun haber verme işlevi açısından önemli bir kaynak olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Amerika’da milyonlarca televizyon izleyicisi, haber alma konusunda yerel televizyon kanallarını seyreder ve bu haberlere güvenir. Haberler toplam 20-25 dakika sürmesine rağmen, kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgili haberler, yerel sorunlar ve olaylar, güncel bir şekilde izleyiciye aktarılır (Kaniss, 1991:101).

İnsanlar doğası gereği yakın çevrelerinde olup bitenlere karşı merak içinde olurlar. Çünkü güvenlik içinde olma güdüsü yanında tanıdığı yer ve çevre hakkında bilgi sahibi olma isteği yerel haberlere ilgili olma nedenidir. Yerel televizyonlar ulusal nitelikli haberlere yerel bir açıdan yaklaşarak da izleyicilerinin isteklerini, ilgilerini tatmin etmeye çalışırlar (Tokgöz, 1994: 141-142). Bunun yanında yerel kamuoyunun oluşması ve yerel sorunların tartışılarak çözüme ulaştırılmasında yerel medya önem kazanır. Bu açıdan insanlar için ortak yaşama mekanı olan kentlerin ortak sorunlarına ortak çözümler bulma yolunda yerel televizyonların, gerek haberleriyle gerekse forum, açıkoturum, panel gibi programlarla katkı sağlayacağı açıktır.

Yerel televizyon izleyicilerinin ulusal televizyon kanallarının izleyicisine göre daha sınırları belli ve dar bir alanda yaşadığı ve dolayısıyla izleyicilerin benzeşik bir yapıda olduğu düşünülebilir. Bu durumda yerel televizyonların daha esnek bir program akışı sağlayabileceği, yatay ve etkileşimli bir iletişim ortamı oluşturabileceği, yerel halka daha yakın olarak halkın sesi olabileceği ifade edilebilir. Yerel gelişmeler, İstanbul ve Ankara merkezli ulusal kanalların gündemine ya girmemekte ya da çok kısa haberlerle geçiştirilmektedir. Yerel siyasal, toplumsal, ekonomik gelişme ve olaylar yerel birimlerde yaşayan insanlara ulaşmamakta ve toplum bilgi sahibi olamamaktadır. Daha geniş bir kitleye seslenen ulusal televizyonlar, izleyicilerini doğrudan ilgilendiren haberleri seçme konusunda zorlanmaktadır. Ancak yerel televizyonların yayın yaptığı alanlar ve bu yayını izleyenler düşünüldüğünde, insanların yaşamlarını doğrudan etkileyecek işlevsel bilgilere ulaşma hem izleyiciler için daha kolay olmakta hem de yayıncı için haber konuları sınırlanmış olacaktır. Yerel televizyonlar yeni kurulmuş olmalarına rağmen, haber yayınlarının yanı sıra, yerel kültürün, kentleşmenin gelişiminde önemli bir rol oynayabilirler. Bu işleviyle yerel kamuoyunun oluşması ve yurttaşları ilgilendiren konularda çözüm üretebilmeleri, önemlidir.

Türkiye’de yayın yapan yerel televizyonlar konusunda, RTÜK’e başvuran yerel televizyon kanalı sayısının 229 olduğu belirtilmektedir (www.rtuk.org.tr). Türkiye’de özel televizyon yayınlarının geç başlamasına karşın hızla gelişmesinin ardında toplumun bu yayınlara olan ihtiyacı ve yoğun bir izleyici kitlesinin varlığının ortaya çıkması; siyasilerin propagandada ve seçmenlerine ulaşmada özel televizyonları kullanma eğilimi göstermesi, medya patronlarının özel çıkarlar uğruna etkili bir araç olarak gördükleri televizyonlardan yararlanma isteği bu hızlı büyümede öne çıkan nedenler olarak görülmektedir (Aziz, 1999: 153-154).

Türkiye’de genel yayıncılık uygulamalarına bakıldığında ortaya çıkan tabloda yerel televizyonların içinde buldukları olumsuz şartları aşması kaliteli, eğitimli personel gerektirdiği kadar, maddi olanaklar ve zaman da gerektirmektedir. Ancak nüfusu ve pazar yapısının olanakları belli bir ülkede 20’ye yakın ulusal kanalın olması çok seslilikten öte birtakım çıkar ilişkilerini düşündürmektedir. Türkiye’de pazar koşullarının değerlendirilerek yayın yapılması çok sayıdaki ulusal kanalı maddi

sorunlarla karşı karşıya bırakırken, bu sorunların çözümü için farklı yöntemlere başvurulmasına neden olmaktadır. Örneğin, nüfus olarak Türkiye'ye yakın sayılabilecek İngiltere'de, ulusal yayın yapan televizyon kanallarının sayısı 5'i geçmemektedir (Topuz, 1990: 13). Ancak yerel televizyon kanallarının sayısı ve üstlendikleri rol, gerçekleştirdikleri işlev demokrasinin iyi işlemesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca kitle iletişim araçlarının en temel işlevi olan doğru, düzenli, tarafsız, dengeli haber vermenin yurttaşlar için gerekliliği kadar verilen haber ve bilgilerin de içeriklerinin toplum için önemi tartışılmalıdır.

Kitle iletişim araçlarının toplumu yansıttığı ve toplumun aynası olduğu düşünülürse, medyanın hangi konulardaki bilgiyi, hangi sıklıkla ve hangi derinlikte alımlayanlara verdiğini incelemek önemlidir. Çünkü insanların güncel olaylar hakkındaki bilgileri büyük ölçüde kitle iletişim araçlarından kaynaklanmaktadır. Medyanın işlediği konuların tematik olarak incelenmesi ise medyanın hangi konuları daha fazla ön plana çıkartırken toplumun önem verdiği konu ve olayları görebilmeyi mümkün kılar ve öncelikleri ortaya koyar. Yine kitle iletişim araçlarının yayınlarından toplumsal değerleri ve doğru ve yanlış yaklaşımları görebilmek mümkündür (Turam, 1994: 54).

Türkiye için bakıldığında okuma-yazma oranının düşüklüğü gazete tirajlarından anlaşılabilir. Böyle bir durumda sesi ve görüntüyü bir arada kullanarak, izleyiciden bakmak dışında çok fazla bir çaba istemeyen televizyonun oldukça etkili bir kitle iletişim aracı olduğu söylenebilir. Ulusal televizyon kanallarının haberleri milyonlarca izleyiciye ulaşmasına karşın İstanbul ve Ankara ağırlıklı haberler dikkat çekmektedir. Ancak bazı büyük iller dışında, kent, ilçe gibi birimlerde yaşayan insanlar için, yaşadıkları çevreden haberdar olma başka iletişim araçları sayesinde olabilmektedir. Bu araçlardan biri de yerel televizyonlardır. Çoğulculuk, çokseslilik ve katılımcılık açısından yerel televizyonlar önemli araçlardır. Yerel birimlerde yaşayan halkın sorunlarını, kültürünü paylaşabilmesinde, çözüm üretebilmesinde, yaşadığı çevre hakkında bilgi ve haber alıp iletişim kurabilmesinde yerel televizyonlar işlev kazanır. Bu bağlamda "yakın olan önemlidir" varsayımıyla yerel televizyon kanallarının haber anlayışları, sunulan haberlerin biçim ve içerikleri, haber kaynakları, haber oluşumuna

etki eden süreç önem kazanmaktadır. Yerel televizyon kanallarının, verdiği ana haber bültenleriyle yerel birimlerde yaşayan insanların haber alma ve bilgilendirme ihtiyacını nasıl karşıladığı ve bu televizyonların haber verme ve bilgilendirme işlevini yerine getirirken verdiği haberlerin içeriklerinin bu işlevi ne ölçüde yerine getirdiği çalışmanın sorununu oluşturmaktadır.

Bir kitle iletişim aracı olarak yerel televizyonlar da haber verme ve bilgilendirme işlevleri açısından önemlidir. Yerel televizyon kanallarının ana haber bültenlerinin içerik yönünden çözümlenerek bu kanalların haber anlayışları, haberde kullandıkları yaklaşımlar, ana haber bültenlerinde yer alan haberlerin konu ve ağırlığı ve kanalların karşılaştırılması; böylece yerel televizyon kanallarının haber verme ve bilgilendirme işlevini nasıl yerine getirdiği sorunu oluşturmaktadır. Tüm bu değerlendirme ve çalışmalar ışığında bir kitle iletişim aracı olarak yerel televizyonlarda ana haber bültenlerinin haber verme ve bilgilendirme işlevini nasıl yerine getirdiği ortaya konulacaktır.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın genel amacı, yerel televizyon kanallarında yayınlanan ana haber bültenlerinin “haber işlevi ve özellikleri” bağlamında değerlendirilmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

-Yerel televizyon kanallarının ana haber bülteni haberlerinde yer verdiği konular ve haber türleri nelerdir?

-Haberlerin konularına göre süreleri ne kadardır?

-Yerel televizyonlarda ana haber bültenlerinin toplam süreleri ve ortalama uzunluğu ne kadardır?

-Yerel televizyonların ana haber bültenlerinde haber sıraları ve gündeme alınan haberler nelerdir?

-Yerel televizyon kanallarında hangi tür haberlere ne sıklıkta ve ağırlıkta yer verilmektedir?

-Yerel televizyon kanalları haber verme işlevlerini nasıl yerine getirmektedir?

1.3. Önem

Yapılacak çalışma sonrasında aşağıda belirtilen yararları ulaşılması umulmaktadır:

-Ortaya koyacağı sonuçlar açısından yerel televizyon sahipleri için haberlere ilişkin yeni bakış açıları sağlayacağı düşünülmektedir.

-Yerel televizyonlar bazında ana haber bültenlerinin haber anlayışlarını ortaya koyarak bu konudaki eksikliklerin gözler önüne serilmesini sağlayacaktır.

-Yerel televizyonların ana haber bültenleri izleyicileri için, haber içeriklerinde yeni bakış açılarının ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

-Yerel televizyon kanallarının haber verme işlevini değerlendirebilmesi ve haber verme konusundaki eksikliklerin görülerek giderilmesi noktasında önemli bulgular sunacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

Bu çalışmada, aşağıdaki yargılar araştırmaya gerek duyulmadan doğru kabul edilmektedir:

-Mevcut durumda, insanların haber ve bilgilendirme gereksinimini karşılayan ve geniş kitlelere ulaşabilen en önemli aracın televizyon olduğu,

-Yerel televizyon kanallarının ulusal televizyon kanallarından farklı olarak yerel haberlere ağırlık verdiği,

-Türkiye’de demokratik yaşamın vazgeçilmez unsurlarından biri olan haberleşme özgürlüğünün gerçekleşmesinde televizyon haberlerinin önemli ve etkili olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

-Çalışmada yerel televizyon haberciliği konusu genel olarak ele alınırken, uygulamayı oluşturan il Eskişehir’dir.

-Örnekleme alınan yerel televizyonlar ildeki iki yerel televizyon kanalıdır.

-Ana haber bültenlerinde yalnızca yerel haberler ele alınacaktır.

-Çalışmada zaman baskısından dolayı olasılığa dayalı olmayan örnekleme kullanılmış, dolayısıyla araştırmanın bulguları genelleme yapılmadan sadece çalışma kümesi içerisinde değerlendirilmiştir.

1.6. Tanımlar

Tanımlar başlığı altında, çalışmada kullanılan bazı sözcüklerin operasyonel işlevleri açıklanmıştır. Normalden farklı olarak kullanılan bu sözcüklerin geçtiği yerde anlaşılması gereken anlamları belirtilmiştir.

Yerel televizyon: Çalışmada yerel televizyon kavramı, RTÜK tarafından belirli bir alanda ve gücü belirlenmiş yer vericileriyle yayın yapmasına izin verilen (kablolu ya da uydu bağlantılarıyla yayın yapmayan) televizyon kanalı olarak kullanılmaktadır.

Ana Haber Bülteni: Televizyonun en çok izlendiği saatler (prime-time) olarak kabul edilen 19.00-23.00 arasında, genellikle 19.00 ya da 20.00'da yayına giren, kapsamlı akşam haber bülteni.

Politika Haberleri: Yerel birimlerdeki siyasal partilerin açıklama ve etkinliklerine yönelik olarak yayınlanan haberler. (Ulusal ve uluslararası politika haberleri kapsam dışında bırakılmıştır)

Ekonomi Haberleri: Yerel birimlerde bulunan ekonomi kurumları ve aktörlerine ilişkin yayınlanan haberler. (Eskişehir'deki Vergi Daireleri, Defterdarlık, Bağ-Kur, Ticaret Odası, şirketlere ilişkin haberler)

Sivil Toplum Haberleri: Ülke çapında kurulan çeşitli sivil toplum kuruluşlarının kent şubeleri ya da kentte kurulan çeşitli dernek, vakıf gibi kuruluşların etkinlik ve açıklamalarına ilişkin haberler. (Eskişehir'de bulunan sendika temsilcilikleri, dernek, kooperatifler, odaların etkinlik ve açıklamalarına ilişkin haberler)

Magazin Haberleri: Ünlü kişilerin açıklama ve etkinlikleri, bazı ticari işletmelerin açılışları, eğlence haberleri magazin haberleri içine girmektedir. (Eskişehir'de açıklamalar yapan ünlü kişiler, ticari işletmelerin açılış haberleri, hafif, ilginç olaylara ilişkin haberler)

Eğitim-Araştırma Haberleri: Yerel eğitim kuruluşlarının ve bu kurumlarda çalışan uzmanların açıklama ve etkinliklerine ilişkin haberler. (Eskişehir’de, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, eğitim uzmanı ve öğretmenlerin açıklamaları, üniversitelerin düzenlediği kazı kurs, sempozyum gibi etkinlikler, ilk ve ortaöğretim ğrencilerinin çalışmalarına ilişkin haberler)

Adliye-Güvenlik Haberleri: Yerel güvenlik, sağlık konusunda çalışan kurumlara ve etkinliklerine ilişkin haberler. (Eskişehir’de gerçekleşen kavga, kaza, ölüm, hırsızlık, mahkeme, yaptırım gibi adli olaylar, sokak çocuklarına ilişkin haberler)

Kültür-Sanat Haberleri: Yerel birimlerde gerçekleşen tiyatro, opera-bale, fuar, festival gibi etkinliklere ilişkin haberler. (Eskişehir’de vakıfların sanatsal ve kültürel etkinlikleri, çalışmaları ve açıklamalarını kapsayan haberler)

Spor Haberleri: Yerel profesyonel ve amatör spor klplerinin (futbol, basketbol, hentbol) karşılaşmaları, skorları ve klplere ilişkin haberler.

Belediye-Valilik Haberleri: Kentin yönetiminde sorumlu olan valilik, ana şehir ve ilçe belediyelerinin çalışmaları, icraatlarına, uygulamalarına, kararlarına ilişkin haberler.

evre-Sağlık Haberleri: Yerel sağlık kuruluşlarının çalışmaları, halk sağlığına yönelik etkinlikler, evre düzenleme ve evre temizlik, yapılandırma gibi etkinliklere ilişkin haberler. (Eskişehir’de evre düzenleme, orman yangını, yağış ve barajlara ilişkin haberler evre haberleri ve kamu hastanelerinin çalışma ve uygulamalarına ilişkin İl Sağlık Müdürlüğü’nün etkinlik ve çalışmaları sağlık haberleri olarak değerlendirilmiştir)

Kamu Haberleri: Merkezi yönetim ve kuruluşların kentte yer alan (Eskişehir’deki yerel örgütlenmeler) temsilcilikleri ve şubelerinin açıklamaları, etkinlik ve çalışmaları kamu haberleri olarak değerlendirilmektedir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmayı desenleyen araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veriler ve toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması alt başlıkları altında, çalışmanın yöntemi yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, varolan bir durumu tanımlamaya, betimlemeye çalıştığı için tarama modeli kullanılmıştır. Çünkü varolan durumu olduğu gibi, değiştirmeden, etkilemeden ortaya koymak çalışmanın amacı dahilindedir (Karasar, 1998: 77). Yerel televizyon kanallarının ana haber bültenlerinin haber verme işlevi açısından taranması kapsamında, genel tarama modelinde olan araştırmada içerik çözümlemesi yöntemiyle, varolan bir durum hakkında, çalışmanın amacı çerçevesinde sonuçlara ulaşılacaktır. Araştırma, nitel ve nicel veri çözümleme yöntemlerini de karma olarak kullanmaktadır. Haber konularının saptanması, haber sıralarının belirlenmesi gibi amaçların gerçekleştirilmesi için nitel yöntemler kullanılırken, haber sürelerinin ölçülmesi gibi amaçlar için nicel yöntemler kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışma, yerel televizyon kanalları ana haber bültenlerinin işlev ve özelliklerini araştırma amacındadır. Bu bağlamda seçilen örnekleme konu olan televizyon kanal sayısı değil, Eskişehir ilinde bulunan iki yerel televizyon kanalının ana haber bültenleri olacaktır. Eskişehir ilinde bulunan ES TV ve Kanal26 yerel televizyon kanallarının yaz ve kış yayın dönemi içinde yayınladıkları ana haber bültenlerinden alınan iki hafta çalışma kümesini oluşturmaktadır.

Araştırmada çalışmanın amacı gereği, zaman sınırlılıkları ve seçilen örneklemeden elde edilecek bulguların yeterli bulgulara ulaşmayı sağlayacağı düşünülerek olasılığa dayalı olmayan örnekleme seçilmiştir. Olasılığa dayalı olmayan örnekleme seçimi dolayısıyla araştırma sonuçları herhangi bir evrene genellenmeden sadece çalışma

kümesine yönelik bulgular sağlayacaktır. Araştırmada, televizyon yayıncılığında iki farklı yayın dönemi olarak varolan yaz ve kış yayın dönemlerinden seçilen birer hafta, çözümlenerek birbirleriyle karşılaştırılacaktır. Bu birer haftanın seçilmesinde ana haber bültenlerinin yer aldığı kasetlere ulaşabilmek seçimi etkileyen bir unsurdur. Yaz ve kış yayın dönemlerinden, iki kanalın ana haber bültenlerini içeren birer hafta araştırmanın amaçları doğrultusunda birbirleriyle karşılaştırılacaktır. Yaz yayın dönemi için 1-7 Ağustos 2001 tarihini kapsayan bir hafta, kış yayın dönemi için ise 1-7 Aralık 2001 tarihini kapsayan bir hafta örneklem olarak seçilmiştir. Yaz ve kış yayın dönemlerinin araştırmada ele alınmasının bir gerekçesi de, televizyon yayınlarının kış yayın döneminde daha fazla izlendiği; yaz yayın döneminde ise daha az izlendiği varsayımdır.

2.3. Veriler ve Toplanması

Eskişehir ilinde bulunan iki yerel televizyon kanalının ana haber bültenleri, olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemiyle toplam 28 ana haber bülteni, tematik çözümlenmeye incelenecektir. Ancak bu tematik çözümlenme, belli temaların araştırmanın başında belirlenip örnekleme aranması, sıklıklarının ölçülmesi olarak anlaşılabilmesi gerekmektedir. Örnekleme dahil olan haber bültenleri içinde konular sınıflandırmaya, ayrımlanmaya çalışılmıştır. Böylece ele alınan her iki kanalın yer verdiği konuları karşılaştırma yoluyla aradaki farklılıkları görme olanağı da sağlanmış olacaktır. Ancak ele alınacak haberler yalnızca yerel haberler olacaktır. Diğer bir deyişle, yerel televizyon kanallarının gündemine aldığı ulusal, uluslararası haberler çözümlenme dışında tutulacaktır. Verileri toplama aracı olarak VHS video kasetler kullanılarak, çözümlenmeler bu kasetler üzerinden yapılacaktır. Verilerin daha kolay olarak incelenebilmesi için haber konularına göre kategorilenmesi, sınıflanması yapılacaktır. Ayrıca örnekleme alınan yerel televizyon kanallarının ana haber bültenlerin dışındaki ana haber bültenleri de gözlenerek, araştırma sonunda yapılacak genellemelere ulaşmada gözlem yönteminden yararlanılmış olacaktır.

2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Haber bültenlerinin oluşturduğu örneklem, içerik çözümlemesi yöntemiyle çözümlenecektir. 1941 yılında Amerika'da Berelson'un geliştirdiği yöntem, metin içeriklerinden sosyal gerçeğe yönelik çıkarımlar yapmaktadır. Berelson, içerik çözümlemesini, "iletişimin yazılı-açık (manifest) içeriğinin objektif, sistematik (dizgeli) ve sayısal (kantitatif) tanımlarını yapan bir araştırma tekniği" olarak tanımlamaktadır (aktaran: Gökçe, 2001: 7). İletişim araştırmaları için son zamanlarda yapılan çalışmalarda içerik çözümlemesi yöntemi oldukça fazla kullanılmaktadır. 1996-1997 yılları arasında, Communication Abstract 60'dan fazla çalışmanın, içerik çözümlemesi yöntemini kullandığını listelemiştir (Wimmer ve Dominick, 2000: 134).

Toplam olarak kaydedilen 28 ana haber bülteni, tematik çözümlemeyle, haber konuları, haber türleri, haberde öne çıkan kişi ve kuruluşlar, haber süreleri, haber sıralamaları açısından çözümlenerek her iki televizyon kanalı karşılaştırılacaktır. Haber konularının sınıflandırılması, haber türleri, haber sıralamaları, haber süreleri gibi verilerin sınıflandırılması işlemi, hazırlanan ve bulgular ve yorum bölümünde sunulan içerik kodlama cetveline (çözümleme kartları-chart) işlenecek, bulgular ve yoruma ulaşmada kullanılacaktır.

3. HABER VE HABERCİLİK

3.1. Haberin Tanımı

John Hohenberg, “haber nedir?” sorusuna verilen yanıtı, ne kadar gazeteci varsa o kadar tanım olduğu şeklinde belirtmektedir (Hohenberg, 1963: 29). Haberi tanımlamak için, haber değerlendirme ölçütleri içinde yer alan doğruluk, ilgi çekicilik ve zamanlı olmayı ölçüt alan Hohenberg haberi genel biçimde şöyle tanımlamaktadır: “Haber vaktinde verilen, toplumda çok sayıda kişileri ilgilendiren ve etkileyen, bu kişilerin anlayabileceği herhangi bir olay, fikir veya kanaattir” (Hohenberg, 1963: 40). Haberin ne olduğu sorusuna çok farklı yanıtlar verilse de haber ilginç, beklenmedik, alışılmadık olaylar olarak tanımlanmaktadır (İnal, 1994: 135). Tuchman, haber gerçekliğin bir inşa biçimidir diyerek, haberin farklı bir yönüne dikkat çekmektedir (aktaran, İnal, 1994: 135). Haberin anlamı üzerinde tartışma yapılırken, haberin belirli bir süreç içinde belirli kriterlere göre seçilip sunulduğu ve bu işi farklı ilgi ve durumlardaki habercilerin yaptığı söylenebilir. İki önemli haber değeri olarak özellikle televizyon haberlerinde yaygın olarak kullanılan olumsuzluk ve katılan aktörlerin tanınmışlığı, televizyon haberleri için yapılacak bir haber tanımlamasında öne çıkmaktadır.

Haberin içeriğine bakıldığında haber insanları eğitmekten eğlendirmeye, bilgilendirmekten endişelendirmeye kadar çok çeşitli içerikte olabilmektedir. Haber, “günün önemli ve olağanüstü olaylarına seçici bir bakışı” kapsar (Groombridge, 1976: 28). Haber, “gerçek dünyada bir yerlerde meydana gelen olaylar, kişiler ya da şeyler hakkındaki en son, en yeni enformasyona” işaret eder (Van Dijk, aktaran: Dursun, 2001: 123). Haber genellikle bir olaya, olguya, fikre ve soruna dayanır. Belirli bir yer ve zaman içinde gerçekleşen olayların bilmeyenlere aktarılması, çevrede olup biten ve çok sayıda insanı ilgilendiren olayların insanlara aktarılması, gazeteciliği meslek edinmiş insanların kitle iletişim araçlarını kullanarak yazılı, sesli, görüntülü mesajları okuyucu, izleyici ve dinleyicilere aktarması, gerçeğin toplumsal kurgulanması, insanların bilmek istediği herşey, olduktan sonra algılanarak olayların bilgisinin aktarılması, gibi haberi tanımlayan çok sayıda ifade vardır (Girgin, 1998: 13-14). Kapsayıcı bir tanım olarak, haberi güncel, çok sayıda kişiyi ilgilendiren önemli olayların doğru, tarafsız ve çabuk

bir biçimde aktarımı olarak tanımlamak mümkündür (Uyguç, 1987: 86). Postman, haberin çeşitli anlamları içerdiğini söyler: “Haber, ya öncelikle ve en iyi biçimde bir tarih, ya edebiyat malzemesi, ya toplum koşullarının bir kaydı, ya halkın tutkularının bir ifadesi ya da gazetecilerin önyargılarıdır” (Postman, 1996: 26). İngilizce ‘de haber anlamına gelen NEWS sözcüğü de North, East, West, South, (Kuzey, Doğu, Batı, Güney) sözcüklerinin baş harflerinden oluşmakta ve her yönde meydana gelen olayları ifade etmek için kullanılmaktadır. (Girgin, 2000: 89). Ancak temel nokta haberin doğrularla, olaylarla ilişkili olması ve insanların bilme, öğrenme isteğinde olmalarıdır.

Bernard Roscho, haberin kaynak, izleyici ve haberi ileten araç açısından zamanlı bilgi olduğunu söylemektedir (Roscho, 1975: 11). İnsanın sosyal ve fiziksel çevresinde olanları bilme arzusu taşıması sonucu haberin değer taşıdığı söylenebilir. Roscho, haberin zamanlı bilgi olduğunu söylerken, cevabını tam bulamadığı, haberleri kimin belirlediği sorusuna da dikkat çekmektedir. Haberin kişilere, kurumlara, olaylara bağlı olduğunu ve basının rutin olarak bunları gözlediğini ancak, gözden kaçırdıklarının da olduğunu belirtmektedir (Roscho, 1975: 18). Buna karşın haberler hayatın bir parçası olarak, toplumun gidişatının, gelişiminin, sorunlarının ve umutlarının tarihi bir kaydı olarak görülmektedir (Bennett, 2000: 13).

Kısacası, haberler genellikle olaylardan oluşmaktadır. Olaylar ise olduktan sonra özetlenmekte, haberle ilgili bilgilere, görüntülere ulaşılmaktadır. Wilbur Schramm, haberin özelliği konusunda “Haber bir olay değildir, olduktan sonra algılanabilen bir olgudur. Olayla özdeş değil, fakat olayın esas çerçevesi içinde tekrar kurulabilmesi hedefidir” diyerek haberin aslında olaylara dayandığını aktarmaktadır (Schramm, aktaran: Tokgöz, 1994: 124). Olaylar kendiliğinden insanlara ulaşmamaktadır. Olayları izleyen haberciler, belirli mesleki kodlar çerçevesinde olayları haber haline dönüştürerek izleyicilere, kitle iletişim araçları aracılığıyla aktarırlar. Bu açıdan herhangi bir olay ya da olgunun habere dönüşmesi ve insanlara iletilmesi haberciler aracılığıyla olmaktadır. Ancak, haberlerin öyküleştirmesi sürecinde, haberin kaynağı olan kişi ve kurumların kendi açıklamalarının haberin içinde kullanıldığı durum farklıdır. Kaza ve skandal haberleri dışında kalan haberlerde haberin kaynağı, haberi gerçekleştiren kişiler, aktörlerdir. Bu, haber kaynaklarının durum tanımlamalarının

haberde yer alması anlamına gelmektedir. Haberi yapan kişilerin ya da gazetecilerin, haber yaptıkları olgu, düşünce veya olayla ilgili algılama, görebilme ve gözleyebilme yetenekleri, haberin topluma iletilmesinde önemli noktalardan biridir (Tokgöz, 1994: 125). Ancak, habere özgürce ilk elden ulaşma hakkına sahip olan muhabirler, zaman zaman habere ulaşmaları engellenirken kurum içi yapıda kurumun çıkarlarına ters düşebilecek haberlerde bazen çöpe giderek muhabirin, habercinin emekleri boşa çıkmaktadır.

Haberlerin olaylara dayandığı söylene de olaylar zamanla unutulur ancak, haberler tarihe bir kayıt olarak geçer, varlığını sürdürür. Kitle iletişim araçlarının taşıdığı en önemli iletinin haber olduğu ve yetkili ağız, yansızlık içeren biçimlerle sunulduğu için güvenilir bulunan bir üründür (Usluata, 1994: 92). Atilla Girgin'e göre, haberler, bireyin düşünce ve duygularını etkileyen bilinçaltına çoğu kez farkında olmadan imgeler yerleştiren ve bilinçaltını etkileyen bir olgudur. Girgin, haberin gerçeğin kendisi ya da gerçekle bağlantılı olduğu sanılması yönüyle etkili bir medya içeriği olduğunu söylemektedir (Girgin, 2000: 86-87).

3.2. Haber Değerleri

Kitle iletişim araçlarının yüzlerce, binlerce haber arasından hangilerini yayınlayacaklarına ilişkin olarak seçim yapmalarına yardım eden ölçütler haber değerleri olarak adlandırılır. İnsanların hangi haberleri duymak istedikleri, hangilerine olan ilgilerinin haberlerin izlenmesini sağlayacağı, haberlerin neyi içermesi gerektiğini haber değerleri belirlemektedir (DeFleur, 1996: 395-396). Toplumsal bir olgu olarak değerlendirilen haber olmadan yönetim, ticaret, eğitim gibi toplumun kurumlarının çalışamayacağı düşünülmektedir. Öyleki bir yerel yönetimin aldığı kararları yurttaşlarına duyurmasında iletişim araçlarının yaptığı haberler olmasa, bir kaosun oluşabileceği açıktır. Ancak izleyicilerin, haberi seyredenlerin haberle ilgili olması, diğer bir deyişle haberin geniş insan topluluklarını ilgilendirmesi gerekmektedir. Haberin doğru olması, açık ve net olarak anlaşılması ve bir anlam karışıklılığına yol açmaması haberin özelliklerindedir. İnsanın doğasından kaynaklanan önemli kişilere, sayılara, garipliklere ilgi duyma, bu olgulara ilişkin haberlerin önemli olması anlamına

gelir. Yine haberin sıra dışı olması ve gerçekleşme zamanının, haberin sunulduğu zamana yakın olması, izleyicinin yaşadığı yere, mekana yakın olması, izleyiciyi çeken haber özellikleridir (Tokgöz, 1994).

Haber değerleri, haberi alımlayanların haberi seçmesinde, okuması ve izlemesinde habercilerin profesyonel birikimlerine dayanmaktadır. Televizyon haberciliğinde, haberin formatını aracın doğasından kaynaklanan görüntü, ses, mekan gibi bazı değişkenler etkilese de temelde gazetecilikten kaynaklanan haber değerleri kullanılmaktadır. Ancak, televizyonun görsel yapıyı ön plana çıkarması, haberlerin formatını, uzunluğunu ve içeriğini etkilemektedir.

Sosyolog Johan Galtung, kitle iletişim araçlarında haberin yapısını oluşturan etkenlerden bazılarını kısıklık, kesinlik, çarpıcılık, tazelik, anlam, uygunluk, süreklilik, denge ve az görülmürlük olarak sıralamaktadır (Galtung, aktaran: Halloran: 1973: 15). Haber değerleri arasında sıkça tekrarlanan beş temel öge bulunmaktadır. Bunlar “doğruluk”, “yenilik” (güncellik), “ilginçlik” (ilgi uyandırma), “önemlilik” (önemli sayılma) ve “anlaşılabilirlik”tır. Haberciliğin temel ilkelerini oluşturan haber değerlerine zamanlılık, sonuç ve insan ilgisini çekme gibi haber değerleri de eklenebilir (Tokgöz, 1994: 138). Graeme Burton, genel haber değerleri kapsamında, olumsuzluk, eve yakınlık, yakın zamanda meydana gelme, revaçta olma, devamlılık, basitlik, kişisellik değerlerini sıralamaktadır (Burton, 1995: 138).

Keith Selby ve Ron Cowdery, habercilerin, yaptıkları haberlerin seçimi ve sunumunu etkileyen profesyonel haber değerlerini, önem, açıklık, kültürel benzerlik, uygunluk, beklenmedik olma, önemli kişi merkezlilik, olumsuzluk, insan ilgisi, denge, yerellik olarak sıralamaktadır (Selby ve Cowdery, 1995: 136). Kültürel benzerlik, bir olay ya da olgunun haber haline getirilmesi sürecinde, izleyicinin kültürel deneyimlerinde haberin yer bulabilmesi gerekmektedir. Uygunluk, izleyicinin inanç, değer ve beklentileriyle ilgili olarak haberle ilgilenmesidir. Beklenmedik olma ise, aniden gelişen olayların insan ilgisini çektiği anlamına gelmektedir (Selby ve Cowdery, 1995: 138).

3.2.1. Doğruluk

Haberin doğruluğu, haber kaynağının güvenilirliğinin yanı sıra haberi aktaran muhabirin, habercinin kişilik yapısından toplumsal yapı ve kurumsal yapıya kadar bazı etmenlerle ilintilidir. Haberleri doğru olarak aktarmak, doğruluğunu başka kaynaklardan da onaylamak, profesyonel habercilik kuralları içindedir. Haberde varsayımlara yer vermemek, duygu ve önyargılardan uzak kalmak, yorum yapmadan haberi izleyiciye ulaştırmak, haberde tarafsızlığın sağlanması açısından önem taşımaktadır.

Doğruluk haberde bulunması gereken temel ilkelerin başında gelmektedir. Çünkü doğru olmayan haberler yayın kuruluşunun güvenini kolay düzeltilemeyecek şekilde zora sokabilir. Gazete haberlerinde bir haberin doğruluğu konusunda hata yapılması durumunda ertesi gün yayınlanan gazetede hatayı düzeltmek olasıyken, televizyonculukta aynı durum geçerli değildir. Çünkü sabah haberlerinde yayınlanan yanlış bir haber, bir sonraki bültende düzeltilse bile haberleri izleyen kitlenin aynı olmayacağı açıktır (Kaptan, 199: 38). Bunun da ötesinde izleyici izlediği haberlerin doğru olmasını bekler ve haberlerin doğruluğu konusunda kaygıya düşerse, tekrar aynı kanalın haberlerini izlemeyebilir. Bu bakımdan habercilerin, haberlerin doğruluğu konusunda dikkatli olmaları gerekmektedir. Haber toplama sürecinde haberlerin doğruluğu konusunda soru işaretleri bulunması, habercinin haberi başka kaynaklardan doğrulama çabasıyla aşılabılır (Bülbül, 2001: 288). Yine haberde, olaya konu olan her iki tarafın görüşlerinin alınması haberde dengeliliği ve doğruluğu sağlayabilir. Haberin bir başka doğrulanması ise, haberin kaynağını belirtmektir. Ancak, her şeyden önce gazetecilerin, habercilerin yazılı ya da yazılı olmayan ahlak ve meslek ilkelerine uymaları, toplumsal sorumluluk açısından önem taşır.

3.2.2. Yenilik (Güncellik)

Yenilik haberin gerçekleştiği zamanla ilgilidir. Haber çok çabuk eskijen ve dolayısıyla güncelliğini kaybeden bir olgu olduğu için kısa zamanda izleyiciye ulaştırılması gerekmektedir. Haberde ne sorusunun yanıtı, sonuç ilkesine karşılık gelir. Ne sorusunun yanıtı aktarılmak istenen yeni olayı kapsadığı için televizyon

haberlerinde, olayla ilgili görüntülerin değerlendirilmesi haberin başarısını etkileyen bir olgudur. Acil durumlar, olaylar, özellikle yerel izleyicileri ilgilendiren, sıkıntı veren, hemen çözümlenmesi gereken ve bu açıdan haber değeri olan olaylardır. Yenilik, zamanlılık kavramıyla yakından ilgilidir. Çünkü izleyici haberlerde en son olanları merak eder ve görmek ister (Willis ve D'Arienzo, 1981: 102).

3.2.3. Zamanlılık

Zaman kavramı, haberlerin yeni, güncel olmasını ifade eden bir haber değeridir. İnsanlar en son olan, gelişen olayları merak ederler. Bugün gelişen, yeni olan olaylar geçmişte gelişen olaylara göre daha fazla izlenir ve ilgi görür (Mencher, 1989: 61). Ancak haberlere konu olan toplumsal olgu ve olayların bir anda ortaya çıkıp kaybolmadığı habercilerin dikkate alması gereken bir nokta olarak gözükmemektedir. Bu durum haberciliğin tarihe düşülen bir not ya da tarihe tanıklık olarak değerlendirilmesinde gazetecilerin, toplumsal sorumluluklarına işaret ederken, bu insanların bilgili, eğitilmiş olmaları gerektiğine ilişkin de dikkati çekmektedir.

Haber değerleri arasında yer alan zamanlılık ilkesi, haberde ne zaman sorusuna karşılık verilen yanıtı kapsar. Televizyon haberleri, canlı yayın olanağıyla haberleri izleyicisine aktarmada diğer kitle iletişim araçlarına göre avantaj sağlamaktadır. Haber en kısa sürede izleyicisine ulaştırılmaması, haberin değerini yitirmesi anlamına gelmektedir. Zamanlılık ilkesi bir yandan olayın, haberin ne zaman gerçekleştiği sorusuna bir yanıt içerirken diğer yandan da izleyicisine bir an önce aktarılması gerekliliğini yansıtır. "Haberde zaman ögesini belirleyen veya gösteren üç ana bileşke bulunmaktadır. Bu bileşkelerin tümü ise, habere zamanlılık değerini kazandırmaktadır" (Tokgöz, 1994: 139). Yenilik, anilik ve geçerlilik ilkeleri haberde zaman ögesini belirler. Yenilik olayın yeni oluşmasını değil, yeni olarak bildirilmesini ifade etmektedir. Anilik haberin en kısa zamanda aktarılmasını; geçerlilik ise haberleri toplumun çeşitli kesimleriyle bağıntılı tutar (Tokgöz, 1994: 140).

Haber veren iletişim araçlarının giderek fazlalaşması haberleri daha erken veren iletişim araçlarının ön plana çıkmasını sağlamıştır. Çünkü haber beklediğinde değerini

yitirebilen bir olgudur. Bayat haberler izleyicinin ilgisini daha az çekmektedir. Bir televizyon ile gazetenin haber verme zamanlılığı arasında önemli fark bulunmaktadır.

3.2.4. İlginçlik (İlgi Uyandırma)

İlginçlik kavramının gazetecilik literatürüne geçmiş bir tanımını yapan gazeteci John Bogart 1880'li yıllarda köpeğin insanı ısırmasının haber olmadığını, çünkü bunun sürekli olageldiğini, insanın köpeği ısırmasının haber olduğunu söylemiştir (Usluata, 1994: 93; DeFleur, 1996: 398). İnsan ilgisi kavramının sadece sıra dışı olaylarla değerlendirilmesi habercilik anlayışı açısından eksik görülmektedir. İnsanların sosyo-ekonomik açıdan ilgileri farklı olsa da haber değerlerinin tamamı, haberde ilginçlik kavramını tamamlayan etkenlerdir (Tokgöz, 1994: 144).

Haber değerlerinden biri olan insan ilgisini çekme ilkesi çok geniş bir ölçekte tanımlanmaktadır. İnsanların ilgilerini sınıflandırmak pek mümkün olmasa da habercilikte, özellikle televizyon haberciliğinde görüntünün önemi çerçevesinde ünlülerin yaşamı, olumsuz haberler, ani gelişen olaylar insanların ilgisini çekmektedir. Çok sayıda olay, haber arasından hangilerinin seçilip yayınlanacağını belirlemede insan ilgisini çekme ögesi ön plana çıkar. İnsan ilgisini çeken haberler yapmada, habercilerin, ilgi, deneyim ve bilgilerinden yararlanılmaktadır. Ancak, haberciler haberlerin izlenilmesi için insanların daha çok ilgi göstereceği konularda haberler yaparken, tarihi önemi olan bir bilimsel gelişme haberlerde yer almamaktadır (DeFleur, 1996: 399). Televizyon haberciliğinde izleyicinin ilgisinin uyanık tutulması gerekmektedir. İzleyicinin ilgisi haberde, ekranda tutulamazsa, izleyicin hemen kanalı değiştirmesi olasılığı bulunmaktadır. İlginç bir sunum habere ilgiyi çekmenin bir yolu olarak görülse de seçilen sözcük ve görüntülerin uyumu televizyon haberlerinde önemli bir yer tutar.

3.2.5. Önemlilik (Önemli Olma)

Haberi alımlayanlar genelde kendilerini ilgilendiren konular için haberi izlemektedirler. Haberde önemlilik değeri, haberi oluşturan olgu ya da olayın geniş bir

kitleyi ilgilendirmesiyle ilgilidir. Önem, gerçekleşen olayın ilgilendirdiği insanların çok olmasına bağlansa da çok sayıda kişiyi ilgilendirmeyen ancak, sonuçları açısından etkili olabilecek haberler de vardır. Gerçekleşen basit ve küçük bir olayın daha büyük olayları işaret etmesi yanında olayın, ilgilendirdiği ya da sonuçlarının etkilediği önemli kişiler de önem kavramı içinde değerlendirilebilir.

Ticari kaygılarla insanları ekran başına çekmek, haber değerlerini bir ölçüde değiştirerek, önemli-anamlı haberlerin yerine ilginç, görsel etkisi fazla olan haberleri ön plana çıkarmıştır. Ancak, haberin önemini ortaya koyan bir ölçüt, izleyicilerin yaşamlarını doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemesidir. Buna bağlı olarak haberin etkileyeceği kitlenin büyüklüğü haberin önemini artırır.

Önemlilik ilkesi, haberin ilgilendirdiği kitleye bağlı olarak görülmektedir. Ancak, muhabirlerin ve haber editörlerinin seçimi bu ilkeyi etkilemektedir. Bir olay ne kadar önemli olursa olsun, izleyicilere, topluma iletilmedikten sonra haber olmaz. Haberin önemliliğini belirleyen nasıl ve neden sorularının yanıtıdır (Tokgöz, 1994: 143).

3.2.6. Anlaşılabilirlik

Haberde anlaşılabilirlik daha çok haberi kurgularken seçilen sözcük, cümle yapılarıyla ilgili olsa da içerik olarak gereksiz ayrıntılardan uzak, hedef kitlenin ilgisini dağıtmayacak, ortak değerler ve uygun yerde ve zamanda haberin alımlanmasını öngörür. Haberin dilinin niteliksiz olması ve iyi, kötü, güzel gibi değer yargılarını kullanmaması gerekmektedir (Kaptan, 1999: 40). Açıklık, haberin söylemek istediklerini, mesajını açık olarak iletebilmesi demektir. Haberlerde genelde yoruma yer vermeden, genel izleyicinin anlayabileceği açıklıkta bir dil tercih edilir. Televizyon haberciliğinde ses ve görüntülerin tekrar edilmesi genelde uygulanmaz. Bu nedenle haber ilk dinlendiğinde anlaşılır olmalıdır (Cankaya, 1991: 42-43).

3.2.7. Yakınlık

Zaman ve mekan bakımından yakınlık haber değerleri arasında yer alır. Yakınlık ilkesi, haber içinde nerede sorusunun karşılığıdır (Tokgöz, 1994: 141). İnsanlar, sonuçlarından etkilendikleri olaylarla ilgilirlir ve bu yüzden fiziksel ya da coğrafi olarak yakın oldukları olaylara karşı merak duyarlar. Bu durumun haberi izleyenler için duygusal yakınlık kurduğu olaylarla da ilişkisi olduğu belirtilmektedir (Mencher, 1989: 59). Yakınlık kavramı, sadece coğrafi olarak değil kültürel yakınlık veya ilişki durumunda da geçerlidir. Meydana gelen olay izleyicinin ait olduğu kültüre yakınsa, izleyicinin ilgisini çekebilir ve haber yapılma olasılığı artar (McQuail ve Windahl, 1993: 153). Giderek artan haber ve mesaj iletimi kapsamında, insanların yakın çevrelerinde olanlar ilgi çekmektedir. Kültürel, sınıfsal ve bölgesel olarak yakınlık haber konusuyla haberi izleyenler arasında bir bağın oluşmasını sağlar. Haber profesyonelleri bu durumu özetleyen bir atasözünü kullanmaktadırlar: “Gözdeki sinek, Çin’deki depremden önemlidir” (Rigel, 2000. 203).

Yerel televizyonlar açısından, seslenilen kitleyi ilgilendiren iç ve dış olayların yakınlık değerine göre sınıflandırılması daha kolaydır. Haber değerleri arasında yer alan insan ilgisini çekme ile yakınlık değeri birbirine bağlıdır. Çünkü insanların doğası gereği yakınlarında gerçekleşen olaylara, haberlere, kendilerinden uzakta gerçekleşen olaylara göre daha fazla önem verdikleri belirtilmektedir (DeFleur, 1996: 398). İnsanların yaşadıkları yer hakkında bilgi sahibi olmaları gerekliliği, güven ve güvende olma duygusundan kaynaklanır. Dolayısıyla, haberleri alımlayanların merak ettiği yakın çevre, özellikle yerel iletişim araçları içinde yer almalıdır.

Haber değerleri arasında sayılan haberin “izleyiciye yakınlık” özelliği yerel televizyon haberlerinin etkisini ortaya koyan önemli özelliklerden biridir. Denis McQuail, haberin olduğu yerin, haberin verildiği kitleye yakın olmasının, izleyicinin haberle ilgilenme oranını artıracığını söylemektedir (McQuail, 1994: 177). Haberlerin, görüş ve düşüncelerin, yorumların, uzman ifadelerinin işlenerek haber formatıyla yerel izleyicilere aktarılması, toplumun bilgilendirilmesi, dikkatinin çekilmesi konusunda yerel televizyonların önemini ortaya çıkartır. Graeme Burton da, haber üreticisinin

kültürüne ve coğrafyasına en yakın olan haberlerin en değerlileri olduğunu söylemektedir (Burton, 1995: 138). İnsanlar yakın çevrelerinde olan biten olaylara daha fazla ilgi göstermektedirler. Çünkü bu olaylar insanların günlük yaşamlarını etkilemektedir. Bu açıdan yerel televizyonlar, insanların haber ihtiyacını karşılayan yakın ve etkili bir araçtır. İnsanlar kendi şehirlerinde hatta kendi sokaklarında olan biteni, görüntülerin tanıdık olması nedeniyle televizyonda görmekten mutlu olurlar. Seyhan Bağardı'ya göre yerel televizyon kanallarının kurulması, yerel birimlerde yaşayanların, ulusal kanallarda kendileriyle çok fazla ilgili olmayan haberlerin alternatifinin ortaya çıkması bağlamında önemlidir:

“Ulusal televizyonlar ülke genelini siyasal ve toplumsal açıdan temsil ederken, yerel politikaların oluşturulmasında, kültürel değerlerin korunmasında yerel televizyonlar ön plana çıkmaktadırlar. Çünkü ulusal televizyonlar bu görevi yerine getirmeye çalışsalar da süre ve denge açısından yetersiz kalmaktadırlar. Yerel halkın katılımını sağlayacak ve halkın sahiplenebileceği yerel televizyon kanalları oluşturulmalıdır” (Bağardı, 1998: 4).

3.2.8. Olumsuzluk

Olumsuzluk, haberciler tarafından beklenmedik olma, kitle iletişim araçlarında süre olarak uzunca yer alma ve insanların olumsuz olaylara daha fazla ilgi göstermesi nedeniyle haberlerde sıkça yer alan bir haber değeridir. Kendisi ya da sonucu olumsuz olan, olumsuzluk içeren haberler, izleyiciyi daha çok çekmekte ve haber bültenlerinde sosyal çatışmalar, suçlar, doğal felaketler gibi haberler başta gelmektedir (Galtung ve Ruge, aktaran: Abercrombie, 1996: 58). Televizyon için yalnızca görülebilir olanın genellikle haber niteliği olması çarpıcı görüntü sağlayan şiddet olayları, savaş görüntüleri, felaketler, acılar başı çeken olaylar olarak baskın çıkmaktadır (Ramonet, 2000: 32).

Haber ve haberciliğe yönelik yapılan çalışmalarda, haber değerleri arasında bulunan olumsuzluk değerinin, son zamanlarda yapılan haberlerde ön plana çıktığı belirtilmektedir. Medya profesyonelleri de olumsuz haberleri yayınlamakta ve bu tür

haberlerin izleyiciyi çektiğini savunmaktadırlar (Mutman, 1995: 47). Cinayet, trafik kazaları, ölümler gibi olumsuz olaylar sıradan hale gelip televizyon ekranlarında şiddetle birleşmekte ve rating aracı olabilmekteyken, televizyonda sunucuların zaman zaman “işte bu iyi haber” şeklindeki anonslarına tanık olunmaktadır. Bu bir anlamda televizyon haberciliğinin olumsuzluk haber değeriyle izlenilirlik kazandığı ve şiddet, magazin içeren renkli görüntülerin izleyiciyi çekmede büyük ölçüde kullanıldığını ifade eder. Bu durum kitle iletişim araçlarındaki haberleri eleştiren bazı grupların, (Glasgow Media Group) “kötü haber iyi haberdır” şeklinde kitap yazmalarına yol açmıştır. Habercilik, piyasa kuralları ya da liberal anlayışa yönelik olarak “halk bunu istiyor” mantığıyla yapılırsa da kamusal sorumluluğun geri planda kalmaması gerekmektedir.

3.3. Haber Türleri

Haber toplumu ilgilendiren olaylar, olgular, düşünceler, yorumlar gibi çok geniş yelpazeyi içeren bir kavram olarak değerlendirilmektedir. Ancak haberi türlerine ayırmak yoluyla yapılan bir sınıflandırma, haber alanlarının anlaşılmasının yanında haberleri sınıflandırmada da kolaylık sağlamaktadır. Haber türleri genelde “iç ve dış haber” başlığı altında sınıflandırılırsa da haberin işlenişine (genel, basit, karmaşık, özel konulu haberler), haberin konu ve niteliklerine göre de sınıflandırmalar yapılmaktadır. Bu çalışmada haberler konularına göre sınıflandırılmış, çalışmanın uygulama bölümünde yer alan çözümlenmelerde de bu sınıflandırma kullanılmıştır.

3.3.1. Politika Haberleri

Lance Bennett, haber sürecinin üç baş aktörü olarak, politikacıları, gazetecileri ve kamuoyunu saymaktadır (Bennett, 2000: 16). Bennett, insanların haberleri izlemesinde başta gelen nedenlerden birinin, politikaya yönelik ilgileri olduğunu belirtir: “İnsanlar haberleri, politika hakkındaki tefekkürlerine ve daha etkili politik faaliyet gerçekleştirmelerine yardımcı olabilecek bilgiyi toplamak için takip ederler” (Bennett, 2000: 355). Politikacılar yönetimde söz sahibi olan insanlar olarak, toplumsal yaşamı doğrudan etkileyen kararlar almaktadır. Politika haberleri, genelde siyasal partiler, hükümet ve yönetim organlarının icraatları, kararları, etkinlikleri gibi bilgileri içeren

haberlerdir. Toplumda yurttaşların desteklediği ya da görüş ve tutumlarını desteklediği siyasal organlar, partiler genel olarak haberlerde geniş bir yer tutmaktadır. Çünkü siyasal partiler halkın yönetilmesinde ve halkın yönetime katılmasında önemli bir işlevi gerçekleştirmektedir. Yurttaşlar açısından politika haberlerinin varolan önemi yanında, demokratik toplumlarda siyasal erki ellerinde tutanlar ve yasamayı oluşturan diğer siyasal partiler için de kitle iletişim araçlarını denetim altında tutmak ve bu yolla geniş topluluklara ulaşmak, kendini anlatmak, gücünü göstermek açısından politika haberleri önem taşımaktadır (Öztürk, A1996: 1090). Çalışmada politika haberleri kapsamında siyasal partilerin açıklamaları, etkinlikleri bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

3.3.2. Ekonomi Haberleri

Vergiler, enflasyon, ekonomiyle ilgili kurumlar (ticaret odaları, borsalar v.b.), şirketler ekonomi haberlerinin konuları içindedir. Ekonomi haberleri halkın gündelik yaşamını doğrudan ilgilendirdiği boyutuyla, diğer bir deyişle alım gücü, fiyat artışları, ürünler, kampanyalar gibi konuları içermektedir. Bilgi ve ilgi düzeyi yüksek izleyiciler için ekonomi kanalları ya da daha ayrıntılı haberlerin yer aldığı, ekonomiyi mikro ve makro düzeyiyle değerlendiren bültenler önem taşımaktadır. Çalışmada vergi dairesi, Defterdarlık, Bağ-kur, Ticaret odası gibi kurumlara ilişkin haberler; şirketler, esnafın ekonomiye ilişkin değerlendirmeleri, vatandaşın alım gücüne ilişkin haberler bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

3.3.3. Sivil Toplum Haberleri

Sivil toplum kuruluşları demokratik yaşamın ayrılmaz parçaları olarak kabul edilmektedir. Gündelik yaşamda bu kuruluşların çatısı altında toplanarak bireysel olarak seslerini duyuramayan insanların bir topluluk kimliği altında ortak çıkar ve fayda kazanma yolunda adımlar atmaları hem bireylerin amaçlarına ulaşmasında hem de demokratik yaşamda seslerini duyurabilmelerinde temel noktadır. İnsan hakları, sendikal haklar, düşünce ve iletişim özgürlüğü ya da başka konularda kurulmuş dernek, vakıf, örgüt gibi kuruluşlar sivil toplum örgütleri olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmada, sendikaların açıklama ve etkinlikleri, dernek ve kooperatiflerin çalışmaları, açıklamaları, odaların etkinlik ve açıklamaları bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

3.3.4. Magazin Haberleri

Magazin haberleri, genelde ünlü insanların kamuya mal oldukları gerekçesiyle özel yaşamlarını içeren bilgileri sunar. Bu haberlerin izleyici kitlesi geniş olabilmekte ve izleyicilerin ünlü kişilerle özdeşleştiği varsayılarak kitle iletişim araçlarında özel programlarla da izleyicilerin merakının giderilmesi yoluna gidilmektedir. Çalışmada, bazı ticari işletmelerin hizmete girdiğine ilişkin haberler, eğlence haberleri, tanınmış kişilerin açıklama ve etkinlikleri, bazı kişilerin normalden farklı çalışmaları ve hafif ama ilginç olaylar (arabasını kümes yapan adam gibi) bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

3.3.5. Eğitim-Araştırma Haberleri

Bireylerin ya da toplumun eğitilmesinde önem taşıyan üniversiteler gibi eğitim kurumlarının çalışmaları, araştırmaları, eğitim-araştırma haberleri kapsamında değerlendirilebilir. Vatandaşları yakından ilgilendiren konuların yanı sıra, arşivlerde araştırılmayı bekleyen ya da karmaşık olarak görülen konularda da gazeteciler doğruları "araştırmacı gazetecilik" kapsamında bulup, kamuya hizmet sağlamalıdır. Çalışmada, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, öğretmen ya da eğitim uzmanı kişilerin eğitim konularına ilişkin açıklamaları, üniversitelerin düzenlediği kazı, kurs, sempozyum gibi etkinlikler, ilk ve orta öğretim öğrencilerin çalışmaları bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

3.3.6. Adliye-Güvenlik Haberleri

Haberciler için başta gelen haber kaynakları arasında gelen hastaneler, karakollar gibi emniyet birimleri, itfaiye ve adliye salonları bulunmaktadır. Bu tür birimler hemen her bir kentte ya da yerleşiminde bulunmaktadır. Diğer bir yönüyle bir kentte yaşayan herkesi ilgilendiren ya da ilgilendirebilecek yerlerdir. Herhangi bir yörenin, bölgenin coğrafi konumu nedeniyle sel, çığ gibi felaketlere açık olması, yörenin güvenliği

açısından insanların bilgilendirilmesini gerekli kılmaktadır. Yalnızca doğal olaylarda değil, kültürel nedenlerden dolayı (kan davaları gibi), çıkabilecek olaylarda da kitle iletişim araçları verdiği haberlerle uzlaştırıcı rol oynayabilir. Çalışmada, kavga, kaza, ölüm, hırsızlık, mahkeme, yaptırım gibi adli olaylar, sokak çocuklarına ilişkin haberler bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

3.3.7. Kültür-Sanat Haberleri

Kültür-sanat haberleri, tiyatro, opera, sergi, sinema gibi etkinlikler, fuar, festival gibi organizasyonlara ilişkin haberlerdir. Televizyonun eğlence içeriğiyle ön plana çıktığı düşünüldüğünde, kültür-sanat haberlerinin de pek rağbet görmediği, ancak sınırlı bir izleyici tarafından izlendiği söylenmektedir. Çalışmada, vakıfların sanatsal ve kültürel etkinliklere ilişkin açıklama ve çalışmaları, kültürel içerikli konferanslar bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

3.3.8. Spor Haberleri

Spor haberleri, izleyicisi açısından özel bir merakı olan kitleye seslenen haberlerdir. Yalnızca popüler olan futbol, basketbol gibi sporlara ilişkin haberler vermek yerine, diğer sporların da ilgi görmesini, gelişmesini sağlayacak haberlerin yapılması, hem izleyiciler için hem de sporu yaşam biçimi haline getirme adına önem taşımaktadır. Çalışmada, kentteki profesyonel ve amatör spor kulüplerinin futbol, basketbol, hentbol karşılaşmaları ve sonuçları bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

3.3.9. Belediye-Valilik Haberleri

Bir kentin yönetiminin başında bulunan insanlar vali, belediye başkanı, merkez ilçe ve diğer ilçe belediye başkanlarıdır. Valilik ve belediyeler yerel yönetimlerin iki önemli noktasını oluşturduğu için, belediyelerin hemen her kararı, uygulaması doğrudan vatandaşları ilgilendirir. Kentin her türlü değişimi, gelişimi için alınan kararlar ve uygulamaların kaynağı valilik ve belediyelerdir. Büyük kentlerde olduğu gibi küçük kentlerde de gazete ve televizyon gibi kitle iletişim kurumlarının belediye ve

valiliklerde bir muhabir bulundurması habercilik açısından önem taşır. Bunun yanında belediye ve valiliğin halkla ilişkiler birimleri ve haber bültenleri düzenli haber vermeyi amaçlayan birimlerdir. Ancak, bu birimlerin haberleri seçme, muhabiri yönlendirme gücü bulunduğu için belediyeler ve valiliğe ilişkin bazı haberlerin kamuoyuna yansımaması olasılığı bulunmaktadır (Rigel, 2000: 51).

3.3.10. Çevre-Sağlık Haberleri

Çevre ve sağlık olayları izleyicileri ilgilendiren önemli haberler olmasına karşın kitle iletişim araçlarında çok fazla yer almazlar. Sağlık haberlerinde, kentte sağlık ocakları, sağlık müdürlükleri gibi halk sağlığıyla ilgili duyuru ve açıklamaları yapan kamu ve özel kuruluşlar kaynak durumundadır. Gıda işletmelerinin hijyen ve standartlara ne kadar uygun üretim yaptığından, üniversitelerin sağlık konusundaki araştırmalarına, devlet ve özel hastanelerin çalışma ve uygulamalarına kadar yapılan haberler izleyici için önem taşımaktadır. Sağlık haberlerinin izleyiciler tarafından anlaşılabilmesi için haber dilinin anlaşılır olması yanında muhabirin de konusunda deneyimli olması temel noktadır. Çalışmada, çiçeklendirme, yosun temizleme gibi çevre düzenleme haberleri, orman yangınlarına ilişkin haberler, yağış ve barajlara ilişkin açıklamalar çevre haberleri; kamu hastanelerinin çalışma ve uygulamalarına ilişkin haberler, İl Sağlık Müdürlüğü'nün etkinlik ve çalışmaları sağlık haberleri başlığı altında sınıflandırılmıştır.

3.3.11. Kamu Haberleri

Kamu haberleri, merkezi yönetimin çeşitli uygulamaları, çalışmaları ve açıklamalarını kamuoyuna duyurmak için hazırlanmaktadır. Kamu kurumlarının siyasi erkin, hükümetin kararlarını uygulamaya koyduğu ya da yurttaşların uygulamalarında muhatap aldığı yerler olarak düşünüldüğünde haber değeri taşıdığı söylenmektedir. Çalışmada, kentte bulunan merkezi yönetimin il temsilcilikleri ve yöneticiliğine ilişkin, Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, Yargıtay Başkanı'nın temasları, Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü, PTT, Telekom, Tülomsaş, Kızılay, Türk Hava Kurumu gibi kurumların açıklama ve etkinlikleri bu başlık altında sınıflandırılmıştır.

3.4. Haber Kaynakları

Haber kaynağı, haberin alt yapısını oluşturan, çıkış noktası sağlayan bir olgudur. Haber kaynaklarını sınıflandırmak zor olsa da üretim bakımından, mekan bakımından, uzmanlaşma dallarına göre yapılan sınıflandırmalar bulunmaktadır (Bülbül, 2001. 142-148). Ancak haberin kaynağı olarak arşivde bulunan bir belgeden, bir politikacının açıklamalarına, bir trafik kazasından ajanstan gelen bir habere kadar geniş bir çeşitlilik vardır. Birinci ve ikinci el kaynaklar, iç ve dış kaynaklar, resmi, özel ve haber ajansı kaynakları, ekonomi, spor, magazin kaynakları, yerel ve ulusal kaynaklar gibi çeşitli sınıflandırmalar bulunmaktadır (Bülbül, 2001: 142-148). Televizyon haberleri genellikle kurumsal kaynaklara ve bu kaynakların rutin açıklamalarına dayanmaktadır. Bu kaynaklar da uzmanların açıklamaları ve gazetecilerin kendi yaptıkları haberlerden oluşmaktadır (Reese, Grant ve Danielian, 1994: 91).

Haberciler hangi konuda haber yaparlarsa yapsınlar bilgi almaları gereken kişi ya da kurumlara ihtiyaç duyarlar. Çünkü her zaman haberin oluşumu süreci içinde bulunmak zordur. Bu açıdan haber kaynakları ikiye ayrılmaktadır: Birinci el kaynaklar ve ikinci el kaynaklar (Rigel, 2000: 188). Birinci el kaynaklar, olayların içinde doğrudan bulunan görgü tanıkları, polisler, bürokratlar gibi yetkilileri kapsar. İkinci el kaynaklar ise arşiv, belgeler, raporlar gibi çaba harcanarak ulaşılan kaynaklardır. İkinci el kaynaklarda gazetecinin yanılması ya da yönlendirilmesi olasılığı daha az olmakla birlikte, bu tür belge ve kaynaklara ulaşmak zaman ve para gerektirebilir.

Haber metin çözümlemeleriyle ilgili olarak yapılan bir çalışma, S. Hall, C.Critcher, T. Jefferson ve B. Roberts tarafından 1978 yılında yayınlanan çalışmadır. "Krizlerin Denetimi" adlı çalışmada, haber üretim sürecine yönelik olarak, haberciliğin örgütlenme biçimi, haber değerleri ve haber üretim anı ele alınmıştır. Hall ve arkadaşları, medyanın sonsuz haber kaynakları arasında, güvenilir buldukları kaynaklara bağımlı olduğunu belirtmektedirler. Siyasetçiler, bürokrasi ve özel örgütlerin üst düzey kişileri, baskı grupları ve uzman olarak tanımlanan kişi ve kuruluşlar rutin bir şekilde haberlerde yer almaktadır. Çalışmada bu kişiler birincil tanımlayıcılar olarak tanımlanmaktadır (aktaran: İnal, 1994: 149). Gazetecilerin, birincil

tanımlayıcılara bağı kalmasının nedeni olarak ise, tarafsızlık, nesnellik, dengelilik gibi haber değerlerine bağı kalma normu, kaygısı gösterilmektedir.

Haber kaynakları arasında Stuart Hall'ın "birincil tanımlayıcılar" olarak adlandırdığı resmi kaynakların açıklama ve demeçleri genelde sorgulanmadan aktarılmaktadır. Çünkü resmi sıfatlı kaynakların açıklamaları doğrulanmadan kitle iletişim araçlarında yer alabilir ve kaynağa duyulan güven ön plana çıkar. Jean Noel Kapferer, resmi kaynakların üzerinde bir anlaşmanın varlığını ifade etmektedir: "...bir toplum, bir grup içinde belli bir dönemde 'resmi' denilen kaynakların kimliği üzerinde bir anlaşma vardır: tüm inandırıcılıkları reddedilse bile, 'resmi' yani konuşmaya yetkili kaynaklar olarak kalırlar" (Kapferer, 1992: 27). Bourdieu ise, resmi kaynakların sadece ekonomik zorlamalarla değil, meşru haber kaynakları olmanın verdiği yetkiyle haberciler üzerinde baskı kurmaya çalışırken, haberciler de gündem belirleme ve özel haber yapma gerekçeleriyle resmi kaynakları kullanmaya çalışırlar (Bourdieu, 1997: 78-79).

3.5. Medya ve Habere Liberal Bakış

Liberal medyayı tanımlayan temel özellikler olarak, kamu gözcüsü, halkın temsilcisi, bilgi verici, serbest düşünce pazarı ve dördüncü güç gibi tanımlamalar kullanılmaktadır. Liberal düşünce, kitle iletişim araçlarının temel demokratik rolünün, devleti gözetleyen bir kamu gözcüsü olarak devlet otoritesinin kötü kullanımını ortaya çıkarma olduğu söylenmektedir. Bu anlayışta, kitle iletişim araçları dördüncü güç olarak otoriteyi, devleti denetlerken bir taraftan da okuyucuların, izleyicilerin serbest pazar temelinde halkın istediklerini vermek durumundadır. Halkın istek, görüş ve değerlerinin kitle iletişim araçlarına yansması, bu araçların içeriklerini halkın tükettiği savıyla, bu araçların devamı anlamına gelmektedir. Serbest pazarın, insanların görüşlerine yer veren ve onları savunan bir medya sistemi oluşturduğu belirtilirken, eleştirildiği bazı noktalar da bulunmaktadır. Bunlardan birisi, tekeli yapının izleyici seçeneklerini ve kamusal denetimi azalttığıdır. ABD'de üç şirket televizyon pazarının üçte ikisini kontrol etmektedir (Bagdikian, aktaran: Curran, 1997: 158). Bu tekeli

yapının büyük sermaye gerektiren bir sektör olan medyada, sektöre girecek yeni girişimleri de engelleyeceği belirtilebilir.

Liberal yaklaşımda kitle iletişim araçları özeldir. Kitle iletişim araçları düşünce ve ifade özgürlüğü başta olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin kullanılabilmesini savunur. Çoğulculuk ve çoksesliliğe fırsat veren liberal sistem, kitle iletişim araçlarında müstehcenlik, onur kırıcı yayınlar gibi konularda da dava açabilmeyi, diğer bir deyişle dava hakkını bireylerin lehine saklı tutar. Liberal kuram, serbest girişim ve serbest dolaşım ilkesi çerçevesinde, yayıncılık hakkının her bireye tanınmış olması yanında, öndenetim ve sansür gibi uygulamalara da karşı çıkar. Dolayısıyla serbest, özel girişimlerin özgür olması, iletişim alanına ilişkin iletilerin serbestçe üretilip dağıtılması ve serbest dolaşım liberal kuramın düzenlemeyle ilgili iki temel noktasını oluşturur (Kaya, 1985: 45). Habercilik açısından, yayınlanacak haberlere sınır getirilmemesi, haberi ve bilgiyi serbestçe elde etme, aktarma özgürlüğünün sağlanmasını savunur (Tüfekçioğlu, 1997: 62-64). Raşit Kaya, kitle iletişim araçları için serbest dolaşım ilkesini, olaya serbestçe ulaşım, bilgiyi elde etme özgürlüğü; olayı, iletiyi aktarma özgürlüğü ve iletiyi alma, iletiye kavuşma özgürlüğü olarak tanımlamaktadır (Kaya, 1985: 46-47). Bu noktada, haberi hazırlayanların kendi özgürlükleri yanında iletiyi aktaran araçların yansız ve özgür tutumu ve kitle iletişim araçları sayesinde izleyicilerin özgürlüğü ön plana çıkmaktadır.

Serbest pazar medyasında, yayın yapma özgürlüğü, önemli görüşlerin kamuya aktarılmasını, farklı ve karşıt görüşlerin de oluşturduğu bir bilgi ağını savunmaktadır. Böylece yönetenlerin doğru ve akılcı kararlar alabilmesi mümkün olacaktır. Yurttaşlar da farklı görüş açılarıyla bilgilenip, yönetenlerle bir iletişim kanalı sağlamış olacaklardır. Bu sav, tarafsız bir kamuoyu oluşumunda iletişim araçlarının önemini ortaya koymaktadır (Curran, 1997: 166-167).

İletişimin ticari bir pazar olarak görüldüğü liberal anlayışta devlet teknik ve hukuki kuralları koyarak gerekli düzenlemeyi yapar. Bu standartlar çerçevesinde gücü olanlar sürekliliğini reklamın sağladığı televizyon gibi bir iletişim kanalı kurabilir (Timisi, 1998: 1). Kitle iletişim araçlarının, yurttaşlar adına hareket edip iktidar

odaklarını denetlemesi, her türlü düşüncenin tartışılabildiği bir pazar oluşturabilmesi, kamunun bilme hakkına hizmet etmesi gibi konular liberal anlayış çerçevesinde bu araçlara yüklenen görevlerdir.

Haberin toplumu yansıtan nesnel, tarafsız, dengeli bir iletişim ürünü olduğunu savunan liberal kurama karşılık haberi, medyayı elinde tutanların iktidarın kendi çıkarlarını devam ettirmek ve rıza üretimini sağlamak amacıyla kullandığını savunan eleştirel yaklaşımlar bulunmaktadır. Eleştirel yaklaşımlar medya mülkiyeti, medyada ekonomik örgütlenmeler ve medyada anlamların oluşumu, tüketimi gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır. Liberal yaklaşımlar ise medyayı özgür, tarafsız ve yasama, yürütme ve yargıdan oluşan üç erki denetleyen bir dördüncü güç olarak tanımlamaktadır.

Kitle iletişim araçlarının temsil rolü, sadece yaygın ve hakim görüşlerin devamı ve meşrulaştırılması için değil, alternatif bakış açılarının, görüşlerin duyurulması ve temsil edilmesine olanak sağlamasıdır. Ayrıca toplumda çatışan çıkarlar arasında uzlaşma ve anlaşma yoluyla toplumun ortak hedeflerine ulaşmayı kolaylaştırmaktadır (Curran, 1997: 178). Ancak, James Curran'ın da belirttiği gibi, medyanın demokratik rolüyle ilgili tartışmanın, medyanın nasıl örgütlenmesi gerektiği konusundaki tartışmalardan ayrı düşünülemeyeceği belirtilmektedir (Curran, 1997: 140).

John Keane'e göre kitle iletişim araçlarının yaşamlara biçim verme gibi birtakım manipülatif etkileri olsa da, bu araçlar her zaman iletişim ve tartışma mecraları olarak kalacaktır (Keane, 1992: 163). Bu yönüyle kitle iletişim araçları siyasal toplumsal süreçlerde önemli bir yer tutar. Demokratikleşme konusunda, kamuoyunun oluşumu konusunda iletişim ve tartışma alanları olarak iletişim araçlarının böyle bir görevi üstlenmesi, yurttaşların haber almaları ve bilgilenmeleri ile olanaklıdır. Ancak enformasyon yoğunluğundan dolayı artık vatandaşların enformasyonu tüketmede zamanının sınırlı olduğu, daha az enformasyonu dikkate aldığı vurgulanmaktadır. Bu yüzden bu sınırlı zamanı etkileyecek, gerekli ve işlevsel enformasyonun alınacağı kanallar önem taşır.

Kitle iletişim araçları toplumsal yaşamda iletişimin sağlanması, haber ve bilgilerin yurttaşlara iletilmesinde önem taşımaktadır. Dolayısıyla, kitle iletişim araçlarını düzenlemek ve temel işlevini yerine getirebilecek uygulamalara olanak verilmesi gerekmektedir. Fransız Le Monde Gazetesi medyanın esas işlevini yerine getirebilmesi için medyanın yapısı ve işleyişine yönelik bazı önerilerde bulunmaktadır. Bunlar: “Medya yöneticilerinin çalışanlarla birlikte haber yayını öncesinde özgür ve açık bir tartışma ortamı yaratmaları; tüm medya yapısının siyasi ve ekonomik ilişkiler açısından tamamen şeffaf ve bağımsız olması; okurların gazete yönetimine hem mülkiyet hem de yayın politikası açısından somut olarak katılması” (Duran, 1999: 63-64).

3.6. Medya ve Habere Eleştirel Bakış

Medya ve habere eleştirel bakış başlığı altında eleştirel yaklaşımlar söz konusudur. Eleştirel bakışın ortak noktalarından biri, bu çalışmaların kaynağı çözümlenmeye yönelmesidir. Bilginin üretenden bağımsız olmayacağı ve üretim araçlarının sahipliğinin entelektüel üretimi de kapsadığı, kitle iletişim araçlarının devletin ve düzenin devamını destekleyen araçlar olduğu savı eleştirel bakışı ifade eder. Eleştirel bakışı sınıflandırma çabası içinde iki ana yaklaşımdan söz edilmektedir. Bunlardan biri kitle iletişim araçlarının sosyal ve ekonomik yapılanmasını, sosyo-ekonomik yapıyı öncelik alan siyasal-ekonomi yaklaşımlarıdır. Bu yaklaşımlar iletişim konusunu ekonomik ilişkiler ve yapılar konusu içinde ele alır ve inceler. İletişimde Marksist yaklaşım, örneğin, iletişim kurumlarının ekonomik yapısı, pazar ilişkileri, tekelleşme ve pazar kontrolü, iletişim ürünlerinin üretimi ve dağıtımındaki yapısal durum ve ilişkiler, üretim biçiminin ve teknolojisinin yapısı, iletişim profesyonelleri ve emekçilerinin iletişim örgütsel yapı içindeki yeri ve sahiplikle olan ilişkisi, iletişimde mülkiyet ilişkileri, mülkiyet ilişkilerinin iletişimi, ürünün yapısını belirlemesi, kapitalist iletişim düzenini, düzenin örgütleniş, çalışma ve gelişme biçimini, iletişim faaliyetlerinin amaçlarını ve iletişim örgütlerinin görevlerini inceler ve açıklar (Alemdar ve Erdoğan, 1998: 243).

Sınıflandırmada yer alan ikinci grup ise, üst yapıya (ideoloji, kültür ve kültürel örgütlere) eğilen yaklaşımlardır. Bu yaklaşımlar:

- a) Kültür ve ideoloji eleştirisiyle gelen Frankfurt Okulunun kitle kültürü eleştirisi,
- b) Althusser'ci yapısalcılık ve Gramsci'nin anlayışından etkilenen kültürel incelemeler yaklaşımları,
- c) Uluslararası iletişim kuramında, Marksist ve Neo-Marksist bağımlılık kuramından gelen kültürel emperyalizm tezi olarak üç ana gruba ayrılmaktadır (Alemdar ve Erdoğan, 1998: 243).

Eleştirel yaklaşımların temelinin Marksizm'e uzandığı kabul görmekte ve kabaca, medya anlamlarının oluşumu, yapılanması ve tüketimi üzerinde yapılan çalışmalar ve medya endüstrilerinin ekonomik örgütlenmeleri ve mülkiyet ilişkileri üzerinde yapılan çalışmalar eleştirel yaklaşımın ana hatları olarak görülmektedir (Dursun, 2001: 21).

Althusser, ideoloji kullanılarak işleyen haberleşme (basın, radyo, televizyon vb.) araçlarını, siyaset, hukuk, aile gibi devletin ideolojik aygıtlarından biri olarak nitelendirmektedir. Yönetici sınıfın elinde tutup yönlendirdiği bu araçların içeriklerini de yönetici sınıfın ideolojisi belirlemektedir (Althusser, 2000: 34-36). Althusser, hiçbir sınıfın, devletin ideolojik aygıtları üstünde ve içinde hegemonyasını uygulamadan devlet iktidarını elinde tutmasının olanaklı olmadığını söyleyerek, üretim ilişkilerinin ve kapitalist sömürü düzeninin bu aygıtlarla gerçekleştirildiğini belirtir: "haber aygıtı tüm 'yurttaşları' basın, radyo, televizyon ile günlük milliyetçilik, şovenizm, liberalizm, ahlakçılık vb. dozlarıyla besler" (Althusser, 2000: 43).

Arthur Asa Berger, Amerikan toplumu için haberlere duyulan açlığın temelinde, endişe ve korku duygusunun bulunduğunu ve vekaleten de olsa tarihe tanıklık etme isteği olduğunu belirtmektedir (Berger, 1996: 144). Marksist eleştiri bağlamında, haberlerin, insan merakını doyrduğu ancak, doğruyu bulmaya yardımcı olmadığı vurgulanmaktadır. Sıkı haber-esnek, yumuşak haber ayrımı, toplumsal, ekonomik, politik ciddi olayların yanında eğlenceli haberlerin de izleyiciye aktarıldığını ifade etmektedir. Bu durumda haberlerin derinlik yerine çarpıcılığa, sosyal önem yerine çekiciliğe ve çözümlleme yapmak yerine formalite mhabirliğe vurgu yapılmaktadır (Bennett, 2000: 14). Ancak, habercilerin profesyonel sorumluluk sahibi insanlar olarak

doğru bilgi vermeye çabalamalarına karşın, Marksist açıdan haberler, egemen sınıfın görüş ve ideolojisini yansıtmaktadır (Berger, 1996: 145). Pierre Bourdieu'nün görünmeyen yapılar olarak tanımladığı, kitle iletişim araçlarının sahipliği ve sahiplerinin ilişkileri haberlerin içeriklerini etkileyen bir ögedir (Bourdieu, 1997: 45). Görünmeyen yapılanma ile tekelleşme, televizyon kuruluşlarının farklı sektörlerdeki sahiplikleri ve bunların ilişkileri haberleri kapsamaktadır (Bourdieu, 1997: 46-47). Haber alma açısından iletişim araçlarının çoğalması beraberinde çoksesliliği getirmesi beklenirken, mülkiyet noktasında yaşanan yoğunlaşma haberde ve bilgede yoğunlaşmayı, teksesliliği ve standartlaşmayı getirmektedir (Bennett, 2000: 46-47). Bu durumun demokratik işleyişe yansımaları konusunda eleştirel açıdan bakıldığında, yurttaşların haber alma hakkının bazı engellerle karşılaştığı söylenebilir.

3.7. Eşik Bekçiliği Modeli

Haberleri toplama sürecinden haberin yayına girmesine kadar olan süreçte, muhabir, editör, haber müdürü, haberlerin seçiminde yer almaktadır. Bazı haberlerde ayrıntılar dışarıda bırakılırken bazı haberler gündeme hiç girmemektedir. Haberlerin düzenlenmesinden yapım olanaklarına kadar bir çok etkenle bağımlı olan bu süreç “eşik bekçiliği” olarak tanımlanmaktadır (DeFleur, 1996: 404). Kitle iletişim araçlarının, seslendikleri kitle açısından ya da sahipliği açısından belirli bir yayın politikası bulunmaktadır. Bu belirlemenin televizyon haberleri bağlamında bir başka ifadesi şöyle olmaktadır: Yayınlanmak üzere yapılan ya da kitle iletişim aracına gelen haberlerin kurumun kimliğine ve yayın politikasına uygun olarak seçilmesi eşik bekçiliği ya da içeriği belirlemede seçicilik olarak adlandırılmaktadır (Rigel, 2000: 22). Bu durum, kendisine günlük olarak binlerce haber, görüntü, materyal gelen bir haber organizasyonu için bazı haberlerin yayınlanması anlamına gelirken bazıları için ise gündeme almama ya da yayınlamama anlamına gelmektedir. Bu haberi yapan muhabirden, haber müdürünü hatta haberi yayınlayacak kurumun sahibine kadar uzanan bir seçicilik sürecini içermektedir. Bir yayın kuruluşunun, yayınlamak için değer taşıyan haberleri seçme ya da reddetme süreçlerine eşik bekçiliği kavramı aracılığıyla açıklık getirilmiştir (McQuail ve Windahl, 1993: 145).

Michael Schudson, “Haber Üretiminin Sosyolojisi” başlıklı makalesinde, haberin toplumun gündemine girmesinde “eşik bekçiliği” kavramından söz ederken, bu başlık altında üç bakış açısının haberi belirlediğini söylemektedir. Bunlar: haber ve ekonomik yapı, gazetecinin özerkliği ve kültürel sembol sisteminin baskısıdır. Haberin bir ürün olarak haberi üreten kurum ile ilişkisi, gazetecinin mesleki rutinler ve karar verme gücüne bağlı olarak gazeteciliğin meslek sosyolojisi ve kültürel antropolojik yaklaşımla kültürel sistemin baskısı, haberi etkileyen ve haber konusunda değerlendirilmesi gereken konulardır (Schudson, 1989: 142-143). Haber üzerine yapılan çalışmalarda da yukarıda değinilen konuları içeren iki yaklaşımı görmek mümkündür. Bunlardan biri haber metinleri üzerine yapılan çalışmalardır. Bu çalışmalarda haberi oluşturan metinlerin sözcük yapıları, haberin dil yapısını belirleyen olumlu, olumsuz ifadelerin kullanımı gibi çözümlenmeler yapılarak haberin ideolojisi, haberlerin yanlılığı ortaya konur. İkinci yaklaşımda ise haber üretim süreci ele alınarak gazetecinin özerkliğinden, haber kurumunun politikasına, profesyonellerin haber pratiklerine haberi etkileyen değişkenler tartışılır.

Eşik bekçiliği içinde, yalnızca haberi gündeme almak ya da almamak yer almamaktadır. Muhabirin, izleyicinin ilgisinin ne yönde olacağını düşünerek haberde yapacağı vurgu, kameramanın haberde hangi açının, görüntünün haberi daha iyi anlatacağı gibi görünmeyen eşik bekçiliği mekanizmalarından da bahsedilmektedir. Büyük haber merkezlerinde, organizasyonlarında eşik bekçiliği süreci onlarca muhabir, editör gibi kişilerin etkisi altındadır (Lorenz ve Vivian, 1996: 534). Kitle iletişim araçlarından yararlanan insanlara sunulan haberleri (içeriğin) hangi ölçütlere göre seçildiği ve sunulan haberlerin anlaşılması, kavranması için hangi yöntemlerin kullanıldığı da eşik bekçiliği sürecinde önem taşımaktadır. Bu değişkenlerden en önemlileri ekonomik ve yasal sınırlamalardır (Sözen, 1997: 39). Kitle iletişim araçlarının kar amaçlı çalışması, reklam verenler, sponsorlar ve ekonomik olarak kitle iletişim aracıyla bağlantılı olanların haber seçme sürecinde etkili oldukları söylenmektedir. Aynı zamanda hukuk kuralları, ülkeler arası anlaşmalar, evrensel normlar haberin seçimi ve sunumuna önemli sınırlamalar getirir. Haber seçme sürecinde son kararı veren insanlar, kişisel ve mesleki ahlak kitle iletişim araçları arasındaki

rekabet, haber değerleri ve geri besleme eşik bekçiliğinde seçim ve sunumu etkileyen sınırlamalardır (Sözen, 197: 39-40).

3.8. Haberciliğin Tanımlanması

Wilbur Schramm, haberleşmeyi sağlayan ortak semboller sisteminin kişiler arasında duygu, bilgi, düşünce ve tutumların değiş tokuşunu mümkün kıldığını ifade ederken haberciliğin bir tanımlamasını yapmaktadır (Schramm, aktaran: Oskay, 2000: 99-100). Haberleşme, kişiler ve topluluklar arasında bilgi, düşünce, yorum, istek, talimat, duygu alışverişinin yanı sıra, her türlü duyma ve duyurma çabasını, duygu, düşünce ürünlerinin başkalarıyla paylaşımını, kişisel veya toplumsal yaşamın bir davranışını, hayatın çevre ile birleştirilmesini sağlamaktadır (Karayalçın, aktaran: Uyguç, 1987: 16). Habercilik, kitle iletişim araçlarının bir etkinliği olarak yapılan yayınları kapsamaktadır. Gazeteden televizyona, internete kadar geniş bir kitleye yapılan haber yayınlarda kullanılan bir kitle iletişim aracı bulunmaktadır. Bütün kitle iletişim araçlarının ortak özelliği haberleri, düşünceleri, duyguları, yazı, resim veya ses olarak çoğaltmak suretiyle kitlelere aktarmaktır (İçel, 1998. 11).

Habercilik, toplumda yaşanan her türlü gelişmeyi, profesyonel haber değerleri çerçevesinde, kitle iletişim araçları aracılığıyla topluma aktarma işi olarak tanımlanabilir. Daha geniş anlamda kitle iletişim araçlarının başta gelen işlevlerinden biri olan haber verme işlevi, MacBride Komisyonu Raporu'nda "habercilik" olarak şöyle tanımlanmaktadır: "Habercilik: bireysel, toplumsal, ulusal ve uluslararası durumları akılcı bir biçimde kavramak ve gerekli kararları alabilmek için zorunlu olan haber, veri, olgu, mesaj, görüş ve yorumların toplanması, depolanması, işlenmesi ve dağıtılması" (1993: 15). Bu tanımdan da ortaya çıktığı gibi, habercilikle yalnız görüşler yansıtılmaz. Habercilikle, görüşlerin ortaya çıkabileceği, tutumların oluşmasına katkıda bulunulacağı ve karar mekanizmalarının etkilenebileceği söylenebilir. Ancak, kitle iletişim araçlarının bir içeriği olan haberlerin, bahsedilen tutumların oluşumuna katkıda bulunma ve karar mekanizmalarını etkileme gibi işlevlerin, haber yapımı sürecinde geğirdiği aşamaların incelenmesi önem taşımaktadır. Bu tanımlamaları kapsayan bir tanım ise şudur: "geniş halk kitlelerinin ilgisini çeken görüşlerin, gerçeklerin, olayların

günlük raporlarının medyanın zaman sınırlamasına uyum sağlayacak biçimde yazılı, konuşma biçimindeki enformasyon olarak, dinlemeye hazır izleyiciye sunulmasıdır” (Garvey ve Rivers, aktaran: Parsa, 1993: 36). Siyasal, ekonomik, askeri ve sembolik seçkinlerin haber kaynağı olarak iletişim araçlarında yer alması yanında, haber zaman, mekan ve mali sınırlılıklara karşı üretilen bir mal iken habercilik de bu tür bir hizmettir (İnal, 2001: 6).

3.9. Habercilik İlkeleri

Kitle iletişim araçlarında, haber ve haber programı üretiminde yer alan habercilerin, gazetecilerin, haber üretim sürecinde etik olarak uymak durumunda olduğu kurallar bulunmaktadır. Habercilik işiyle uğraşanların oluşturduğu konsey, dernek gibi organizasyonların meslek ilkeleri adıyla yayınladıkları kurallar, kitle iletişim araçlarının temel işlevini yerine getirebilmesi yolunda atılmış adımlar olarak görülmektedir.

Tarafsızlık:

Tarafsızlık, haberleri yapan gazetecilerin olay ve olguları olduğu gibi yansıtması olarak tanımlanabilir. İzleyiciyi ilgilendiren olayın kendisidir. Gazetecilerin kendi düşüncelerini katmadan, yorum yapmadan haberleri iletmesi beklenmektedir. Liberal medyanın habercilik teorileri içinde saydığı tarafsızlık ilkesi, kameranın çekim açısından, ekranda konuşan haber kaynağının söylediklerinin montajlandığı kısma kadar tarafsızlığı bozabilecek yönlerdir. Ancak yine de haber üretim sürecinin bir parçası olarak muhabirler, gazeteciler mümkün olduğunca, toplumsal bir görev yapıyor olmanın bilinciyle dikkat etmelidir.

Bernard Roscho tarafsızlığa engel olmanın tarafsızlık olduğunu ancak bunun genelde mümkün olmadığını belirtmektedir (Roscho, 1975: 56). Mevcut olan bilginin ötesinde daha fazla bilgiyi araştırmak, soruşturmak gazeteciler için bir uğraş gerektirmektedir. Ancak haber kaynaklarının haberleri belirleme ve içeriğini etkilemede önemli rolleri bulunmaktadır. Tarafsızlık ilkesi, bir anlamda habercilerin özdenetim yoluyla duygu ve düşüncelerini habere katmaması olarak tanımlanabilir (Mencher,

1989: 109). Haberci, haberi olduğu gibi izleyicine yansıtarak, yorumu izleyicinin kendisine bırakmak durumundadır.

Haberleri hazırlayan haberciler, muhabirler ya da gazeteciler birçok meslekte varolan tanımlanmış koşullar içinde mesleğe girip çalışma durumunda değillerdir. Bu alanda çalışanlar kendi kendilerini düzenleyen çalışma mekanizmalarına sahip olmadığı için yanlılık söz konusu olabilmektedir. James Curran, medyanın yapısının bunu ortaya koyduğunu belirtmektedir: “Gazeteciler, kendi profesyonellik tanımlarını etkileyen ve çarpıtılabilen belli yapılar içerisinde çalışırlar” (Curran, 1997: 171). Bu yapıların içinde kitle iletişim aracının sahibinden, sosyal ilişki ve bağlantılara kadar birçok etken girmektedir.

Televizyon haberlerinde tarafsızlık konusu çok tartışılan bir konudur. Ancak televizyon haberlerinin ekranda görünmesinin ardında bu tarafsızlığı etkileyebilecek çok sayıda değişken vardır. Kamera açılarından, muhabir ve sunucunun kullandığı dile, konu seçiminden, konuşacak uzmanın seçimine kadar birçok değişkende istemeden de olsa bir taraflılık söz konusu olmaktadır. Ancak bu durumun aşılması noktasında habere konu olan kişi, kurum ya da olayların taraflarının ve karşıt görüşlerin de haberde yer alarak denge oluşturması gerekir.

Yansızlık, tarafsızlık konusu liberal anlayış kapsamında değerlendirilebilecek bir olgudur. Olaylara, önyargı ile yaklaşmak ve taraf tutar bir anlayış içinde habercilik yapmak, tutulan taraf açısından olumlu karşılanırken, karşıt görüşteki izleyicileri rahatsız eder. Yansızlık, haber hizmetlerinde çalışan insanların, kendi duygu, çıkar ve değer yargılarından bağımsız olarak, habere konu olanların görüşlerini aktarmak olarak tanımlanmaktadır. Yansızlık nesnelliğin tamamlayıcısı olarak değerlendirilmektedir. (Erdoğan ve Alemdar, 1990: 57-58). Bir yayın kuruluşunun güvenilirliği büyük ölçüde, somut bir şekilde verdiği haberlerle ölçülebilir. Bu açıdan televizyon haberciliğinde güvensizliğin oluşması, yayın kuruluşuna olan güveni azaltırken, toplumdaki imaj ve itibarını da etkileyebilir. Bu bağlamda haber sorumluları ve muhabirler, yaptıkları haberlerde karşıt görüş ve güçlerin arasında denge sağlamak zorundadır. Ancak, televizyonun doğasından kaynaklanan birtakım etkenler de yansızlık tarafsızlık

konusunda dikkat edilmesini gerektirmektedir. Habere konu olan olay, olgunun seçiminden, haberde kullanılan sözcüklere, sunucunun muhabirin ses tonundan habere ayrılan süreye, kamera açısına kadar birçok etken haberin tarafsızlığı konusunda engel oluşturabilir. Bu etkenlerin her zaman varolması yanında, televizyon haberlerinin kamuoyu oluşturma, kişi ve toplumu etkileme gibi potansiyel bir gücünün olduğu ve bu gücün kamu yararına kullanılması gerektiği önemli bir konudur.

Dengellik:

Liberal yaklaşıma göre, gazeteciliğin uzlaşma dayanan, profesyonel etik kuralları vardır. Bu çerçevede haberi yapan kişilerin habere kendi görüşlerini katmaması, haberin tarafsızlığını ortaya koyan bir yöndür. Nesnellik kavramı, haber içinde betimlenenin haberle sınırlı olduğunu ortaya koyarken, haberde kişisel olmayan verilerin konuştuğunu dolayısıyla bireysel değer yargılarının (ideolojik ve siyasal yansızlık) haberde yer almaması gerektiğini savunur (Erdoğan ve Alemdar, 1990: 57). Ancak, bu durumda, haber kaynakları durumundaki kişi ve kurumların tanımları yeniden üretilmekte olmaktadır (İnal, 1994: 142). Liberal haber anlayışının temelini oluşturan kim, ne, nerede, ne zaman, neden ve nasıl soruları içinde neden ve nasıl soruları daha az yanıt bulmaktadır (Graber, aktaran: İnal, 1994: 143). Özellikle televizyon haberlerinde zamanın az olması nedeniyle, olayların ve konuların arka planlarına çok fazla yer vermek mümkün olmamaktadır. Habercilik zaman ve mekan sınırlamalarına karşı yapılan bir uğraştır. Bu sınırlılıkları aşmanın yolu ise haber kaynaklarıyla kurulan sürekli ve düzenli ilişkiler olarak görülmektedir. Yine, haberde tarafsızlığı, dengeliliği ve nesneliliği sağlamanın yolu, kaynak kişilerin açıklama ve görüşlerine yer vermektir. Bu durum habercilerin, kaynak kişi ve kurumların söylem ve tanımlamalarına haberlerde yer verilmesi sonucunu doğurarak, kaynak-muhabir ilişkisini gündeme getirmektedir. Haberlerde yer verilen kaynak kişi ve kurumların ifadelerinde, olayların aktarımında, muhabirin taraf tutmadan karşıt görüşleri dengeli bir biçimde buluşturması beklenmektedir. Dengelilikle kastedilen, haberde yer alan tartışma ve karşıtıklarda her iki tarafın da görüşlerine yer verilmesi ve temsil edilmesidir. (Mencher, 1989: 96).

4. TELEVİZYON HABERCİLİĞİ

4.1. Televizyon Haberciliğinin Tanımlanması

Televizyon haberciliği, gazetecilikte politik etkilerden kaynaklanan çok güçlü bir alan olarak tanımlanmaktadır. Çünkü yalnızca bilgi ve eğlence içerikleri taşımasının yanında politik ve sosyal gerçekliğin yorumlanması ve anlaşılması yönünde paketlenmiş bilinçler üretilip yaymaktadır (Hallin, 1986: 13). Televizyon haberciliği, haber toplama ve işleme süreci sonunda yayın kuruluşunun hazırladığı haberleri çeşitli zamanlarda bültenler aracılığıyla, izleyici kitlesinin bilgilenmesi, haberdar olması amacıyla, teknik olanaklar kullanılarak yayılması sürecidir. Güncel olayların, yansız ve yorumsuz olarak aktarılması süreci habercilik kavramına işaret ederken, bu süreçte ses ve görüntünün kullanılması televizyon haberciliğini tanımlamaktadır (Öztürk, A1996: 1094). Haberi değerli kılan zamanlılık olgusu televizyon haberlerinin çabukluğu aracılığıyla ön plana çıkmaktadır.

Televizyon haberciliğinde, haberler bültenler halinde izleyicilere aktarılır. Günün çeşitli zaman dilimleri haber kuşakları olarak adlandırılır. Sabah, öğle, akşam ve gece haberleri çeşitli izleyici grupları hedef alınarak yayınlanırken haberlerin içerikleri ve uzunlukları da zaman baskısına bağlı olarak değişmektedir. Sabah haberleri, insanların güne neşe içinde başlayabilmeleri için magazin ya da hafif içerikler içermekte ve bir önceki günden kalan haberlerden oluşmaktadır. Öğle haberleri, insanların yemek saatlerinde sunulurken günün yeni gelişmeleri ve borsa ve para piyasaları gibi değişen haberleri içerir. Akşam haberleri ise günün getirdiği tüm gelişmeleri içerirken en uzun haber bülteni olarak ortaya çıkar ve “ana haber bülteni” olarak adlandırılır. Televizyon haberciliğinde, ulaştığı izleyici sayısı bakımından, izleme açısından alışkanlık haline dönüşmüş olan ana haber bültenleri genelde en çok izlenen saatlerin başında yayına girmektedir. İnsanların büyük ölçüde işlerinden eve döndüğü, tüm ailenin televizyon başında olduğu ya da yemek saati ve sonrası zamanlarda yayına giren televizyon haberleri, çok sayıda izleyicinin televizyon seyredebileceği zamanlar olarak düşünülmektedir. Ana haber bültenleri bu yüzden, günlük olayların yanı sıra hava durumu, spor haberleri ve günün yorumu gibi bölümleri içermektedir. Gece haberleri ise

geç saatlere kadar çalışmış ancak haber izleyememiş ya da sürekli televizyon izleyen yaşlı insanları hedef almaktadır (Hilliard, 1984: 102).

Televizyon haberciliğinde günlük bültenler ve ana haber bültenlerinin dışında olayları daha derinlemesine inceleyen ve daha fazla yoruma açık olan haber programları sunulmaktadır. Bu programlarda uzmanlık konularına daha fazla önem verilirken bazen sadece bir konuyu ön plana çıkarıp normalden daha fazla zaman ayırarak kamuoyunun bilgilenmesi ya da konunun gündem oluşturması sağlanabilir.

4.2. Televizyon Haberciliğinin İşlevleri

Televizyonun gündelik yaşamın içine doğrudan girip, yaygın bir araç haline gelmesi, televizyonun bir haber aracı olarak önemini ifade etmektedir. Televizyonun bu yaygınlığı, insanların çevreleri ve dünya hakkında olan düşünce, kanaatlerinin belirlenmesinde televizyona bağlı olmayı belirtmektedir. Bu bakımdan televizyon yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası bir haber kaynağı olarak gazete ve radyonun önüne geçmektedir (Abercrombie, 1996: 55). Haberciler, toplumda politik ve sosyal süreçlerin belirlenmesinde, izleyicilerine bilgi sağlayarak demokrasinin gelişiminde önemli bir rol oynarlar. Diğer taraftan izleyicilerin bu süreçlere katılmasında da televizyon haberciliği önemli bir işlevi yerine getirir (Lorenz ve Vivian, 1996: 14). Bordieu, akşam sekiz haberlerini izleyenlerin sayısının, Fransa'da sabah ve akşam satılan gazete satışlarından fazla olabildiğini, ancak haberlerin türdeşleştirildiğini ve genel geçer enformasyona döndüğünü belirtmektedir (Bourdieu, 1997: 50).

Jean Baudrillard "Televizyon, gündüzle gece arasındaki ayrımı ortadan kaldıran sürekli bir aydınlatıcıdır" derken televizyonun kesintisiz yayın yapmasına ve izleyicinin sürekli televizyon karşısında olmasına gönderme yapmaktadır (Cerdan, 1992: 183). Sosyologlar televizyona ayrılan zamanın ölü zaman olduğunu ifade etseler de enformasyon ve bilgilenme konusunda bu tezin karşısında, televizyonun hızlı bilgilendiren ve olayları doğru, ayrıntılı olarak aktaran bir araç olduğu tezini savunmaktadırlar. Ancak televizyondaki enformasyon bolluğu, bireylere olayların akışına bir etkide bulunma olanağı tanımaz. Geniş halk kesimlerine ulaşmada ve

demokratikleşmede aktif bir rol oynama gücü televizyonun bir özelliğidir (Cerdan, 1992: 187).

Neil Postman ve Steve Powers, haberin bir eğlence olmadığını, demokratik bir toplumda habere gereksinim olduğunu ve yayıncıların, bilgilendirme amacından sapmadan geniş izleyici kitlesini çekecek haberler yapması gerektiğini söylemektedir (Postman ve Powers, 1992: 16). Bennett, haberlerin işlevlerini, dört başlıkta değerlendirirken, insanların neden habere ihtiyaç duyduğunu açıklamaktadır. Politik faaliyetlerin gerçekleşmesine yardımcı olacak bilginin sağlanması, gündelik hayata yardımcı olabilecek bilginin sağlanması (merak ve gözetim), suç öyküleri gibi dramlar (eğlence ve kaçış), sosyal ve psikolojik uyum amacıyla haberler izlenmektedir (Bennett, 2000: 355).

Televizyonun ticari bir girişim olması ve ardında bazı bilinmeyen ilişkilerin olması televizyon izleyicisinin haberi izlerken dikkatli olmasını gerektirir. Televizyondan yansıyan haberlerin bazı etkiler nedeniyle, izleyicilerin haberleri sorgulaması gerekmektedir. Bu etkilerin kaynakları arasında yayın kuruluşlarının çıkarları ve buna bağlı olarak yayına girmeyen konular, muhabirlerin karşılaştıkları zor koşullar ve siyasal ve sivil toplum kuruluşlarının baskıları gibi bazı nedenler bulunmaktadır. Bundan dolayı bir kamu hizmeti olarak haberler sunan televizyonun doğruları, olayları değiştirebilme, etkileyebilme gücü dikkate alınmalıdır. Çünkü, haberleri sunan televizyonun, sahibinden muhabirine kadar haberi oluşturan süreçte ideolojinin etkisinin olduğu belirtilmektedir. Haberleri, doğruları değiştirebilmeyi, etkileyebilmeyi ideolojinin yanı sıra teknoloji de kolaylaştırmaktadır. Örneğin, kameraya bağlı olarak olayların yapay bir şekilde ortaya çıkıp gelişebildiği ve kameranın etkisi nedeniyle olayı gerçekleştirenlerin kamerayı bir neden olarak algıladıkları olaylar yaşanabilmektedir (Turam, 1994: 140). Ancak, böyle durumlarda muhabirin, habercilik etiğine uygun davranması beklenirken, genelde izleyiciyi ekran başına çekme kaygısı ön plana çıkmaktadır. Kitle iletişim araçlarının bir kamu hizmeti sunmasından öte, profesyonel yönetim ilkelerine göre yönetilip, kar eden bir sektör haline gelmesi, bu araçların bir ürünü olan haberleri de etkilemektedir. İnsanların kendi deneyimleri dışında kalan olay ve oluşumlar için, kitle iletişim araçlarının yaptığı

tanımlamalar kullanılarak, insanlar anlamlandırmalara gitmektedir. Bu açıdan haberlerin izlenmesi amacıyla düşük kültürel paydaya göre enformasyon sağlama yerine, habeslendiren (infotainment) haber programları ön plana çıkmıştır (Kaya, 1999: 202). Haberlerin daha çok izlenmesi kaygısı bir anlamda izleyicilerin tüketiciler olarak görülmesi sonucunu ortaya çıkarmaktadır. ABD’de iletişim alanını düzenleyen The Communications Act of 1996 yasası izleyici, dinleyici kavramını yerine tüketiciler sözcüğünü kullanmaktadır (Kaya, 1999: 201). Bu durum kitle iletişim araçlarının toplumdaki yerini belirleyen bir etken olarak görülebilir.

Televizyon haberleri bilgi aktarımında görselliği de kullanarak etki oluşturmaktadır. Kitle iletişim araçları insanın yaşam deneyimlerini geliştirmek ve bu araçlar aracılığıyla insanın kendini ifade etme fırsatı bulmasını sağlar (Oskay, A2000: 15). Televizyon haberleri, haber ve bilginin topluma sunulması katılımın sağlanması ve demokrasinin daha sağlıklı işleyebilmesi noktasında önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Televizyon haberleri yaşanan en küçük birimden dünyaya kadar olan biteni verirken demokrasinin gelişmesini sağlayabilir ve doğruları göstererek gelişmelere ilgi uyandırabilir. Groombridge, “Bilginin sağlanması, katılma sürecinin gerekli ve önemli bölümüdür” demektedir. Ancak, televizyonun kamuya bilgi sunan bir araç olarak demokrasinin gelişmesindeki yerinin değerlendirilmesi gerektiğini söylemektedir (Groombridge, 1976: 23-30). Televizyon haberlerinin demokrasinin işleme noktasında önemli bir yeri olduğu söylenirken bir taraftan da televizyon haberlerine eleştirel bakılması gereği de belirtilmektedir. Çünkü televizyon haberleri, görüntüyü haberlerine seçerek koyan habercilerden, kurumun sahibi ya da kurum politikalarına kadar bazı sınırlılıklardan etkilenmektedir.

Televizyon haberciliği, temelde gazetecilik kodunu içeren ancak gazetecilikten farklı bir formata sahip olan bir habercilik yapılanmasıdır. Nesnellik ilkesi, tarafsızlık, dengelilik anlayışı, haber ve yorumun birbirinden ayrılması, haberlerin yansız olması gerekliliği gazetecilikte olduğu gibi televizyon haberciliğinde de olması gereken temel noktalardandır (İnal, 1996: 21). Televizyon haberciliği, haberi izleyicisine ulaştırma bakımından hızlıdır. Televizyonun normal yayın akışı kesilerek önemli gelişmeler “flash haber” olarak duyurulabilmekte, habere canlı olarak bağlanılarak, olay ve

gelişmeler naklen aktarılabilmektedir. Görsel yanı güçlü olan televizyon haberleri, bu yönüyle inandırıcılığını sağlamakta ve izleyiciyi etkilemektedir. Haberlerde de güçlü görüntü veren, çarpıcı, etkileyici görüntüleri olan haberler ilk sıralarda yer alır. Ancak, zaman zaman arşiv görüntülerinin, belirtilmeden haberlerde kullanılması haberlerin doğruluğunu etkileyen bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Norman Swallow, televizyon haberlerine ilişkin iki şeyin kesinlikle söylenebileceğini vurgulamaktadır. “Dinleyicileri sayıca, ulusal gazete okuyucularının tümünü aşmıştır. Ayrıca halkı da günlük olaylara ve olayları yaratan kişilere, daha önce hiçbir aracın yapamadığı biçimde yaklaştırmıştır” (Swallow, 1973: 12). Bu bakımdan televizyon, haberleri konuşma biçiminde, hızlı ve etkili olarak izleyiciye ulaştırarak, haber ve bilgi verme işlevini yerine getiren bir araç görünümündedir. Hem gündelik yaşama uyum sağlama açısından hem de daha demokratik, şeffaf bir yönetim anlayışı açısından televizyonun haber verme işlevi önem kazanmaktadır.

Brian Groombridge, İngiliz toplumunun olup bitenleri anlamada halkın yüzde 56’sına televizyonun yardım ettiğini, bunu gerçekleştirirken de yine halkın yüzde 58’inin haberlerden yararlandığını vurgulamaktadır (Groombridge, 1976: 22). Swallow, haberlerini televizyondan alanların oranının üçte iki olarak yazmaktadır (Swallow, 1973: 9). Bu durumda, kesin olarak söylenebilecek şey televizyon haberlerinin çok geniş bir kitleye seslenebildiğidir. Ancak bu kitlenin, haber alıcılarının demografik özellikleri göz önüne alındığında, izleyicilerin farklı özelliklere sahip olduğu ve haberin dilinin de bu kitlenin anlayabileceği açıklıkta olması gerektiği belirtilmektedir. Televizyon haberlerinin daha çok izleyiciye ulaşması amacıyla haber dilinin hemen herkesin anlayabileceği şekilde kullanılması ve okuma-yazma bilmenin gerekmeysi dolayısıyla, televizyonun görsel işitsel bir araç olması habere ulaşma bağlamında geniş bir kitleyi kapsamaktadır.

Televizyonda hareket eden görüntülerin olması izleyiciye çekici ve ilginç gelmektedir. Okuma çabasından kurtulmanın yanı sıra muhabirin haberi seçip kısaltması zaman açısından izleyiciyi ekrana çekebilmektedir (Swallow, 1973: 15). Televizyon haberleri çok sayıda izleyiciye ulaşmasına, etkili içerikler sunabilmesine

karşın, televizyonun doğasından kaynaklanan görüntüyü yanlış kullanabilme gibi olumsuzlukları dolayısıyla da eleştirilebilmektedir. Televizyon haberlerinin zaman sınırlılığından dolayı görülebilen sonuçlarla ilgilendiği, nedenler ve açıklamalara çok fazla değinilemediği dolayısıyla eğitici bilgileri kapsamadan bazen boş bilgilere yer verdiği için değinen görüşler de vardır (Groombridge, 1976: 30).

Televizyon haberlerinin eleştirildiği bir başka nokta ise, haber programlarına müzik eşliğinde başlanması, müzikle bitirilmesinin bir alışkanlık haline almış, sorgulanmayan bir davranış olmasıdır. Ancak Postman, haberlere müzikle başlamanın ciddi kamusal söylem ile eğlence arasındaki çizgiyi ortadan kaldırdığını, izleyiciyi bir eğlence atmosferine hazırladığını belirtir (Postman, 1994: 115). Buna karşılık haberlerin müzikle başlaması, izleyiciyi haberleri dinleme konusunda dikkati çekmede de kullanıldığı belirtilmektedir.

Televizyon haberciliğinin, canlı yayınlı haberleri hızlı bir şekilde duyurabilmesi, çok sayıda izleyiciye ulaşabilmesi, haberleri konuşma biçiminde vermesi, hareketli görüntülerin çekiciliğini kullanması gibi birçok olumlu yanı olmasına karşılık süre sınırlılığı olması, haber seçme ve istenildiği anda izleme olanağının olmaması, görüntüsüz haber kullanılmaması gibi olumsuz yanları da bulunmaktadır. Gün içinde verilen haber bültenlerinin dışında en uzun ana haber bültenlerinin uzunluğu genellikle en fazla bir saat dolayında olmaktadır. İzleyici haberleri sunulduğu akışıyla izlemek zorundadır ve kaçırdığı haberi tekrar izlemek olanağına sahip değildir. Televizyon haberleri görüntüyle birlikte sunulduğu için zaman zaman görüntüsü olmayan haberler yayınlanamamaktadır. Habere konu olan kişilerin kamera ya da çekim ekibini görmesi farklı tepki ve ilişkilere konu olmakta ve yapay haberlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Daha genel anlamda, Matelski, televizyon haberlerinin yayınlanması sürecinde ortaya çıkan belli başlı sınırlamaları şöyle sıralamaktadır: “zaman sınırlamaları, görsel estetik, televizyonda eğlencenin ağır basması ve ekonomik mülahazalar” (Matelski, 2000: 21). Bu sınırlamalar haberi sadece format olarak etkilememekte, aynı zamanda haber içeriklerinden haberin taşıdığı ideolojik anlamlara kadar uzanmaktadır.

Yukarıda ortaya konan televizyon haberlerinin olumsuz yanları, genel yayıncılık yapan televizyon kanallarında daha fazla görülmektedir. Yalnızca haber yayını yapan televizyonlarda bu sınırlılıklar daha az görülmekte ve haberde uzmanlaşmaya gidilebilmektedir. Canlı yayın olanaklarının daha fazla olması, daha fazla muhabir çalıştırabilme olanağının olması ve genel yayın yapan kanallara göre izlenme kaygısının daha az olması, haber kanallarının önemli yönleri olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak televizyon haberlerinin önemli yanlarından biri, diğer haber veren kitle iletişim araçlarından farklı olarak, insan ögesini içinde bulundurması, duygu, jest ve mimik gibi bedensel işlevleri yansıtabilmesidir (Parsa, 1993: 26).

Televizyon haberlerinin dünyaya açılan bir pencere olma özelliği ve vatandaşların bu araçla bilgilendiği yolundaki inanışlara, Postman, Amerikan halkının en iyi eğlenen ancak en az bilgili bir halk olduğunu söyleyerek yanıt verir. Bu yolla vatandaşların gerçek enformasyondan haberdar olmaması sonucu ortaya çıkar (Postman, 1994: 119-120). Fakat yine de televizyon haberciliği, toplumun bilgileneşinde, gelişmelerin izleyicilere aktarılmasında, kamuoyunun oluşumunda önemli bir mecra olarak görülmektedir.

4.3. Televizyon Haberciliğinin Özellikleri

Televizyon haberciliğinin başta gelen özellikleri arasında aracın doğasından kaynaklanan görüntü-görsellik olgusu bulunmaktadır. Çünkü görüntü olmadan, hatta iyi görüntüler olmadan televizyonun radyodan, gazeteden bir farkı kalmamaktadır. Dolayısıyla görüntü televizyon haberlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Görüntüyü bütünleyen bir başka öge ise sestir. Haberlerde yer alan görüntüler tek başlarına haberi anlamayı genelde mümkün kılmaz. Bu yüzden ses ögesi haberlerin anlaşılmasını sağlayan bir yapıyı oluşturmaktadır. Bunun yanında televizyon haberciliğinde olayların geliştiği ya da haber kaynağının bulunduğu yere canlı yayımla bağlanma ve gerçekleşen herşeyi canlı yayımla izleyiciye sunma, haberciliğın vazgeçilmez uygulaması olmaktadır. Bir başka önemli nokta ise zaman ve mekan farkı gözetmeden küçük bir yerel olaydan dünyanın en uzak noktasındaki insanları haberdar edebilmeyi; diğer bir

deyişle zaman ve mekan sınırlamalarını ortadan kaldırması, televizyon haberciliğinin öne çıkan özellikleridir.

Televizyon haberlerinde tekrarlanan temalar ve sorunlar izleyicilerin öncelikleri olarak düşünülmektedir. TV haberlerinin görüntüye dayanılarak verilmesi, haberlerin bir şov olduğu olgusu içinde verildiğini gösterirken bundan uzaklaşmanın televizyonun görsel mantığına aykırı olacağı gözlenmektedir. Televizyon haber bültenleri ve haber programları toplumsal doğruları sunmak durumunda oldukları için yalın ve anlaşılır ifadeler kullanarak simgesel anlatımlarından uzaklaşmalıdır. Haberlerde inanırlılığı sağlamak konusunda resmi yetkililerin kullanıldığı ve bunun da haberde yönlendirmeye yol açabilecek bir olgu olduğu söylenebilir.

Televizyon haberlerinin daha çok izleyiciye ulaşması amacıyla haber dilinin hemen herkesin anlayabileceği şekilde kullanılması ve okuma-yazma bilmenin gerekmeysi dolayısıyla yani televizyonun görsel işitsel bir araç olması habere ulaşma bağlamında geniş bir kitleyi kapsamaktadır. Televizyon haberleri, güvenilir, tarafsız, anlaşılır ve hızlı bulunduğu için izleyicileri ekran başına çekmektedir.

Televizyon haberleri genellikle haber jeneriğiyle başlar. Haber bültenlerinin başladığı ve bittiği konusunda izleyicinin dikkatini çekmek için haber jenerikleri kullanılır. Haber spikerinin açılış konuşmasını yapmasının ardından genellikle haber özetleri verilir. İlk haberin en önemli haber olduğu varsayılır ve haberlerde hızlılık ve yenilik önemli yer tutar. Ses ve görüntünün birlikteliğinin yanında fon müziği ya da görüntülü ve sözlü efektler kullanılır. Haberın son kelimesinin görüntü ile bitmesi yaygın bir uygulamadır. Günün yorumu, spor haberleri ve hava durumu ayrı bir bölüm olarak ve ayrı sunucuyla verilebilir. Televizyon haberciliği bu yüzden daha fazla yaratıcılık ve ekip çalışması gerektirir (Gürcan ve Yüksel, 2001: 52-53).

Ignacio Ramonet, haber tarihinde 1991 Körfez Savaşı'ndan sonra yeni bir dönemece girildiğini söylemektedir: "...haberlere rengini veren, önemini belirleyen, günün konularını saptayan o (televizyon)... Kuralları artık televizyon koyuyor, kendi

düzenini öteki medyaya, özellikle de basına dayatan, onları kendisine uymaya zorlayan artık televizyon” (Ramonet, 2000: 29).

Canlı Yayın:

Canlı yayın, olayın meydana geldiği ya da açıklamanın yapıldığı yerde kamera ve muhabirin doğrudan yayına girmesi ile gerçekleşmektedir. Bu bakımdan muhabir ve kameralar olayın içeriğine eklenen bir parçadır (Öztürk, 1996: 28). Canlı yayınla amaç, izleyicinin olayın içine katılması yanında, izleyicinin ilgilenebileceği, görmek isteyeceği şeyleri, onun görme ve duyma alanına sokmaktır (Kaptan, 1999: 127). Önceden açıklanan olaylarda (açılış, ziyaret gibi) canlı yayın hazırlığı yapma olanağı bulunurken, ani gelişen olaylarda haber ekibinin olayın meydana geldiği yere ulaşabilmesi, ekibin ustalığına bağlıdır. Görüntü ve sesin izleyiciye anında ulaşması, televizyonun haber vermedeki üstünlüğü olarak tanımlanmaktadır. Bu durumu gerçekleştiren uydu haber toplama (SNG) ve elektronik haber toplama (ENG) teknolojileri canlı yayını yaygınlaştıran ve kolaylaştıran teknolojilerdir. Bu bağlamda haber değerleri arasında sayılan zamanlılık değerini en iyi biçimde uygulamaya geçiren kitle iletişim aracı televizyondur.

Haber üretim sürecinde değerlendirmeler yaparken göz ardı edilmemesi gereken iki önemli nokta bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, haberi oluşturan muhabirin, haberi toplayan, işleyen habercinin kişiliği, içinde yaşadığı toplum, toplumsal yapı ve haberi üreten kurumun yapısı ve politikasıdır. Diğeri ise haberi oluşturma ve iletmede kullanılan iletişim teknolojisidir (Tokgöz, 1994: 123). Örneğin, 11 Eylül’de Amerika’nın ve Amerikan yaşamının simgeleri olan Dünya Ticaret Merkezi Kuleleri ve Pentagon’a yapılan uçaklı saldırılarda olaylar bir anda tüm dünya gündemine girmiş ve milyarlarca insanın canlı yayınla olanları izlemesi sağlanmıştır. Bir başka örnek ise gelişmiş canlı yayın teknolojisi 1991 yılında yaşanan Körfez Savaşı’nda tüm dünyayı CNN seyretmeye yöneltirken bir taraftan da CNN’in yaptığı haberlerin ve haber anlayışının sorgulanmasına yol açmıştır. Serge Halimi, CNN’in kendisini küresel bir yayın ağı (network) olarak tanımlamasına rağmen O. J. Simpson olayında 70 muhabir görevlendirerek olaya 630 saat ayırdığını belirtmektedir (Halimi, aktaran: Ramonet,

2000: 98). Bu durum küresel medyanın güçlü yapısını gösterirken haberin bir meta olarak da dönüşümünü sergilemektedir. Yeni iletişim araçlarının sağladığı üstünlüklerle beraber küresel medyada haberlerin iki önemli özelliği yansımaktadır. Bunlar, haberlerin ticari, alınıp satılabilen metalar haline gelmesi ve haberlerin teksesliliğe dönüşmesidir. CNN'in 1991 yılında Körfez Savaşı'nı naklen yayınlaması, tamamen Amerikan'ın ideolojik zaferi olarak yorumlanmıştır (Duran, 1999: 66). Bunun yanında, haberleri işleyerek bir anlamda yorumlayan ve izleyicisine aktaran muhabirlerden kaynaklanan etkiler de söz konusudur. Ancak, iletişim teknolojileri haberin ulaştırılması konusunda önemli gelişmeler sağlayarak hızlı haber almayı-vermeyi mümkün kılmaktadır. Örneğin haber merkezi olarak kullanılan stüdyolar yerini, olayın olduğu yeri haber merkezi haline getiren ve bir-iki kişinin taşıyabildiği ekipmanlara bırakmıştır. Televizyonun sağladığı canlı yayın olanağı, habercilikte diğer iletişim araçlarına karşı televizyonun üstünlüğünü ortaya koyan bir uygulamadır. Çünkü canlı yayınlara insanlar bir anlamda tarihin tanığı olmaktadır ve izleyicinin haberlere ilgi duymasına yol açmaktadır.

Televizyon haberciliği, haberi izleyicisine ulaştırma bakımından hızlıdır. Televizyonun normal yayın akışı kesilerek önemli gelişmeler "flash haber" olarak duyurulabilmekte, habere canlı olarak bağlanılarak, olay ve gelişmeler naklen aktarılabilmektedir. Televizyonun önemli özelliklerinden birisi, sürelilik ve düzenlilik taşımasıdır. Diğer programlar gibi haber bültenlerinin de yayına gireceği saat, önceden bellidir. Ancak, bunun yanında, önemli ve ani gelişen olaylarda canlı yayın teknolojisi sayesinde normal yayın akışı kesilerek, haber izleyicilere ulaştırılabilmektedir. Bu yönüyle birbirine benzemeyen geniş bir kitleye, mekan sınırlaması olmadan aynı zamanda ileti aktarabilme özelliği televizyon haberlerinin önemi ve etkisini ortaya koymaktadır (Kaya, 1985: 12-13).

Görsellik-Görüntü İlişkisi:

Televizyon haberlerinin etkisini oluşturan gücü büyük ölçüde görselliğe dayanmaktadır. Postman, televizyonun görselliğe dayanan yapısının söylemi oluşturduğunu belirtmektedir: "televizyonda söylem büyük oranda görsel imajla

yansıtılır; yani televizyon konuşmayı bize sözcüklerle değil, görüntülerle aktarır” (Postman, 1994: 16). Televizyon haberlerinde iyi bir görsel öykü hazırlanması, izleyicilerin habere olan ilgisini artırmaktadır. Televizyonda olayları, haberleri görselleştirmenin amacı “...bireyleri, nesnelere, hareket ve tepkileri olduğunca karmaşıklıktan uzak, açık şekilde göstermek, sırası gelince istenilen anlam ve düşünceyi yansıtacak şekilde izleyiciye yansıtmaktır” (Kılıç, 1987: 54). Televizyon habercileri olayları, olguları aktarıırken görüntülerden yararlanır ve kelimelerden çok, iyi seçilmiş görüntülerle haberlerini oluştururlar. Bu yüzden önce görüntülerin montajlanması sonra haber metninin okunması televizyon haberciliğinde geçerli bir yöntemdir. Televizyon haberleri konusunda dünyada önde gelen Amerikalılar’ın “bir görüntü, bin sözcüğe bedeldir” tümcesi televizyon haberlerinde görüntünün önemini ortaya koyan bir ifadedir. Görüntülerle haber vermenin izleyiciler için çekici olan tarafı, izleyiciye olayın içindeymiş duygusu yaşatmasıdır. Kamerayı olayın bir parçası yapıp, izleyicilerin ya da olayın içindeki insanların gözüyle haberi sunmak olayın içindeymiş duygusu yaşatabilmenin bir koşuludur. Bunun içinde habercilerin, olayı izlerken kullanacakları görüntüleri tasarımları ve haberi bir anlamda gerçekleştirdiği yerde çekip bitirmeleri gerekmektedir.

Televizyon görselliğe önem verdiği için haber sunucularının da bazı özelliklere sahip olması gerekir. Sunucuların mimiklerinden, saç renklerine kadar birçok etken haberlerdeki güvenilirliği etkiler. Televizyon haber sunucuları ya da muhabirlerin zamanla bir aktör, bir oyuncuya dönüştüğü ve izleyicinin çerçevelenmiş ekranda her zaman aradığı, görmek istediği kişiler olarak sunucuların yer aldığı belirtilmektedir (Esslin, 1991: 16). Postman, bir haberin doğru olarak algılanmasının spikere bağlı olmasının ürkütücü olduğunu söylemektedir (Postman, 1994: 114). Ancak, televizyon haberlerinin etkisi, televizyonun görsel bir araç olmasından kaynaklanmaktadır. Görüntülerin ortada olması hatta canlı yayınla anında izleyicilere aktarılması, izleyicilerin haberlere duyduğu güveni pekiştirmektedir. Postman, televizyonla ilgili en önemli saptamanın, insanların onu izlemeleri ve izlemekten hoşlanılan şeyin sürekli değişen milyonlarca hareketli resim olduğunu belirtir. Bu görsel ilginin olması fikirlerin içeriğinin geri plana atılması anlamına gelmektedir ve bu televizyonun doğasından kaynaklanır (Postman, 1994: 104).

Haberlerde görüntü seyircinin dikkatini yoğunlaştırdığı noktalardan birisidir. Bu yüzden haberlerin görüntüler eşliğinde sunulması gerekmektedir. Ses unsurunun görüntüyle birleşmesi izleyicinin hem gözünü hem de kulağını habere vermesini sağlar. Dolayısıyla haberin görüntüsü olmadığı durumlarda haber, grafik, dia, fotoğraf gibi görsel materyallerle desteklenmelidir (Uyguç, 1987: 80). Haberde görüntü ve ses unsurlarının birleştirilerek uyum sağlanmasında haberi izlemiş olan muhabirin önemli bir rolü bulunmaktadır. Ivor Yorke, televizyon haberlerinde görüntü ve sözcüklerin dikkatli kullanılması gerektiğini belirterek, altın kurallar olarak şunları önermektedir: a) sözcükler ve görüntüler birbirleriyle uyumlu olmalıdır b) ayrıntılarda tekrarlar olmadan, izleyicinin gördüğü ve duyduğu ölçüde ayrıntılar verilmelidir c) açıklama ve ayrıntılar izleyicinin göremediği ve duyamadığı biçimde tanımlanmamalıdır d) Açıklama ve ayrıntılar gereğinden fazla olmamalıdır ki iyi bir metin sözcüklerin gerektiği gibi kullanıldığı metindir (Yorke, 2000: 95).

Haberlerde genelde göz seviyesi kamera açısı kullanılır. Kameranın göz seviyesi açısında çekim yapmasında drammatizasyon etkisi oldukça azdır. Kamera göz seviyesinde çekim yaptığı zaman, izleyici ekrandaki görüntünün psikolojik ve dramatik etkisinde kalmamaktadır (Kılıç, 2000: 54). Ancak alt ve üst aç çekimlerinde psikolojik etkilerin oluşması olasıdır. Örneğin üst aç çekiminde kamera konu ya da nesneye yukarıdan baktığı içim konu güçsüz ve küçük durumda görülür. Alt aç ise üst açının tam tersine abartılı şekilde büyütme gibi amaçlarla kullanılmaktadır (Kılıç, 2000: 54).

Zaman ve Mekan:

Fizik bilimi açısından nesnel zaman olarak tanımlanan ölçülebilir zaman (saat zamanı) nesnelde meydana gelen hareket ve değişimin sonucudur. Bu açıdan her nesnenin bir mekan ve zamanın içinde olduğu belirtilmektedir (Kılıç, 2000: 75). Televizyon haberleri de ölçülebilir belli bir süre içinde izleyicisine ulaştırılmaktadır. Televizyon haberciliğinde zaman şimdinin zamanıdır ya da yeni olmuş olayların zamanıdır. Bu haberlerin yenilik, güncellik değerini işaret ederken diğer taraftan da haberin dilinde geçmiş zamanın az kullanıldığını ifade etmektedir (Bliss ve Paterson, 1978: 94).

Televizyon haberleri diğer iletişim araçlarından farklı olarak zamanı ön plana çıkarır. Çünkü televizyon haberciliği şimdinin haberciliğidir. Dolayısıyla haber konularının seçiminden, haberin nasıl yapıldığına ilişkin süreci zaman kavramı belirler. Öyleki bugün, 24 saat haber yayını yapan televizyon kuruluşları, insanların habere olan ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaktadır. İnsanları haberdar etme sürecinde zamanın önem taşıması haberlerin izleyiciye aktarılma biçimlerini etkilemektedir. Herhangi bir açıklama yapmaksızın, olayların geçmişine ilişkin bilgi vermeksizin sunulan haberler, ham haber olarak adlandırılır. İzleyiciyi bilgi sahibi yapan bu haberler genelde somut olaylara ilişkin bilgi verirler. Televizyon için bakıldığında, zamanın kısa olması bu tür haberlerin televizyonda yer almasının nedeni olarak görülebilir. Soyut olarak nitelenen haberlerde geçmişe ilişkin birtakım bilgiler verilmeden, haberin kavranılması mümkün olmaz. Bunun için açıklayıcı bilgiler verilerek haberin anlaşılması, kavranması sağlanır (Kaptan, 1999: 34-35). Ancak, haberlerde yer alan toplumsal olgular birden ortaya çıkıp kaybolan olgular değildir.

Televizyon haberlerinde, zamanın kısa olması, haberlerin sade, açık, kesin olmasını gerektirir. Bu durumun sağlanmasında kullanılan haberlerin dili kadar görüntünün de önemli bir işlevi bulunmaktadır. Görüntünün işlevi, sözcüklerden daha fazladır ve çok fazla sözcükle anlatılacak bir olay, konu görüntüyle daha anlaşılır ve kısa şekilde ifade edilebilir. Mesajların ulaştırılmasında, izleyici kitlenin yaygın olarak kullandığı sözcükler, anlatım biçimleri haberlerin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Televizyon haberlerinde sunulan bir haberi tekrarlamak genelde olanaklı olmadığı için haberin ilk anda anlaşılır olması gereklidir.

Televizyon haber bültenlerinde haberin ortalama uzunluğu bir ya da bir buçuk dakika olarak yer almaktadır. Ancak, konunun önem derecesine bağlı olarak bu süre üç dört dakikaya kadar artabilmektedir (Willis ve D'Arienzo, 1981: 100). Haber bültenlerinin uzunluğu ise Amerikan televizyonlarında yarım saati geçmemektedir. New York'ta bir yayın kuruluşunun sloganı olan "bize yirmi iki dakikanızı verin, size dünyayı verelim" ifadesi, televizyon haberlerinin çok uzun ve derinlemesine olmadan yayınlandığını göstermektedir. New York Times Gazetesi'nin reklamında belirttiği, "bu akşam duyduğunuz haberlerden daha fazlasını öğrenmek istiyorsanız, yarın bir New

York Times alın” sloganı, yazılı ve görsel basındaki haber verme ve zaman kullanımını özetlemektedir (Willis ve D’Arienzo, 1981: 100).

Ses Boyutu:

Televizyonda ses, görselliği tamamlayan bir ögedir. Ses görüntüyü desteklemesinin yanı sıra görüntüyü ve anlatımı güçlendiren bir ögedir. Görüntü ve sesin bir mesajı birlikte iletmeleri, ayrı ayrı iletmelerinden daha etkili olarak değerlendirilmektedir (Kılıç, 1987: 70-72). Televizyon haberciliğinde sesin çeşitli kullanımları vardır. Bunlardan birisi, haber yapılırken doğal ortamda, olayın geçtiği yerde, haberin kaynağının kendi konuşmaları gibi herhangi bir yönlendirmenin yapılmadığı (sesin doğal kullanımı) kullanımı vardır. Ancak televizyon haberleri sınırlı süre kullanarak izleyicilerini bilgilendirme amacı taşıdığı için olayı, haberi özetleyen kullanımlar (soyut bir atmosfer oluşturmak için kullanımı) daha fazladır. Bunlar içinde, sunucunun, muhabirin, seslendirme sanatçısının bir metni okumasıyla görüntülerle eşlenen kullanımıdır. Her iki kullanımda da görüntüye bağlı anlamı güçlendirme çabası varken, haberde etkililiği sağlaması yönünden bu kullanımlar tercih edilmektedir (Öztürk, 1996: 83). Ancak sesin kullanımında görüntüyle olan birlikteliği önemlidir.

Haberde görüntüler, bazen yalnız başına haberi açıklar durumda olmasına karşın, görüntünün anlatamadığı ayrıntılarda sese ihtiyaç duyulabilir. Haberde ayrıntıları aktarabilmek için görüntünün yetmediği durumlarda muhabir olayı aktararak izleyicilerini aydınlatabilir (Bliss ve Paterson, 1978: 150). Ancak ses ve görüntünün birbirini tamamladığı unutulmamalıdır.

Televizyon haberlerinde içeriği, mesajı sunan iki önemli etken olarak ses ve görüntü ön plana çıkar. Ses boyutu altında haber metinlerinden de söz edilmesi gereklidir. Haberi yayına hazırlama süreci içinde, görüntülerle eşlenen bir metin vardır. Bu metin seslendirilerek haberin bütünlüğü sağlanır. Dolayısıyla soyut sözcük tanımlamalarından kaçınılmalı, sözcüklerin doğru ve güncel kullanılmasına dikkat edilmelidir. Haberde kullanılan tanımlamalar, yer isimleri, sayıların seslendirilmesinde özen gösterilmelidir.

4.4. Türkiye’de Televizyon Haberciliği

9 Temmuz 1952 tarihinde Prof. Dr. Mustafa Saltur’un eğitim amaçlı televizyon yayınının ilk sinyali verilmiştir. İTÜ’nün bu yayını haftada iki gün iki saat sürmüştür. 1961’de TRT yayınlarına olanak sağlayan anayasal düzenleme (1961 Anayasası 121. Madde) kamu hizmeti yayıncılığını özerk olarak düzenlemektedir. 359 sayılı yasayla TRT kurularak, Federal Alman hükümetinin hibe ettiği donanım ve araçlarla yayıncılık 31 Ocak 1968’de başlamıştır. 1971’de yapılan bir düzenlemeyle radyo-televizyon yayınlarında özerklik kaldırılarak devlet tekeli oluşturulmuştur.

1982 Anayasası’nın düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü hakkındaki 26. Madde’de kullanılan tümce şöyledir: “Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir” (Gözübüyük, 1995: 204-205). Anayasa’nın bu maddesine karşılık yayıncılık konusunda 1994’e kadar yasal sorunlar yaşanmış olmasına karşın, mevcut durumda bu sorunların tamamen çözülebildiğini söylemek oldukça zordur. Yayıncılığı düzenlemek ve yaşanan hukuksal sorunları bir yayın planlamasıyla çözüme girişimleri kapsamında 3984 sayılı yasa ile kurulan Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), henüz frekans planlaması yapamamış ve televizyonlara verdiği özellikle yayın durdurma, ekran karartma cezaları ile eleştiriler almaktadır. Mart 1990’da deneme yayınlarına başlayan Star 1’in zamanla vericiler kurarak yayınlarını geniş bir alana yaymasının ardından TRT’ye alternatif olarak ilgi görmesi diğer televizyon kanallarının da kurulmasına yol açtı. Magic Box grubuna bağlı olarak Ocak 1992’de Teleon, Show Tv, paralı kanal olan Cine 5 kanalı yayınına başladı ve zamanla onu diğer yayın kuruluşları takip etti. 1990 Mart ayında yurtdışından Türkiye’ye televizyon yayın sinyali gönderen Magic Box Star 1 kanalını birçok özel girişim eliyle kurulan televizyon kanalı takip etmiş, kısa zamanda ulusal yayın yapan özel televizyon kanal sayısı 16’ya ulaşmıştır (www.rtuk.org.tr). Özel televizyonların kurulduğu 1990’lı yıllarda bu kuruluşların yasal alt yapısı olmadığı gibi tartışmalar yaşanmış ve siyasetçiler bu televizyonlarda boy göstermekten çekinmemişlerdir.

Özel televizyonların yayın hayatına girmesi, TRT'nin yıllarca uyguladığı protokol haberciliği uygulamasının sonu olmuştur. Ancak biçim ve içerik olarak farklılaşan haberler, bilgilendirmekten öte, izlenmeyi hedef almıştır (Cankaya, 1997: 121). Haberlerde politik olaylar genelde ön plana alınırken, devlet adamlarının gündelik etkinlikleri, siyasal olaylar, dünya haberleri ve magazin haberleri yer almakta ve bülten sonunda ekonomi ve hava durumu haberleriyle bülten bitmektedir (Cankaya, 1997: 121).

Görevi radyo ve televizyon yayınlarını düzenlemek ve düzenlemeler çerçevesinde elinde tek yaptırım olanağı bulunan Radyo-Televizyon Üst Kurulu, 1994 Nisan ayından 2001 Nisan ayına kadar olan süreçte yerel televizyon kanallarına toplam 423 uyarı ve 1789 gün yayın durdurma cezası vermiştir (Gener, 2001: 29). Ancak, yayıncı kuruluşlara uygulanan yayın durdurma cezalarının yüzde 90'ının ideolojik nitelikli yayınlara uygulandığı belirtilmektedir (Gener, 2001: 30). Bu durum ulusal yayıncılık kadar yerel yayıncılığın da düzenlenmesi ve yayıncılığın belirli standartlara kavuşturulmasını gerekli kılmaktadır. Türkiye'de ulusal televizyon haberleri konusunda yapılan şikayetler, kişilere yönelik ve taraflı yayın yapıldığı yolundadır. 1 Ağustos-30 Eylül 2000 döneminde RTÜK'nun Alo 178 hattına toplam 3829 şikayette bulunulmuştur. Bu rakamın yaklaşık yüzde 40'ı (1427) televizyon haberleriyle ilgili şikayetlerdir (Şahin ve Bayraktar, 2000: 13). Ancak, şikayetlerde büyük ölçüde ulusal televizyonların haberleri söz konusu olmaktadır, yerel televizyon haberciliğinin farklılığıyla izleyici sayısını artırabileceği ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de ulusal televizyon kanallarının haber bültenlerinin başlama saati belli olmasına rağmen bitiş saati ve haberlerin ne kadar süreceği belli olmamaktadır. Haber bültenlerinin süresi, Amerikan televizyonlarında standartlaşmış olan 30 dakikadan daha fazladır. Bunun nedeni haber görüntülerinin uzun tutulması, ilginç olma amacıyla magazin haberlerine yer verme, dramatize etme çabaları, sürenin uzun olmasına yol açmaktadır (Cankaya, 1997. 122). Türkiye'de haber formatı da melez bir yapı göstermektedir. Uzman görüşlerin, yorumların uzun sürmesi, görüntülerin tekrar verilmesi, magazin haberlerinin gündemin ilk sırasına girmesi gibi uygulamalar göze çarpmaktadır. Ancak habercilikte yaygın olan bir uygulama, günün en önemli

gelişmesinin, olayının ilk sırada verilmesidir. En önemli haberler haber bültenlerinde ilk sırada yer almaktadır (Hilliard, 1984: 102; Willis ve D'Arienzo, 1981: 102). Bu durum izleyicinin dikkatinin en yoğun olduğu anda haberi izlemesini sağlarken bir taraftan da haberin, olayın gündemdeki yerini vurgulamaktadır.

Gerek gazetecilikte gerekse televizyonculukta, kurumun sahibi gazetecilikten gelip bu sektörden para kazanıyorsa editoryal anlamda genel olarak bir bağımsızlıktan söz edilebilmektedir. Ancak 1980 sonrasında gazetelerin, 1990 sonrasında da televizyonların sahipleri durumunda olan kişiler gazetecilikten çok profesyonel anlamda kurumlarını yönettikleri için patronların çıkarları uğruna haberler ya eksik olarak ya da yönlendirilmiş şekilde gündeme gelmiştir. Gazeteciler patronlarının çıkarlarının yapılan haberle çatışmaması için özen göstermek durumunda kalmaktadır (Tılıç, 2001: 62). Televizyon yayınlarında tekellerin sahip olduğu radyo, gazete, haber ajansı gibi kuruluşlar haber içeriklerinde birbirlerine destek olurken benimsedikleri görüşler doğrultusunda kamuoyunu etkilemeye çalışmaktadırlar (Cankaya, 1997: 133). Bu durum en önemli hak olan bilgiye ulaşma özgürlüğünü kısıtlayan bir durum olarak medyada yer almaktadır. İşverenin yayın politikaları ile editörün haber yayınlama özgürlüğü arasındaki çelişkiler genelde işverenden yana çözüme ulaşırsa da gazeteciler toplumun haber ve bilgi alabilmesi için emek harcayan kişiler olarak ikilemde kalabilmektedir. Tekelci yapı, izleyicilerin objektif haber alma özgürlüklerini sektöre egemen grupların seçim ve tercihlerine bırakmaktadır (Sönmez, 1996: 83). Bu durum beraberinde seçmenlerin de doğru ve özgür haber almasının önüne geçip siyasi karar alma sürecinde ve etkin katılımın gerçekleşmesinde sorunlara yol açabilmektedir (Sönmez, 1996: 84).

Televizyon haberciliği modern toplumlarda kamu alanı ve siyasetin önemli bir parçası görünümündedir. Bu yüzden haberlerin işlevi, kamuyu etkileyen olaylar hakkında ve ekonomik, siyasal ve sosyal konularda insanların kararlarını etkileyebilen süreçlerde, televizyon haberciliği yoluyla temel bilgilerin sunulmasıdır. Bu araca yüklenen bir görev ve sorumluluk olarak haberler yoluyla bilgilendirme, haber verme işlevi, yerine getirilmesi gereken önemli bir misyondur. Ancak Türkiye özelinde duruma bakıldığında ulusal kanalların haber vermede kamu çıkarı önceliği yerine özel

çıkarların ön plana alındığı gözlenmektedir (Atabey, 2000: 249-258). Türkiye'deki özel televizyon yayıncılığında haberlerin seçiliş ve sunumunda sansasyonel habercilikten yana tutum sergilenerek, magazin haberciliği ağır basmaktadır (Cankaya, 1997: 133). Çünkü sansasyonellik, televizyonu izlemeyi cazip hale getirirken, insanların mahremiyetine ilişkin bilgileri, durumları alenileştirme, olmayanı olmuş ya da olacak gibi sunma, ünlü kişilerin bilinmeyen yönlerini afişe etme gibi süreçlerle işler (Mutlu, A1999: 152).

Türkiye'de ulusal televizyon kanallarının sayısının fazla olması haber izleme konusunda izleyiciye çok fazla seçenek sunmasına karşın, içerik olarak televizyonlar birbirinden çok fazla farklılık göstermemektedir. Magazin ağırlıklı, genelde ilginç görüntülere dayanan televizyon bültenlerini veren kanalların izlenme oranı oldukça yüksektir (AGB, Mart 2000, Rating Raporu). Özel kanalların sayısının artması, haber değerlerinin çeşitlenmesini sağlarken popüler haber anlayışlarıyla kar etme güdüsünü de kamçılamıştır. Benzer haber türleri ve içerikler izlenme oranlarına bağlı olarak çoğalmakta ve birbirine benzeşmektedir (İnal, 2001: 1).

Türkiye'de ulusal kanal sayısının birçok Avrupa ülkesine göre oldukça artması, seyircinin haber alma konusundaki alternatiflerinin çoğalması demokratik açıdan olumlu bir gelişme olarak kaydedilirken, reklam alma zorunluluğunda olan televizyonlar için haberlerde daha çok heyecan uyandıran, eğlence-haber arasındaki konulara daha çok yönelme ve haber içeriklerinde yüzeyselliğin artması ve ilgi gören sınırlı konulara yönelme eğilimini ortaya çıkarmaktadır. Bu da televizyon kanal sayılarını yalnızca sayı olarak artması anlamına gelip, içeriğin çeşitlenmesi, artması anlamına gelmemektedir. Ancak yerel televizyonların ciddi mali sıkıntılar içerisinde olmalarına karşın ulusal kanallardan farklı konularda, yerel gelişmeleri ön plana çıkaran haberler yapmaları hem izleyiciler için farklı bir ses oluşturmakta hem de yerel düzeyde haber ve bilgi sahibi olma anlamında kent, ilçe gibi yerel birimlerin sorunlarına çözümlerin üretilmesi noktasında önem taşımaktadır.

Televizyon haberlerinin günden güne tekdüze hale gelerek magazin ve eğlenceli içeriğe bürünerek izleyiciler için eksik bilgilenme ve kültürel gereksinimlerin tatmin

edilememesine . yol açmakta ve izleyicilerin de haberleri daha fazla sorgulayarak izlemesini gerekli kılmaktadır. Postman izleyicilerin haberleri izlerken dikkatli olmasını söyleyerek “Haber bültenlerinde duyduğunuz her bilginin, o haberi veren televizyon kanalı ile organik ilişkisini araştırın” demektedir (Postman, 1994).

5. YEREL TELEVİZYON HABERCİLİĞİ

5.1. Yerel Haberin Tanımı

Yerel haber, bir bölge ya da kentte bulunan iletişim araçlarının, o kente, yöreye ilişkin verdikleri haberler olarak tanımlanabilir. Bu haberlerde haber kaynakları yereldir. Diğer bir deyişle, kentin gündemini oluşturan kurum ve kişiler, yerel kamuoyunun oluşmasını sağlayan olaylar, gelişmeler, haberlere konu olmaktadır. Bunlar, belediye, valilik gibi idari, yönetsel birimlerden, itfaiye, hastaneler, su ve elektrik gibi gündelik işleri kapsayan gelişmeler olabilmektedir. Yerel haber toplama sürecinde muhabirlerin önemli bir rolü bulunmaktadır. Muhabirler haberleri toplar, yapımcılar karar verir ve haber yayın müdürleri yayın politikasına göre haberleri yayınlar. Yerel televizyon muhabirleri, gazetecilere göre sayıları daha azdır, uzmanlaşma ve bilgi arka planı derin değildir, bu durum yerel kamu kurum ve kuruluşlarına daha az soru sormalarına neden olmaktadır. Yerel televizyon muhabirleri her zaman hazırlıklı olup, ani gelişen olaylara giderler ya da bazen radyodan, diğer televizyon kanalından olayın ayrıntılarıyla ilgili bilgi alırlar.

Haberde Yerel-Küresel İlişkisi

McLuhan, dünyanın küresel bir köye dönüştüğünü söylerken, varolan durumda, yerel kimliklerin ön plana çıktığı da gözlenmektedir. Yerel motif ve değerlerin yozlaşması olasılığına karşı yerel televizyonlar, yerel kimliği koruma yolunda önemli araçlar olarak görülmektedir. Küreselleşme, tüm yerküreyi çevreleyen bir sözcük olarak dünyanın tek bir birim olarak algılanmasını ifade etmektedir. Bu durumu ortaya çıkaran, yerkürenin böyle algılanmasını sağlayan önemli bir etken ise iletişim araçlarıdır (Şahin, 1991: 15). Küresel iletişim araçlarının izleyicilerini tektipleştirme, homojenleştirme potansiyeline karşın, yerel iletişim araçlarının yerel, kentsel kültürlere yönelmesi, yerel kültürlerin farklılık ve bütünlüğüne yönelik yerel bilinç oluşması ve yerel pazarların canlanması anlamına gelebilir (Morley ve Robins, 1997: 39).

Küreselleşme ve yerellik ayrı bağlamlarda değerlendirilse de, her ikisinin de dinamikleri farklı olmasına karşın birbirlerini destekleyebileceği düşünülmektedir. “Küreselleşme, ekonomik, sosyal ve siyasal benzeşmelerin ve yakınlaşmaların benimsenmesi anlamında çağdaş ve etkin akımlardan birisidir. Fakat küreselleşme yerelliğin ortadan kaldırılması anlamında kabul edilmemektedir” (Çukurçayır, 2000: 109). Uluslararası pazarlama ve ticaret şirketlerinin uyguladığı yöntemin temelinde yatan görüş, küresel ve yerel karşıtlığı yerine bu iki olgunun birlikteliğini öngörmektedir. “Küresel düşün yerel uygula” kuralı böyle bir anlayışın ifadesidir.

Teknolojinin günden güne gelişmesiyle küreselleşen bir iletişim ortamı, bireyleri yalnızlığa itip çevresine yabancılaşmasına yol açarken bireyleri yeni arayışlara itebilmektedir (Vural, 1999: 8). Küresel bir kültür, kitle iletişim araçları aracılığıyla çok sayıda insana ulaşıp ortak bir anlayış oluşturabilir. Kişinin kendisinin olmayan bir yaşam deneyimini ona kendi deneyimi gibi sunabilme özelliği televizyonun temel bir özelliği olarak görülmektedir. Televizyonun sanal gerçeklikler kurup aktarabilmesi, televizyonun küreselleşmenin dayandığı olgulardan biridir. Çünkü televizyon teknolojisiyle erişilemeyenleri erişilebilir kılan bir araçtır (Kaya, 1999: 204). Ancak bunun yanında yerel özgünlüklerin, farklılıkların unutulmaması, yaşatılması gerekmektedir. Bu yolla toplumda ortak değerlerin paylaşılacağı ve bu ortak değerlerin bir aidiyet duygusunu oluşturabileceği düşünülebilir. Böyle bir durumda bir kitle iletişim aracı olarak yerel televizyon kanalları yerele dönük işlevlerini yerine getirerek sorunun çözümlenmesinde etkin rol alabilirler. Bu yerel televizyon kanallarının yerel kültür ve yerel çevreyi haberlerine taşımalarıyla mümkün olabilecektir.

Küreselleşme olgusu, kitle iletişim araçları aracılığıyla bazı ortak kullanım ve alışkanlıklar ortaya çıkartmaktadır. Kitle iletişim araçlarının içerikleri de izleyicilere farkında olmadan başka toplumların, kültürlerin davranış biçimlerini, tüketim alışkanlıklarını benimsetmektedir. Bu bakımdan yerel değer ve alışkanlıkların korunması, unutulmaması bağlamında yerel televizyonlar önemli bir işlevi yerine getirebilir.

Küresel düzeyde yayın yapan kitle iletişim araçları, piyasa ekonomisi değerlerinin yaygınlaşıp kabul edilmesi için önemli bir araç olarak görülmektedir. Finans, borsa, şirket birleşmeleri gibi ekonomik alanda yaşanan küreselleşmede küresel medyanın olanaklarından faydalanılmaktadır. Demokrasi, yurttaş katılımı, kamusal alan gibi demokratik yaşamı etkileyen konularda küresel medyaya alternatif olarak kamu yayıncılığının güçlendirilmesi, bağımsız, tematik medya ve yerel medya girişimlerinin varılması önem kazanmıştır. Bu girişimlerin amacı ise, küresel medyaya egemen olan sınırlı sayıdaki görüşlerin ve propagandanın yerine yerel özgünlükleri, farklı sesleri, kamu yararını koruyan ve güçlendiren bir medya oluşturulmasıdır (Duran, 1999: 106). Bu bağlamda küresel yayınlarla yeryüzünde ortak bir kültürü temsil ederek değerlerin, davranışların benzeşmesini sağlayan küresel bir kültür, kitle iletişim araçları aracılığıyla çok sayıda insana ulaşıp ortak bir anlayış oluşturabilir. Ancak bunun yanında yerel özgünlüklerin, farklılıkların unutulmaması, yaşatılması gerekmektedir. Bu yolla toplumda ortak değerlerin paylaşılacağı ve bu ortak değerlerin bir aidiyet duygusunu oluşturabileceği düşünülebilir. Böyle bir durumda bir kitle iletişim aracı olarak yerel televizyon kanalları yerele dönük işlevlerini yerine getirerek sorunun çözümlenmesinde etkin rol alabilirler. Bu yerel televizyon kanallarının yerel kültür ve yerel çevreyi haberlerine taşımalarıyla mümkün olabilecektir.

5.2. Yerel Haber Kaynakları

Kentte olup bitenler hakkında bilgi sahibi olma, kenti yönetenler hakkında bilgi sahibi olma, yerel siyaset ve siyasetçiler hakkında bilgi sahibi olma konusunda yerel televizyonlar önem taşımaktadır. Yerel ekonomi, yerel spor ve spor takımları, belediyelerin faaliyetleri, resmi kurumların faaliyetleri, acil bilgiler, dinlenme ve eğlence, reklamlar önemli haber kaynaklarını oluşturmaktadır. Yerel haber kaynakları arasında, hastane, itfaiye, belediye işleri gibi acil servislere ulaşan olaylar, basın toplantıları ve açıklamalar, kamu hizmetine ilişkin hizmetler ve sorunlar, politikacılar ve meclis, konsey gibi organların açıklamaları, dinleyicilerin ulaştırdığı ihbar, sorun, şikayetler, baskı grupları ve sivil toplum örgütlerinin eylem ve açıklamaları, bağımsız çalışan gazeteci ve ajansların sağladığı haberler, habercilerin rakiplerinden, meslektaşlarından aldıkları ya da atlattıkları haberler yer almaktadır (Chantler ve Harris,

1997: 21). Tüm bu haber kaynakları arasından gazetecilere ulaşan haberler içinde güvenilir ve haber değeri yüksek olan haberler haber olarak kitle iletişim araçlarına yansır.

1990 yılında Philadelphia'da üç yerel televizyon kanalını kapsayan içerik çözümlemesinde, bütün haberlerin gruplandırıldığı beş ana kategori bulunmaktadır:

a) Hükümet yönetim: Yerel, eyalet ve ulusal yönetim ve hükümetlere ilişkin haberler.

b) Olaylar: Mahkeme davaları, suçlar, kazalar, felaket ve afetler, yangınlar gibi haberler.

c) Özel kurumlar: İş, eğitim, dini kurumların haberleri.

d) Özel haberler: Tüketici araştırmaları, kutlama, düğün haberleri, ünlü kişilerin yaptığı, söylediği, magazin haberleri.

e) Dünya haberleri: Diğer ülkelerde yaşanan önemli gelişmeler (Kaniss, 1991: 113).

Yerel televizyonlar, haberlerinin yanı sıra bir kentte yaşamı kolaylaştıran bilgileri de ekrana taşımalıdır. Bunlar arasında:

“kent hakkında genel bilgiler (tarih, istatistiksel bilgiler, haritalar ve resimler v.b.); belediye yöneticileri ve belediye meclisi hakkında bilgiler (ilgili birimlerin telefon numaraları ve yetkili kişilerin isimleri, çalışma saatleri v.b.), kentsel etkinliklerin duyurulması (çeşitli kuruluşların etkinlikleri); önemli günlerin takvimi (belediyenin temizlik günleri ve saatleri gibi); belediyenin aktüel etkinliklerinin duyurulması; spor ve boş zaman etkinliklerinin duyurulması; ulaşım araçlarının çalışma planı ve resmi ve özel kuruluşların adresleri ve ulaşım kanallarının duyurulması”

sayılabilir (Schaefer, aktaran: Çukurçayır, 2000: 160-161).

Yerel haber kaynakları arasında, yerel yöneticilerin önemli bir yeri vardır. Çünkü, hizmetler konusunda halka bilgi vermek, halkın görüş ve önerilerinin dikkate alınarak sorunların çözümlenmesi yerel yönetimler için, halkla iletişim kurulmasını kolaylaştırmaktadır. “Halkın bilgilendirilmesi, kente ait olma duygusunun ve hemşehricilik bilincinin geliştirilmesine yardımcı olur” (Emrealp ve Yıldırım, 1993: 17).

Yerel yönetimlere ilişkin haberler, yerel televizyonlar için rutin haber kaynağı olarak görülebilir ancak, yerel birimlerde yaşayan insanların gündelik yaşantılarını doğrudan etkileyen haberler olarak gündemde yer alırlar.

En küçük yerel televizyon kanalları için bile haber ajansları haber sağlayan önemli kaynaklardır. Ancak yerel televizyonların verdiği haberlerin önemli bir kısmı yerel haberlerden oluştuğu için, haber kaynaklarına yakın olmaları bir ayrıcalık oluşturmaktadır. Haberin kaynağı durumundaki kişiler, ağızdan ağıza dolaşan söylentiler, muhabirlerin hazırlayacağı özel haberler, yerel gazetelerin sağladığı bilgiler, telefon ve telsiz servislerinin raporları, yerel haberlerin hazırlanmasında önemli kaynaklar durumundadır (Hilliard, 1984: 92). Habercilerin bu kaynaklara ulaşması için, özellikle küçük kentlerde çok fazla çaba harcaması gerekmemektedir.

Yerel haber kaynakları olarak kentlerdeki kurumlar ön plana çıkmaktadır. Bunlar arasında, valilik, belediye başkanlıkları, üniversiteler, il genel meclisi, belediye meclisleri, kamu kurumları müdürlükleri, emniyet, adliye, siyasi partilerin il örgütleri, sendika temsilcilikleri, oda, dernek ve birliklerin temsilcilikleri, sanat ve eğlence merkezleri, eğitim kurumları, sivil toplum örgütleri, dernek ve vakıflar, hastaneler, sebze ve balık halleri, ticaret ve ziraat borsaları, muhtarlıklar yer almaktadır (Gürcan ve Yüksel, 2001: 71). Bu haber kaynakları yerel halkın yaşamında önemli bir yer tutmakta ve kent yaşamının temel birimleridir.

Yerel televizyon muhabirleri bir taraftan kamu haber kaynaklarını geliştirirken bir taraftan da haber hikayeleri için beş ana kaynağa güvenirler: a) polis ve yangın tarayıcılarına, telefonlara gelen olaylar b) protestolar, gösteriler, basın toplantıları c) telefon, telgrafla ilgili olaylar, telefon listeleri (911) d) izleyicilerin yönlendirdiği olaylar, ihbarlar e) şehirdeki gazetelerin haberleri. Televizyon gazetecileri haber gündemini belirleyen, etkileyen rutin haber kaynaklarına güvenmektedirler (Kaniss, 1991: 105-107).

5.3. Yerel Haberciliğin İşlevleri

Yerel televizyon haberciliği, televizyon kanalının haber yayını yaptığı alanda yaşayan izleyiciler için önem taşımaktadır. Bu bağlamda yerel televizyon haberciliğinin işlevleri şöyle sıralanabilir: Yerel demokrasiye katkı işlevi, demokratik katılım işlevi ve yerel sorunların çözümü işlevi. Tüm bu alt başlıkları yerel televizyonların haber verme işlevi kapsamında değerlendirmek olasıdır.

Yerel Televizyonların Haber Verme İşlevi

“İnsanlar kitle iletişimine kendi yaşam ortamları hakkında enforme olmak için girmektedirler” (Oskey, A2000: 351). Bu saptama, ulusal kanalların verdikleri haberlere karşılık, yerel televizyon haberlerinin, izleyiciyi iletişim sürecine çekmesinde bir neden olarak görülebilir. Toplumsal ve siyasal çevrenin gözetimiyle yurttaşların refahını etkileyecek olumlu-olumsuz gelişmeleri haber verme kitle iletişim araçlarının görevlerinden biridir. Yine siyasetçilerin, baskı ve çıkar gruplarının görüşlerini aktararak kitlelerle diyalog kurmayı sağlama; yurttaşların siyasal süreçlere katılımını teşvik etme kitle iletişim araçlarından yerine getirmesi beklenen görevlerdir (Gurevitch ve Blumler, 1997: 200). Kitle iletişim araçlarının özellikle televizyonun ulusal yayımla tüm yurda erişimi olanaklı olsa da, insanların yaşadıkları yerler ve yakın çevreleri için yerel iletişim araçları öne çıkmaktadır.

Kentlerin, yaşanan yerlerin, insanların buldukları, konuştukları, birlikte düşündükleri, paylaştıkları yerler olarak ele alındığı düşünülürse bu eylemlerin ve etkinliklerin gerçekleşebilmesinde yerel iletişim araçlarının önemli bir yer tuttukları söylenebilir. Geoff Mulgan, “Kentler sadece insanların kolektif bir biçimde anlamlar üretme ve dünyadaki yerlerini tanımlama süreçleriyle ilgilendikleri yerler oldukları takdirde vardır” demektedir (Mulgan, 1995: 206-207). Yerel televizyonları, yerel birimlerde yaşayan insanların kolektif kimliğine katkı sağlayan araçlar olarak değerlendirmek mümkündür. Bu kolektif kimliğe bağlı olarak kolektif kimliği oluşturan anlamlarda ve ilgilerde yerel haberlerin sunulması ancak yerel iletişim araçlarıyla mümkündür.

Ekonomik açıdan yerel televizyonlar, sermaye ve iş çevrelerinin güdümünde olmaktan çok, kentin, yörenin ekonomik gelişimine katkıda bulunmalıdır. Yeni iş alanları açılarak işsizliğin ortadan kaldırılması, yörenin temsilci ya da milletvekillerine destek sağlayarak kentin, bölgenin çıkarlarının savunulmasında yerel televizyonlar önemli işlev sağlayabilirler. Yöre insanı ve iş çevrelerinin uyumlu birlikteliğinin yanı sıra, yörenin toplumsal refahının yükseltilmesi ve yeni ekonomik hamlelerin atılmasında çıkar gözetmeksizin yayınlar yapılması ve atılacak adımlara destek olunması yerel televizyon kanallarının işlevi olmalıdır (Dağtaş, 2000: 40). Yalnızca bir bölge, kent halkını ilgilendiren ürün ya da hizmetlerin yerel televizyonlarca reklamının yapılması ulusal televizyon reklam tarifelerine göre daha ekonomik olarak değerlendirilebilir. Bu bakımdan ürün ya da hizmetin hedef kitleye ulaşması daha kolay olabilir.

Yerel televizyonlar haberleriyle buldukları kentte, yörede gündemin oluşmasına katkı sağlarken, bazı durumlarda haberlerin ulusal kanallarda yayınlanmasını da sağlarlar. Çünkü ulusal kanalların haber bültenlerinde yerel haberlere az yer verilmektedir. Örneğin 25 Ocak 1999 günü, çok izlenen bir ulusal kanalda (ATV) tüm gün boyunca 133 habere yer verildiği ve bu haberlerden yalnızca 16 tanesinin (yüzde 12) yerel haber olduğu saptanmıştır (İskeçe, 2000: 36). Bu durum, diğer bir deyişle, yerel haberlerin ulusal kanallarda oldukça kısıtlı yer aldığını ifade eder.

1990'larda kullanımı giderek artan ve hem yerel hem de küresel iletişim olanağı taşıyan bir iletişim aracı olan internet, henüz televizyon gibi kolay erişime açılmamıştır. İnternet, haber çevrimini süre olarak kısalttığı için medyanın olayları vurgulama süresi anındalık, canlılık (live) olarak ortaya çıkmaktadır (Ramonet, 2000: 159). İnternetin giderek yaygınlaşmasına ve daha hızlı haber verebilme özelliğine karşın, televizyon geniş kitlelere ulaşabilme ve görüntünün gücünü kullanabilme, canlı yayın yapabilme nedeniyle haber verme konusundaki etkinliğini sürdürmektedir. Televizyon düşüncelerin başkalarına aktarılabilmesini sağladığından, demokrasinin gelişmesi amacıyla kullanıldığında düşünce özgürlüğünü sağlayabilir. Demokrasi için halkın kendi sesini duyurabileceği kanallar, isteklerinin gerçekleşmesini sağlayacak iletişim önem kazanmaktadır. Demokratikleşme konusunda, bireyin iletişimin sadece

nesnesi değil aktif bir katılımcısı olması, ileti çeşitliliğinin artması ve iletişime toplumsal katılımın olduğu bir süreç önem kazanmaktadır. Bu etkinliklerin gerçekleşebilmesi için daha sınırlı ve benzeşen, aynı özelliklere sahip kitleye yayın yapan yerel televizyon kanalları bu sürecin önemli parçası olabilir. Çünkü ulusal televizyon kanallarının verdiği haberlerle, yerel televizyon kanallarının verdikleri haberlerin izleyici ve hedef kitlesi farklıdır. Yerel televizyon haberleri de ülke ve bölgede olan olayları haberlerine yansıtabilir ancak bu kısa bir göz gezdirme şeklinde olur. Yerel kanalların haber yapma ve üretim süreci, eğitilmiş personel, donanım gerektiren maliyeti yüksek bir iş olduğu kadar kanalın izlenirliği ve prestijini de etkileyen bir iştir (Sauter, 1998: 92-93).

Yerel kimliği algılamak, şehrin, bölgenin problemlerini, fırsatlarını anlamada, ortaya koymada yerel medya önemli bir rol oynar. İnsanların yaşamlarına daha yakın olduğu için yerel televizyon haberleri ulusal kanallardan farklıdır. Yerel konulardaki haberlere ayrılan yer ve zaman, yerel toplulukları yerel kitle iletişim araçlarına bağlar. Bu durum halkın beklentilerinin karşılanmasını olanaklı kılarken bir taraftan da geniş bir izleyici kitlesine ulaşmayı sağlayabilir. Evrenselleşme süreciyle birlikte bireyin yakın çevresinden soyutlanması ve yabancılaşması sorununun aşılmasında, yerel ilişkilerin, yerel kültür ve topluluğa bağlılık ve ortaklık duygusu oluşturulması bir çözüm olarak görülürken yerel iletişim araçları bu konuda önemli bir işlevi yerine getirebilmektedir (Vural, 1996: 1063).

Çok fazla enformasyonun, haberin, mesajın iletişim araçlarında yer alması, insanın yaşadığı yakın çevresiyle, yöresiyle ilgili olmayan haberlerle karşılaşması anlamına gelmektedir. Giderek önemsizleşen ve tutarsızlaşan enformasyona maruz kalmak, televizyon izleyicileri için çözümleme ve sentez yeteneğinin ortadan kalkması sonucunu doğurabilir (Mutlu, 1999: 221). Bu bakımdan yerel televizyon kanalları, verdikleri haberlerle, yakın ve yöresel olanı işlevsel bir şekilde sunabilir.

Yerel televizyon haberleri, ulusal televizyonlara göre toplumu daha doğru ve tam olarak yansıtabilen, sunabilen yayınlardır. Yerel haberler politikacıların, yöneticilerin halkın nabzını daha iyi tutmasında ve halkın düşüncelerinin, sorunlarının

göz önüne alınmasında önemli rol oynarlar. Yerel televizyon haberleri genellikle zaman olarak daha uzun sürmesine karşılık, ulusal ya da uluslararası haberler bültenlerde ayrı bir bölüm halinde ya da ayrı bir sunucunun sunumuyla yer almaktadır. Kültür sanat ve eğlence, kapsamlı spor haberleri, tüketicilere yönelik haberler, stüdyoya çağrılan uzmanların görüşleri de haber bültenlerinde farklı bir bölümde yer alabilmektedir. Yerel televizyon habercileri yaşadıkları kentin insanlarıyla yani izleyicileriyle doğrudan görüşme olanağına sahiptir (Yorke, 2000: 196-198). Hafta sonunda alışveriş yaparken, işyeri ya da evinin kapısında izleyicilerle yüz yüze konuşmak, mülakatlar yapmak yerel televizyonlar için bir avantaj olarak ortaya çıkarken, o kentte yaşayanlar için de sorunların çözümünde önemli bir adımdır. Canlı yayınlara ya da kaydedilmiş görüntülerle mülakatlar yayınlamak yerel televizyonlar için İngiltere ve Amerika'da yaygın bir uygulamadır.

Bilgi ve haberin giderek yoğunlaşması, iletişimde yeni kanalların varlığını gerekli kılmaktadır. Yerel televizyonlar, yerel konularla yerel bir ilgi odağı oluşturup, toplumsal bilincin gelişmesini sağlarken yerel sorunların çözümünde de rol oynar. Çünkü yerel televizyonlar haber verdiği toplumla iç içe yaşamaktadır. Bu bakımdan yerel halkın sesi olma ve toplumun nabzını tutma gibi işlevler yerel televizyonların daha kolay yerine getirebileceği konulardır. Yerel kamuoyu ve gündemi daha iyi yansıtabilen yerel televizyonlar, toplumun çıkarlarını yakından ilgilendiren ekonomik, kültürel ve siyasal konularda haberler sağlarlar. Ancak ulusal kanalların yer verdiği konular ve izlediği popülerleşme politikasına da dikkat edilmesi gerekmektedir (Dağtaş, 2000: 39).

Hem kent için ortak bir anlayışın oluşturulması hem de kentin insanların, gruplarının birbirleriyle iletişiminin sağlanmasında yerel televizyonların haberleri önemli bir rol üstlenebilir. Bu durumda haber kavramı, yerel televizyonlar için konu bağlamında geniş bir anlam ifade etmektedir. Bir haberin farklı bakış açıları olduğu gibi bu bakış açıları, haberde hangi noktaya odaklanılacağı konusunda muhabirden yayın yönetmenine kadar değişebilmektedir. Ulusal haberlere konu olabilen olay ve gelişmelerin yanı sıra, yerel izleyiciyi etkileyen ya da gerçekleşen olayda, haberde yerel izleyicinin merakını giderecek yönler varsa, bu haber yerel televizyon kanallarında yer almalıdır. Yerel düzeyde halkın beklentisi, topluluk için haberin önemli ve anlamlı

olmasıdır. Yerel ya da ulusal düzeyde hükümetin, yönetim organlarının icraatları, eylemleri haber değeri taşımaktadır. Ancak çok sayıda insanı ilgilendiren ve etkisi büyük olan işler, olaylar hakkında haberler yapmak, haber bültenlerini aşırı haberle doldurmayı önleyebilmektedir (Boyd, 2001: 24). Yerel habercilikte, yaşanan bölgenin coğrafi yapısı ve çevre özelliklerinin haberlere yansıdığı görülebilir. Dağlık bir bölgede kayıp dağcılar ya da kurtarma haberleri öne çıkarken, bir otomobil fabrikasının olduğu alanda, istihdam olanakları, grevler, yeni araç modelleri, şirketin geleceğiyle ilgili haberler gündeme girer. Bölgenin özellikleri haberlere yansırken, izleyici doğru haber aldığı sürece televizyon kanalına güvenir ve haberleri izler (Boyd, 2001: 26).

Ragıp Duran'a göre küresel medya, dil, din, kültür, sınıf, ideoloji ayrımı yapmadan tek boyutlu ve birbirinin aynı haberlerle insanları benzeştirmektedir. Bu durum "doğru, çok boyutlu, çok sesli, dengeli, hızlı, güvenilir bir habercilik ve yayıncılık anlayışı" olmayan bir toplumda gerçek demokrasi ve özgürlüğün, hoşgörünün yaygınlaşmasına engel oluşturmaktadır (Duran, 1999: 69). Yerel televizyon kanallarının, insanların haberler yoluyla benzeşip aynı değerleri taşımasının alternatifi olabileceği ve dengeli, hızlı, güvenilir habercilikle kamuoyunun oluşumuna katkıda bulunabileceği söylenebilir. Farklı dil ve kültürleri paylaşan insanlara yönelik olarak yayınların yapılması hem bir bütünün parçaları arasında eşitlik sağlarken hem de parçaların kendi arasında bütün kalmasını sağlamaktadır. Kamuoyunun oluşumunda farklı seslerin de iletişim araçlarında kendine yer bulabilmesi, görüşlerin dengeli bir biçimde verilmesini sağlarken hoşgörülü, farklı ses ve düşünceleri dinlemeye, tartışmaya açık bir toplumun oluşmasına yardım eder. Yerel haberlerin, küresel haberlerden farklı olarak daha somut ve sınırları daha dar bir alanda yaşayanlara ulaşması, haberleri izleyenlerde daha kolay ortak bir bilinç oluşturabilir.

Yerel televizyonların haber verme aracılığıyla gerçekleştireceği işlevler şunlar olabilir: Devlet etkinliklerinin duyurulması, yerel kamu hizmetlerinin duyurulması, yerel kamu ve özel kuruluşların ve görevlilerinin denetçisi olma, kamuoyu oluşumuna katkıda bulunma, eğitim görevi üstlenme, yerel yönetim-yurttaş ilişkilerinin geliştirilmesini sağlama, yurttaşların kültür seviyesinin yükseltilmesini sağlama, demokrasi kültürünün gelişmesi ve yerleşmesine yardımcı olma (Girgin, 2001: 203-

204). Tüm bu işlevler yerel televizyonların yapacağı sınırlı konudaki haberlerle değil, yörede, kentte bulunan hemen her haber kaynağının olanaklar ölçüsünde yerel izleyiciyle buluşturulması yoluyla gerçekleştirilebilir.

Yerel Demokrasiye Katkı İşlevi:

Türkiye’de 1990’lı yıllarla birlikte sayıları günden güne artan yerel televizyonlar için farklı bir ses, alternatif medya gibi ifadeler, bu araçların yerel demokrasiye olan katkısını ön plana çıkarmaktadır. Yerel televizyonlarla yurttaşların yerel sorunlara ve yerel iletişim sürecine daha fazla katılacağı belirtilmektedir. Yerel televizyonların, yerel iletilerin artmasını ve demokratik katılım anlamında yeni olanakları sunması iletişimin demokratikleşmesi olarak yorumlanmaktadır. UNESCO’nun yayınladığı MacBride Komisyonu Raporu’nda, insanların değişmesi, iletişimin değişmesi yanında demokratik süreçlerin de değişebileceği ifade edilerek, iletişimde demokratikleşme şöyle tanımlanmaktadır: “Demokratikleşme: a) bireyin, iletişimin salt bir nesnesi değil, aktif bir ortağı olduğu b) ileti çeşitliliğinin arttığı ve c) iletişimde toplumsal temsil ile katılımın hem nitelik hem de kapsam olarak geliştiği bir süreç olarak tanımlanabilir” (1993: 183).

Yerel televizyonları bir çoğulculuk ve farklılık aracı olarak görmek, demokratikleşme açısından değer taşımaktadır. Çünkü kişilerin kendilerini ilgilendiren ve farklı bilgilere ulaşabilmeleri insanların gelişimleri açısından da önem taşır. Bir yörede, kentte bulunan belediye, valilik gibi idari yönetim ve yöneticilerden siyasi organlara kadar, yurttaşları ilgilendiren haberler yerel televizyonlarda yer alabilir. Temel bilgilerin yanı sıra, toplumun kültürünü yükseltme bakımından da yerel televizyonlar işlev üstlenebilir. Bir yörede yaşayan insanların kendi sorunları, o yöredeki insanlar için daha fazla önem taşır. İnsanların kendi seslerini duyurabilmeleri noktasında; yerel kimliklerin, tarihsel, kültürel değerlerin korunup geliştirilmesinde yerel televizyonlar katkı sağlayabilir.

Yerel demokrasinin geliştirilmesi için yerel televizyon kanalları önemli bir araç sayılır. Demokratikleşme arayışları merkezi yönetim düzenlemelerinin yerine yerel

yönetimleri güçlendirerek halka dönük, esnek bir yönetimi öngörür. Yurttaşlara güç ve yetki verilmesi ve yerel yönetimlerin güçlendirilerek rolünün artırılması yerel demokrasinin gerçekleştirilmesi açısından önem taşımaktadır (Varcan, 2000: 204). Yurttaşların yönetime sesini duyurma ve kararlarda etkili olması için yaşadığı çevreden ve sorunlardan haberdar olması, bilgilenmesi gerekmektedir. Bu bakımdan yerel televizyon kanalları özel bir önem taşıırken verilen haberlerin içeriğine ve amacına yönelik bir bilgi de sağlar.

Yerel televizyonlar bir bölgede ya da kentte yaşayan insanlara, gruplara seslendikleri için yayın politikası açısından geniş bir kitleyi kapsamazlar. Siyasal partiler yerel televizyonlar aracılığıyla seçim kampanyalarında, adayların tanıtımı ve politikaların tartışılmasında bir forum oluşturur. Ulusal düzeyde yapılan siyasi kampanyaların seslendiği kitlenin çok geniş olması, yerel televizyonların yerel demokrasinin gelişiminde katkı sağlamaktadır. Hedef alınan kitlenin sınırlı olması dolayısıyla, siyasi partiler savundukları görüşleri daha iyi duyurabilir ve geliştirebilir. Siyasi partilerin dışında, yerel televizyonlar yerel halk ile yönetim arasında bir bağ oluşturabilir. Demokratik yapı açısından halkın bilgilenmesine yönelik yayınlar önem taşımaktadır.

Kitle iletişim araçları için, yayınların ulaştığı izleyiciden alınan tepkiler (feedback-geri besleme), yayınların içeriğinin denetlenmesi, düzenlenmesi anlamında önem taşımaktadır. Yerel televizyonların işlevlerini yerine getirirken, yayın alanı nedeniyle izleyicilerinden aldığı geri besleme, demokratik ortamın oluşması, kaynak durumundaki yerel televizyonlarda özdenetimin gerçekleşebilmesi ve izleyicinin rahatlaması açısından önem taşımaktadır (Cereci, 1999). Geri beslemenin amacına ulaşabilmesi, kaynak durumundaki yerel televizyonun ya da çalışanların tutumlarına bağlıdır. Sonuçta, geri besleme olgusu bir demokratik tutum olarak değerlendirilirse, sorunların çözümünün daha kolaylaşabileceği düşünülebilir.

Demokratik Katılım İşlevi:

Yerel demokrasi açısından yerel televizyonlar önemli bir araç olarak kullanılma potansiyeline sahiptirler. Çünkü gündelik yaşantının önemli bir parçası haline gelen televizyon yapacağı programlarla izleyiciyi çekebilir. Bunun da ötesinde televizyon yoluyla izleyiciler ya da izleyici temsilcileri olarak mahallenin muhtarları sorunları iletmede ve çözümde televizyonu bir araç olarak kullanabilir. Selahattin Yıldırım, televizyonun yerel demokrasi açısından bir forum olarak kullanılabileceğini belirtmektedir: “Televizyon ortak tartışma programları, araştırma programları, izleyicilerin katılımına açık programlar ve televizyon ‘kent meclisleri’ ve benzeri girişimler yurttaş katılımını, denetimi ve bu nedenlerle yerel demokrasiyi güçlendirici potansiyele sahiptir” (Yıldırım, 1993: 139).

Çok sesli bir ortamın gerçekleşebilmesi, toplumda yer alan bireylerin sorunlarını dile getirip çözüm bulabilmesi ve bu doğrultuda demokrasinin gelişmesi, daha iyi işleme yerelliğe bağlanabilir. Demokratikleşme kavramı kapsamında, çok seslilik, yönetime katılma, serbest rekabet gibi konularda yerel televizyonlar çeşitli düzenlemelerle demokratikleşme sürecinin bir parçası olabilirler. Bireyin vazgeçilmez hakkı olan bilgi edinme özgürlüğü de toplumsal katılıma ve bilginin serbestçe dolaşımına da bağlıdır. Yerel yönetimlerde temsili demokrasi yerine katılımcı demokrasinin uygulanabilmesi, hizmetlerin halka dönük olması ve halkın denetiminin sağlanabilmesi gibi bazı olanaklar sunar. Katılımcı demokrasi yönündeki girişimler:

“yerel yönetim ile halk arasında yakınlaşmayı sağlamak, yönetime doğrudan katılma ve denetim olanaklarını arttırmak, yerel yönetime temel dayanak noktaları oluşturmak, halkla yüz yüze ilişkileri, bilgi alışverişini, danışma mekanizmalarını ve genel olarak yerel demokrasi ve hizmet etkinliğini geliştirmek amacıyla yerel yönetimde yeni ve işlevsel bir yapı arayışında yoğunlaşmaktadır” (Emrealp ve Yıldırım, 1993: 19).

Yerel yönetimlerin, yönetim birimlerinde katılımı sağlaması demokratik yaşam için önemli öğelerden biridir. Çünkü halkın yönetime katılması gelişen sorun ve olayların daha yakından takip edilmesine yol açmaktadır. Bu bağlamda yerel televizyon

kanallarının halkın katılımını sağlamada yaşamsal bir işlevi yerine getirdiği söylenebilir. Fehmi Yavuz ve Ruşen Keleş, halkın kendi seçtiği organlar yoluyla yönetime katılarak, demokrasinin başlıca ögesi olan katılımı gerçekleştirdiğini ifade etmektedir:

“Bugün hemen hemen bütün ülkelerde, yerel yönetimlere demokratik kurumların önde gelenlerinden biri gözü ile bakılır. Bunun başta gelen nedeni, yerel yönetimlerin, halkın kendi kendini yönetmesine olanak veren kurumlar olmasıdır. (...) Biçimsel koşulların bir adım daha ötesine gidilerek, gerçek bir katılımı da sağlamak gerekir. Bu ise, türlü halk katmanlarına katılım yollarını açmakla sağlanır” (Keleş ve Yavuz, 1989: 24).

Bu bakımdan yerel televizyon kanallarının, halk katmanlarına katılımın yolunu açacak organlar gözüyle bakmak mümkündür. Yerel yönetimlerin sorunlarının, yerel birimlerde yaşayanların sorunu olarak değerlendirilmesi ve çözümünün de halkın katılımı yoluyla bulunması hem halka söz söyleme ve isteklerini dile getirme olanağı sunacak hem de yerel demokrasinin tam anlamıyla işlemesi sağlanacaktır. Özellikle Türkiye gibi merkezi yönetim geleneğinin güçlü olduğu bir ülkede, yerel demokrasilerin katılım yoluyla güçlenmesi, halkın yönetimde söz sahibi olması, sadece oy atma yoluyla gerçekleşmemelidir. Yerel televizyon kanalları hem halkın sesi olarak onların sorunlarını yansıtmalı ve kamuoyu oluşturmalı hem de halkı bizzat çözüm yollarının içine dahil edip sorumluluk sahibi yapmalı ve böylece halkı yönetime ortak etmelidir. Bunu gerçekleştirmenin en önemli yollarından birisi olarak da yerel televizyon kanalları ve bu kanalların haberleri, programları gözükmemektedir.

Demokrasinin daha iyi işleyebilmesi için, yurttaşların yönetim birimleri hakkında bilgi sahibi olması ve alınan kararlara katılabilmesi, kararlarda söz sahibi olması önem taşımaktadır. Selahattin Yıldırım yerel demokrasiyi şöyle tanımlamaktadır: “Yerel demokrasi, halkı doğrudan ilgilendiren, günlük hayatında önemli yer tutan gerçek ve somut sorunların gündemi belirlediği, tartışılıp karara bağlandığı ve uygulamaya konulduğu bir küçük ölçekli dünyadır” (Yıldırım, 1993: 90). Alınan kararlara yurttaşların da katılabilmesi hem sorunlara farklı çözümler bulunmasını kolaylaştırırken

hem de yöneticilerin sorumluluklarını paylaşması ve denetlenebilmesinde yurttaşlar lehine üstünlük sağlayabilir.

Yönetim birimlerinin yurttaşların bilgi ve birikimlerinden daha fazla yararlanabilmesi, halkın yönetimden aldığı hizmetin kalitesini artırırken, yurttaşlara da katılımın kapıları açılmış olur (Çukurçayır, 2000: 4). Katılımın anlamı, bireylerin yönetsel eylemlerde ve etkinliklerde siyasal kişiler ya da sorumluları etkileyebilme çabası olarak görülebilir. Bu bireylerin yerel ya da ulusal düzeyde çıkarlarını dile getirebilmesi olarak tanımlanır (Çukurçayır, 2000: 34-35). Yurttaşların, yönetimin verdiği hizmetlere olan talebinin tam olarak bilinmesi, yurttaşların gereksinmelerinin neler olduğu ve verilen hizmetler konusunda yurttaşların düşüncelerinin ne olduğu, yönetimle iletişim kurulması yoluyla ortaya çıkar. Yurttaşların gereksinimleri ve tercihlerinin de bu süreçle değerlendirilmesi gerekmektedir. Akif Çukurçayır, sosyal sorunların çözümünde halkın katılımının uzlaşmaya yardımcı olabileceğini söylemektedir: “Demokrasinin amacı, sosyal sorunların çözümünde olabildiğince geniş bir sosyal taban oluşturarak, özgür eleştiri, hoşgörüyeye dayanan bir tartışma ortamı ve toplumsal çatışmaları çözebilen bir sorun çözme yeteneğine sahip olmak gerekir” (Çukurçayır, 2000: 21).

Yerel Sorunların Çözümü:

Yerel televizyonların ulusal televizyonlardan farklı olması gereken noktalar bulunmaktadır. Herşeyden önce seslendiği kitle açısından, yerel televizyonların yerel kalması, yerelliğini koruması gerekmektedir. Rengin Ozan İskeçe, yerel televizyonların kendi yörelerinde sorunları doğrudan aktardığı için özel bir konumu olduğunu belirtmektedir:

“Bu bağlamda yaşanan yörenin sorunlarına eğilip, dile getirmek, bölgenin alt yapısı ile ilgili dilek ve şikayetlerde duyarlı olmak, seçim zamanlarında yerel seçmenin nabzını tutmak, yörenin siyasisi ve seçmeni arasında haber alışverişini sağlamak, yerel kültüre, müziğe, sanatçıya ilginin artmasını sağlamak konularında oldukça duyarlı bir tutum sergilemelidir. Yerel medyanın amacı, yerel kültürü ulusal ve hatta uluslararası kültüre taşımak olmalıdır” (İskeçe, 2000: 13).

Yerel televizyon haberciliğinin toplumsal iletişimde önemli bir yer tuttuğu ve toplumsal bağlamda grupları birbirine bağladığı belirtilmektedir: “Toplumsal iletişimin örgütlenişinde yerel grup ve toplulukları da dikkate almak gerekir. Yerel kaynakları harekete geçirmek, gruplar arasında bağlılığı sağlamak ve onları etkileyen her boyuttaki sorunu çözmek için iletişime gerek vardır ve bunun için çeşitli araçlar kullanılmalıdır” (MacBride, 1993: 58). Yerel sorunların betimlenip çözüm yollarının bulunmasında yerel iletişim araçlarının önemli bir işlevi taşıması gereklidir (İnal, 2001: 2).

Sorunların çözümünde bir uzlaşmanın sağlanması karar veren yönetim birimleri kadar kararlara uyacak olan yurttaşların da iletişim araçları yoluyla kararlardan haberdar olmasını gerektirir. Çünkü toplumun geleceğini etkileyen projeler, hizmetler, kararlar söz konusudur. Kitle iletişim araçları, insanları çevresinde gelişen olaylar konusunda bilgilendirirken, bireyin yaşam çevresini algılamasını da sağlar. Bu süreçte yerel televizyonlar halkın ve yönetimin arasında bir köprü oluşturarak iletişim sürecinin hızlanmasını sağlayabilir. Böylece bireylerin birbirleriyle eşit, yönetimi denetleyebilme, bireysel haklarını koruyabilme gibi olanaklara kavuşması yanında, yönetimle yurttaşların bütünleşmesi, karar ve uygulamalarda açıklık ve meşruluğun gerçekleşmesi ve akılcı, etkin kararlar alabilmek söz konusu olur. (Çukurçayır, 2000: 50-56).

Türkiye’de kentleşme olgusunun hızla ve plansız gelişmesi birtakım sosyal sorunları beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda bireysel kimliklerin toplumsal kimlikle örtüşebilmesi, yaşanan çevreye ilişkin oluşumlara katılmanın bireyler için gerekli olduğunu belirten Çukurçayır, “Türkiye’de kentlerin gerek fiziksel, gerekse sosyal ve siyasal yapı olarak evrensel normları yakalayabilmeleri ve çağdaş bir kimliğe kavuşabilmeleri için, kentlilerin kentleriyle özdeşleşmeleri ve kentdaşlık bilincinin geliştirilmesi gerekmektedir” demektedir (Çukurçayır, 2000: 256-257). Bu durumda yerel televizyonların kente sonradan gelenlerin kente eklenenebilmesi için önemli bir işlevi yerine getirebileceği düşünülebilir.

Yerel birimlerde yaşayan halkın kendi sorunlarını çözmesi, yöneticileriyle etkileşim içinde olması, halkın yaşadığı çevreye dönük tutumlarının oluşmasında yerel televizyon kanalları önemlidir. Yerel iletişimin sağlanmasının yanı sıra katılımın

sağlanmasında da önemli bir işlevi üstlenmesi gereken yerel televizyon kanalları, haberlerle birlikte tartışma programları, paneller ve açık oturumlarla yerel gündemin oluşmasına katkı sağlamalıdır. Orhan Gökçe'ye göre "Yerel iletişimin çevre koşulları içinde, yerel televizyonlar, kitle iletişimi açısından, en önemli ve öncelikli araçlardır. Yerel televizyonlar doğrudan bölge halkıyla iç içe yaşadığı için bölgede gelişen olaylara çok daha yakındır" (Gökçe, 1996: 167). Bu durum yerel televizyon kanallarının haber verme işlevinin daha fazla dikkate alınması ve bu kanalların da habere daha ciddi olarak yaklaşması gereğini vurgulamaktadır. Çünkü, izleyici yerel haberlerde bir anlamda kendini görmektedir ve görmek istemektedir.

Yerel televizyonlar haber verme işlevlerini demokrasinin dayandığı, özgürlük, eşitlik, dayanışma, katılım gibi ilkeleri göz önüne alarak gerçekleştirirse yönetim ve yurttaşlar açısından sorunlar azalabilir. Yerel yönetimlerin iletişim çalışmaları arasında yerel televizyonların bulunması, belediyelerin bu araçlardan yararlanabilmeleri yurttaşlara kolaylık sağlar. Örneğin, belediyelerin ve yerel yönetim organlarının düzenlediği toplantı, kampanya, spor karşılaşmaları gibi siyasi ve kültürel etkinliklerin yerel televizyonlar aracılığıyla yurttaşlara duyurulması kolaylık sağlar.

Yerel televizyonların, toplumsal yaşamda üstlendikleri işlevler, yukarıda sıralanan başlıklar kapsamında değerlendirildiğinde, kamu hizmetlerinin yurttaşlara duyurulmasından, bu hizmetlerin işleyişine kadar ve kamu hizmetlerinde yurttaşlarla yönetim arasında etkileşimin sağlanması noktasında yerel televizyonların öneminden bahsedilebilir. Bir diğer önemli nokta ise yerel yönetimler, yöneticiler ile yurttaşların işbirliği sağlanması yanında yurttaşların yönetim ve yöneticileri denetleyebilmesinde yerel televizyonların bir araç olduğu ifade edilebilir. Bu durum demokrasinin işleyebilmesi kadar yurttaşların yönetimde söz sahibi olup özgür iradelerini ortaya koyabilmelerinde temel nokta olarak görülmektedir.

5.4. Türkiye'de Yerel Televizyon Haberciliği

1982 Anayasası'nın haberleşme özgürlüğünü tanımladığı 22. Madde'de "Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir" denilerek, istisnalar dışında haberleşmenin

engellenemeyeceği ve gizliliğine dokunulamayacağı ifade edilmektedir (Gözübüyük, 1995: 203). Yerel televizyonların 1990'dan itibaren kurulmaya başlamasına karşın yayın ruhsatları bulunmamaktadır. Liberal anlayışın getirdiği özelleştirme ve kar etme düşüncesi yerel televizyonların sayı olarak çoğalmasına neden olmuştur. Sayı olarak yerel televizyonlar hakkında bilgi sahibi olunabilirken, bunların nitelikleri konusunda yeterli bilgi bulmak oldukça güç gözükmektedir (Tokgöz, 2001: 26). Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na lisans başvurusu yapmış olan yerel televizyonlardan 229 tanesi frekans tahsisine kabul edilmiş ancak, henüz yayın ruhsatları konusunda bir değişiklik yaşanmamıştır (www.rtuk.org.tr). Ankara, İstanbul, Adana, Muğla gibi büyük kentlerde sekizden fazla yerel televizyon istasyonu bulunurken, Hakkari, Kilis, Bitlis gibi bazı kentlerde de yerel televizyon bulunmamaktadır (Tokgöz, 2001: 27). Yerel televizyonların önemli sorunları olmasına karşılık, yayın yapılan kentin, yörenin sesi olma konumuna sahiptir:

“Yerel televizyonların mevcut program yapıları günü kurtarmaya yönelik bir görünüm sergilemektedir. Ancak, sermaye birikimi sağlanması ve buna bağlı olarak teknolojik açıdan güçlenme ve önemli insan yapısının elde edilmesiyle, kurum kimliği kazanmış iletişim organları oluşturmak gerekmektedir” (Demirkent, 1999: 32).

Yerel kavramı yalnızca ticari anlamının ötesinde, bölgesel ve yerel toplulukların ayırd edici kimlik ve çıkarları olarak da algılanmaktadır. Çözülüp gitme tehlikesine karşı özgünlük ve farklılık vurgulanmaktadır (Morley ve Robins, 1997: 38-40). Bu durum yerel televizyonların varlık nedenini ortaya koyarken aynı zamanda yerel televizyonların işlevlerini de ifade etmektedir. Ticari olarak yerel pazarlarda ürünlerinin satışı ve pazarlaması için yerel televizyonlar önem kazanırken, yapılacak programlar ve haberlerle de yerel özgünlükler ortaya konacak, yerel çıkarların gerektirdiği yapılanmalar sağlanacaktır.

1999 yılında yapılan yerel ve genel seçimlerde siyasetçilerin tanıtımı ve konuşmalarında, yerel televizyon kanalları kullanılmıştır. Yerel siyasetçiler için yerel televizyon kanalları, yerel siyaset yapılabilecek, yörenin sorunları tartışılabilir bir mecra olarak kullanılmaktadır. Bu durumda yerel televizyonların alternatif söylemler

oluşturabilmesi beklenmektedir. Yerel televizyonların alternatif söylemler oluşturabilmesi ise ancak, alternatif kurumsal örgütlenmeler ile olanaklı görülmektedir (Tokgöz, 2001: 30-31). Yerel televizyonların habercilik konusunda hangi haber değerlerine, hangi konulara öncelik vereceği, haber kaynaklarının neler olacağı da önem taşımaktadır (İnal, 2001: 2).

Avrupa’da, elektronik kitle iletişim araçlarının daha fazla erişilebilir kılınması, televizyon yayıncılığındaki merkezi yapının yerelleştirilmesi ve yayıncılık üzerindeki siyasi baskı ve yönlendirmelerin ortadan kaldırılması, yerel yayıncılık açısından ortaya çıkan durumun nedenleri olarak görülmektedir (Timisi, 1998: 3). Ulus devletlerin içinde varolan farklı kültürel, toplumsal ve etnik özelliklerin tanınması ve kabul edilmesi bakımından yerel yayıncılık bir fırsat oluşturmuştur. Bunun yanında yerel medyanın, reklam mesajlarını ulaştırmada daha ucuz ve hedef kitle açısından verimli olması yerel yayıncılık için ekonomik bir gerekçe oluşturmuştur. Diğer bir deyişle, yerel üretim merkezlerinin ürünlerini yerel pazara ulaştırmada reklam ve tanıtım amacıyla yerel yayıncılığı kullanabilme potansiyeli dikkat çekmiştir.

Yayıncılıkta yerellik kavramının farklı tanımlamalara konu olduğu söylenmektedir. Coğrafi açıdan yerellik, sınırları coğrafi açıdan çizilmiş bir yayın alanına karşılık gelmektedir. Amerika’daki yerel yayıncılık coğrafi açıdan tanımlanmış bir örnektir. Bu durumda elektronik sinyallerin ulaştığı alan dikkate alınmaktadır. Toplumsal yerellik ise, ortak kültür, zevk, değer ve çıkarlar çerçevesinde bir topluluğa yapılan yayınları kapsar. Dağınık ya da toplu olarak bir yörede yaşayan ortak çıkar ya da değerlere sahip insanlar için yapılan yayıncılık örneği, Avustralya’da Aborijinal Radyo’dur (Timisi, 1998: 9). Türkiye’de ise yerel yayın kavramı, vericinin gücü ve sayısı ve coğrafi kapsama alanı belirlenerek ifade edilmektedir. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nun kuruluşunu sağlayan 3984 sayılı yasa kapsamında yer alan, “Radyo ve Televizyon Yayın İzni ve Lisans Yönetmeliği”nde yerel yayın kavramının tanımı şöyledir:

“Yerel yayın: herhangi bir ulusal ya da bölgesel yayın şebekesinden bağımsız olarak ve maksimum radyasyon yönünde en çok 30 DBW (erp) etkin yayın gücü veren, radyo için bir, televizyon için ise en çok üç verici

istasyonuyla bir program kanalı üzerinden yapılan, stüdyo-verici veya vericiler arası program iletimi için uydu kullanmayan ve esas olarak bir yerleşim birimini (kent, kasaba ve benzeri) kısmen veya tamamen kapsayan tek bir radyo veya televizyon kanalını ifade eder” (Şekerci ve Şekerci, 1996: 135).

Tanımdan da ortaya çıkan anlam üzerine, yerel televizyonların yayın alanı açısından sınırlı ancak, yayın yapılan yörede yaşayan insanlar açısından önem taşıdığı ve belirli bir kente, yöreye seslendiği söylenebilir.

Türkiye’de ulusal kanal sayısının birçok Avrupa ülkesine göre oldukça artması, seyircinin haber alma konusundaki alternatiflerinin çoğalması demokratik açıdan olumlu bir gelişme olarak kaydedilirken, reklam alma zorunluluğunda olan televizyonlar için haberlerde daha çok heyecan uyandıran, eğlence-haber arasındaki konulara daha çok yönelme ve haber içeriklerinde yüzeyselliğin artması ve ilgi gören sınırlı konulara yönelme eğilimini ortaya çıkarmaktadır. Bu da televizyon kanal sayılarının yalnızca sayı olarak artması anlamına gelip, içeriğin çeşitlenmesi, artması anlamına gelmemektedir. Ancak yerel televizyonların ciddi mali sıkıntılar içerisinde olmalarına karşın ulusal kanallardan farklı konularda, yerel gelişmeleri ön plana çıkaran haberler yapmaları hem izleyiciler için farklı bir ses oluşturmakta hem de yerel düzeyde haber ve bilgi sahibi olma anlamında kent, ilçe gibi yerel birimlerin sorunlarına çözümlerin üretilmesi noktasında önem taşımaktadır.

Türkiye’deki televizyon yayıncılığı da küreselleşme eğilimleri göstermektedir. Parasal olarak güçlü grupların Türkiye’de yayıncılık sektörüne yatırım yapması yanında devlet eliyle TRT’de aynı eğilimi sergilemektedir. TRT 1 ve TRT 2 kanalı yayın alanı ve nüfus olarak ülkenin yaklaşık yüzde 98’ine ulaşabilmektedir. Ancak TRT INT ve TRT INT Avrasya kanallarıyla da Orta Avrupa ve Asya’ya ulaşan TRT, yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarına ulaşabilmektedir (Aziz, 1999). Küreselleşme kavramının altında yatan olgunun sermaye olduğu dolayısıyla sermayenin ortaya çıkardığı kavramları zaman ve mekanda yayan, meşrulaştıran, popüler hale getiren en önemli aracın televizyon olduğu gözlenmektedir (Duran, 1999: 18). CNN dünyanın önemli siyasi ve ekonomik elitlerine ulaşmayı başaramış ancak yerel bağların güçlü olduğu

kitlesel pazarlara ve İngilizce konuşulmayan yerlere ulaşmayı başarabilmek için yerel ortaklıklar kurmayı planlamıştır (Morley ve Robins, 1997: 36). Bu konuda dünyada önemli yeri olan CNN, NBC gibi kuruluşların Türk medyasındaki bazı gruplarla işbirliğine girerek kurduğu CNN TÜRK ve CNBCE gibi kanallar haberlerin küresel eksene yayıldığını örneklerken bir taraftan da küresel kültürün yerel ekseninde, yerel olgularla içselleşerek tüketildiğini ortaya koymaktadır. Bu kanalların küresel anlamda yayın yapan kuruluşlar olarak, yayın yaptıkları ülkelerin dil ve içeriklerini kullandıkları görülmektedir. Bu durum dikey yerelleşme olarak adlandırılmaktadır. Bu durumun karşısı olarak ise yerel medyanın, yerelliklerin kendilerini küresel düzeyde temsil ettikleri söylenebilir (Alankuş, A2000: 323). Bu durumda yerel televizyon kanallarının insanlar için haber ve kültür programlarında yerele dönük, yerel yaşamın öğelerini içeren boyutuyla ortaya konmasının gerekli olduğu belirtilmektedir. Çünkü küresel anlayışla birbirlerine benzeyen haber yapı ve içeriklerinin aynı kaynaklara dayanarak haberler vermesi alternatif seslerin, daha zayıf seslerin duyulmaması anlamını taşır. Bu bağlamda yerel televizyon haberlerinin alternatif birer ses oluşturabileceği de düşünülmektedir.

1990'ların başında kurulmaya başlayan ulusal ve yerel özel televizyon kanalları içinde ulusal kanalların daha fazla ilgi görmesi ve bu televizyonların finansal ve altyapı olanaklarının daha fazla olması onları daha popüler kılmıştır. Ancak Türkiye gibi televizyon izleme oranı yüksek olan bir ülkede yerel televizyon kanallarının çok fazla ilgi görmemesine karşın bazı programlar ve haberlerin izlendiği ifade edilmektedir. Fakat yerel televizyonların kuruluş ve yayın tarihlerinin çok yeni olduğu ve bu konu üzerine çok fazla çalışmanın yapılmamış olması da dikkate alınması gereken bir sorundur. Yerel televizyonlar hem pazar payı açısından hem de yayıncılık kalitesi açısından ulusal televizyonlarla rekabet edememektedir. Dolayısıyla ekonomik sıkıntı içinde olan bu kanallar, önemli bir işlevi yerine getirme yerine sorunlarla başa çıkma durumunda kalmaktadır. Sevda Alankuş, yalnızca coğrafi açıdan yerel değil, aynı zamanda içerik olarak da yerel olması gereken yerel medyanın önemini şöyle vurgulamaktadır:

“...yerel medya, yerelliklerin kendi kendilerini temsil, birbirlerinin sesine kulak vererek, ilişkiye ve müzakereye geçme, nihayet hakim

küresel/evrensele sözlerini ulaştırma ve onunla müzakereye girme aracı olabildiği oranda, küresel medya ortamının demokratikleşmesi açısından yegane önemli araç haline gelmektedir” (Alankuş, 2000: 139).

Türkiye’de yerel televizyonların sayısının çok olmasına karşın, ekonomik yetersizlikler, personel eksikliği gibi nedenlerle potansiyel işlevlerini gerçekleştirmeleri güçleşmektedir. Ancak, yerel televizyonlar, yayın yapılan yörede, kentte, bölgede bireylerin sorunlarının çözümüne katkıda bulunabilecek, bireyler arasındaki ilişkileri olumlu yönde gerçekleştirecek, yerel kamuoyunun oluşumuna katkıda bulunabilecek ve yerel yönetimleri denetleyerek bir anlamda kamu hizmeti görevini yerine getirebilecek önemli araçlardır (Girgin, 2001: 161).

6. BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu kısmında tematik içerik çözümlemesi yöntemiyle elde edilen bulgular ve yorum yer almaktadır. Çalışmaya konu olan Eskişehir ilindeki ES TV ve Kanal 26 televizyonlarının yaz ve kış yayın dönemlerinden alınan birer haftalık örnekleme, haberlerin sayıları, türleri ve süreleri gibi, kanalların nasıl haber verdiğini ortaya koyan bulgular kodlama çizelgeleri ve yorumlarıyla birlikte yer almaktadır.

6.1. Es TV Yaz Yayın Dönemi (Ağustos), Gün Gün Haber Kategorileri, Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Haber Süreleri ve Yüzdesi, Haber Sıralaması, Jenerik Süreleri

1 Ağustos 2001 Çarşamba günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 12 adet haber yer almaktadır. 2 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 16 olarak; 3 adet valilik haberi, toplam haber sayısı içinde % 25 olarak; 3 adet belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 25 olarak; 1'er adet politika, ekonomi, kamu, çevre haberi ise % 8'er oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 4'28'' ve % 16; valilik haberleri 7'47'' ve % 29; belediye haberleri 5'07'' ve % 19; politika haberi 2'40'' ve % 10; ekonomi haberi 1'23'' ve % 5; kamu haberi 1'32'' ve % 6; çevre haberi 3'15'' ve % 12 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı, bitiş jeneriğinin toplam süresi 1'00'' ve toplam süre içindeki oranı % 3'tür. Bültenin toplam süresi 27'12'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmamıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 2 haber belediye haberleri, 3. ve 4. haberler ise valilik haberleridir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: belediye, sivil toplum, sivil toplum, valilik, politika, ekonomi, kamu, çevre haberleri. Çizelge 1'de, 1 Ağustos 2001 Çarşamba gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 1: 1 Ağustos 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
1 Ağustos 2001 Çarşamba	ES Tv	1. Haber	Belediye	2' 20"	Zabıta Haftası Nedeniyle Atatürk Anıtı'na Çelenk Konması ve Zabıta Müd. Açıklaması	Yok
		2. Haber	Belediye	54"	B.Şehir Belediyesinin Zabıta Haftası'nda Anıta Çelenk Koymaması	Yok
		3. Haber	Valilik	2' 30"	Zabıta Haftası Nedeniyle Zabıta Grubu'nun Vali'yi Ziyareti	Yok
		4. Haber	Valilik	2' 57"	Zabıta Haftası Nedeniyle Valinin Açıklaması	Yok
		5. Haber	Belediye	1' 53"	Belediye-İş Sendikası ve Belediyeler Arasında Sözleşme Görüşmesi	Yok
		6. Haber	Sivil Toplum	2' 04"	Belediye İş Sen Şb. Bşk Kalabak Damacanasına İlişkin Açıklaması	Yok
		7. Haber	Sivil Toplum	2' 24"	Belediye-İş Sendikası'nın Kömür Dağıtımı	Yok
		8. Haber	Valilik	2' 20"	İl Koordinasyon Kurulu'nda Eskişehir İçin Planlanan Yatırımlar	Yok
		9. Haber	Politika	2' 40"	BBP İl Başkanı'nun MHP'yi Eleştirisi	Yok
		10. Haber	Ekonomi	1' 23"	İl Defterdarının Vergi Tecil ve Taksitlendirme Açıklaması	Yok
		11. Haber	Kamu	1' 32"	Türk Telekom Başmüdüğü'nün Telefon İçin Sıra Olmadığı Açıklaması	Yok
		12. Haber	Çevre	3' 15"	Eskişehir Sulama Birliği'nin Satın Aldığı Yosun Temizleme Botu'nun Tanıtımı, Açıklama	Yok
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	40"		
		bitiş-jenerik		20"		
		Toplam Süre		27' 12"		
		Toplam Haber	12 Yerel Haber			

2 Ağustos 2001 Perşembe günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 9 adet haber yer almaktadır. 3 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 33 olarak; 2 adet magazin haberi, toplam haber sayısı içinde % 22 olarak; 2 adet politika haberi % 22 olarak; 1'er adet ekonomi ve kamu haberi ise % 11'er oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 8'50'' ve % 27; magazin haberleri 4'21'' ve % 13; politika haberleri 5'09'' ve % 18; ekonomi haberi 8'54'' ve % 27; kamu haberi 4'20'' ve % 13 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş ve bitiş jeneriklerinin toplam süresi 1'10'' ve toplam süre içindeki oranı % 3'tür. Bültenin toplam süresi 32'44'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmamıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber ekonomi haberi; 2. haber politika haberi ve diğer haberler sırasıyla kamu, sivil toplum, sivil toplum, sivil toplum, politika, magazin ve magazin haberleridir. Çizelge 2'de, 2 Ağustos 2001 Perşembe gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

3 Ağustos 2001 Cuma günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 9 haber yer almaktadır. 4 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 44 olarak; 2 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 22 olarak; 2 adet kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 22 olarak; 1 adet magazin haberi, toplam haber sayısı içinde % 11 olarak yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 9'40'' ve % 35; politika haberleri 6'23'' ve % 23; kamu haberleri 6'19'' ve % 23; magazin haberi 4'20'' ve % 16 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş ve bitiş jeneriklerinin toplam süresi 54'' ve toplam süre içindeki oranı % 3'tür. Bültenin toplam süresi 27'36'' olup bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmamıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber politika haberi, 2. haber sivil toplum haberi ve diğer haberler sırasıyla kamu, kamu, sivil toplum, sivil toplum, sivil toplum, politika ve magazin haberleridir. Çizelge 3'de, 3 Ağustos 2001 Cuma gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 2: 2 Ağustos 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
2 Ağustos 2001 Perşembe	ES Tv	1. Haber	Ekonomi	8' 54"	San ve Tic. Bakan'nın ETO'daki Konuşması ve Yüksek Vergi Ödeyen Mükelleflerin Ödüllendirilmesi Töreni	Yok
		2. Haber	Politika	2' 30"	DYP Esk. M.vekili ve İl Yönetimi'nin Pancar Koop'u Ziyareti	Yok
		3. Haber	Kamu	4' 20"	Eskişehir Hafif Raylı Sistem Projesi'nde Tülomsaş İşbirliği ve Tülomsaş Genel Müd. Açıklaması	Yok
		4. Haber	Sivil Toplum	2' 22"	Pancar Koop. Bşk Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Yok
		5. Haber	Sivil Toplum	2' 39"	İşçi Emeklileri Şb Bşk. İstanbul'daki Demek Genel Toplantısında Alınan Kararlara İlişkin Açıklaması	Yok
		6. Haber	Sivil Toplum	3' 49"	Türk-Büro Sen. Başkanı'nın Hükümete Yönelik Açıklaması	Yok
		7. Haber	Politika	2' 39"	İP İl Başkan'nın Tayyip Erdoğan'a İlişkin İddia ve Açıklaması	Yok
		8. Haber	Magazin	2' 35"	Çankaya mahallesi'nde Yeni Düğün Salonu Açılışı	Yok
		9. Haber	Magazin	1' 46"	S. Çakır Lisesi Müzik Öğretmeninin Düğün Töreni	Yok
		giriş-jenerik		30"		
		bitiş-jenerik		40"		
		Toplam Süre		32' 44"		
		Toplam Haber	9 Yerel Haber			

Çizelge 3: 3 Ağustos 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
3 Ağustos 2001 Cuma	ES Tv	1. Haber	Politika	4' 40"	DYP Esk. M.vekili ve İl Yön'nin İşçi Emeklileri Derneği Eskişehir Şube Ziyareti.	Yok
		2. Haber	Sivil Toplum	3' 10"	Esnaf Kefalet Koop Bşk. Ekonomik Krize İlişkin Açıklaması	Yok
		3. Haber	Kamu	2' 49"	Tülomsaş Genel Müd. Kurumun Yatırımlarına İlişkin Açıklaması	Yok
		4. Haber	Kamu	3' 30"	PTT Başmüdüğü'nün 2001 İlk 6 Ayı'ndaki Posta Trafikine (8milyon mektup) İlişkin Açıklaması	Yok
		5. Haber	Sivil Toplum	2' 27"	Tarım-İş Sen Şb Bşk İşçi Primlerine ve Hükümete İlişkin Açıklaması	Yok
		6. Haber	Sivil Toplum	2' 12"	Seyyar Tuhaftıyeciler ve İşportacılar Odası Bşk Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Yok
		7. Haber	Sivil Toplum	1' 51"	Karşılar Dm. Bşk Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Yok
		8. Haber	Politika	1' 43"	İP İl Bşk Karen Fogg Hakkındaki Açıklaması	Yok
		9. Haber	Magazin	4' 20"	DYP Esk. M.vekilinin Yeğenin Evlilik Töreni	Yok
		giriş-jenerik		28"		
		bitiş-jenerik		26"		
		Toplam Süre		27' 36"		
		Toplam Haber	9 Yerel Haber			

4 Ağustos 2001 Cumartesi günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 8 haber yer almaktadır. 3 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 38 olarak; 2 adet kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 25 olarak; 1'er adet adliye-güvenlik, sivil toplum ve magazin haberi ise; toplam haber sayısı içinde % 12'ser oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 6'30'' ve % 29; kamu haberleri 5'39'' ve % 25; adliye-güvenlik haberi 4'05'' ve % 18; sivil toplum haberi 1'08'' ve % 5; magazin haberi 3'35'' ve %16 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği, bitiş jeneriği ve sponsor reklamının toplam süresi 1'25'' ve toplam süre içindeki oranı % 6'dır. Bültenin toplam süresi 22'22'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmamıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber adliye-güvenlik haberi, 2. haber kamu haberidir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: politika, politika, politika, kamu, sivil toplum, magazin haberleri. Çizelge 4'de, 4 Ağustos 2001 Cumartesi gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

5 Ağustos 2001 Pazar günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 8 haber yer almaktadır. 4 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 50 olarak; 2 adet eğitim haberi, toplam haber sayısı içinde % 25 olarak; 1'er adet magazin ve spor haberi ise toplam haber sayısı içinde % 12'ser oranında yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 10'50'' ve % 47; eğitim haberleri 3'24'' ve % 15; magazin haberi 2'29'' ve % 11 ve spor haberi 4'18 ve % 19 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı, bitiş jeneriği ve sponsor reklamı ve spor haberleri jeneriği toplamı 1'49'' ve toplam süre içindeki oranı % 8'dir. Bültenin toplam süresi 22'50'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmamıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 4 haber politika haberleridir. Gündeme alınan diğer haberler sırasıyla şöyledir: eğitim, eğitim, magazin ve spor haberleri. Çizelge 5'de, 5 Ağustos 2001 Pazar gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 4: 4 Ağustos 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
4 Ağustos 2001 Cumartesi	ES Tv	1. Haber	Adliye-Güvenlik	4' 05"	Bally İçen Sokak Çocukların Dramı ve Konuşmaları	Yok
		2. Haber	Kamu	3' 20"	Kızılay Gn.Bşk. Kızılay ve Çadır Üretim Tesislerine İlişkin Açıklaması	Yok
		3. Haber	Politika	1' 43"	DYP Eskişehir M.vekilinin Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Yok
		4. Haber	Politika	2' 03"	DYP Mrk İlçe Başkanı'nın ANAP'ı Eleştiren Açıklaması	Yok
		5. Haber	Politika	2' 44"	EMEP İl Yöneticisinin Ekonomik Krizi Değerlendiren Açıklaması	Yok
		6. Haber	Kamu	2' 19"	PTT Başmüdürünün Kurumun Kar ve Yatırımlarına İlişkin Açıklaması	Yok
		7. Haber	Sivil Toplum	1' 08"	Esk. Serbest Muhasebeciler-Müş. Oda. Bşk Kriz ve Hükümete İlişkin Açıklaması	Yok
		8. Haber	Magazin	3' 35"	Zabıta Memurlarının Zabıta Haftası Kutlama Eğlence Organizasyonu	Yok
		giriş-jenerik		28"		
		bitiş-jenerik ve sponsor reklamı		57"		
		Toplam Süre		22' 22"		
		Toplam Haber	8 Yerel Haber			

Çizelge 5: 5 Ağustos 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
5 Ağustos 2001 Pazar	ES Tv	1. Haber	Politika	6' 23"	CHP Üyeleri'nin Protesto ve İstifası, CHP Eski İl Yön. Baykal'ı Eleştiren Açıklaması	Yok
		2. Haber	Politika	55"	CHP İl Bşk. İstifalarla İlgili Tepki ve Açıklaması	Yok
		3. Haber	Politika	1' 35"	BBP İl Bşk'nın Hükümeti, İcraatları Eleştiren Açıklaması	Yok
		4. Haber	Politika	1' 57"	Millet Partisi'nin Ülke Koşullarını Değerlendiren ve Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Yok
		5. Haber	Eğitim	1' 53"	A.Ü. Sivil Havacılık Helikopter Pilotluğu Kursu ve Kursa Katılan 6 Komiser ve Kom. Yard.	Yok
		6. Haber	Eğitim	1' 31"	A.Ü. Edb. Fak. Çavium Arkeoloji Kazısı Çalışmaları ve Açıklama	Yok
		7. Haber	Magazin	2' 29"	25 Yıllık Usta Üç Kardeşin Yaptıkları Hidrolik Kurtarma Makinesi ve Açıklaması	Yok
		8. Haber	Spor	4' 18"	Eskişehirspor'un 2001 Sezonu Açılışı ve Sakaryaspor Hazırlık Maçı	Yok
		spor jenerik		15"		
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	36"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	58"		
		Toplam Süre		22' 50"		
		Toplam Haber	8 Yerel Haber			

6 Ağustos 2001 Pazartesi günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 9 haber yer almaktadır. 3 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 33 olarak; 2 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 22 olarak; 1'er adet belediye, kamu , çevre ve spor haberi, toplam haber sayısı içinde % 11'er oranında yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 8'37'' ve % 22; politika haberleri 19'28'' ve % 49; belediye haberi 1'38'' ve % 4; kamu haberi 3'07'' ve % 8; çevre haberi 3'03'' ve % 7; spor haberi 2'00'' ve % 5 olarak bültende yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jenerik ve sponsor reklamı, bitiş jenerik ve sponsor reklamı ve spor jeneriği toplamı 1'48'' ve toplam süre içindeki oranı % 5'dir. Bültenin toplam süresi 39'41 olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmamıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber sivil toplum haberi, 2. ve 3. haberler ise politika haberleridir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: belediye, kamu, sivil toplum, sivil toplum, çevre, spor haberleri. Çizelge 6'da, 6 Ağustos 2001 Pazartesi gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

7 Ağustos 2001 Salı günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 10 haber yer almaktadır. 4 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 40 olarak; 2 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 20 olarak; 1'er adet sağlık, ekonomi, çevre, magazin haberi ise toplam haber sayısı içinde % 10'ar oranında yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içindeki süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 9'09'' ve % 39; politika haberleri 3'38'' ve % 15; sağlık haberi 1'28'' ve % 6; ekonomi haberi 2'19'' ve % 10; çevre haberi 1'20'' ve % 6; magazin haberi 3'42'' ve % 16 olarak bültende yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı, bitiş jeneriği ve sponsor reklamı toplamı 1'42'' ve toplam süre içindeki oranı % 7'dir. Bültenin toplam süresi 23'18'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmamıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber sivil toplum haberi, 2. haber politika haberidir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: sivil toplum, sivil toplum, politika, sivil toplum, sağlık, ekonomi, çevre ve magazin haberleri. Çizelge 7'de, 7 Ağustos 2001 Salı gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır

Çizelge 6: 6 Ağustos 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
6 Ağustos 2001 Pazartesi	ES Tv	1. Haber	Sivil Toplum	2' 52"	Harp Malulü, Şehit Yetimler ve Gaziler Drn.Bşk. Ülke Sorunlarına İlişkin Açıklaması	Yok
		2. Haber	Politika	16' 46"	CHP Eski Yönetiminin CHP'den İstifalara İlişkin Açıklamaları	Yok
		3. Haber	Politika	2' 42"	DYP Esk. Milletvekilinin Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Yok
		4. Haber	Belediye	1' 38"	B.Şehir Belediyesi Aşevi'nin Günde 2200 Kişiye Yemek Vermesi	Yok
		5. Haber	Kamu	3' 07"	İl Defterdarının Özürülere Ayrılan Kadrolara İlişkin Açıklaması	Yok
		6. Haber	Sivil Toplum	2' 39"	Yol-İş Sen Şb. Bşk İşçi Nemalarına İlişkin Bakan Şuayip Üşenmez'i Eleştirisi	Yok
		7. Haber	Sivil Toplum	3' 06"	Pancar Koop Müd. Mali KongreErtelemesi ve Hububat Alımıyla İlgili Açıklaması	Yok
		8. Haber	Çevre	3' 03"	Orman Bölge Başmüd. Eskişehir'deki 22 Orman Yangınına İlişkin Açıklaması	Yok
		9. Haber	Spor	2' 00"	Eskişehirspor'un Sakaryaspor ile Oynadığı Hazırlık Maçı ve Sonucu	Yok
		spor jenerik		17"		
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	38"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	53"		
		Toplam Süre		39' 41"		
		Toplam Haber	9 Yerel Haber			

Çizelge 7: 7 Ağustos 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
7 Ağustos 2001 Salı	ES Tv	1. Haber	Sivil Toplum	2' 15"	İnşaat Müh. Odası Bşk Oda ve Ülke Sorunlarına İlişkin Açıklaması	Yok
		2. Haber	Politika	1' 40"	DYP Esk. M.vekili ve İl Yön.'nin İnş. Müh. Odası Ziyareti ve Oda Bşk Açıklaması	Yok
		3. Haber	Sivil Toplum	1' 44"	TÜMTİS Bursa Şb. Bşk. Toplu İş Sözleşme Görüşmelerine İlişkin Açıklaması	Yok
		4. Haber	Sivil Toplum	2' 40"	Yol-İş Sen Şb. Bşk Ekonomik Kriz ve Sosyal İlişkilere İlişkin Açıklaması	Yok
		5. Haber	Politika	1' 58"	EMEP İl Bşk.Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Yok
		6. Haber	Sivil Toplum	2' 30"	İşçi Emeklileri Drn. Şb Bşk Enflasyon ve Ekonomiye İlişkin Açıklaması	Yok
		7. Haber	Sağlık	1' 28"	DDY Hastanesi Başhekimi'nin 2001 İlk 6 Ayı'nda 50 bin Hasta Tedavisi Açıklaması	Yok
		8. Haber	Ekonomi	2' 19"	Serbest Muhasebeci ve Mali Müş. Odası Bşk. Adisyon Uygulamasında Yeni Düzenleme Açıklaması	Yok
		9. Haber	Çevre	1' 20"	Odunpazarı Bld.'sinin Porsuk'u Kirlettiğine İlişkin Görüntüler ve Çevre Çalışması	Yok
		10. Haber	Magazin	3' 42"	Oya Oydoğan'ın Eskişehir'de Düzenlediği Basın Toplantısı ve Sahne Programına İlişkin Açıklaması	Yok
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	45"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	57"		
		Toplam Süre		23' 18"		
		Toplam Haber	10 Yerel Haber			

6.2. ES TV Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri Toplamı, Toplam Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi, Toplam Jenerik Süresi.

Yaz dönemi (Ağustos) ES TV kanalında, çalışma kümesini oluşturan bir haftalık dönemde toplam 65 haber yayınlanmıştır. 17 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 26 olarak; 16 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 25 olarak; 3 adet valilik haberi, toplam haber sayısı içinde % 5 olarak; 4 adet belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 6 olarak; 3 adet ekonomi haberi, toplam haber sayısı içinde % 5 olarak; 7 adet kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 11 olarak; 3 adet çevre haberi, toplam haber sayısı içinde % 5 olarak; 6 adet magazin haberi, toplam haber sayısı içinde % 9 olarak; 1 adet adliye-güvenlik haberi, toplam haber sayısı içinde % 2 olarak; 2 adet eğitim haberi, toplam haber sayısı içinde % 3 olarak; 2 adet spor haberi, toplam haber sayısı içinde % 3 olarak; 1 adet sağlık haberi ise toplam haber sayısı içinde % 2 olarak yer almaktadır. Bu haber kategorilerinin süreleri ve toplam haber süresi içindeki oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 41'52'' ve % 21; valilik haberleri 7'47'' ve % 5; belediye haberleri 6'45'' ve % 3; politika haberleri 54'38'' ve % 28; ekonomi haberleri 12'36'' ve % 6; kamu haberleri 20'57'' ve % 11; çevre haberleri 7'38'' ve % 4; magazin haberleri 18'27'' ve % 9; adliye-güvenlik haberleri 4'05'' ve % 2; eğitim haberleri 3'24'' ve % 2; spor haberleri 6'18'' ve % 3; sağlık haberi 1'28'' ve % 1 olarak yer almaktadır. Ana haber bültenlerindeki giriş jenerikleri, bitiş jenerikleri, sponsor reklamları ve spor jeneriklerinin toplam süresi 9'48'' ve toplam süre içindeki oranı % 5'tir. Bir haftada yayınlanan 65 adet haberin toplam süresi 185'55'' olup, jeneriklerle birlikte toplam süre 195'43''dir. Haber bültenlerinin hiçbirisinde haber altyazı başlığı kullanılmamıştır. Çizelge 8'de ES TV yaz yayın dönemi haber kategorileri, toplam haber adetleri ve yüzdesi, toplam haber süreleri ve yüzdesi yer almaktadır.

Çizelge 8: ES TV Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.

01-08-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	02-08-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Sivil Toplum	2 (% 16)	4' 28" (% 16)		Sivil Toplum	3 (% 33)	8' 50" (% 27)
	Valilik	3 (% 25)	7' 47" (% 29)		Magazin	2 (% 22)	4' 21" (% 13)
	Belediye	3 (% 25)	5' 07" (% 19)		Politika	2 (% 22)	5' 09" (% 18)
	Politika	1 (% 8)	2' 40" (% 10)		Ekonomi	1 (% 11)	8' 54" (% 27)
	Ekonomi	1 (% 8)	1' 23" (% 5)		Kamu	1 (% 11)	4' 20" (% 13)
	Kamu	1 (% 8)	1' 32" (% 6)		Jenerikler		1' 10" (% 3)
	Çevre	1 (% 8)	3' 15" (% 12)				
	Jenerikler		1' 00" (% 3)				
	Toplam	12	27' 12"		Toplam	9	32' 44"
05-08-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	06-08-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Politika	4 (% 50)	10' 50" (% 47)		Sivil Toplum	3 (% 33)	8' 37" (% 22)
	Eğitim	2 (% 25)	3' 24" (% 15)		Politika	2 (% 22)	19' 28" (% 49)
	Magazin	1 (% 12)	2' 29" (% 11)		Belediye	1 (% 11)	1' 38" (% 4)
	Spor	1 (% 12)	4' 18" (% 19)		Kamu	1 (% 11)	3' 07" (% 8)
	Jenerikler		1' 49" (% 8)		Çevre	1 (% 11)	3' 03" (% 7)
					Spor	1 (% 11)	2' 00" (% 5)
					Jenerikler		1' 48" (% 5)
	Toplam	8	22' 50"		Toplam	9	39' 41"
Yaz Dönemi (Ağustos) ESTV Haber Kategorisi	Haber Kategorisi	Toplam Haber ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	Haber Kategorisi	Toplam Haber ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	Haber Kategorisi
	Sivil Toplum	17 (% 26)	41' 52" (% 21)	Çevre	3 (% 5)	7' 38" (% 4)	Sağlık
	Valilik	3 (% 5)	7' 47" (% 4)	Magazin	6 (% 9)	18' 27" (% 9)	
	Belediye	4 (% 6)	6' 45" (% 3)	Adliye-Güvenlik	1 (% 2)	4' 05" (% 2)	
	Politika	16 (% 25)	54' 38" (% 28)	Eğitim	2 (% 3)	3' 24" (% 2)	Haber Genel Toplam
	Ekonomi	3 (% 5)	12' 36" (% 6)	Spor	2 (% 3)	6' 18" (% 3)	Jenerikler Toplam
	Kamu	7 (% 11)	20' 57" (% 11)				Toplam

Çizelge 8: ES TV Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.

03-08-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	04-08-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Sivil Toplum	4 (% 44)	9' 40" (% 35)		Politika	3 (% 38)	6' 30" (% 29)
	Politika	2 (% 22)	6' 23" (% 23)		Kamu	2 (% 25)	5' 39" (% 25)
	Kamu	2 (% 22)	6' 19" (% 23)		Adliye-Güvenlik	1 (% 12)	4' 05" (% 18)
	Magazin	1 (% 11)	4' 20" (% 16)		Sivil Toplum	1 (% 12)	1' 08" (% 5)
	Jenerikler		54" (% 3)		Magazin	1 (% 12)	3' 35" (% 16)
					Jenerikler		1' 25" (% 6)
	Toplam	9	27' 36"		Toplam	8	22' 22"
07-08-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi				
	Sivil Toplum	4 (% 40)	9' 09" (% 39)				
	Politika	2 (% 20)	3' 38" (% 15)				
	Sağlık	1 (% 10)	1' 28" (% 6)				
	Ekonomi	1 (% 10)	2' 19" (% 10)				
	Çevre	1 (% 10)	1' 20" (% 6)				
	Magazin	1 (% 10)	3' 42" (% 16)				
	Jenerikler		1' 42" (% 7)				
	Toplam	10	23' 18"				
Toplam Haber ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi						
1 (% 2)	1' 28" (% 1)						
65	185' 55"						
	9' 48" (% 5)						
	195' 43"						

6.3. Es TV Kış Yayın Dönemi (Aralık), Gün Gün Haber Kategorileri, Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Haber Süreleri ve Yüzdesi, Haber Sıralaması, Jenerik Süreleri

1 Aralık 2001 Cumartesi günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 12 adet haber yer almaktadır. 3 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 25 olarak; 2'şer adet adliye-güvenlik, kamu ve spor haberi % 17'şer; 1'er adet kültür-sanat, belediye, magazin haberleri ise % 8'er oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 11'13'' ve % 32; adliye-güvenlik haberleri 6'50'' ve % 20; kamu haberleri 4'40'' ve % 13; spor haberleri 4'03'' ve % 12; kültür-sanat haberi 2'12'' ve % 6; belediye haberi 3'24'' ve % 10; magazin haberi 1'08'' ve % 3 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı, bitiş jeneriği ve sponsor reklamının toplam süresi 1'27'' ve toplam süre içindeki oranı % 4'tür. Bültenin toplam süresi 34'57'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 2 haber sivil toplum haberleridir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: adliye-güvenlik, kamu, kamu, magazin, belediye, adliye-güvenlik, kültür-sanat, sivil toplum, spor, spor haberleri. Çizelge 9'da, 1 Aralık 2001 Cumartesi gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 9: 1 Aralık 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
1 Aralık 2001 Cumartesi	ES Tv	1. Haber	Sivil Toplum	6' 06"	Emek Platformunun Odunpazarı'nda Düzenlediği Yoksulluğa ve Yolsuzluğa Hayır Mitingi	1 Aralık Miting'ine Yağmur Engeli
		2. Haber	Sivil Toplum	2' 16"	Sendika Başkanlarının Mitingi Değerlendiren Açıklaması	1 Aralık Miting'ine Yağmur Engeli
		3. Haber	Adliye-Güvenlik	4' 47"	Öldürülen MSÜ Öğrencisinin Katil Zanlılarına Yapılan Tatbikat	Zanlılar Tatbikatta Cinayeti Anlatıldı
		4. Haber	Kamu	2' 45"	Samî Selçuk'un Eskişehir'de Verdiği Demokrasi Konferansı	Samî Selçuk'tan Konferans
		5. Haber	Kamu	1' 55"	Yargıtay Bşk Anadolu Üni. Ziyareti ve Rektörle Buluşması	Samî Selçuk'tan A.Ü.'yü Ziyaret
		6. Haber	Magazin	1' 08"	Yargıtay Bşk. Lületaş İncelemesi ve İşleme Çalışması	Samî Selçuk'un Lületaş Merakı
		7. Haber	Belediye	3' 24"	Hayırtepe Mahalle Sakinlerinin Yol Şikayeti	Mahalle Sakinleri Şikayetçi
		8. Haber	Adliye-Güvenlik	2' 03"	Çamlıca Mahallesi'nde Koyun Çalan Hırsızın Yakalanması ve Şikayetçinin Açıklaması	Koyun Hırsız Yakalandı
		9. Haber	Kültür-Sanat	2' 12"	Nasreddin Hoca'nın Sivrihisar'daki Evinin Kültür Bakanlığı'na Devredilmesi	Nasreddin Hoca'nın Evi Kültür Bakanlığı'na Devredildi
		10. Haber	Sivil Toplum	2' 51"	Karşılar Dtn. Bşk Ramazan Ayı'nda Yardım Edilmesine İlişkin Açıklaması	Çakır: Bu Aylarda Yardım Etmemiz Gerek
		11. Haber	Spor	30"	Eskişehirspor -Sapancaspor Karşılaşmasının Duyurulması	Yok
		12. Haber	Spor	3' 33"	İşitme Eng. Basketbol Grup Şamp. Sonuçlarının Duyurulması ve Fed. Yetkilisinin Açıklaması	Yok
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	45"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	42"		
		Toplam Süre		34' 57"		
		Toplam Haber	12 Yerel Haber			

2 Aralık 2001 Pazar günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 12 adet haber yer almaktadır. 4 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 33 olarak; 2 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 17 olarak; 4 adet spor haberi % 33 olarak; 1'er adet belediye ve kültür-sanat haberi ise % 8'er oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 8'30'' ve % 45; sivil toplum haberleri 2'14'' ve % 12; spor haberleri 2'40'' ve % 14; belediye haberi 2'26'' ve % 13; kültür-sanat haberi 1'27'' ve % 8 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı ve bitiş jeneriği ve sponsor reklamının toplam süresi 1'26'' ve toplam süre içindeki oranı % 7'dir. Bültenin toplam süresi 18'43'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 4 haber politika haberi; diğer haberler ise sırasıyla belediye, kültür-sanat, sivil toplum, sivil toplum, spor, spor, spor, spor haberidir. Çizelge 10'da, 2 Aralık 2001 Pazar gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

3 Aralık 2001 Pazartesi günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 15 haber yer almaktadır. 5 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 33 olarak; 2'şer adet kamu, sivil toplum, belediye ve valilik haberi, toplam haber sayısı içinde % 13'er; 1'er adet eğitim ve sağlık haberi, toplam haber sayısı içinde % 7'şer oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 12'37'' ve % 33; kamu haberleri 4'00'' ve % 10; belediye haberleri 3'44'' ve % 10; sivil toplum haberleri 2'59'' ve % 8; valilik haberleri 7'25'' ve % 19; eğitim haberi 3'30'' ve % 9; sağlık haberi 3'02'' ve % 8 oranında yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı ve bitiş jeneriği ve sponsor reklamının toplam süresi 1'20'' ve toplam süre içindeki oranı % 3'tür. Bültenin toplam süresi 38'37'' olup bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber kamu haberi, 2. haber valilik haberi ve diğer haberler sırasıyla belediye, belediye, sivil toplum, sivil toplum, politika, politika, politika, valilik, politika, sağlık, kamu, eğitim, politika haberleridir. Çizelge 11'de, 3 Aralık 2001 Pazartesi gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 10: 2 Aralık 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
2 Aralık 2001 Pazar	ES Tv	1. Haber	Politika	2' 32"	SP İl Bşk Yard. Hükümeti, TÜSIAD'ı ve Eski Bayındırlık Bak. Eleştiren Açıklaması	Yıldız: TÜSIAD'ı Kınıyoruz
		2. Haber	Politika	2' 31"	CHP Tarım-Orman Kom. Bşk Üretime, Çiftçiye ve Tarıma İlişkin Açıklaması	Uslu: Çiftçimiz Aç
		3. Haber	Politika	1' 54"	BBP İl Bşk'nın Hükümeti ve İcraatları Eleştiren Açıklaması	Akdoğan: Hükümet Sayı Saymasını Bile Bilmiyor
		4. Haber	Politika	1' 33"	Millet Partisi İl Bşk. Hükümete ve Ekonomik Krize İlişkin Açıklaması	Söğüt: Millet Partisi Temizliğe Geliyor
		5. Haber	Belediye	2' 26"	Tepebaşı Bld. Bşk Kahvehane Toplantılarında Ertuğrulgazi Mh. İlişkin Açıklaması	Ataç'ın Kahve Toplantıları Sürüyor
		6. Haber	Kültür-Sanat	1' 27"	Türkocağı'nda Doç. Hakan Kırımlı'dan İsmail Gaspiralı'da Birlik Şuuru Konferansı	Türkocağı Ramazan Konferansları Sürüyor
		7. Haber	Sivil toplum	1' 18"	Özürülüler Derneği Gn. Bşk. Yrd. Dünya Özürülüler Günü Programı Açıklaması	3 Aralık Dünya Özürülüler Günü
		8. Haber	Sivil Toplum	56"	Pancar Koop Bşk Tarıma İlişkin Açıklaması	Yok
		9. Haber	Spor	59"	ES-ES Sapanca Maçı ve Gruptaki Skor Puan Durumu	Yok (Görüntü Yok)
		10. Haber	Spor	29"	Eskispor-Silifke Maçı Sonucu	Yok
		11. Haber	Spor	37"	A.Ü. - Üsküdar Bld. Hentbol Maçı Sonucu	Yok
		12. Haber	Spor	35"	Kılıçoğlu Toprak- Millipiyango Süper Hentbol Maçı Sonucu	Kılıçoğlu Toprak-Millipiyango Hentbol Maçını 33-29 K
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	40"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	46"		
		Toplam Süre		18' 43"		
		Toplam Haber	12 Yerel Haber			

Çizelge 11: 3 Aralık 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
3 Aralık 2001 Pazartesi	ES Tv	1. Haber	Kamu	1' 37"	Sosyal Hizmetler İl Müd. Vekilinin Özürlerine İlişkin Açıklaması	3 Aralık Dünya Özürüler Günü Kutlandı
		2. Haber	Valilik	1' 53"	Eskişehir Sakatlar Derneği'nin Valiliği Ziyareti	3 Aralık Dünya Özürüler Günü Kutlandı
		3. Haber	Belediye	1' 52"	Sakatlar Drn. Yön. Kur. Odunpazarı Bld. Bşk Ziyareti	3 Aralık Dünya Özürüler Günü Kutlandı
		4. Haber	Belediye	1' 52"	Sakatlar Drn. Yön. Kur. Tepebaşı Bld. Bşk'ın Ziyareti	3 Aralık Dünya Özürüler Günü Kutlandı
		5. Haber	Sivil Toplum	1' 25"	Esk. Görme Engelliler Drn. Bşk Engellilere İlişkin Açıklaması	3 Aralık Dünya Özürüler Günü Kutlandı
		6. Haber	Sivil Toplum	1' 34"	Sakatlar Derneği Yön. Kur. Üyesinin Özürlerine İlişkin Açıklaması	3 Aralık Dünya Özürüler Günü Kutlandı
		7. Haber	Politika	1' 00"	ANAP Kadın Kol. Kom.Bşk. Özürlerine İlişkin Açıklaması	ANAP'lı Kadınlardan Özürülere Yardım
		8. Haber	Politika	1' 59"	DYP Kadın Kol. Özürüler Kom. Bşk Özürülere İlişkin Açıklaması	Dölekçekiç: Özürlü Vatandaşların Sorunları Gözardı Edilmiş
		9. Haber	Politika	1' 56"	CHP İl Bşk Özürülü Sorunlarına İlişkin Açıklaması	Akmnen: Devlet Engellilere Sahip Çıkmalı
		10. Haber	Valilik	5' 32"	Valinin Esk'deki Son Yağışlara ve Doğalgaz Dönüşüme İlişkin Açıklaması	Sönmez: Şehirimizde Kaçak Kömür Yok (Barajlarımızda Tehlike Yok)
		11. Haber	Politika	52"	DYP Gençlik Kom. Düzenlediği İftar Yemeği	DYP'li Gençler İftar Yemeğinde Buluştu
		12. Haber	Sağlık	3' 02"	Sağlık Müd. Bulaşıcı Hast.Şb. Müd.1 Aralık Dünya AIDS Gününe İlişkin Açıklama	AIDS Günü Kutlanıyor
		13. Haber	Kamu	2' 23"	Telekom Bşmüd. Yeni Binaya Taşınmasına İlişkin Açıklama ve Tanıtımı	Telekom Yeni Binasına Taşındı
		14. Haber	Eğitim	3' 30"	EML Makine Modelciliği Kız Öğrencilerinin Tahta Heykel Yapma Çalışmaları	Ellerinin Hamuruyla Erkek İşine Karşıyorlar
		15. Haber	Politika	6' 50"	Eskişehir Milletvekillerinin Tanınmışlarıyla İlgili Yapılan Sokak Röportajları	Halk Milletvekillerini Tanıyor ve Güvenmiyor
		giriş jenerik ve	sponsor reklamı	40"		
		bitiş jenerik ve	sponsor reklamı	40"		
		Toplam Süre		38' 37"		
		Toplam Haber	15 Yerel Haber			

4 Aralık 2001 Salı günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 10 haber yer almaktadır. 4 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 40 olarak; 2 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 20 olarak; 1'er adet sağlık, çevre, belediye, kamu haberi ise; toplam haber sayısı içinde % 10'ar oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 16'54'' ve % 48; politika haberleri 9'22'' ve % 27; sağlık haberi 1'04'' ve % 3; çevre haberi 2'06'' ve % 6; belediye haberi 2'18'' ve % 6; kamu haberi 2'04'' ve % 6 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı, bitiş jeneriği ve sponsor reklamının toplam süresi 1'29'' ve toplam süre içindeki oranı % 4'tür. Bültenin toplam süresi 35'17'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber politika haberi, 2., 3. ve 4. haberler sivil toplum haberidir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: politika, sağlık, çevre, kamu, belediye, sivil toplum haberleri.

5 Aralık 2001 Çarşamba günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 12 haber yer almaktadır. 3 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 25 olarak; 2 adet belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 17 olarak; 2 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde 17 olarak; 1'er adet ekonomi, spor, valilik, sağlık, eğitim haberi ise toplam haber sayısı içinde % 8'er oranında yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 9'19'' ve % 31; belediye haberleri 4'48'' ve % 16; sivil toplum haberi 4'07'' ve % 14; spor haberi 1'30'' ve % 5; ekonomi haberi 1'20'' ve % 4; valilik haberi 1'30'' ve % 5; sağlık haberi 2'00'' ve % 7; eğitim haberi 2'25'' ve % 8 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde haber özetleri, giriş jeneriği ve sponsor reklamı, bitiş jeneriği ve sponsor reklamı toplamı 3'13'' ve toplam süre içindeki oranı % 11'dir. Bültenin toplam süresi 30'12'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber politika haberidir. Gündeme alınan diğer haberler sırasıyla şöyledir: belediye, belediye, sivil toplum, politika, politika, eğitim, sağlık, sivil toplum, valilik, ekonomi, spor haberleri. Çizelge 12'de, 4 Aralık 2001 Salı gününün; Çizelge 13'de, 5 Aralık 2001 Çarşamba gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 12: 4 Aralık 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
4 Aralık 2001 Salı	ES Tv	1. Haber	Politika	7' 33"	Belediye Başkanlarının Görevlerini Yapıp Yapmamasıyla İlgili Sokak Röportajları	Belediye Başkanları Görevlerini Yapmıyor
		2. Haber	Sivil Toplum	1' 47"	Esnaf Oda. Birliği Bşk KDV İndirimine İlişkin Açıklaması	Yüzüğüllü: Esnaf Zor Durumda
		3. Haber	Sivil Toplum	1' 46"	Kahveciler Odası Bşk Ekonomik Krize ve Meslek Zorluklarına İlişkin Açıklaması	Birsen: Sap Var Tane Yok
		4. Haber	Sivil Toplum	3' 15"	Memur-Sen Bölge Tems. Atarına Kararıyla İlgili Açıklaması	Kandemir: Görevimin Başındayım
		5. Haber	Politika	1' 49"	BBP İl Bşk'nın Kıbrıs ve Denktaş'a Yönelik Olumlu Açıklaması	Yok
		6. Haber	Sağlık	1' 04"	Devlet Hastanesi Başhekim'i'nin Hastane Uygulamalarına İlişkin Açıklaması	Yok
		7. Haber	Çevre	2' 06"	DSİ 3. Bölge Müd. Eskişehir'deki Yağışlar ve Barajlara İlişkin Açıklaması	Yok
		8. Haber	Kamu	2' 04"	San.ve Tic. İl Müd.Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'daki Değişikliklere İlişkin Açıklaması	Yok
		9. Haber	Belediye	2' 18"	Tepebaşı Bld. Bşk.'nu Ziyaret Eden İlköğretim Öğrencileri ve Başkanın Tavsiyeleri	Ataç'a Öğrencilerden Teşekkür Ziyareti
		10. Haber	Sivil Toplum	10' 06"	Bakkallar ve Bayiler Odası Bşk. Oda Üyelerine, Çalışmalarına İlişkin Açıklaması	Erol: Üyelerini Uyardı
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	41"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	48"		
		Toplam Süre		35' 17"		
		Toplam Haber	10 Yerel Haber			

Çizelge 13: 5 Aralık 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
5 Aralık 2001 Çarşamba	ES Tv	1. Haber	Politika	5' 32"	Halkın Hükümetten Memnun Olup Olmadığıyla İlgili Sokak Röportajları	Halk Hükümetten Memnun Değil
		2. Haber	Belediye	2' 34"	B.Şehir Bld'nin Otobüs Tarifelerinde Yapılan Yeni Düzenleme	Öğrencilerden Bilet Zammına Tepki (Halka Röportaj)
		3. Haber	Belediye	2' 14"	Odunpazarı Bld. Bşk Gündoğdu Mh. Çalışmalarına İlişkin Kahve Açıklaması	Ateş: Çalışmalarımız Devam Edecek
		4. Haber	Sivil Toplum	1' 50"	Kadınların Seçme-Seçilme Hakkına İlişkin KA-Der Açıklaması	Kahvecioğlu: Ayrımcılığa Son Verilsin
		5. Haber	Politika	1' 51"	DYP Kadın Kol.Bşk Türk Kadınına, Seçme-Seçilme Hakkına İlişkin Açıklaması	Kurun: Kadın Milletvekili Sayısı Artmalıdır
		6. Haber	Politika	1' 56"	CHP İl Bşk. Türk Kadınına, Seçme-Seçilme Hakkına İlişkin Açıklaması	Akmen: Kadınlar Siyasete Girmeli
		7. Haber	Eğitim	2' 25"	EML Döküm Bölümü 3 Kız Öğrencinin Okuldaki Dökümcülük Çalışmaları	Dökümcü Kızlar
		8. Haber	Sağlık	2' 00"	Sağlık Müd. İmalathaneleri Temizlik Konusunda Denetleme Çalışması	Denetimler Sürüyor
		9. Haber	Sivil Toplum	2' 17"	Tarım-İş Sen Şb Bşk Hükümeti Eleştiren Açıklamaları	Doğan: IMF Politikaları Çözüm Getirmedi
		10. Haber	Valilik	1' 30"	Vilayet Yazışlarını Ziyaret Eden İlköğretim Öğrencilerinin, Valilik Hakkında Bilgilendirilmesi	Öğrencilerden Vilayete Ziyaret
		11. Haber	Ekonomi	1' 20"	Bir Mağazanın Seve Seve Kampanyasına İlişkin Açıklaması	Pircanlı: Bu Ülke İçin Seve Seve
		12. Haber	Spor	1' 30"	Bir Mağazanın Ramazan Basın Kupası ve Firma Yetkilisinin Kupa Maçları Değerlendirmesi	Yok
		Haber özetleri		1' 49"		
		giriş jenerik ve	sponsor reklamu	41"		
		bitiş jenerik ve	sponsor reklamu	43"		
		Toplam Süre		30' 12"		
		Toplam Haber	12 Yerel Haber			

6 Aralık 2001 Perşembe günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 7 haber yer almaktadır. 2'şer adet sivil toplum, politika ve ekonomi haberi, toplam haber sayısı içinde % 29'ar oranında; 1 adet spor haberi, toplam haber sayısı içinde % 14 oranında, haber bülteninde yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 7'48'' ve % 34; politika haberleri 3'09'' ve % 14; ekonomi haberleri 8'28'' ve % 37; spor haberi 36'' ve % 3 olarak bültende yer almaktadır. Ana haber bülteninde haber özetleri, giriş jenerik ve sponsor reklamı, bitiş jenerik ve sponsor reklamı toplamı 2'48'' ve toplam süre içindeki oranı % 12'dir. Bültenin toplam süresi 22'49'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 2 haber ekonomi haberleridir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: sivil toplum, politika, politika, sivil toplum ve spor haberleri. Çizelge 14'de, 6 Aralık 2001 Perşembe gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

7 Aralık 2001 Cuma günü ES TV kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 11 haber yer almaktadır. 2'şer adet eğitim, spor, politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 18'er oranında; 1'er adet belediye, hava durumu, sivil toplum, sağlık, dini haber, toplam haber sayısı içinde % 9'ar oranında yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içindeki süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: dini haber 3'01'' ve % 12; eğitim haberleri 3'30'' ve % 14; belediye haberi 4'51'' ve % 20; hava durumu haberi 52'' ve % 3; sivil toplum haberi 2'22'' ve % 10; politika haberleri 5'36'' ve % 22; sağlık haberi 1'57'' ve % 8; spor haberi 1'13'' ve % 5 olarak bültende yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı, bitiş jeneriği ve sponsor reklamı toplamı 1'26'' ve toplam süre içindeki oranı % 6'dır. Bültenin toplam süresi 24'48'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber dini haber, 2. haber eğitim haberidir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: belediye, eğitim, hava durumu, sivil toplum, politika, politika, sağlık, spor ve spor haberleri. Çizelge 15'de, 7 Aralık 2001 Cuma gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 14: 6 Aralık 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
6 Aralık 2001 Perşembe	ES Tv	1. Haber	Ekonomi	5' 00"	Esnafın Ekonomik Durumuna İlişkin Esnafla Yapılan Sokak Röportajları	Esnaf Kan Ağlıyor
		2. Haber	Ekonomi	3' 28"	Bayat Pazarı Esnafının Durumuna Yönelik Röportajlar	Bayat Esnafı Zorda
		3. Haber	Sivil Toplum	6' 26"	Eğitimsen Şb. Bşk. Çalışan Kadınların Pantolon Giyme Eylemi Açıklaması	Yok (Stüdyo Konuğu)
		4. Haber	Politika	1' 51"	SP Mrk. İlçe Bşk. Kutan'ın Esk Programını Açıklaması, Propaganda	Şişman: Kurtuluş Yakındır
		5. Haber	Politika	1' 18"	DYP Mrk. İlçe Bşk. Türk-İş Bşk Eleştiren Açıklaması	Saraç: Meral Sarı Sendikacı
		6. Haber	Sivil Toplum	1' 22"	Cumhuriyet Kadınları Demeği Şb. Bşk Kadın Paneli DUYurusu	Tezerer: Birlik ve Beraberlik Şart
		7. Haber	Spor	36"	Şekerspor-Egospor ve Eskispor-Kırşehir Maçı Duyurusu	Yok
		Haber Özetleri		1' 23"		
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	42"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	43"		
		Toplam Süre		22' 49"		
		Toplam Haber	7 Yerel Haber			

Çizelge 15: 7 Aralık 2001 ES TV haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
7 Aralık 2001 Cuma	ES Tv	1. Haber	Dini	3' 01"	İslam Dini'nin Medyadaki Tartışmalarına İlişkin Diyanet İşleri Bşk. Açıklaması	Yılmaz: İslam Dini Ulu Orta Tartışılmaz
		2. Haber	Eğitim	2' 41"	Trafik Uzmanı Olan Polislere Belgelerinin Verilmesi ve Trafik Polisi Eğitim Mrk Müd. Açıklaması	Başarılı Kursiyerler Ödüllendirildi
		3. Haber	Belediye	4' 51"	Tepebaşı Bld. Bşk. Dernek Ziyaretinde Porsuk Projesine İlişkin Açıklaması	Ataç Porsuk Projesini Anlattı
		4. Haber	Eğitim	49"	Ülke İlköğretim Okulu'nda Katı Atık-Dönüştürme İlişkin Çevre Uyum Projesi TV Yayını	Okulda Çevre Uyum Projesi
		5. Haber	Hava Durumu	52"	Hava Sıcaklığının Düşüşüne İlişkin Haber ve Görüntüler	Allah Garibana Acısın
		6. Haber	Sivil Toplum	2' 22"	Yol-ış Sen Şb. Bşk. Emeklilik Konusunda Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Atan: Önce Kendileri Emekli Olsun
		7. Haber	Politika	3' 51"	BBP İl Bşk. A. Ü. Bütçe Dairesi Hakkındaki İddialara İlişkin Soru ve Açıklamalar	Akdoğan: Üniversite'deki Yolsuzluk İddiasını Anlattı
		8. Haber	Politika	1' 45"	EMEP İl Bşk. IMF Ekonomi Paketini Eleştiren Açıklaması	İspaları: Paketten Emekçilere Saldırı Çıktı
		9. Haber	Sağlık	1' 57"	Sağlık Müd. Düzenlediği Epilepsi Paneli ve İki Uzmanın Epilepsi Hastalığına İlişkin Açıklaması	Sara (Epilepsi) Paneli Yapıldı
		10. Haber	Spor	44"	Eskişehirspor - G.Antep Bld. Maçı Duyurusu	Yok
		11. Haber	Spor	29"	Şekerspor-Egospor ve Ekişpor-Kırşehir Maçları Duyurusu	Yok
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	43"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	43"		
		Toplam Süre		24' 48"		
		Toplam Haber	11 Yerel Haber			

6.4. ES TV Kış Yayın Dönemi Haber Kategorileri Toplamı, Toplam Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi, Toplam Jenerik Süresi.

Kış dönemi (Aralık) ES TV kanalında, çalışma kümesini oluşturan bir haftalık dönemde toplam 79 haber yayınlanmıştır. 16 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 20 olarak; 18 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 23 olarak; 3 adet valilik haberi, toplam haber sayısı içinde % 4 olarak; 8 adet belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 10 olarak; 3 adet ekonomi haberi, toplam haber sayısı içinde % 4 olarak; 5 adet kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 6 olarak; 1 adet çevre haberi, toplam haber sayısı içinde % 2 olarak; 1 adet magazin haberi, toplam haber sayısı içinde % 2 olarak; 2 adet adliye-güvenlik haberi, toplam haber sayısı içinde % 3 olarak; 4 adet eğitim haberi, toplam haber sayısı içinde % 5 olarak; 10 adet spor haberi, toplam haber sayısı içinde % 13 olarak; 4 adet sağlık haberi ise toplam haber sayısı içinde % 5 olarak; 1 adet dini haber, toplam haber sayısı içinde % 2 olarak; 1 adet hava durumu haberi, toplam haber sayısı içinde % 2 olarak yer almaktadır. Bu haber kategorilerinin süreleri ve toplam haber süresi içindeki oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 47'37'' ve % 23; valilik haberleri 8'55'' ve % 4; belediye haberleri 21'31'' ve % 10; politika haberleri 48'33'' ve % 24; ekonomi haberleri 9'48'' ve % 5; kamu haberleri 10'44'' ve % 5; çevre haberleri 2'06'' ve % 1; magazin haberleri 1'08'' ve % 1; adliye-güvenlik haberleri 6'50'' ve % 3; eğitim haberleri 3'24'' ve % 2; spor haberleri 10'02'' ve % 5; sağlık haberleri 8'03'' ve % 4; dini haber 3'01'' ve % 1; hava durumu haberi 52'' ve % 1 olarak yer almaktadır. Ana haber bültenlerindeki haber özetleri, giriş jenerikleri, bitiş jenerikleri, sponsor reklamlarının toplam süresi 13'09'' ve toplam süre içindeki oranı % 6'dır. Bir haftada yayınlanan 79 adet haberin toplam süresi 192'14'' olup, jeneriklerle birlikte toplam süre 205'23''tür. Haber bültenlerinin tamamında haber altyazı başlığı kullanılmıştır. Çizelge 16'da ES TV kış yayın dönemi haber kategorileri, toplam haber adetleri ve yüzdesi, toplam haber süreleri ve yüzdesi yer almaktadır.

Çizelge 16: ES TV Kış Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.

01-12-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	02-12-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve yüzdesi
	Sivil Toplum	3 (% 25)	11' 13" (% 32)		Politika	4 (% 33)	8' 30" (% 45)
	Adliye-Güvenlik	2 (% 17)	6' 50" (% 20)		Sivil Toplum	2 (% 17)	2' 14" (% 12)
	Kamu	2 (% 17)	4' 40" (% 13)		Spor	4 (% 33)	2' 40" (% 14)
	Spor	2 (% 17)	4' 03" (% 12)		Belediye	1 (% 8)	2' 26" (% 13)
	Kültür-Sanat	1 (% 8)	2' 12" (% 6)		Kültür-Sanat	1 (% 8)	1' 27" (% 8)
	Belediye	1 (% 8)	3' 24" (% 10)		Jenerikler		1' 26" (% 7)
	Magazin	1 (% 8)	1' 08" (% 3)				
	Jenerikler		1' 27" (% 4)				
	Toplam	12	34' 57"		Toplam	12	18' 43"
05-12-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	06-12-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Politika	3 (% 25)	9' 19" (% 31)		Ekonomi	2 (% 29)	8' 28" (% 37)
	Belediye	2 (% 17)	4' 48" (% 16)		Sivil Toplum	2 (% 29)	7' 48" (% 34)
	Sivil Toplum	2 (% 17)	4' 07" (% 14)		Politika	2 (% 29)	3' 09" (% 14)
	Ekonomi	1 (% 8)	1' 20" (% 4)		Spor	1 (% 14)	36" (% 3)
	Spor	1 (% 8)	1' 30" (% 5)		Jenerikler		2' 48" (% 12)
	Valilik	1 (% 8)	1' 30" (% 5)				
	Sağlık	1 (% 8)	2' 00" (% 7)				
	Eğitim	1 (% 8)	2' 25" (% 8)				
	Jenerikler		3' 13" (% 11)				
	Toplam	12	30' 12"		Toplam	7	22' 49"
Kış Dönemi (Aralık) ESTV Haber Kategorisi	Haber Kategorisi	Toplam Haber ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	Haber Kategorisi	Toplam Haber ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	Haber Kategorisi
	Sivil Toplum	16 (% 20)	47' 37" (% 23)	Politika	18 (% 23)	48' 33" (% 24)	Hava Durumu
	Adliye-Güvenlik	2 (% 3)	6' 50" (% 3)	Eğitim	4 (% 5)	9' 25" (% 5)	
	Kamu	5 (% 6)	10' 44" (% 5)	Sağlık	4 (% 5)	8' 03" (% 4)	
	Spor	10 (% 13)	10' 02" (% 5)	Çevre	1 (% 2)	2' 06" (% 1)	
	Kültür-Sanat	2 (% 3)	3' 39" (% 2)	Valilik	3 (% 4)	8' 55" (% 4)	
	Belediye	8 (% 10)	21' 31" (% 10)	Ekonomi	3 (% 4)	9' 48" (% 5)	
	Magazin	1 (% 2)	1' 08" (% 1)	Dini	1 (% 2)	3' 01" (% 1)	

Çizelge 16: ES TV Kış Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.

03-12-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	04-12-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Politika	5 (% 33)	12' 37" (% 33)		Sivil Toplum	4 (% 40)	16' 54" (% 48)
	Kamu	2 (% 13)	4' 00" (% 10)		Politika	2 (% 20)	9' 22" (% 27)
	Belediye	2 (% 13)	3' 44" (% 10)		Sağlık	1 (% 10)	1' 04" (% 3)
	Sivil Toplum	2 (% 13)	2' 59" (% 8)		Çevre	1 (% 10)	2' 06" (% 6)
	Eğitim	1 (% 7)	3' 30" (% 9)		Belediye	1 (% 10)	2' 18" (% 6)
	Sağlık	1 (% 7)	3' 02" (% 8)		Kamu	1 (% 10)	2' 04" (% 6)
	Valilik	2 (% 13)	7' 25" (% 19)		Jenerikler		1' 29" (% 4)
	Jenerikler		1' 20" (% 3)				
	Toplam	15	38' 37"		Toplam	10	35' 17"
07-12-2001-ESTV	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi				
	Dini	1 (% 9)	3' 01" (% 12)				
	Eğitim	2 (% 18)	3' 30" (% 14)				
	Belediye	1 (% 9)	4' 51" (% 20)				
	Hava Durumu	1 (% 9)	52" (% 3)				
	Sivil Toplum	1 (% 9)	2' 22" (% 10)				
	Politika	2 (% 18)	5' 36" (% 22)				
	Sağlık	1 (% 9)	1' 57" (% 8)				
	Spor	2 (% 18)	1' 13" (% 5)				
	Jenerikler		1' 26" (% 6)				
	Toplam	11	24' 48"				
Toplam Haber	Toplam Süre						
1 (% 2)	52" (% 1)						
Haber Genel Toplam	79	192' 14"					
Jenerikler Toplamı	13' 09" (% 6)						
Toplam	205' 23"						

6.5. Kanal 26 Yaz Yayın Dönemi (Ağustos), Gün Gün Haber Kategorileri, Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Haber Süreleri ve Yüzdesi, Haber Sıralaması, Jenerik Süreleri

1 Ağustos 2001 Çarşamba günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 12 adet haber yer almaktadır. 3 adet valilik haberi, toplam haber sayısı içinde % 25 olarak; 2'şer adet ekonomi ve belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 17 olarak; 1'er adet politika, magazin, kamu, çevre ve sivil toplum haberi ise % 8'er oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: valilik haberleri 13'32'' ve % 33; ekonomi haberleri 5'40'' ve % 14 olarak; belediye haberleri 3'26'' ve % 8; sivil toplum haberi 5'16'' ve % 13; politika haberi 2'35'' ve % 6; çevre haberi 3'20'' ve % 8; magazin haberi 4'15'' ve % 10; kamu haberi 1'35'' % 4 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve bitiş jeneriğinin toplam süresi 1'36'' ve toplam süre içindeki oranı % 4'tür. Bültenin toplam süresi 41'15'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 2 haber valilik haberleri, 3. haber belediye haberi, 4. ve 5. haberler ise ekonomi haberleridir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: valilik, belediye, sivil toplum, politika, çevre, magazin, kamu haberleri. Çizelge 17'de, 1 Ağustos 2001 Çarşamba gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 17: 1 Ağustos 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
1 Ağustos 2001 Çarşamba	Kanal 26	1. Haber	Valilik	11' 27"	Vali'nin ETO'yu Ziyareti ve Eskişehir'in Sorunlarının Açıklanması	ETO'nun Türkiye'de Ayrı Bir Yeri Var
		2. Haber	Valilik	2' 05"	İl Koordinasyon Kurulu Toplantısı ve Eskişehir İçin Planlanan Yatırımlar	Yatırımlar Tartışıldı
		3. Haber	Belediye	20"	Büyükşehir Bld. Atatürk Bulvarı Yol Çizgisi Çalışmaları	Yok
		4. Haber	Ekonomi	1' 20"	İl Defterdarının Vergi Tecil ve Taksitlendirme Açıklaması	Mükelleflere Duvuru
		5. Haber	Ekonomi	4' 20"	Bağ-Kur İl Müd. Bağ-Kur Sigortalılarının Prim Borçları Açıklaması	Bağ-Kur'luya Duvuru
		6. Haber	Valilik	3' 42"	Zabıta Haftası Nedeniyle Zabıta Grubunun Vali'yi Ziyareti	Zabıta Haftası Başladı
		7. Haber	Belediye	3' 06"	Belediye-İş Sendikası ve Belediye Arasında Sözleşme Görüşmesi	TİS Görüşmeleri Sürüyor
		8. Haber	Sivil Toplum	1' 34"	Belediye-İş Sendikasının Kömür Dağıtımı	Yok
		9. Haber	Politika	2' 35"	BBP İl Başkanı'nın MHP'yi Eleştiren Açıklaması	BBP'den Cevap
		10. Haber	Çevre	3' 20"	Esk. Sulama Birliği'nin Satın Aldığı Yosun Temizleme Botunun Tanıtımı, Açıklama	Kanallar Temizleniyor
		11. Haber	Magazin	4' 15"	Memur-Sen Bölge Tems.Hükümeti Protestosu Amacıyla Otomobilini Kümes Yapması	Protestonun Bölgesi (Özel Haber)
		12. Haber	Kamu	1' 35"	Türk Telekom Başmüdürlüğü'nün Telefon İçin Sıra Olmadığı Açıklaması	Yok
		giriş-jenerik		51"		
		bitiş-jenerik		45"		
		Toplam Süre		41' 15"		
		Toplam Haber	12 Yerel Haber			

2 Ağustos 2001 Perşembe günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 11 adet haber yer almaktadır. 2'şer adet sivil toplum, politika, magazin haberi, toplam haber sayısı içinde % 18'er oranında; 1'er adet ekonomi, kamu, dini, kültür-sanat ve adliye-güvenlik haberi ise % 9'ar oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 3'07'' ve % 8; magazin haberleri 7'18'' ve % 19; politika haberleri 7'52'' ve % 20; ekonomi haberi 10'37'' ve % 27; kamu haberi 5'13'' ve % 13; dini haber 1'05'' ve % 3; kültür-sanat haberi 1'27'' ve % 4; adliye-güvenlik haberi 56'' ve % 2 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş ve bitiş jeneriklerinin toplam süresi 1'46'' ve toplam süre içindeki oranı % 4'tür. Bültenin toplam süresi 39'21'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber ekonomi haberi; 2. haber politika haberi ve diğer haberler sırasıyla kamu, dini, sivil toplum, adliye-güvenlik, sivil toplum, magazin, politika, kültür-sanat, magazin haberleridir. Çizelge 18'de, 2 Ağustos 2001 Perşembe gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

3 Ağustos 2001 Cuma günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 10 haber yer almaktadır. 4 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 40 olarak; 2 adet adliye-güvenlik haberi, toplam haber sayısı içinde % 20 olarak; 1'er adet politika, belediye, eğitim ve kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 10'ar oranında haber bülteninde yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 11'01'' ve % 40; adliye-güvenlik haberleri 7'16'' ve % 26; politika haberi 3'17'' ve % 12; belediye haberi 42'' ve % 3; eğitim haberi 1'37'' ve % 6 olarak; kamu haberi 1'49'' ve % 7 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş ve bitiş jeneriklerinin toplam süresi 1'48'' ve toplam süre içindeki oranı % 7'dir. Bültenin toplam süresi 27'30'' olup bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber politika haberi, 2. haber adliye-güvenlik haberi ve diğer haberler sırasıyla belediye, sivil toplum, eğitim, sivil toplum, kamu, sivil toplum, sivil toplum, adliye-güvenlik haberleridir. Çizelge 19'da, 3 Ağustos 2001 Cuma gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 18: 2 Ağustos 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
2 Ağustos 2001 Perşembe	Kanal 26	1. Haber	Ekonomi	10' 37"	San.ve Tic. Bakan'ının ETO'daki Konuşması ve Yüksek Vergi Ödeyen Mükelleflerin Ödüllendirilmesi Töreni	Bakan İyimser Konuştu (Vergi Rekortmenleri Ödül Aldı)
		2. Haber	Politika	7' 23"	DYP Esk. M.vekili ve İl Yön'ünün Pancar Koop ve İşportacılar Odası Ziyareti, Oda Bşk. Açıklaması	DYP Ziyaret Turunda
		3. Haber	Kamu	5' 13"	Eskişehir Hafif Raylı Sistem Projesi'nde Tülomsaş İşbirliği ve Tülomsaş Genel Müd. Açıklaması	HRS'ye Tülomsaş Desteği
		4. Haber	Dini	1' 05"	İslami İlimler Vakfı'nda Yapılan Hatim Duası ve Katılan İnsanlar	İslami İlimler Vakfı'nda Hatim Duası
		5. Haber	Sivil Toplum	1' 22"	Türk Harb-İş Sendikası'nda Toplu İş Sözleşme Görüşmeleri ve Sendika Bşk. Açıklaması	Harb-İş'de TİS Görüşmeleri Sürüyor
		6. Haber	Adliye-Güvenlik	56"	Cezaevi Kavşağı'nda Meydana Gelen Trafik Kazası ve 2 Kişinin Ölümlü	Alkollü Kaza 2 Can Aldı
		7. Haber	Sivil Toplum	1' 45"	Türk-Büro Sen Bşk. Krize ve Hükümete İlişkin Açıklaması	Türk-Büro Sen'den Açıklama
		8. Haber	Magazin	5' 41"	Esk'in Bir Köyünde Yaşlı Keman Ustasının Keman Yapım Atölyesi ve Keman Çalması	Kemancı Başarınun Tacı
		9. Haber	Politika	29"	İP İl Başkanı'nun Açıklaması Tayyip Erdoğan'a İlişkin İddia ve Açıklaması	İP'den Büyük İddia
		10. Haber	Kültür-Sanat	1' 27"	Esk'in Turistik Kent Olabilmesi İçin S. Battalgazi Vakfı'nun Frigya Vadisi Çalışmaları ve Açıklaması	Eskişehir Tarihi Kent
		11. Haber	Magazin	1' 37"	Çankaya Mahalesinde Yeni Düğün Salonu Açılışı	Çankaya'ya Düğün Salonu
		giris-jenerik		58"		
		bitiş-jenerik		48"		
		Toplam Süre		39' 21"		
		Toplam Haber	11 Yerel Haber			

Çizelge 19: 3 Ağustos 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
3 Ağustos 2001 Cuma	Kanal 26	1. Haber	Politika	3' 17"	DYP Esk. M.vekili ve İl Yön'nin İşçi Emeklileri Derneği Esk Şb. Ziyareti	DYP Ziyaret Turunda
		2. Haber	Adliye-Güvenlik	5' 43"	6 Yaşındaki Çocuğun Gelişim Geriliği Sorunu ve Babasının Açıklaması	Yok (Stüdyo Konuğu)
		3. Haber	Belediye	42"	Büyükşehir Belediye Bşk Avrupa'da İncelemelerden Sonra Yurda Dönüşü	Büyükşehir Şehre Döndü
		4. Haber	Sivil Toplum	2' 34"	Türk-İş 2. Bölge Tems. Enflasyon ve Ekonomiye İlişkin Açıklaması	Yok
		5. Haber	Eğitim	1' 37"	İl Millî Eğitim Müdürü'nün Öğretmen Atamalarına İlişkin Açıklaması	Öğretmen Atamaları Devam Ediyor
		6. Haber	Sivil Toplum	3' 01"	Esnaf Kefalet Koop Bşk Ekonomik Krize İlişkin Açıklaması	Bu Böyle Gitmez
		7. Haber	Kamu	1' 49"	THK Esk Şb. Bşk'nın İnönü Paraşüt Planör Kursları Açıklaması	Türk Hava Kurumuna Destek
		8. Haber	Sivil Toplum	2' 43"	Belediye-İş Sen. Şb Bşk Kalabak Suyu Damacanasına İlişkin Açıklaması	Yok
		9. Haber	Sivil Toplum	2' 43"	Tarım-İş Sen Şb Bşk İşçi Primleri ve Hükümete İlişkin Açıklaması	Yok
		10. Haber	Adliye-Güvenlik	1' 33"	Sivrihisar Cad. Zincirleme Trafik Kazası	Canavar Teğet Geçti
		giriş-jenerik		1' 00"		
		bitiş-jenerik		48"		
		Toplam Süre		27' 30"		
		Toplam Haber	10 Yerel Haber			

4 Ağustos 2001 Cumartesi günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 6 haber yer almaktadır. 2'şer adet belediye ve kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 33'er oranında; 1'er adet sivil toplum ve dini haber ise; toplam haber sayısı içinde % 17'şer oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: belediye haberleri 17'15'' ve % 61; kamu haberleri 6'38'' ve % 23; dini haber 1'17'' ve % 5; sivil toplum haberi 2'20'' ve % 8 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve bitiş jeneriğinin toplam süresi 46'' ve toplam süre içindeki oranı % 3'dür. Bültenin toplam süresi 28'16'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 2 haber belediye haberidir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: kamu, kamu, dini, sivil toplum haberi. Çizelge 20'de, 4 Ağustos 2001 Cumartesi gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

5 Ağustos 2001 Pazar günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 7 haber yer almaktadır. 4 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 57 olarak; 1'er adet magazin, sivil toplum ve kültür-sanat haberi ise toplam haber sayısı içinde % 14'er oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 13'51'' ve % 59; magazin haberi 5'12'' ve % 22; sivil toplum haberi 2'05'' ve % 9; kültür-sanat haberi 1'02'' ve % 4 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve bitiş jeneriğinin toplam süresi 1'08'' ve toplam süre içindeki oranı % 5'dir. Bültenin toplam süresi 23'18'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 4 haber politika haberleridir. Gündeme alınan diğer haberler sırasıyla şöyledir: magazin, sivil toplum, kültür-sanat haberleri. Çizelge 21'de, 5 Ağustos 2001 Pazar gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 21: 5 Ağustos 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
5 Ağustos 2001 Pazar	Kanal 26	1. Haber	Politika	7' 20"	CHP Eski İl Yön. Açıklaması, Baykal Protesto ve İstifa	Ata'ya Şikayet (CHP'den Toplu İstifa)
		2. Haber	Politika	3' 20"	DYP Mrk. İlçe Bşk. Haftalık Pazar Toplantısında Hükümete Eleştirisi	Yok
		3. Haber	Politika	1' 26"	BBP İl Bşk'nun Hükümeti, İcraatları Eleştiren Açıklaması	Yok
		4. Haber	Politika	1' 45"	MP'nin Ülke Koşullarını Değerlendiren ve Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Ülkemiz Koşulları Her Geçen Gün Zorlaşıyor
		5. Haber	Magazin	5' 12"	Üç Kardeşin Yaptıkları Hidrolik Kurtarma Kesme-Kaldırma Makinesi	Deprem Mucid Yaptı
		6. Haber	Sivil Toplum	2' 05"	İşçi Emeklileri Drn. Şb Bşk'nun İst'daki Genel Toplantıya İlişkin Açıklaması	Yok
		7. Haber	Kültür-Sanat	1' 02"	S. BattalGazi Vakfı Gn. Sek. Anma Etkinliklerine İlişkin Açıklaması	Seyit BattalGazi 1Eylül'de Anılacak
		giriş-jenerik		53"		
		bitiş-jenerik		15"		
		Toplam Süre		23' 18"		
		Toplam Haber	7 Yerel Haber			

6 Ağustos 2001 Pazartesi günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 8 haber yer almaktadır. 3'er adet politika ve belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 38'er oranında; 2 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 24 oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 12'39'' ve % 52; belediye haberleri 7'07'' ve % 29; sivil toplum haberleri 3'29'' ve % 14 olarak bültende yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve bitiş jeneriğinin toplamı 56'' ve toplam süre içindeki oranı % 4'tür. Bültenin toplam süresi 24'11 olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmamıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber belediye haberi, 2. haber ise politika haberidir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: belediye, belediye, politika, politika, sivil toplum, sivil toplum haberleri. Çizelge 22'de, 6 Ağustos 2001 Pazartesi gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

7 Ağustos 2001 Salı günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 10 haber yer almaktadır. 4 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 40 olarak; 2 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 20 olarak; 1'er adet dini, eğitim, çevre, magazin haberi ise toplam haber sayısı içinde % 10'ar oranında yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içindeki süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 7'26'' ve % 31; politika haberleri 4'44'' ve % 20; çevre haberi 3'08'' ve % 13; dini haber 1'56'' ve % 8; eğitim haberi 2'55'' ve % 12; magazin haberi 2'28'' ve % 10 olarak bültende yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve bitiş jeneriğinin toplamı 1'31'' ve toplam süre içindeki oranı % 6'dır. Bültenin toplam süresi 24'08'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmamıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber politika haberi, 2. haber dini haberdur. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: sivil toplum, sivil toplum, çevre, eğitim, sivil toplum, sivil toplum, politika ve magazin haberleri. Çizelge 23'te 7 Ağustos 2001 Salı gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 22: 6 Ağustos 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
6 Ağustos 2001 Pazartesi	Kanal 26	1. Haber	Belediye	4' 06"	Büyükşehir Bld. Bşk. Porsuk ve HRS'ye İlişkin Açıklaması	Yok
		2. Haber	Politika	5' 36"	CHP İl Bşk Toplu istifalara İlişkin Açıklaması	Yok (Stüdyo Konuğu)
		3. Haber	Belediye	1' 31"	Odunpazarı Bld. Bşk. Odunpazarı Evlerine İlişkin Açıklaması	Yok
		4. Haber	Belediye	1' 30"	Odunpazarı Bld. Bşk. Taşbaşı Düzenleme Projesine İlişkin Açıklaması	Yok
		5. Haber	Politika	3' 53"	DYP Esk. M.vekiliyle Sivil Toplum Kuruluşlarıyla Görüşmelerine İlişkin Yapılan Röportaj	Yok
		6. Haber	Politika	3' 10"	ANAP Esk. Teşkilatının En Eski Üyelerinden Bir Kişinin İstifa Gerekçeleri ve Açıklaması	Yok
		7. Haber	Sivil Toplum	1' 04"	Harb-İş Sen. Şb Bşk. Ekonomik Krizin İşçilere Etkisine İlişkin Açıklaması	Yok
		8. Haber	Sivil Toplum	2' 25"	Pançar Koop Müd. Mali Kongre Ertelenmesine İlişkin Açıklaması	Yok
		giriş-jenerik		43"		
		bitiş-jenerik		13"		
		Toplam Süre		24' 11"		
		Toplam Haber	8 Yerel Haber			

Çizelge 23: 7 Ağustos 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
7 Ağustos 2001 Salı	Kanal 26	1. Haber	Politika	4' 07"	DYP Esk. M.vekili ve İl Yön'nin İnş. Müh. Odası Ziyareti ve Oda Bşk Açıklaması	Yok
		2. Haber	Dini	1' 56"	İl Müftüsü'nün Eskişehir'den 1241 Kişinin Hacca Gittiğine İlişkin Açıklaması	Yok
		3. Haber	Sivil Toplum	1' 42"	Umut Çocukları Dm. Şb Bşk. Şifo Mehmet'in Jübilesine İlişkin Açıklaması	Yok
		4. Haber	Sivil Toplum	2' 22"	İşçi Emeklileri Dm. Şb Bşk Enflasyon Rakamlarına İlişkin Açıklaması	Yok
		5. Haber	Çevre	3' 08"	Esnafın İki ana Caddede Yaptığı Çevre Düzenleme ve Çiçeklendirme Girişimi	Yok
		6. Haber	Eğitim	2' 55"	ÖSS Tercih Süresinin Sona Ermesi ve Rehber Öğretmenin Tercihlere İlişkin Açıklaması	Yok
		7. Haber	Sivil Toplum	1' 56"	Orman-İş Şb Bşk. Orman İşçilerinin Orman Bak. Alacaklı Olduğuna İlişkin Açıklaması	Yok
		8. Haber	Sivil Toplum	1' 26"	TÜMTİS Bursa Şb. Bşk. Toplu İş Sözleşme Görüşmelerine İlişkin Açıklaması	Yok
		9. Haber	Politika	37"	EMEP İl Bşk. Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Yok
		10. Haber	Magazin	2' 28"	Oya Oydoğan'ın Eskişehir'de Düzenlediği Sahne Programına İlişkin Basın Toplantısı	Yok
		giris-jenerik		56"		
		bitiş-jenerik		35"		
		Toplam Süre		24' 08"		
		Toplam Haber	10 Yerel Haber			

6.6. Kanal 26 Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri Toplamı, Toplam Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi, Toplam Jenerik Süresi.

Yaz dönemi (Ağustos) Kanal 26 kanalında, çalışma kümesini oluşturan bir haftalık dönemde toplam 64 adet haber yayınlanmıştır. 17 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 26 olarak; 13 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 20 olarak; 2 adet valilik haberi, toplam haber sayısı içinde % 3 olarak; 7 adet belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 11 olarak; 3 adet ekonomi haberi, toplam haber sayısı içinde % 5 olarak; 5 adet kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 8 olarak; 2 adet çevre haberi, toplam haber sayısı içinde % 3 olarak; 5 adet magazin haberi, toplam haber sayısı içinde % 8 olarak; 3 adet adliye-güvenlik haberi, toplam haber sayısı içinde % 5 olarak; 2 adet eğitim haberi, toplam haber sayısı içinde % 3 olarak; 2 adet kültür-sanat haberi, toplam haber sayısı içinde % 3 olarak; 3 adet dini haber ise toplam haber sayısı içinde % 2 olarak yer almaktadır. Bu haber kategorilerinin süreleri ve toplam haber süresi içindeki oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 34'44'' ve % 17; valilik haberleri 13'32'' ve % 7; belediye haberleri 28'30'' ve % 14; politika haberleri 44'58'' ve % 22; ekonomi haberleri 16'17'' ve % 8; kamu haberleri 15'15'' ve % 7; çevre haberleri 6'28'' ve % 3; magazin haberleri 19'13'' ve % 9; adliye-güvenlik haberleri 8'12'' ve % 4; eğitim haberleri 4'32'' ve % 2; kültür-sanat haberleri 2'29'' ve % 1; dini haber 4'18'' ve % 2 olarak yer almaktadır. Ana haber bültenlerindeki giriş jenerikleri ve bitiş jeneriklerinin toplam süresi 9'31'' ve toplam süre içindeki oranı % 5'tir. Bir haftada yayınlanan 64 adet haberin toplam süresi 198'28'' olup, jeneriklerle birlikte toplam süre 207'59''dir. Çalışmaya konu olan bir haftalık zamandaki haber bültenlerinin 5 gününde haber altyazı başlığı kullanılmıştır. Çizelge 24'te Kanal 26 yaz yayın dönemi haber kategorileri, toplam haber adetleri ve yüzdesi, toplam haber süreleri ve yüzdesi belirtilmiştir.

Çizelge 24: Kanal 26 Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.

01-08-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	02-08-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Valilik	2 (% 17)	13' 32" (% 33)		Sivil Toplum	2 (% 18)	3' 0" (% 8)
	Ekonomi	2 (% 17)	5' 40" (% 14)		Politika	2 (% 18)	7' 52" (% 20)
	Sivil Toplum	2 (% 17)	5' 16" (% 13)		Magazin	2 (% 18)	7' 18" (% 19)
	Belediye	2 (% 17)	3' 26" (% 8)		Ekonomi	1 (% 9)	10' 3" (% 27)
	Politika	1 (% 8)	2' 35" (% 6)		Kamu	1 (% 9)	5' 13" (% 13)
	Çevre	1 (% 8)	3' 20" (% 8)		Dini	1 (% 9)	1' 05" (% 3)
	Magazin	1 (% 8)	4' 15" (% 10)		Kültür-Sanat	1 (% 9)	1' 2" (% 4)
	Kamu	1 (% 8)	1' 35" (% 4)		Adliye-Güvenlik	1 (% 9)	56" (% 2)
	Jenerikler		1' 36" (% 4)		Jenerikler		1' 46" (% 4)
	Toplam	12	41' 15"		Toplam	11	39' 21"
05-08-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	06-08-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Politika	4 (% 57)	13' 51" (% 59)		Politika	3 (% 38)	12' 39" (% 52)
	Magazin	1 (% 14)	5' 12" (% 22)		Belediye	3 (% 38)	7' 0" (% 29)
	Sivil Toplum	1 (% 14)	2' 05" (% 9)		Sivil Toplum	2 (% 24)	3' 29" (% 14)
	Kültür-Sanat	1 (% 14)	1' 02" (% 4)		Jenerikler		56" (% 4)
	Jenerikler		1' 08" (% 5)				
	Toplam	7	23' 18"		Toplam	8	24' 11"
Yaz Dönemi (Ağustos) Kanal26 Haber Kategorisi	Haber Kategorisi	Toplam Haber ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	Haber Kategorisi	Toplam Haber ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	Haber Kategorisi
	Sivil Toplum	17 (% 26)	34' 44" (% 17)	Çevre	2 (% 3)	6' 28" (% 3)	Adliye-Güvenlik
	Ekonomi	3 (% 5)	16' 17" (% 8)	Magazin	5 (% 8)	19' 13" (% 9)	Eğitim
	Valilik	2 (% 3)	13' 32" (% 7)	Kamu	5 (% 8)	15' 15" (% 7)	Haber Genel Toplam
	Belediye	7 (% 11)	28' 30" (% 14)	Dini	3 (% 5)	4' 18" (% 2)	Jenerikler Toplam
	Politika	13 (% 20)	44' 58" (% 22)	Kültür-Sanat	2 (% 3)	2' 29" (% 1)	Toplam

Çizelge 24: Kanal 26 Yaz Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.

03-08-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	04-08-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Adliye-Güvenlik	2 (% 20)	7' 16" (% 26)		Belediye	2 (% 33)	17' 15" (% 61)
	Sivil Toplum	4 (% 40)	11' 01" (% 40)		Kamu	2 (% 33)	6' 38" (% 23)
	Politika	1 (% 10)	3' 17" (% 12)		Dini	1 (% 17)	1' 17" (% 5)
	Belediye	1 (% 10)	42" (% 3)		Sivil Toplum	1 (% 17)	2' 20" (% 8)
	Eğitim	1 (% 10)	1' 37" (% 6)		Jenerikler		46" (% 3)
	Kamu	1 (% 10)	1' 49" (% 7)				
	Jenerikler		1' 48" (% 7)				
	Toplam	10	27' 30"		Toplam	6	28' 16"
07-08-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi				
	Politika	2 (% 20)	4' 44" (% 20)				
	Sivil Toplum	4 (% 40)	7' 26" (% 31)				
	Dini	1 (% 10)	1' 56" (% 8)				
	Çevre	1 (% 10)	3' 08" (% 13)				
	Eğitim	1 (% 10)	2' 55" (% 12)				
	Magazin	1 (% 10)	2' 28" (% 10)				
	Jenerikler		1' 31" (% 6)				
	Toplam	10	24' 08"				
Toplam Haber ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi						
3 (% 5)	8' 12" (% 4)						
2 (% 3)	4' 32" (% 2)						
64	198' 28"						
	9' 31" (% 5)						
	207' 59"						

6.7. Kanal 26 Kış Yayın Dönemi (Aralık), Gün Gün Haber Kategorileri, Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Haber Süreleri ve Yüzdesi, Haber Sıralaması, Jenerik Süreleri

1 Aralık 2001 Cumartesi günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 10 adet haber yer almaktadır. 2'şer adet kültür-sanat ve spor haberi, toplam haber sayısı içinde % 20'şer oranında 1'er adet kamu, sivil toplum, politika, belediye, eğitim, magazin haberi ise % 10'ar oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: kültür-sanat haberleri 4'59'' ve % 16; spor haberleri 28'' ve % 1; kamu haberi 3'53'' ve % 12; sivil toplum haberi 6'52'' ve % 22; politika haberi 5'43'' ve % 18; belediye haberi 54'' ve % 3; eğitim haberi 1'13'' ve % 4; magazin haberi 4'05'' ve % 13 olarak bültende yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve bitiş, spor giriş ve bitiş jenerikleri, Eskişehirspor jeneriğinin toplam süresi 3'22'' ve toplam süre içindeki oranı % 11'dir. Bültenin toplam süresi 31'29'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber kamu haberidir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: sivil toplum, politika, kültür-sanat, belediye, kültür-sanat, eğitim, magazin, spor, spor haberleri. Çizelge 25'de, 1 Aralık 2001 Cumartesi gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 25: 1 Aralık 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
1 Aralık 2001 Cumartesi	Kanal 26	1. Haber	Kamu	3' 53"	Yargıtay Bşk Anadolu Üni. Ziyareti ve Rektörle Buluşması	Yargıtay Başkanı A.Ü. de
		2. Haber	Sivil Toplum	6' 52"	Emek Platformunun Odunpazarı'nda Düzenlediği Yoksulluğa ve Yolsuzluğa Hayır Mitingi	Yoksulluğa ve Yolsuzluğa Hayır Mitingi Yapıldı
		3. Haber	Politika	5' 43"	DYP Esk. M.vekilinin Hükümeti Eleştiren Açıklaması (Röportaj)	Sadri Yıldırım Hükümeti Eleştirdi
		4. Haber	Kültür-Sanat	2' 47"	Bir Özel Okulun Düzenlediği İletişim Çatışmaları ve Empati Konferansı	İletişim Çatışmaları ve Empati Konferansı
		5. Haber	Belediye	54"	B.Şehir Belediyesi'nin Otobüs Ücretleri Tarifesi ve Yaptığı Zam	Otobüs Ücretlerine Yine Zam
		6. Haber	Kültür-Sanat	2' 12"	İzmir Şehir Tiyatrolarının B.Şehir Bld. Kültür Mrk'de Üç Kez Sergilediği Çocuk Oyunu	Çocuklara Tiyatro
		7. Haber	Eğitim	1' 13"	A.Ü Kavşağı'nda Üstgeçit Kullanımıyla İlgili Asılan Pankartla Yapılan Uyarı	Ölümün Pardonu Yok
		8. Haber	Magazin	4' 05"	Sakarya Cad. Açılan Yeni Ganyan Bayii Tanıtımı	123 Nolu Ganyan Bayii Açıldı
		9. Haber	Spor	16"	Eskişehirspor -Sapancaspor Karşılılaşması Duyurusu	Yok (Görüntüsüz)
		10. Haber	Spor	12"	Şekerspor-Tarsus ve Eskispor-Silifkespor Karşılılaşmaları Duyurusu	Yok (Görüntüsüz)
		giriş-jenerik		39"		
		bitiş		12"		
		Toplam Süre		31' 29"		
		Toplam Haber	10 Yerel Haber			
		Spor-giriş jen.		33"		
		Spor-bitiş jen.		35"		
		ES-ES jenerik		1' 23"		

2 Aralık 2001 Pazar günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 10 adet haber yer almaktadır. 4 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 40 olarak; 2 adet spor haberi, toplam haber sayısı içinde % 20 olarak; 3 adet belediye haberi % 30 olarak; 1 adet sivil toplum haberi ise % 10 oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 11'05'' ve % 38; belediye haberleri 11'23'' ve % 39; spor haberleri 3'08'' ve % 11; sivil toplum haberi 1'20'' ve % 6 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde bitiş jeneriği bulunmazken, giriş jeneriği ve spor giriş ve bitiş jeneriğinin toplam süresi 2'08'' ve toplam süre içindeki oranı % 7'dir. Bültenin toplam süresi 29'04'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 2 haber belediye haberi; diğer haberler ise sırasıyla politika, belediye, politika, politika, politika, sivil toplum, spor, spor haberi. Çizelge 26'da, 2 Aralık 2001 Pazar gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

3 Aralık 2001 Pazartesi günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 12 adet haber yer almaktadır. 4 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 33 olarak; 2 adet valilik haberi, toplam haber sayısı içinde % 16 olarak; 1'er adet eğitim, sağlık, magazin, sivil toplum, belediye, kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 8'er oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 3'53'' ve % 14; kamu haberi 1'35'' ve % 6; belediye haberi 1'17'' ve % 5; sivil toplum haberi 58'' ve % 4; valilik haberleri 7'02'' ve % 26; eğitim haberi 4'22'' ve % 16; sağlık haberi 1'38'' ve % 6; magazin haberi 4'40'' ve % 17 oranında yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve bitiş jeneriği ve sponsor reklamının toplam süresi 1'40'' ve toplam süre içindeki oranı % 6'dır. Bültenin toplam süresi 27'05'' olup bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber valilik haberi, 2. haber belediye haberi ve diğer haberler sırasıyla kamu, politika, politika, politika, valilik, sağlık, sivil toplum, eğitim, politika, magazin haberleridir. Çizelge 27'de, 3 Aralık 2001 Pazartesi gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 26: 2 Aralık 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
2 Aralık 2001 Pazar	Kanal 26	1. Haber	Belediye	3' 00"	Üç Belediyenin İftar Çadırları ve Aşevinin Tanıtımı	İftar Çadırları Dolup Taşıyor
		2. Haber	Belediye	2' 45"	Tepebaşı Bld. Bşk Kahvehane Toplantıları, Mahalle Sorunlarını Dinlemesi ve Açıklama	Ataç Mahalle Gezilerinde
		3. Haber	Politika	5' 00"	Tarım Hayvancılık Orman Komisyonu Üyelerinin Türk Tarımına İlişkin Toplantısı	Türk Tarımını Tartıştılar
		4. Haber	Belediye	5' 38"	Tepebaşı Bld. Bşk Dernek Ziyaretinde Üç Yıllık İcraatlarına İlişkin Açıklaması	Ataç Projeleri Değerlendirdi
		5. Haber	Politika	1' 05"	SP İl Bşk Yard. Hükümeti ve Eski Bayındırlık Bakanını Eleştiren Açıklaması	Hükümetin Fav Hattı Kırıldı
		6. Haber	Politika	2' 31"	BBP İl Bşk'nın Hükümete ve İcraatlara İlişkin Açıklaması	İnsan Sağlığı İle Oynanıyor
		7. Haber	Politika	2' 29"	Millet Partisi İl Bşk. Hükümete ve Ekonomik Krize İlişkin Açıklaması	Türkiye'de Her İnsan 3500\$ Borçlu
		8. Haber	Sivil Toplum	1' 20"	Özürülüler Derneği Gn. Bşk. Yrd. Dünya Özürülüler Günü Programına İlişkin Açıklaması	Özürülüler Günü Programı Açıklandı
		9. Haber	Spor	25"	Eskişehirspor Sapanca Maçı Sonucu	Yok
		10. Haber	Spor	2' 43"	Eskispor-Silifke Maçı Sonucu (Antrenörün Açıklaması)	Yok
		giriş-jenerik		59"		
		bitiş-jenerik		yok		
		Toplam Süre		29' 04"		
		Toplam Haber	10 Yerel Haber			
		sporgiriş-jene.		34"		
		sporbitiş-jene.		35"		

Çizelge 27: 3 Aralık 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
3 Aralık 2001 Pazartesi	Kanal 26	1. Haber	Valilik	1' 50"	Eskişehir Sakatlar Derneği'nin Valiliği Ziyareti	Özürülüler Günü Kutlandı
		2. Haber	Belediye	1' 17"	Sakatlar Drn. Yön. Kur. Tepebaşı Bld. Bşk'nı Ziyareti	Özürülüler Günü Kutlandı
		3. Haber	Kamu	1' 35"	Sosyal Hizmetler İl Müd. Vekilinin Özürülülere İlişkin Açıklaması	Özürülüler Günü Kutlandı
		4. Haber	Politika	57"	ANAP Kadın Kom.Bşk. Özürülülere İlişkin Açıklaması	Özürülüler Günü Kutlandı
		5. Haber	Politika	1' 11"	DYP Kadın Kol. Özürülüler Kom. Bşk Özürülülere İlişkin Açıklaması	Özürülüler Günü Kutlandı
		6. Haber	Politika	43"	CHP İl Bşk. Özürülülere İlişkin Açıklaması	Özürülüler Günü Kutlandı
		7. Haber	Valilik	5' 12"	Valinin Son Yağışlara ve Doğalgaz Dönüşüme İlişkin Açıklaması	Yağışlar Sevindirdi
		8. Haber	Sağlık	1' 38"	Sağlık Müd. Bulaşıcı Hast.Şb. Müd. 1 Aralık Dünya AIDS Gününe İlişkin Açıklaması	AIDS'in Bilançosu Ağır
		9. Haber	Sivil Toplum	58"	Seyyar Tuhafiyeciler İşportacılar Oda Bşk'nın Seyyar Satıcılarla Mücadeleye İlişkin Açıklaması	Korsan Seyyarlara Dikkat
		10. Haber	Eğitim	4' 22"	EML Makine Modelciliği Kız Öğrencilerinin Tahta Heykel Yapma Çalışmaları	Tahtaya Hayat Veriyorlar
		11. Haber	Politika	1' 02"	DYP Gençlik Kom. Düzenlediği İftar Yemeği	Yok
		12. Haber	Magazin	4' 40"	Nazen Bayan ve Çocuk Giyim Mağaza Açılış ve Tanıtımı	Nazen Yeni Yerde
		giriş jenerik		52"		
		bitiş jenerik ve	sponsor reklamı	48"		
		Toplam Süre		27' 05"		
		Toplam Haber	12 Yerel Haber			

4 Aralık 2001 Salı günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 10 haber yer almaktadır. 2'şer adet sivil toplum, politika, belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 20'şer oranında; 1'er adet sağlık, çevre, ekonomi, kamu haberi ise; toplam haber sayısı içinde % 10'ar oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 4'48'' ve % 20; politika haberleri 3'09'' ve % 13; belediye haberleri 4'40'' % 20; sağlık haberi 3'18'' ve % 14; çevre haberi 2'13'' ve % 9; ekonomi haberi 1'21'' ve % 6; kamu haberi 2'16'' ve % 10 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı, bitiş jeneriği ve sponsor reklamının toplam süresi 1'48'' ve toplam süre içindeki oranı % 8'dir. Bültenin toplam süresi 23'33'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber çevre haberi, 2. haber ekonomi haberidir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: politika, politika, belediye, sivil toplum, sağlık, kamu, belediye, sivil toplum haberleri. Çizelge 28'de, 4 Aralık 2001 Salı gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

5 Aralık 2001 Çarşamba günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 14 adet haber yer almaktadır. 3 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 21 olarak; 2'şer adet politika, sağlık, eğitim, ekonomi haberi, toplam haber sayısı içinde % 14 olarak; 1'er adet valilik, magazin, adliye-güvenlik haberi ise toplam haber sayısı içinde % 7'şer oranında yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: politika haberleri 3'21'' ve % 14; sivil toplum haberleri 4'39'' ve % 19; ekonomi haberleri 2'18'' ve % 9; valilik haberi 2'18'' ve % 9; sağlık haberleri 2'29'' ve % 10; eğitim haberleri 3'50'' ve % 16; adliye-güvenlik haberi 1'17'' ve % 5; magazin haberi 2'10'' ve % 9 olarak yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve sponsor reklamı, bitiş jeneriği ve sponsor reklamı toplamı, polis bülteni giriş ve bitiş jeneriğinin toplamı 3'13'' ve toplam süre içindeki oranı % 9'dir. Bültenin toplam süresi 24'28'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber sağlık haberidir. Gündeme alınan diğer haberler sırasıyla şöyledir: sivil toplum, politika, politika, eğitim, valilik, sivil toplum, eğitim, sağlık, ekonomi,

ekonomi, magazin, sivil toplum, adliye-güvenlik haberleri. Çizelge 29'da, 5 Aralık 2001 Çarşamba gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 28: 4 Aralık 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
4 Aralık 2001 Salı	Kanal 26	1. Haber	Çevre	2' 13"	DSİ 3. Bölge Müd. Eskişehir'deki Yağışlar ve Barajlara İlişkin Açıklaması	Son 37 Yılın En Yüksek Yağışını Aldık
		2. Haber	Ekonomi	1' 21"	İl Defterdarı'nın Menkul, Gayrimenkuller, Kira ve Satış Gelirlerine İlişkin Açıklaması	İl Defterdarı Açıkladı
		3. Haber	Politika	2' 01"	DYP İl Bşk'nın Tasarruf Genelgesine İlişkin Hükümeti Eleştiren Açıklaması	DYP'den Tasarruf Genelgesine Eleştiri
		4. Haber	Politika	1' 08"	BBP İl Bşk'nın Kıbrıs ve Denktaş'a Yönelik Olumlu Açıklaması	BBP: Kıbrıs Siyasi Tartışma Konusu Olamaz
		5. Haber	Belediye	2' 55"	İftar Çadurları ve B.şehir Bld. Aşevi Görüntü ve Jenerji	Yok
		6. Haber	Sivil Toplum	2' 29"	Memur-Sen Bölge Tems. Atanma Kararıyla İlgili Açıklaması	Atama Durdu
		7. Haber	Sağlık	3' 18"	Devlet Hastanesi Başhekimi'nin Hastane Uygulamalarına İlişkin Açıklaması	Devlet Hastanesi'nde Hizmet Atağı
		8. Haber	Kamu	2' 16"	San ve Tic. İl Müd. Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'daki Değişikliklere İlişkin Açıklaması	Tüketici Korunuyor
		9. Haber	Belediye	1' 45"	Tepebaşı Bld. Bşk.'ını Ziyaret Eden İlköğretim Öğrencileri ve Başkanın Tavsiyeleri	Başkan Ataç'a Soru Yağmuru
		10. Haber	Sivil Toplum	2' 19"	Kahveciler Odası Bşk Ekonomik Krize ve Mesleğin Zorluklarına İlişkin Açıklaması	Kahveciler De Zorda
		giriş-jenerik ve	sponsor reklamı	56"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	52"		
		Toplam Süre		23' 33"		
		Toplam Haber	10 Yerel Haber			

Çizelge 29: 5 Aralık 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
5 Aralık 2001 Çarşamba	Kanal 26	1. Haber	Sağlık	2' 02"	Sağlık Müdürlüğü'nün İmalathaneleri Temizlik Konusunda Denetleme Çalışması	Sağlık Operasyonu
		2. Haber	Sivil Toplum	1' 37"	KA-Der'in Seçme ve Seçilme Hakkına İlişkin Açıklaması	Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkı 67 Yaşında
		3. Haber	Politika	2' 37"	DYP Kadın Kol. İl Bşk Seçme-Seçilme Hakkına ve Türk Kadına İlişkin Açıklaması	Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkı 67 Yaşında
		4. Haber	Politika	44"	CHP İl Bşk Seçme ve Seçilme Hakkına ve Türk Kadına İlişkin Açıklaması	Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkı 67 Yaşında
		5. Haber	Eğitim	1' 20"	Osmangazi Üni. Düzenlediği Karşılaştırmalı Edebiyat Sempozyumu	Yok (Görüntüsiz)
		6. Haber	Valilik	2' 18"	Vilayet Yazışları'nı Ziyaret Eden İlköğretim Öğrencilerinin Valilik Hakkında Bilgilendirilmesi	Yok
		7. Haber	Sivil Toplum	1' 23"	Tarım-İş Sen Şb. Bşk Hükümeti Eleştiren Açıklaması	Yok
		8. Haber	Eğitim	2' 30"	EML Döküm Bim. 3 Kız Öğrencinin Okuldaki Dökümcülük Çalışmaları	Yok
		9. Haber	Sağlık	27"	Eskişehir Kızılay Kan Merkezi'ndeki Kan Başışlarının Yüksek Olduğu Açıklaması	Yok
		10. Haber	Ekonomi	1' 21"	Semt Pazarlarındaki Mal Satışlarının Azalması ve Alım Gücünün Düşüklüğü	Yok
		11. Haber	Ekonomi	57"	Cep Telefonlarının Kartpostal Satışlarını Olumsuz Yönde Etkilemesi	Yok
		12. Haber	Magazin	2' 10"	Haller Gençlik Merkezi'ndeki Ramazan Eğlenceleri	Yok
		13. Haber	Sivil Toplum	1' 39"	Oduņpazarı Kültür Dayanışma Derneği'nin İftar Yemeği ve Oduņpazarı Bld. Bşk Konuşması	Yok
		14. Haber	Adliye-Güvenlik	1' 17"	Yaralanma, Hırsızlık, Kumar Konulu Adli Olaylar	Yazılı Haber (Görüntü Yok)
		giriş jenerik ve	sponsor reklamları	46"		
		bitiş jenerik ve	sponsor reklamları	46"		
		Polis Bülteni	giriş jeneriği	19"		
		Polis Bülteni	bitiş jeneriği	15"		
		Toplam Süre		24' 28"		
		Toplam Haber	14 Yerel Haber			

6 Aralık 2001 Perşembe günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 10 haber yer almaktadır. 4 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 40 olarak; 2 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 20 olarak; 1'er adet sağlık, dini, adliye-güvenlik, eğitim haberi, toplam haber sayısı içinde % 10'ar oranında, haber bülteninde yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içinde süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 5'01'' ve % 23; politika haberleri 4'05'' ve % 19; sağlık haberi 55'' ve % 4; dini haber 3'17'' ve % 15; adliye-güvenlik haberi 1'20'' ve % 6; eğitim haberi 5'30'' ve % 26 olarak bültende yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jenerik ve bitiş jenerik ve sponsor reklamı toplamı 1'22'' ve toplam süre içindeki oranı % 6'dır. Bültenin toplam süresi 21'30'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk haber dini haberdur. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: eğitim, adliye-güvenlik, politika, politika, sivil toplum, sivil toplum, sivil toplum, sağlık, sivil toplum haberleri. Çizelge 30'da, 6 Aralık 2001 perşembe gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

7 Aralık 2001 Cuma günü Kanal 26 kanalında yayınlanan ana haber bülteninde toplam 10 adet haber yer almaktadır. 3 adet belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 30 olarak; 2'şer adet politika ve kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 20'şer oranında; 1'er adet eğitim, sağlık, adliye-güvenlik haberi, toplam haber sayısı içinde % 10'ar oranında bültende yer almaktadır. Bu haberlerin bülten içindeki süreleri ve toplam süreye oranları ise şöyledir: belediye haberleri 13'08'' ve % 52; politika haberleri 3'32'' ve % 14; kamu haberleri 3'27'' ve % 14; eğitim haberi 2'05'' ve % 8; sağlık haberi 1'14'' ve % 5; adliye-güvenlik haberi 45'' ve % 3 olarak bültende yer almaktadır. Ana haber bülteninde giriş jeneriği ve bitiş jeneriğinin toplamı 1'06'' ve toplam süre içindeki oranı % 4'tür. Bültenin toplam süresi 25'17'' olup, bültende yer alan haberlerde altyazı haber başlığı kullanılmıştır. Haber bülteninde gündeme giren ilk 2 haber ekonomi haberidir. Gündeme alınan diğer haberler ise sırasıyla şöyledir: kamu, eğitim, sağlık, politika, politika, adliye-güvenlik, kamu, belediye haberleri. Çizelge 31'de, 7 Aralık 2001 Cuma gününün haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı açıklamaları yer almaktadır.

Çizelge 30: 6 Aralık 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
6 Aralık 2001 Perşembe	Kanal 26	1. Haber	Dini	3' 17"	İslami İlimler Vakfı'nın İftar Yemeği ve Karşılama Konuşması, Dua (Diyanet İşl.Bşk. Konuk)	Diyanet İşleri Başkanı Eskişehir'de
		2. Haber	Eğitim	5' 30"	OGÜ'de Yapılan Karşılıklı Edebiyat Sempozyumu, Dekan, Rektör ve Doğan Hızlan'ın Konuşması	OGÜ'nün Sempozyumu Başladı
		3. Haber	Adliye-Güvenlik	1' 20"	Depremde Yıkılan Tarhan Apt. Binasının Sorumlu Mühendisinin Yarğlanması İçin Yapılan Duruşma	Deprem Duruşmasına Yine Erteleme
		4. Haber	Politika	2' 45"	DYP Mrk İlçe. Bşk. Hükümeti Eleştiren Erken Emeklilik Konusundaki Açıklaması	DYP'den Erken Emekliliğe Eleştiri
		5. Haber	Politika	1' 20"	SP Mrk. İlçe Bşk. Kutan'ın Esk. Program Duyurusu ve Parti Propagandası	Recai Kutan Eskişehir'e Geliyor
		6. Haber	Sivil Toplum	1' 31"	Cumhuriyet Kadınları Drn Bşk. Kadın Paneli Duyurusu	Kadınlara Özel Panel
		7. Haber	Sivil Toplum	50"	KA-Der Şb. Bşk Kadın Milletvekillerini Eleştiren Açıklaması	Hanım Milletvekillerine Eleştiri
		8. Haber	Sivil Toplum	1' 05"	Demiryol-İş Şb. Bşk. Vatandaşın Durumunu Değerlendirmesi ve Krize İlişkin Açıklaması	Vatandaş Zorda
		9. Haber	Sağlık	55"	Akal ve Ruh Sağlığı Şb. Müd. Epilepsi Paneli Duyurusu	Epilepsi Paneli Yapılıyor
		10. Haber	Sivil Toplum	1' 35"	Türk Büro-Banka Sen. Şb. Bşk. Bankalara İlişkin Açıklaması	"Bankalar Tahrip Ediliyor" İddiası
		giris-jenerik		38"		
		bitiş-jenerik ve	sponsor reklamı	44"		
		Toplam Süre		21' 30'		
		Toplam Haber	10 Yerel Haber			

Çizelge 31: 7 Aralık 2001 Kanal 26 haber sıralaması, haber türü, haber süresi, konu ve haber başlığı kodlama cetveli.

Tarih	Kanal	Haberin Sırası	Haber Türü	Haberin Süresi	Konu	Haber Başlığı
7 Aralık 2001 Cuma	Kanal 26	1. Haber	Belediye	7' 32"	Belediye Meclis Toplantısı ve Alınan Kararların Değerlendirilmesi	Yok (Stüdyo Konuğu)
		2. Haber	Belediye	3' 46"	B.Şehir Bld. Bşk. Belediye Meclisi'nde Şehir Projelerine İlişkin Konuşması	Avrupa'da Kredilendirilen İlk Yerel Proje
		3. Haber	Kamu	1' 51"	Emniyet Genel Mü. Yard. Trafik Kazalarına İlişkin Açıklaması	Trafik Canavarı Gaz Kesti
		4. Haber	Eğitim	2' 05"	Trafik Polisi Eğitim Mrk Müd. Açıklaması ve Trafik Uzmanı Olan Polislere Belgelerinin Verilmesi	Polis Okulunda Trafik Uzmanı Oldular
		5. Haber	Sağlık	1' 14"	Sağlık Müd. Düzenlediği Epilepsi Paneli ve İki Uzmanın Görüşleri	Sara Hastalığı Panelde Tartışıldı
		6. Haber	Politika	2' 02"	BBP İl Bşk. A.Ü. Bütçe Dairesi Hakkında İddialar ve Açıklamalar	Yok
		7. Haber	Politika	1' 30"	EMEP İl Bşk IMF Ekonomi Paketini Eleştiren Açıklaması	Yok
		8. Haber	Adliye-Güvenlik	45"	Parkta Kavga Eden Kuş Yemi Satıcısı Kadınlar ve Polisin Müdahalesi	Yok
		9. Haber	Kamu	1' 36"	Eskişehir Posta Trafikinin Artması ve PTT Başmüd. Posta Trafikine İlişkin Açıklaması	Yok
		10. Haber	Belediye	1' 50"	Tepebaşı Bld. Bşk. Dernek Ziyaretinde Porsuk Projesine İlişkin Açıklaması	Yok
		giriş-jenerik		45"		
		bitiş-jenerik		21"		
		Toplam Süre		25' 17"		
		Toplam Haber	10 Yerel Haber			

6.8. Kanal 26 Kış Yayın Dönemi Haber Kategorileri Toplamı, Toplam Bülten Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi, Toplam Jenerik Süresi.

Kış dönemi (Aralık) Kanal 26 kanalında, çalışma kümesini oluşturan bir haftalık dönemde toplam 76 adet haber yayınlanmıştır. 12 adet sivil toplum haberi, toplam haber sayısı içinde % 16 olarak; 17 adet politika haberi, toplam haber sayısı içinde % 22 olarak; 3 adet valilik haberi, toplam haber sayısı içinde % 4 olarak; 10 adet belediye haberi, toplam haber sayısı içinde % 13 olarak; 3 adet ekonomi haberi, toplam haber sayısı içinde % 4 olarak; 5 adet kamu haberi, toplam haber sayısı içinde % 7 olarak; 1 adet çevre haberi, toplam haber sayısı içinde % 2 olarak; 3 adet magazin haberi, toplam haber sayısı içinde % 4 olarak; 3 adet adliye-güvenlik haberi, toplam haber sayısı içinde % 4 olarak; 6 adet eğitim haberi, toplam haber sayısı içinde % 8 olarak; 4 adet spor haberi, toplam haber sayısı içinde % 5 olarak; 6 adet sağlık haberi ise toplam haber sayısı içinde % 8 olarak; 1 adet dini haber, toplam haber sayısı içinde % 2 olarak; 2 adet kültür-sanat haberi, toplam haber sayısı içinde % 3 olarak yer almaktadır. Bu haber kategorilerinin süreleri ve toplam haber süresi içindeki oranları ise şöyledir: sivil toplum haberleri 23'38'' ve % 13; valilik haberleri 9'20'' ve % 5; belediye haberleri 31'22'' ve % 17; politika haberleri 34'48'' ve % 19; ekonomi haberleri 3'39'' ve % 2; kamu haberleri 11'11'' ve % 6; çevre haberi 2'13'' ve % 1; magazin haberleri 10'55'' ve % 6; adliye-güvenlik haberleri 3'22'' ve % 2; eğitim haberleri 17'00'' ve % 9; spor haberleri 3'36'' ve % 2; sağlık haberleri 9'34'' ve % 5; dini haber 3'17'' ve % 2; kültür-sanat haberi 4'59'' ve % 3 olarak yer almaktadır. Ana haber bültenlerindeki giriş jenerikleri, bitiş jenerikleri, polis bülteni giriş ve bitiş jeneriği, sponsor reklamlarının toplam süresi 13'32'' ve toplam süre içindeki oranı % 7'dir. Bir haftada yayınlanan 76 adet haberin toplam süresi 168'54'' olup, jeneriklerle birlikte toplam süre 182'26''dir. Haber bültenlerinin tamamında haber altyazı başlığı kullanılmıştır. Çizelge 32'de Kanal 26 kış yayın dönemi haber kategorileri, toplam haber adetleri ve yüzdesi, toplam haber süreleri ve yüzdesi gösterilmiştir.

Çizelge 32: Kanal 26 Kış Yayın Dönemi Haber Kategorileri, Toplam Haber Adetleri ve Yüzdesi, Toplam Haber Süreleri ve Yüzdesi.

01-12-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	02-12-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Kültür-Sanat	2 (% 20)	4' 59" (% 16)		Belediye	3 (% 30)	11' 23" (% 39)
	Spor	2 (% 20)	28" (% 1)		Politika	4 (% 40)	11' 05" (% 38)
	Kamu	1 (% 10)	3' 53" (% 12)		Spor	2 (% 20)	3' 08" (% 11)
	Sivil Toplum	1 (% 10)	6' 52" (% 22)		Sivil Toplum	1 (% 10)	1' 20" (% 6)
	Politika	1 (% 10)	5' 43" (% 18)		Jenerikler		2' 08" (% 7)
	Belediye	1 (% 10)	54" (% 3)				
	Eğitim	1 (% 10)	1' 13" (% 4)				
	Magazin	1 (% 10)	4' 05" (% 13)				
	Jenerikler		3' 22" (% 11)				
	Toplam	10	31' 29"		Toplam	10	29' 04"
05-12-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	06-12-2001-Kanal26	Haber Kategorisi	Haber Adedi ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi
	Sağlık	2 (% 14)	2' 29" (% 10)		Sivil Toplum	4 (% 40)	5' 01" (% 23)
	Sivil Toplum	3 (% 21)	4' 39" (% 19)		Politika	2 (% 20)	4' 05" (% 19)
	Politika	2 (% 14)	3' 21" (% 14)		Sağlık	1 (% 10)	55" (% 4)
	Eğitim	2 (% 14)	3' 50" (% 16)		Dini	1 (% 10)	3' 17" (% 15)
	Ekonomi	2 (% 14)	2' 18" (% 9)		Adliye-Güvenlik	1 (% 10)	1' 20" (% 6)
	Valilik	1 (% 7)	2' 18" (% 9)		Eğitim	1 (% 10)	5' 30" (% 26)
	Magazin	1 (% 7)	2' 10" (% 9)		Jenerikler		1' 22" (% 6)
	Adliye-Güvenlik	1 (% 7)	1' 17" (% 5)				
	Jenerikler		2' 06" (% 9)				
	Toplam	14	24' 28"		Toplam	10	21' 30"
Kış Dönemi (Aralık) Kanal26 Haber Kategorisi	Haber Kategorisi	Toplam Haber ve Yüzdesi	Toplam Süre ve Yüzdesi	Haber Kategorisi	Toplam Haber	Toplam Süre	
	Dini	1 (% 2)	3' 17" (% 2)	Sağlık	6 (% 8)	9' 34" (% 5)	
	Kültür-Sanat	2 (% 3)	4' 59" (% 3)	Çevre	1 (% 2)	2' 13" (% 1)	
	Spor	4 (% 5)	3' 36" (% 2)	Valilik	3 (% 4)	9' 20" (% 5)	
	Kamu	5 (% 7)	11' 11" (% 6)	Adliye-Güvenlik	3 (% 4)	3' 22" (% 2)	
	Sivil Toplum	12 (% 16)	23' 38" (% 13)	Ekonomi	3 (% 4)	3' 39" (% 2)	
	Politika	17 (% 22)	34' 48" (% 19)	Haber Genel Toplam	76	168' 54"	
	Belediye	10 (% 13)	31' 22" (% 17)	Jenerikler Toplam		13' 32" (% 7)	
	Eğitim	6 (% 8)	17' 00" (% 9)				
	Magazin	3 (% 4)	10' 55" (% 6)	Toplam		182' 26"	

6.9. Yaz Yayın Dönemi (Ağustos) ES TV ve Kanal 26 Haber Kategorilerine Göre Toplam Süre ve Haber Adedi Karşılaştırması

Yaz yayın döneminde her iki kanalda da yer alan haber kategorileri şunlardır: Sivil toplum, valilik, belediye, politika, ekonomi, kamu, çevre, magazin, eğitim, adliye-güvenlik haberleri. Bu haber kategorilerine ek olarak ES TV’de yer alan spor ve sağlık haberlerine karşılık, bu haber kategorileri Kanal 26’da yaz yayın döneminde yer almamaktadır. Aynı durum, kültür-sanat haberleri ve dini haberlerin Kanal 26’da yer almasına karşılık, bu haber kategorileri ES TV’de yer almamaktadır. Yaz yayın dönemi içinde (çalışma kümesini oluşturan bir haftada) toplam süre olarak Kanal 26 kanalında 207’59’’ olarak görülürken, ES TV kanalında 195’43’’ süre haber vermiştir. Haber sayıları birbirine oldukça yakın görünmekle birlikte, haber süreleri arasında özellikle şu haber kategorilerinde farklılıklar gözlemlenmektedir: ES TV’de 17 adet sivil toplum haberi 41’52’’ sürerken, kanal 26’da 17 adet sivil toplum haberi 34’44’’ sürmüştür. Diğer bir ifadeyle iki kanal arasında yaklaşık 7’ fark bulunmaktadır. ES TV’de 16 politika haberi 54’38’’ sürerken, Kanal 26’da 13 politika haberi 44’58’’ sürmüştür. İki kanal arasında yaklaşık 10’ fark bulunmaktadır. Bu durumda ES TV’nin politika ve sivil toplum haberlerine ağırlık verdiği söylenebilirken, Kanal 26’nın valilik ve belediye haberlerine daha fazla yer verildiği görülmektedir. Çünkü yaz yayın dönemi içinde ES TV, 3 valilik haberini 7’47’’sürede vermesine karşılık, Kanal 26, 2 valilik haberini 13’32’’ sürede vermiştir. İki kanal arasında yaklaşık 6’ fark bulunmaktadır. Diğer önemli bir haber kategorisi olan belediye haberlerinde ise ES TV 4 belediye haberine 6’45’’ süre ayırırken, Kanal 26, 7 belediye haberine 28’30’’ süre ayırmıştır. İki kanal arasında yaklaşık olarak 22’ fark bulunmaktadır. Yaz yayın döneminde ES TV kanalının ortalama haber bülteni uzunluğu 28’00’’; kanal 26 kanalının ise 29’43’’ dir. Diğer haber kategorileri arasındaki adet ve süre farklılıkları Çizelge 33’de yer almaktadır.

Yaz yayın döneminde ES TV’nin bir haftalık dönemde verdiği toplam haber sayısı 65; haber sayısı ortalaması günlük 9,3 haber iken, Kanal 26 televizyonunun bir haftalık dönemde verdiği toplam haber sayısı 64; haber sayısı ortalaması 9,2’dir. Bu

durumda yaz yayın dönemi için her iki kanalın haber sayısı arasında her hangi bir farkın olmadığı söylenebilir.

Az sayıda habere çok fazla süre yer ayrılması kanalların sadece belirli konulara ağırlık verdiğini göstermektedir. ES TV'nin yaz yayın döneminde sivil toplum haberlerine ayırdığı süre, toplam sürenin % 22'si; politika haberlerine ayırdığı süre, toplam haber süresinin % 28'ini oluşturmaktadır. Bu durumda, ES TV televizyonunda sadece yaz yayın döneminde sivil toplum haberleri ve politika haberlerine ayrılan süre, toplam sürenin % 50'sidir. Yaz dönemi Kanal 26 televizyonu için bakıldığında ise, sivil toplum haberlerine ayrılan süre, toplam sürenin % 17'si; politika haberlerine ayrılan süre, toplam haber süresinin % 22'dir. Bu durumda Kanal 26 televizyonu yaz yayın döneminde yalnızca sivil toplum ve politika haberlerine ayırdığı süre toplam sürenin yaklaşık % 40' dır.

Çizelge 33: YazYayın Dönemi ES TV ve Kanal 26 Toplam Haber Kategorileri, Toplam Haber Adedi ve Toplam Süreler.

YAZ DÖNEMİ	İKİ KANAL	TOPLAM HABER	KARŞILAŞTIRMASI	150
	ES TV		KANAL 26	
Haber Türü	Haber Adedi	Toplam Süre	Haber Adedi	Toplam Süre
Sivil Toplum	17	41' 52"	17	34' 44"
Valilik	3	7' 47"	2'	13' 32"
Belediye	4	6' 45"	7	28' 30"
Politika	16	54' 38"	13	44' 58"
Ekonomi	3	12' 36"	3	16' 17"
Kamu	7	20' 57"	5	15' 15"
Çevre	3	7' 38"	2	6' 28"
Magazin	6	18' 27"	5	19' 13"
Eğitim	2	3' 24"	2	4' 32"
Adliye-Güvenlik	1	4' 05"	3	8' 12"
Spor	2	6' 18"		
Sağlık	1	1' 28"		
Dini			3	4' 18"
Kültür-Sanat			2	2' 29"
Jenerikler	7	9' 48"	7	9' 31"
Toplam		195' 43"		207' 59"

6.10. Kış Yayın Dönemi (Aralık) ES TV ve Kanal 26 Haber Kategorilerine Göre Toplam Süre ve Haber Adedi Karşılaştırması

Kış yayın döneminde her iki kanalda da yer alan haber kategorileri şunlardır: sivil toplum, adliye-güvenlik, kamu, spor, kültür-sanat, belediye, magazin, politika, eğitim, sağlık, çevre, valilik, ekonomi, dini haber. Kış yayın döneminde ES TV’de yayınlanan 1 adet hava durumu haberine karşılık, Kanal 26’da bu kategoride haber yayınlanmamıştır. Kış yayın dönemi içinde (çalışma kümesini oluşturan bir haftada) toplam süre olarak Kanal 26 kanalında 182’26’’ olarak görülürken, ES TV 205’23’’ süre haber vermiştir. Haber sayıları birbirine oldukça yakın görünmekle birlikte, haber süreleri arasında özellikle şu haber kategorilerinde farklılıklar gözlemlenmektedir: ES TV kanalında 16 adet sivil toplum haberi 47’37’’ süre sürerken, Kanal 26 kanalında 12 adet sivil toplum haberi 23’38’’ sürmektedir. İki kanla arasındaki fark yaklaşık 24’ dır. ES TV kanalında 18 politika haberi 48’33’’ sürerken, kanal 26 kanalında 17 politika haberi 34’48’’ sürmektedir. İki kanal arasındaki fark yaklaşık 14’ sürmektedir. Bu durumda ES TV’nin politika ve sivil toplum haberlerine ağırlık verdiği söylenebilirken, Kanal 26’nın belediye ve eğitim haberlerine daha fazla süre ayırdığı gözlenmektedir. Kanal 26, kış yayın dönemi içinde 10 adet belediye haberine 31’22’’ süre ayırırken, ES TV 8 adet belediye haberine 21’31’’ süre ayırmaktadır. Aynı durum eğitim haberleri için de geçerlidir: Kanal 26, 6 adet eğitim haberine 17’00’’ süre ayırırken, ES TV, 4 adet eğitim haberine 9’25’’ süre ayırmıştır. İki kanal arasında yaklaşık 8’ fark bulunmaktadır. Kış yayın döneminde ES TV kanalının ortalama bülten uzunluğu süresi 29’21’’; Kanal 26 kanalının ise 26’03’’ dir. Çizelge 37’de ES TV ve Kanal 26 kanallarının haber bültenlerinin uzunlukları gün gün verilmiş ve ortalama bülten uzunlukları belirtilmiştir.

Kış yayın döneminde ES TV’nin bir haftalık dönemde verdiği toplam haber sayısı 79; haber sayısı ortalaması günlük 11,3 haber iken, Kanal 26 televizyonunun bir haftalık dönemde verdiği toplam haber sayısı 76; haber sayısı ortalaması 10,9’dur. Bu durumda da kış yayın dönemi için her iki kanalın haber sayısı arasında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Her iki kanalın haber sayıları birbirine benzer olmasına ve gündeme

alınan haberlerin bazılarının aynı olmasına karşın gündemi aynı biçimde izleyicilerine aktardıkları sonucuna varılması zordur.

Kış yayın dönemine ES TV kanalının sivil toplum haberlerine ayırdığı süre, toplam haber süresinin % 23'ü; politika haberlerine ayırdığı süre, toplam haber süresinin % 23'ü; belediye haberlerine ayrılan süre ise toplam sürenin % 10'unu oluşturmaktadır. Kış yayın döneminde sivil toplum, politika ve belediye haberlerine ayrılan süre, toplam sürenin % 56'sını oluşturmaktadır. Kanal 26 televizyonu için ise, sivil toplum haberlerine ayrılan süre, toplam sürenin % 13'ü; politika haberlerine ayrılan süre, toplam sürenin % 19'u; belediye haberlerine ayrılan süre ise, toplam haber süresinin % 17'sidir. Bu durumda kış yayın döneminde sivil toplum, belediye ve politika haberlerine ayrılan süre, toplam sürenin % 49'u olarak görülmektedir. Diğer haber kategorileri arasındaki adet ve süre farklılıkları Çizelge 34'de verilmiştir.

Kanal 26 kanalı haberlerinde belediyeler ve uygulamalarıyla ilgili haberler yayınlarken, ES TV kanalı Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ile ilgili haberlere yer vermemekte ya da olumsuz olarak yer vermektedir. Aynı durum, iki üniversite bulunan kentte, üniversite, eğitim-araştırma haberleri için her iki kanal bağlamında geçerlidir. Bu durumun yansıdığı bir başka konu ise mahallelerdir ki, mahalleler ve sorunlarıyla ilgili haberler, ana haber bültenlerinde çok sık yer almamaktadır.

Çizelge 34: Kış Yayın Dönemi ES TV ve Kanal 26 Toplam Haber Kategorileri, Toplam Haber Adedi ve Toplam Süreler.

KIŞ DÖNEMİ	İKİ KANAL	TOPLAM HABER	KARŞILAŞTIRMASI	
	ES TV		KANAL 26	
Haber Türü	Haber Adedi	Toplam Süre	Haber Adedi	Toplam Süre
Sivil Toplum	16	47' 37"	12	23' 38"
Adliye-Güvenlik	2	6' 50"	3	3' 22"
Kamu	5	10' 44"	5	11' 11"
Spor	10	10' 02"	4	3' 36"
Kültür-Sanat	2	3' 39"	2	4' 59"
Belediye	8	21' 31"	10	3' 22"
Magazin	1	1' 08"	3	10' 55"
Politika	18	48' 33"	17	34' 48"
Eğitim	4	9' 25"	6	17' 00"
Sağlık	4	8' 03"	6	9' 34"
Çevre	1	2' 06"	1	2' 13"
Valilik	3	8' 55"	3	9' 20"
Ekonomi	3	9' 48"	3	3' 39"
Dini	1	3' 01"	1	3' 17"
Hava Durumu	1	52"		
Jenerikler	7	13' 09"	7	13' 32"
Toplam		205' 23"		182' 26"

6.11. Kış ve Yaz Yayın Dönemi ES TV ve Kanal 26 Toplam Haber Sayısı ve Toplam Süreler

Kış yayın döneminde ES TV ve Kanal 26 kanalının bir haftalık zaman süreci içinde verdikleri haberler arasında adet ve süre olarak ön plana çıkanlar şunlardır: 28 adet sivil toplum haberi 71'15''; 35 adet politika haberi 83'21''; 18 adet belediye haberi 52'53''; 10 adet eğitim haberi 26'25'' ve 10 adet kamu haberi 21'55'' sürmüştür.

Yaz yayın döneminde ES TV ve Kanal 26 kanalının bir haftalık zaman süreci içinde verdikleri haberler arasında adet ve süre olarak ön plana çıkanlar şunlardır: 34 adet sivil toplum haberi 76'36''; 29 adet politika haberi 99'36''; 11 adet belediye haberi 35'15''; 12 adet kamu haberi 36'12'' ve 11 adet magazin haberi 37'40'' sürmüştür. Yaz yayın döneminde magazin haberlerinin adedi ve süresi kış yayın dönemine göre artış göstermiştir. Çizelge 35'te kış ve yaz yayın dönemleri ES TV ve Kanal 26 toplam haber adetleri, haber kategorileri ve toplam haber süreleri yer almaktadır.

Yaz yayın döneminde Kanal 26 ve ES TV kanalının bir haftalık zaman sürecinde yayınladıkları toplam haber sayısı 129 haberdir. Kış yayın döneminde ise her iki kanalda yayınlanan toplam haber sayısı 165 adettir. Yaz ve kış yayın dönemlerinde, her iki kanalın toplam süreleri göz önüne alındığında yaz yayın döneminde 403'42'' olan süre, kış yayın döneminde 387'49'' olarak görülmektedir. İki kanal arasında bulunan yaklaşık 16' farkı belirgin bir fark olarak değerlendirilemez. Ancak kış yayın döneminde televizyonun daha fazla izlendiği varsayımı dikkate alındığında, haberlere ayrılan sürenin, izleyicinin daha fazla televizyon başında olduğu gerekçesiyle haber sürelerinin uzun olması gerektiği düşünülebilir. Oysa bu beklenti haber sayılarına yansımış olarak görülürken süre olarak yaz yayın döneminin daha uzun olduğu gözlenmektedir.

Haberlerde yer alan kişiler, genellikle yerel olmakla birlikte, bazı konular, yorumlar, ifadeler, genel, hükümete, Türkiye'ye, ekonomiye ilişkin boyuttur. Bu açıdan haber kaynakları, büyük çoğunlukla kent merkezi içindedir. Eskişehir'in ilçeleri, yakın merkezlerden haberler, ana haber bülteninde yer almamaktadır. Bu durumda

haber kaynaklarının benzeştiği ve genellikle konuşan, düşüncelerini açıklayan insanlar ekranda görülmektedir. Haberlerde üst ses kullanımı oldukça az ve sınırlıdır. Bunun yanında haberler, genelde ekranda görülen haber kaynağının konuşmasından alıntılarla başlamaktadır. Bu durum haberlerde yorumun daha az yapıldığı gibi bir sonuç olarak görünse de temelde, haber kaynağının seçimi ve açıklamalarının kurguda alıntılanıp seçilmesi bir yorum olarak da değerlendirilmektedir. Kanal 26 ve ES TV kanalında DYP, BBP, MP hatta EMEP gibi radikal bir partinin temsilcilerinin görüşlerinin yer alması demokratik bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Ancak iktidar ortağı olarak iktidarda bulunan ANAP'tan daha sınırlı haberler verilirken, iktidarın diğer ortakları MHP ve DSP'den her iki kanalda da haber bulunmamaktadır. Bu durum her iki kanalın da siyasi bir görüşe sahip olarak, eşik bekçiliği sürecinde MHP ve DSP'ye ilişkin haberlerin gündeme alınmadığını ortaya koymaktadır.

Her iki televizyon kanalında da televizyon haberlerinin özellikleri açısından görüntüler çok uzun ve durağan olarak bültenlerde yer almaktadır. Bu durum haberlerin kurgulanmasından kaynaklanan bir sorun olarak, haber içinde haberin sunumundaki önemini azaltan bir etkidir. Haber bülteninde, haberler verilirken ekranda ya da haberin ayrıntıları sunulurken reklam altyazılarının ekrandan geçmesi, izleyicilerin ilgisi açısından farklı ve ulusal kanallarda yer almayan bir uygulamadır.

Çizelge 35: Kış ve Yaz Yayın Dönemleri ES TV ve Kanal 26 Toplam Haber Adedi, Haber Kategorileri ve Toplam haber Süresi.

Kış Yayın Dönemi	Toplam Haber	Kategorileri	ESTV-Kanal26		156
Haber Kategorileri	Haber Adedi	Toplam Süreler	Haber Kategorileri	Haber Adedi	Toplam Süreler
Sivil Toplum	28	71' 15"	Sağlık	10	17' 37"
Politika	35	83' 21"	Çevre	2	4' 19"
Adliye-Güvenlik	5	10' 12"	Valilik	6	18' 15"
Kamu	10	21' 55"	Dini	2	6' 18"
Ekonomi	6	13' 27"	Hava Durumu	1	52"
Spor	14	13' 38"	Kültür-Sanat	4	8' 38"
Belediye	18	52' 53"	Haberler Toplamı		361' 08"
Magazin	4	12' 03"	Jenerikler Toplamı		26' 41"
Eğitim	10	26' 25"	Toplam Süre		387' 49"
Yaz Yayın Dönemi	Toplam Haber	Kategorileri	ESTV-Kanal26		
Haber Kategorileri	Haber Adedi	Toplam Süreler	Haber Kategorileri	Haber Adedi	Toplam Süreler
Sivil Toplum	34	76' 36"	Kültür-Sanat	2	2' 29"
Valilik	5	21' 19"	Adliye-Güvenlik	4	12' 17"
Ekonomi	6	28' 53"	Eğitim	4	7' 56"
Belediye	11	35' 15"	Spor	2	6' 18"
Politika	29	99' 36"	Sağlık	1	1' 28"
Çevre	5	14' 06"	Haberler Toplamı		384' 23"
Magazin	11	37' 40"	Jenerikler Toplamı		19' 19"
Kamu	12	36' 12"			
Dini	3	4' 18"	Toplam Süre		403' 42"

6.12. Yaz ve Kış Yayın Dönemlerinde Gündeme Giren İlk 3 Haber Sıralaması ve Yüzdeleri

ES TV kanalının kış yayın döneminde gündeme ilk üç sıradan giren haberler ve yüzdeleri şöyledir: politika haberleri 1. sırada % 43; 2. sırada sivil toplum haberleri % 28 ve 3. sırada sivil toplum haberleri % 28. ES TV kanalının yaz yayın döneminde politika haberleri 1. Sırada % 28; politika haberleri 2. sırada % 57; 3. sırada yine politika haberleri % 43 olarak yer almaktadır.

Kanal 26 kanalının kış yayın döneminde gündeme ilk üç sıradan giren haberler ve yüzdeleri ise şöyledir: belediye haberleri 1. sırada % 28; belediye haberleri 2. sırada % 43; 3. sırada politika haberleri % 57 olarak yer almaktadır. Kanal 26 kanalının yaz yayın döneminde 1. sırada politika haberleri % 43; 2. sırada % 43 ile politika haberleri; 3. sırada ise belediye haberleri % 43 olarak yer almaktadır.

ES TV kanalında politika ve sivil toplum haberleri gündemin ilk üç sırasına giren haberler olarak gözlemlenirken, Kanal 26'da belediye ve politika haberleri ön plana çıkmaktadır. Çizelge 36'da gündeme giren ilk üç haberin sıralaması ve yüzdeleri yer almaktadır.

Çizelge 36: Gündeme Giren İlk Haber Sıralaması ve Yüzdesi.

Aralık (Kış Yayın Dönemi) ES TV İlk Üç Haber Sırası ve Yüzdesi			Ağustos (Yaz Yayın Dönemi) ES TV İlk Üç Haber Sırası ve Yüzdesi		
1. SIRA	% 43 Politika		1. SIRA	% 28 Politika	
2. SIRA	% 28 Sivil Toplum		2. SIRA	% 57 Politika	
3. SIRA	% 28 Sivil Toplum		3. SIRA	% 43 Politika	
Aralık (Kış yayın Dönemi) Kanal 26 İlk Üç Haber Sırası ve Yüzdesi			Ağustos (Yaz Yayın Dönemi) Kanal 26 ilk Üç Haber Sırası ve Yüzdesi		
1. SIRA	% 28 Belediye		1. SIRA	% 43 Politika	
2. SIRA	% 43 Belediye		2. SIRA	% 43 Politika	
3. SIRA	% 57 Politika		3. SIRA	% 43 Belediye	

Günler	Kanal	Toplam Haber Süresi	Günler	Kanal	Toplam Haber Süresi
01.08.2001	Kanal 26	41' 15"	01.12.2001	Kanal 26	31' 29"
01.08.2001	ES Tv	27' 12"	01.12.2001	Es Tv	34' 57"
02.08.2001	Kanal 26	39' 21"	02.12.2001	Kanal 26	29' 04"
02.08.2001	ES Tv	32' 44"	02.12.2001	Es Tv	18' 43"
03.08.2001	Kanal 26	27' 30"	03.12.2001	Kanal 26	27' 05"
03.08.2001	ES Tv	27' 36"	03.12.2001	Es Tv	38' 37"
04.08.2001	Kanal 26	28' 16"	04.12.2001	Kanal 26	23' 33"
04.08.2001	ES Tv	22' 22"	04.12.2001	Es Tv	35' 17"
05.08.2001	Kanal 26	23' 18"	05.12.2001	Kanal 26	24' 28"
05.08.2001	ES Tv	22' 50"	05.12.2001	Es Tv	30' 12"
06.08.2001	Kanal 26	24' 11"	06.12.2001	Kanal 26	21' 30"
06.08.2001	ES Tv	39' 41"	06.12.2001	Es Tv	22' 49"
07.08.2001	Kanal 26	24' 08"	07.12.2001	Kanal 26	25' 17"
07.08.2001	ES Tv	23' 18"	07.12.2001	Es Tv	24' 48"
01-07. Ağu.	Kanal 26	207' 59"	01-07. Aralık	Kanal 26	182' 26"
01-07. Ağu.	ES Tv	195' 43"	01-07. Aralık	Es Tv	205' 23"
Bülten Ortalaması	Kanal 26	29' 43"	Bülten Ortalaması	Kanal 26	26' 03"
Bülten Ortalaması	ES Tv	28" 00"	Bülten Ortalaması	Es Tv	29' 21"

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

İnsanlığın doğuşundan bugüne haber alma, haberdar olma isteği, temel gereksinim haline gelmiştir. Bu gereksinimi karşılayan kanallar ise kitle iletişim araçlarıdır. Kitle iletişim araçları içinde ses ve görüntüyü birlikte kullanarak, canlı yayın yapabilme, güncel ve çabuk haber verebilme özeliğiyle ön plana çıkan iletişim aracı televizyondur. Televizyon bu yönüyle gündelik yaşamda haber kaynağı olarak kullanılan en yaygın araçlardan birisidir.

İster tecimsel olarak adlandırılan özel televizyonlar olsun, isterse kamu yayıncılığı başlığında belirtilen görece ticari kaygılardan uzak televizyon kanalları olsun, televizyon için haberler tüm programlar içinde merkezi bir yer teşkil etmektedir. Bunun yanı sıra haber programları içinde de en yaygın konu siyaset olarak görülmektedir (Mutlu, A1999: 150). Haberlerde, ses ve görüntüyü birlikte kullanarak diğer kitle iletişim araçları karşısında üstünlük sağlayan televizyon, haber ve haber programlarıyla gündelik yaşamda vazgeçilmez bir yere sahiptir. Bu bağlamda toplumsal bir gereklilik olarak haberleşme olgusu, eğitim, beslenme gibi temel bir gereksinim; adalet, özgürlük, özerklik için gerekliliktir (Öztürk, A1996: 1086).

Dünya bir taraftan küreselleşirken bir taraftan da yerelleşmektedir. Öyle ki küreselleşmeyi ortaya çıkaran dinamiklerden biri olan kitle iletişim araçları dünya ölçeğinde yayın yaparken içeriklerinin de benzeşmesi, aynılaşması sonucunu doğurmaktadır. Oysa, ulusların içinde farklı ilgileri olan, farklılıklarının göz önüne alınıp yaşamasını isteyen bundan da öte, kendisini yaşamsal olarak etkileyen bilgiye ulaşma amacıyla olan insanlar için yerel televizyonlar ve yerel haberler önem taşımaktadır.

Yerel televizyon haberleri, yaşanan kent ve çevresi hakkında, kamuoyunu bilgilendiren yayın araçlarıdır. İnsanların yakın çevreleri hakkında bilgi sahibi olma ve güvende olma isteği, yerel haberlerin önemini artıran bir olgudur. Yerel televizyonlar haberleriyle, kamusal ve özel etkinliklerin, hizmetlerin duyurulması, yerel kamu ve özel kuruluşların ve görevlilerinin denetçisi olma, kamuoyu oluşumuna katkıda bulunma,

eğitim görevi üstlenme, yerel yönetim-yurttaş ilişkilerinin geliştirilmesini sağlama, yurttaşların kültür seviyesinin yükseltilmesini sağlama, demokrasi kültürünün gelişmesi ve yerleşmesine yardımcı olma, yerel ekonominin işleyişine katkıda bulunma, yerel sorunların çözümü gibi işlevleri yerine getirebilir. Demokratik bir medya sistemi, bölgesel dayanışmaları beslemeli, kolektif çıkarlara hizmet etmeli, iktidar odaklarının denetimini sağlamalı, zayıf ve örgütlenmemiş grupları korumalı, farklılıkları kabul eden, tartışmaya açık toplumsal anlaşmalara, uzlaşmalara zemin oluşturmalıdır (Curran, 1997: 190).

Türkiye’de yerel televizyonların sayısının 230 olduğu, ancak teknik, maddi ve personel yetersizliği gibi nedenlerden dolayı bu kanalların işlevlerini tam olarak yerine getiremediği belirtilebilir. 1999 yılında yapılan yerel ve genel seçimlerde yerel televizyonlar bir siyaset arenası olarak kullanılmış, partiler propagandaları için ve yerel siyasi amaçlarla yerel televizyonlardan yararlanmışlardır (Tokgöz, 2001: 30-31). Bu saptamanın geçerliliğini, yapılan bu araştırma desteklemektedir. Yaz yayın döneminde, örnekleme alınan iki yerel televizyon kanalında da gündeme ilk iki sırayı alan (birinci ve ikinci haber) haberler politika haberleridir. Bu yayın döneminde ES TV, birinci sırada % 28 oranında politika haberi gündeme girerken, ikinci sırada da % 57 oranında politika haberlerine yer verildiği gözlenmektedir. Aynı durum Kanal 26 televizyonu için de geçerlidir. Yaz yayın döneminde gündemde birinci sırayı % 43 ile politika haberleri alırken, ikinci sırada da % 43 oranıyla politika haberleri yer almaktadır. Gündeme en çok giren haberler arasında politika haberlerinden sonra belediye ve sivil toplum haberleri bulunmaktadır. En çok süre ayrılan haberlerin başında da politika haberleri yer almaktadır. Örneğin ES TV ve Kanal 26’nın kiş yayın döneminde yayınladıkları toplam politika haberi süresi 83’21’’ iken yaz yayın döneminde her iki kanalın politika haberlerine ayırdığı toplam süre 99’36’’ dır. Her iki kanalın kiş yayın döneminde yer verdiği sivil toplum haberlerinin süresi 71’15’’ iken bu süre yaz yayın döneminde 76’36’’ dır.

Eskişehir ilinde yerel televizyonların haber verme işlevini nasıl yerine getirdiğini değerlendiren bu çalışmada, haber ve habercilik, televizyon haberciliği, yerel televizyon haberciliği konuları temelinde, Eskişehir ilindeki mevcut durum saptanmaya

çalışılmıştır. Ele alınan yaz ve kış yayın dönemlerinden birer haftalık zaman periyodu içinde, tematik çözümleme yapılarak haber konuları, haber türleri, haberlerin süreleri, haberlerin sıraları ve genel toplam içindeki yüzde oranları karşılaştırılmıştır. Yapılan içerik çözümlemesiyle Eskişehir ilindeki yerel televizyon kanallarının haber verme işlevini nasıl yerine getirdiği, ana haber bültenlerinde yer alan haberler, konular saptanmıştır. Politika, sivil toplum, belediye haberleri haber türü ve sayısı olarak diğer haber türleri yanında ön plana çıkmaktadır. Ancak hem politika, sivil toplum, belediye haberleri hem de spor, kamu, magazin, adliye-güvenlik gibi haber türleri çalışmada yerel bağlamdadır. Diğer bir deyişle çalışmada yerel haberler araştırma kapsamı içindedir. Ulusal ve uluslararası haberlere çalışmada yer verilmezken, bazı konular ulusal ya da uluslararası haber olarak görülebilir. Ancak burada temel nokta haber aktörü olarak tanımlanabilen haber kaynaklarının yerel olması ve uygulamayı oluşturan il olan Eskişehir'de bulunmalarıdır. Yaz ve kış yayın dönemi olarak ele alınan birer haftalık süreçte kategorilerin genel görünümü şöyledir:

- Yaz yayın döneminde ES TV kanalında yer alan toplam haber sayısı 65 iken, aynı dönemde Kanal 26 televizyonunda yer alan haber sayısı 64'tür.
- Kış yayın döneminde ES TV kanalında yer alan toplam haber sayısı 79 iken, aynı dönemde Kanal 26 televizyonunda yer alan haber sayısı 76'dır.
- Yaz yayın döneminde ES TV kanalında ana haber bültenlerine ayrılan toplam süre 195'43'' iken, aynı dönemde Kanal 26 televizyonunda süre 207'59'' olarak görülmektedir.
- Kış yayın döneminde ES TV kanalında ana haber bültenlerine ayrılan toplam süre 205'23'' iken, aynı dönemde Kanal 26 televizyonunda süre 182'26'' olarak görülmektedir.
- Yaz yayın döneminde ES TV kanalının en çok yer verdiği haber türleri, 17 sivil toplum haberi ve 16 politika haberidir. Aynı yayın dönemi içinde Kanal 26'da 17 sivil toplum haberi ve 13 politika haberi yer almaktadır.
- Kış yayın döneminde ES TV kanalının en çok yer verdiği haber türleri, 18 politika haberi ve 16 sivil toplum haberidir. Aynı yayın dönemi içinde Kanal 26'da 17 politika haberi ve 12 sivil toplum haberi yer almaktadır.

- Yaz yayın döneminde ES TV kanalında sivil toplum haberlerine ayrılan süre 41'52'' olarak yer almakta ve bu süre toplam sürenin % 21'ini oluşturmaktadır. Yine ES TV kanalında politika haberleri 54'38'' olarak yer alırken bu süre toplam süre içinde % 28 olarak yer almaktadır. Yaz yayın dönemi için Kanal 26 televizyonuna bakıldığında sivil toplum haberleri 34'44'' olarak yer alırken bu süre toplam süre içinde % 17 olarak yer almaktadır. Yine Kanal 26 televizyonunda politika haberleri 44'58'' olarak yer alırken, bu sürenin toplam süre içindeki oranı % 22'dir.
- Kış yayın döneminde ise ES TV kanalı sivil toplum haberlerine 47'37'' yer ayırırken bu süre toplam süre içinde % 23'e karşılık gelmektedir. Aynı kanalın politika haberlerine ayırdığı süre 48'33'' iken bu süre toplam süre içinde % 24'tür. Kış yayın dönemi içinde Kanal 26 televizyonuna bakıldığında sivil toplum haberleri 23'38'' iken bu süre toplam süre içinde % 13 olarak yer almaktadır. Yine Kanal 26 televizyonunda politika haberleri 34'48'' olarak yer alırken bu süre toplam süre içinde % 19; belediye haberleri ise 31'22'' olarak yer alırken bu sürenin toplam süre içindeki oranı % 17'dir.
- Yaz yayın döneminde ES TV kanalının ortalama bülten uzunluğu 28'00'' olarak görülürken, Kanal 26 televizyonunun ortalama bülten uzunluğu 29'43'' olarak görülmektedir.
- Kış yayın döneminde ise ES TV kanalının ortalama bülten uzunluğu 29'21'' olarak görülürken, Kanal 26 televizyonunda ortalama haber bülten uzunluğu 26'03'' olarak görülmektedir.
- Yaz yayın döneminde ES TV ve Kanal 26 televizyonlarının haber bültenlerinin toplam uzunluğu 403'42'' olarak görülürken, kış yayın döneminde her iki kanalın haber bültenlerinin toplam uzunluğu 387'49'' dir.
- Yaz yayın döneminde ES TV kanalının haber sıralamasında gündemde birinci, ikinci ve üçüncü sırada olan haberler, politika haberlerinden oluşurken, Kanal 26'da birinci ve ikinci sırayı politika haberleri, üçüncü sırayı ise belediye haberleri almaktadır.
- Kış yayın döneminde ise ES TV kanalında birinci sırada politika haberleri yer alırken, ikinci ve üçüncü sırada sivil toplum haberleri gündemde yer almaktadır. Kanal 26 televizyonunda birinci ve ikinci sırada belediye haberleri, üçüncü sırada ise politika haberleri almaktadır.

- Politika haberlerinde genelde siyasal partilerin Eskişehir’de bulunan il örgütlerinin temsilcilerinin açıklamaları ve etkinlikleri yer almaktadır. Bu açıdan haberler yerel haber görünümündeyken, konuşmalar ve ifadeler genelde hükümete ve hükümetteki partilere yönelik eleştirilerden oluşmaktadır.
- Sivil toplum haberlerinde ise sendikaların il ve bölge örgütünün (yerel) yöneticilerinin açıklama ve etkinlikleri önemli bir yer tutmaktadır. Bu haberleri de yerel haber olarak değerlendirmek olanaklıdır. Ancak, sendika temsilcilerinin konuşma ve ifadeleri de genelde hükümete ve hükümeti oluşturan partilere eleştirilerden oluşmaktadır. Çalışmada dernek, kooperatif ve odaların açıklama ve etkinlikleri de sivil toplum haberleri başlığı altında sınıflandırılmıştır.
- Belediye haberlerinde büyükşehir belediyesinin yanı sıra, Odunpazarı ve Tepebaşı belediyelerine (merkez ilçe belediyeleri) de yer verilmektedir. Ancak ES TV kanalı büyükşehir belediyesi ile ilgili haberlere yer vermemekte ya da olumsuz yer vermektedir.

Yukarıda yer alan bulgular ışığında, yerel televizyonların haberlerinde politika haberlerine daha fazla yer verildiği ifade edilebilirken şu önerileri geliştirmek mümkündür:

- Yerel televizyonlar ağırlıklı verdikleri politika haberlerinin yanında, kentte bulunan üniversite, belediye gibi kuruluşların aktivitelerine daha fazla yer vermelidir. Çünkü bir kentin sorunlarına çözümler geliştirme görevi belediye, üniversite gibi kurumlara düşmektedir.
- Eskişehir’de bulunan ES TV ve Kanal 26 televizyonları ortalama olarak yaklaşık 30 dakikalık ana haber bültenleri yayınlamaktadır. Ancak haberlerin genelde benzeştiği ve haber sayılarının oldukça az olduğu gözlenmektedir. Bu durumda kentteki olası haber kaynaklarının daha fazla kullanılması gerekmektedir.
- ES TV kanalı Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ile ilgili haberlere yer vermemekte ya da olumsuz yer vermektedir. Aynı durum politika haberlerinde de geçerlidir. Mevcut hükümette bulunan partilerle ve bu partilerin il örgütleriyle ilgili haberlere yer verilmemekte, yalnızca muhalefette bulunan partilerin il temsilcilerinin açıklamalarına yer verilmektedir. Bu durum demokratik bir hak olan haber alma hakkının engellenmesi, yönlendirilmesi anlamına gelebilir.

- Televizyon haberciliğinde izleyicinin haberleri dikkatli bir şekilde izleyebilmesi ancak haber sürelerinin uzun tutulmamasına bağlıdır. Konunun önemine göre genelde en çok 4 dakika bir habere yer verilmektedir. Ancak, Eskişehir'deki yerel televizyon kanalları bazı haberlerde 10 dakika gibi uzun sürelerle haber vermektedir. Sürelerin televizyon haber formatına uygun olarak belirlenmesi hem izleyicinin haber seyretmesini sağlarken hem de daha çok habere yer verilmesine olanak sağlayabilir.
- Haberlerin sunumuna yönelik bir öneri ise, haberlerde, haber kaynağının durağan olarak ekranda konuşması yerine muhabirin haberi özetleyerek haberde önemli noktaları ön plana çıkarmasıdır.
- Eskişehir'deki yerel televizyonların haberleri sunumuyla ilgili bir başka önemli nokta ise, haberler sırasında ekranda altyazı olarak ya da başka şekillerde reklamların yer almasıdır. Televizyon haberleri, yayın kuruluşunun güvenilirliğini etkileyen bir program türüdür. Dolayısıyla haberler sırasında özellikle sürekli ekranda duran sponsor reklamı gibi uygulamalardan vazgeçilmelidir.
- Haberlerde hükümeti eleştiri, politik haberlerin verilmesi yanında kent sakinlerinin yaşamını doğrudan etkileyen uygulamalar, kararlar gibi haberlerin verilmesi yerel televizyon haberlerine ilgiyi artırabilir.
- Yerel halkın yönetime katılma gibi tercihlerine katkıda bulunmayan, yerel sorunları takip edemeyen bir yerel medyanın varlığı ile yokluğu arasında bir fark bulunmamaktadır. Dolayısıyla kentin ve kentte yaşayan insanların yaşamlarını doğrudan ilgilendiren konularda yapılan haberler önemli olduğu için daha fazla ağırlık verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Abercrombie, Nicholas. **Television and Society**. Cornwall: Polity Press, 1996.
- AGB. Mart 2000 Rating Raporu.
- Ahıska, Meltem. "Medya, Küresellik ve Yerellik", **Toplum ve Bilim** 67: 6-25 Güz 1995.
- Alankuş, Sevda. "Alternatif Olarak Yerel Medya ve Bir Girişim: Bağımsız İletişim Ağı", **Özgür Üniversite Forumu** 12: 132-151, Ekim-Aralık 2000.
- "Yerellik(ler), Yerelliğin İmkanları ve Yerel Medya", **Global Yerel Eksende Türkiye**. Der: E.Fuat Keyman ve A.Yaşar Sarıbay. İstanbul: Alfa Yay. A2000.
- Alemdar, Korkmaz ve İrfan Erdoğan, **Başlangıcından Günümüze İletişim Kuram ve Araştırmaları**. Ankara: My Yayıncılık, 1998.
- Althusser, Louis. **İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları**. İstanbul: İletişim Yayınları, 2000.
- Atabey, Melek. "Televizyon Haberciliğinde Ticarileşme, Küreselleşme ve Demokratikleşme Tartışmaları" **Siyasal İletişim** 1. Ulusal İletişim Sempozyumu Bildirileri (3-5 Mayıs 2000): 249-260, 2000.
- Aziz, Aysel. **Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının 30 Yılı**. Ankara: TRT Yayınları, 1999.
- Bağardı, Seyhan. "Kitle İletişim Aracı Olarak Yerel Televizyonun İşlevleri" **Kurgu Dergisi** 16: 91-109, 1999.
- "Türkiye'de Yerel Televizyon Yayıncılığı ve Bir Yerel Televizyon Model Önerisi" **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Marmara Üniversitesi SBE, 1998.
- Batmaz, Veysel. "Özel Televizyon Yayıncılığının Topluma Etkisi ile Toplumun Yayıncılığı Etkilemesi; 'Tüketici Grupları ve TV'de Şiddete Karşı Aile Gruplarının Gelişmesi'" **ABD ve Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Sorunları**. Aydın Doğan Vakfı ile Amerikan Basın ve Kültür Merkezi Ortak Sempozyumu (3-4 Haziran 1997): 157-164. İstanbul: Aydın Doğan Vakfı, 1997.
- Bawden, Hudson. "TV Most Trusted News Source" **B&T Marketing-Media**. 2 Ekim 2001.
- Bennett, W. Lance. **Politik İllüzyon ve Medya**. Çeviren: Seyfi Say. İstanbul: Nehir Yayınları, 2000.
- Berger, Arthur Asa. **Kitle İletişiminde Çözümleme Yöntemleri**. Ed: Nazmi Ulutak ve Aslı Tunç. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1996.
- Bliss, Eduard Jr ve John M. Paterson. **Writing News for Broadcast**. New York: Columbia University Press, 1978.
- Bourdieu, Pierre. **Televizyon Üzerine**. Çeviren: Turhan Ilgaz. İstanbul: YKY Yayınları, 1997

- Boyd, Andrew. **Broadcast Journalism**. Oxford: Focal Press, 2001.
- Burton, Graeme. **Görünenden Fazlası**. Çeviren: Nefin Dinç. İstanbul: Alan Yayıncılık, 1995.
- Bülbül, A. Rıdvan. **Haberin Anatomisi ve Temel Yaklaşımlar**. Ankara: Nobel Yayın., 2001.
- Cankaya, Özden. **Radyo ve Televizyon Haberciliği**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Ders Notları, 1991.
- **Dünden Bugüne Radyo-Televizyon**. İstanbul: Beta Basın Yayın Dağ., 1997.
- Cerdan, Nathalie Coste. "Televizyon ve Toplum: Tartışmalı Bir Rol", **Medya Dünyası** Ed: Jean-Marie Charon. Çeviren: Oya Tatlıpınar. İstanbul: İletişim Yayınları, 1992.
- Cereci, Sedat. "Medyada Geri Besleme" **Yerel Televizyonculukta Meslek İçi Eğitim**. (10) (17-18 Mart, 1999). Van: Konrad Adenauer Vakfı, 1999.
- Chantler, Paul ve Sim Harris. **Local Radio Journalism**. Oxford: Focal Press, 1997.
- Comstock, George. **Television in America**. California: Sage Publication, 1991.
- Curran, James. "Medya ve Demokrasi: Yeniden Değer Biçme" **Medya Kültür Siyaset**. Derleyen: Süleyman İrvan. Ankara. Ark Yayınları, 1997.
- Çukurçayır, M. Akif. **Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi**. Ankara: Yargı Yayınevi, 2000.
- Dağtaş, Erdal. "Yerel Kültürün Biçimlendirilmesi ve Yerel Basın" **RTÜK İletişim**. Yıl. 3 Sayı: 16 Mart-Nisan 2000.
- DeFleur, L. Melvin ve Everett E. Dennis. **Understanding Mass Communication**. Boston: Houghton Mifflin Company, 1996.
- Demirkent, Nezh. "Yerel Medyada Televizyonların Yeri ve Genel Sorunlar" **Yerel Televizyonculukta Meslek İçi Eğitim**. (10). (17-18 Mart, 1999). Van: Konrad Adenauer Vakfı, 1999.
- Duran, Ragıp. **Burası Dünya Polis Radyosu!**. İstanbul: YKY, 1999.
- Dursun, Çiler. **TV Haberlerinde İdeoloji**. Ankara: İmge Yayınları, 2001.
- Emrealp, Sadun ve Selahattin Yıldırım. **Yerel Yönetimde Başarının Yolları**. Ankara: T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, 1993.
- Encabo, Manuel Nunez. "Gazetecilik Etiği ve Demokrasi" **Medya Kültür Siyaset**. Derleyen: Süleyman İrvan. Ankara: Ark Yayınları, 1997.
- Erdoğan, İrfan ve Korkmaz Alemdar. **İletişim ve Toplum**. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1990.

- Esslin, Martin. **TV Beyaz Camın Arkası**. Çeviren: Murat Çiftkaya. İstanbul: Pınar Yayınları, 1991.
- Gener, Cihangir. "Yerel Yayıncıların Karşılaştıkları Sorunlar" **RTÜK İletişim**. Yıl: 4 sayı: 22 Mart-Nisan 2001.
- Girgin, Atilla. **Haber Yazma Teknikleri**. İstanbul: İnkılap Yayınları, 1998.
- "Haber", **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi** 10: 85-96, 2000.
- **Yerel Gazetecilik**. İstanbul: İnkılap Yayınları, 2001.
- Gökçe, Orhan. "Anadolu ve Küçük Yerel Televizyonlar", **2000'li Yıllara Doğru Türkiye'de Televizyon**. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1996.
- **İçerik Çözümlemesi**. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları, 2001.
- Gözübüyük, A. Şeref. **Açıklamalı Türk Anayasaları**. Ankara. Turhan Kitabevi, 1995.
- Groombridge, Brian. **Televizyon ve Toplum**. Çeviren: Ayseli Usluata. İstanbul: İstanbul Reklam Yayınları., 1976.
- Gurevitch, Michael ve Jay G. Blumler. "Siyasal İletişim Sistemleri ve Demokratik Değerler" **Medya Kültür Siyaset**. Derleyen. Süleyman İrvan. Ankara: Ark Yayınları, 1997.
- Gürcan, Halil İbrahim ve Erkan Yüksel. **Habercinin El Rehberi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2001.
- Hallin, Daniel C. "We Keep America on Top of the World" **Watching Television**. New York: Pantheon, 1986.
- Halloran, D. James, "Televizyonun Toplum Üzerindeki Etkileri," **Televizyonun Etkileri**. Çeviren: Ayseli Usluata. İstanbul: İstanbul Reklam Yayınları., 1973.
- Hilliard, Robert L. **Writing for Television and Radio**. California: Wadsworth Inc, 1984.
- Hohenberg, John. **Gazetecilik Mesleği**. Çeviren: Filiz Ofluoğlu. İstanbul: Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, 1963.
- İçel, Kayıhan. **Kitle Haberleşme Hukuku**. İstanbul: Beta Yayınları, 1998.
- İnal, Ayşe. **Haberi Okumak**. İstanbul: Temuçin Yayınları, 1996.
- "Haber Metinlerine Eleştirel Bir Bakış: Temel Sorunlar ve örnek Çalışmalar" **İLEF Yıllık'94**. Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 1997.
- "Yerel Medya İçin Alternatif Arayışları" www.bianet.org 2001.
- İskeçe, Rengin. "Türkiye'de Yerel Televizyonculuk Anlayışı ve Demokratik Yaşam İçerisindeki Yeri" Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi SBE, 2000.

- Kaniss, Phyllis. **Making Local News**. Chicago: University of Chicago Press, 1991.
- Kapferer, Jean-Noel. **Dedikodu&Söylenti**. Çeviren: Işın Gürbüz. İstanbul: İletişim Yayınları, 1992.
- Kaplan, Yusuf. **Televizyon**. İstanbul: Ağaç Yayıncılık, 1992.
- Kaptan, Ali. **Radyo-Televizyon Haberciliği ve Metin Yazma-Röportaj Teknikleri**. İstanbul: Maltepe Üni. İletişim Fakültesi Yayınları, 1999.
- Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1998.
- Kaya, Raşit. **Kitle İletişim Sistemleri**. Ankara: Teori Yayınları, 1985.
- "Televizyon: Medyanın Amiral Gemisi ya da Globalleşmenin Taşıyıcısı" **Yıllık 1999**. Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 1999.
- Keane, John. **Medya ve Demokrasi**. Çeviren: Haluk Şahin. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1992.
- Keleş, Ruşen ve Fehmi Yavuz. **Yerel Yönetimler**. Ankara: Turhan Kitapevi, 1989.
- Kılıç, Levend. "Elektronik Görüntü ve Video Sanatı" **Yıllık 1999**. Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 1999.
- **Televizyon Eğitim Programlarında Yapım-Yönetim**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1987.
- **Görüntü Estetiği**. İstanbul: İnkılap Yayınları, 2000.
- Lorenz, Alfred Lawrence ve John Vivian. **News Reporting and Writing**. Massachusetts: Allyn and Bacon, 1996.
- MacBride, Sean. **Bir Çok Ses Tek Bir Dünya**. Çeviren: Ertuğrul Özkök. Ankara: UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, 1993.
- Matelski, J. Marilyn. **TV Haberciliğinde Etik**. Çeviren: Bahar Öcal Düzgören. İstanbul: YKY, 2000.
- McLuhan, Marshall. **Understanding Media**. London: Routledge, 1995.
- McLuhan, Marshall ve Bruce R. Povers. **Global Köy**. Çeviren: Bahar Öcal Düzgören. İstanbul: Scala Yayıncılık, 2001.
- McQuail, Denis. **Kitle İletişim Kuramı**. Çeviren: A. Haluk Yüksel. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güçlendirme Vakfı, 1994.
- McQuail, Denis ve Sven Windahl. **İletişim Modelleri**. Çeviren: Mehmet Küçük Kurt. Ankara: İmaj Yayınları, 1993.

- Mencher, Melvin. **Basic News Writing**. Iowa: Brown Publishers, 1989.
- Morley, David ve Kevin Robins. **Kimlik Mekanları**. Çeviren: Emrehan Zeybekoğlu. İstanbul: Ayrıntı yayınları, 1997.
- Mulgan, Geoff, "Kentin Değişen Yüzü," **Yeni Zamanlar**. Ed: Stuart Hall ve Martin Jacques. Çeviren: Abdullah Yılmaz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1995.
- Mullan, Bob. **Consuming Television**. Oxford: Blackwell Publishers, 1997.
- Mutlu, Erol. "Televizyonu Düşünmek" **Yıllık 1999**. Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, 1999.
- **Televizyon ve Toplum**. Ankara: TRT Yayınları, A1999.
- Mutman, Mahmut. "Televizyonu Nasıl Sorgulamalı?," **Toplum ve Bilim** 67: 26-71 Güz 1995.
- Oğuz, Orhan. "İlk Beş Yılında Yasalara ve Kurallar Karşısında Türk Televizyonlarının Durumu" **ABD ve Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Sorunları**. Aydın Doğan Vakfı ile Amerikan Basın ve Kültür Merkezi Ortak Sempozyumu (3-4 Haziran 1997): 53-59. İstanbul: Aydın Doğan Vakfı, 1997.
- Oskay, Ünsal. **Toplumsal Gelişmede Radyo ve Televizyon**. Ankara: Ankara Üniversitesi. BYYO Yayınları, 1978.
- **Kitle Haberleşmesi Teorilerine Giriş**. İstanbul: Der Yayınları, 2000.
- **Kitle İletişiminin Kültürel İşlevleri**. İstanbul: Der Yayınları, A2000.
- Öztürk, Serap. "Televizyon Haberciliği ve Türkiye'deki Uygulamalar" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi SBE, 1996.
- "Televizyon Haberciliği ve Türkiye'deki Uygulamalar" **Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı** 12: 1086-1100, Kasım-Aralık A1996.
- Parsa, Seyide. **Televizyon Haberciliği ve Kuramları**. İzmir: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 1993.
- Postman, Neil. **Televizyon: Öldüren Eğlence**. Çeviren: Osman Akınhay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1994.
- Powers, Steve ve Neil Postman. **Televizyon Haberlerini İzlemek**. Çeviren: Aslı Tunç. İstanbul: Kavram Yayınları, 1996.
- Ramonet, Ignacio. **Medyanın Zorbalığı**. Çeviren: Aykut Derman. İstanbul: Om Yayınevi, 2000.

- Reese, D.Stephen, August Grant ve Lucig H. Danielian. "The Structure of News Sources on Television: A Network Analysis of 'CBS News ', 'Nighthline', 'MacNeil Lehrer' and 'This Week with David Brinkley'" **Journal of Communication**. Vol.44 No2 Spring 1994.
- Rigel, Nurdoğan. **İleti Tasarımında Haber**. İstanbul: Der Yayınları, 2000.
- Roscho, Bernard. **Newsmaking**. London: The University of Chicago Press, 1975.
- Sauter, Kevin. "The Local Television Station", **The Broadcast Television Industry**. USA: Allyn and Bacon, 1998.
- Schudson, Michael. "The Sociology of News Production Revisited", **Media Culture and Society**. Ed. James Curran and Michael Gurevitch. Newyork: Routledge, 1992.
- Selby, Keith ve Ron Cowdery. **How To Study Television**. London: MacMillan, 1995.
- Severin Werner ve James Tankard. **İletişim Kuramları**. Çeviren: Ali Atıf Bir ve Serdar Sever. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1994.
- Sönmez, Mustafa. "Türk Medya Sektöründe Yoğunlaşma ve Sonuçları" **Birikim**. Sayı: 12, Aralık 1996.
- Sözen, Edibe. **Medyatik Hafıza**. İstanbul: Timaş Yayınları, 1997.
- Swallow, Norman. **Televizyonun Gerçek Gücü**. Çeviren: Ayseli Usluata. İstanbul: İstanbul Reklam Yayınları., 1973.
- Şahin, Haluk. **Yeni İletişim Ortamı Demokrasi ve Basın Özgürlüğü**. İstanbul: Basın Konseyi Yayınları, 1991.
- Şahin, Cihangir ve Zinnet Bayraktar. "Haber Bültenleri Bir Numara" **RTÜK İletişim**. Yıl: 3 Sayı: 19, Eylül-Ekim 2000.
- Şekerci, Rıza ve Müfide Şekerci. **Türk Medya Mevzuatı**. İstanbul: Yasa Yayınları, 1996.
- Tılıç, L. Doğan. **2000'ler Türkiye'sinde Gazetecilik ve Medyayı Anlamak**. İstanbul: Su Yayınları, 2001.
- Timisi, Nilüfer. "Dünyada Yerel Medya Sistemleri ve Örnekleri" **Yıllık 1997-1998**. Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 1998.
- Tokgöz, Oya. **Temel Gazetecilik**. Ankara: İmge Yayınları, 1994.
- "Türkiye'de Yerel Medyanın Yapısı ve Örgütlenişi" **İletişim**. Ankara: G.Ü. İletişim Fakültesi Basımevi, 2001.
- Topuz, Hıfzı. **Yarınm Radyo ve Televizyon Düzeni**. İstanbul: İLAD Yayınları, 1990.
- Turam, Emir. **Medyanın Siyasi Hayata Etkileri**. İstanbul: İrfan Yayımcılık, 1994.

- Tüfekçioğlu, Hayati. **İletişim Sosyolojisine Başlangıç**. İstanbul: Der Yayınları, 1997.
- Usluata, Ayseli. **İletişim**. İstanbul: İletişim Yayınları, 1994.
- Uyguç, Ünal. **Radyo-Televizyon Haberciliği**. İstanbul: İstanbul Üni. SBE Yayınları, 1987.
- Ünlüer, Ayhan Oğuz. "Televizyon Yayıncılığının İletişim Ortamı, Düzen ve Politikaları İle Türkiye'deki Uygulamanın Gelişim Boyutları" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, SBE, 1995.
- Varcan, Nezih. "Yerel Yönetimlerin Sorunları ve Çözüm Önerileri," **Yerel Yönetimler**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2000.
- Vural, A. Murat. **Yerel Basın ve Kamuoyu**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1999.
- "Yerel Kamuoyunun Kitle İletişim Aracı Olarak Yerel Basın" **Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı 12: 1053-1067**, Kasım-Aralık 1996.
- Willis, Edgar E. Ve Camille D'Arienzo. **Writing Scripts For Television Radio and Film**. USA: Holt, Rinehard and Winston, 1981.
- Wimmer D. Roger ve Joseph R. Dominick. **Mass Media Research**. California: Wadsworth, 2000.
- www.dorduncukuvvetmedya.com
- www.rtuk.org.tr
- Yıldırım, Selahattin. **Yerel Yönetim ve Demokrasi**. Ankara: T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, 1993.
- Yorke, Ivor. **Television News**. Oxford: Focall Press, 2000.